

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΣΤΗΛΑ

ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ε' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

“ΤΟΥΛΑΣ - ΜΑΥΡΑΚΟΣ”

ΕΡΜΟΥ 45 - ΕΝ ΠΑΤΡΑΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Γεώργιος Μωραΐδης
Ζη 16-5-51 Σχολιασμός 1957

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΑΣ ΤΗΣ Ε' ΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ Δ. ΣΧΟΛΕΙΟΥ

«Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς Οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν»
(Ρωμ. Κεφ. Ι' Στιχ. 18)

«Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον
ἡ Πίστις ἡμῶν» (Ἰωάν. Α' Καθ. Κεφ. ε' Στιχ. 4)

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ

διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 85435/28-8-52, ἀποφάσεως τοῦ
Σεβαστοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας

«Τὸν τοῦ Βελίου»
ΠΤΟΙ ΜΗΔΑΝ 18 - ΤΗΑ ΚΑΘΟΛΙΚΗ

Ἐκδοτικός Οἶκος «ΤΟΥΛΑΣ - ΜΑΥΡΑΚΟΣ», Πάτραι

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν τοῦ
Συγγραφέως καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ Ἐκδοτικοῦ Οἴκου.

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑΣ

Συμφώνως πρὸς τὴν προκήρυξιν τοῦ διαγωνισμοῦ τοῦ Σεβαστοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας, στηριχθεῖσαν εἰς σχετικὴν πρᾶξιν τοῦ Σεβαστοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου, «περὶ συγγραφῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας», κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιγραφὴν ἐκάστου κεφαλαίου ἀναγράφεται τὸ σχετικὸν κεφάλαιον καὶ ἐδάφιον ἐκ τοῦ βιβλίου τῆς Ἀγίας Γραφῆς «πράξεις τῶν Ἀποστόλων», εἰς τὸ ὁποῖον στηρίζεται ἡ ἀνάπτυξις τοῦ κεφαλαίου. Σχετικὰ ἐπίσης ἐδάφια ἀναγράφονται καὶ κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν κεφαλαίων. Σκοπὸς τῆς ἀναγραφῆς εἶναι νὰ συνηθίσουν οἱ μαθηταὶ νὰ μελετοῦν τὴν Ἀγίαν Γραφήν, πρὸς πληρεστέραν αὐτῶν Χριστιανικὴν μόρφωσιν.

Συμφώνως μὲ τὴν αὐτὴν προκήρυξιν, εἰς τὸ βιβλίον μας περιλαμβάνονται καὶ κεφάλαια τὰ ὁποῖα δὲν ἀναγράφονται εἰς τὸ ἐπίσημον ἀναλυτικὸν Πρόγραμμα.

Τὰ κεφάλαια αὐτὰ εἶναι τὰ ἑξῆς: Εἰς τὰς αἵρέσεις «περὶ χιλιασμοῦ καὶ Κομμουνισμοῦ» καὶ εἰς τοὺς βίους τῶν Ἀγίων «Ὁ βίος τοῦ Ἀγίου Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου» καὶ «Πολυκάρπου Ἐπισκόπου Σμύρνης».

Εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου μας περιλαμβάνονται καὶ αἱ εἰς τὸ ἐπίσημον Ἀναλυτικὸν Πρόγραμμα ἀναγραφόμεναι προσευχαί.

Πατριάρχης

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία λέγεται ἡ ἱστορία τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας.

Ὅταν λέγομεν Ἐκκλησίαν δὲν ἐννοοῦμεν τὸν ναόν, ἀλλ' ὅλους τοὺς Χριστιανοὺς ποὺ πιστεύουν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τὸν παραδέχονται ὡς Σωτῆρα καὶ Λυτρωτὴν ὅλου τοῦ κόσμου καὶ ὡς ἰδρυτὴν τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπειδὴ οἱ Χριστιανοὶ μαζεύονται καὶ λατρεύουν τὸν Θεὸν εἰς τὸν ναόν, δι' αὐτό ὁ ναὸς ὀνομάζεται καὶ Ἐκκλησία.

Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία γράφει, πῶς ἰδρύθη ἡ πρώτη Χριστιανικὴ Ἐκκλησία καὶ πῶς ἐξαπλώθη εἰς τὸν κόσμον ἡ Χριστιανικὴ Θρησκεία. Γράφει διὰ τὸ Ἀποστολικὸν ἔργον τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων καὶ κυρίως διὰ τὸ ἔργον τῶν κορυφαίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου.

Περιγράφει τοὺς διωγμοὺς, ποὺ ἔκαμαν ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν οἱ Ρωμαῖοι Αὐτοκράτορες καὶ τὴν νίκην τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Γράφει διὰ τὰς αἱρέσεις ποὺ παρουσιάσθησαν εἰς τὴν Χριστιανικὴν Θρησκείαν καὶ τὰς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ποὺ κατεδίκασαν τὰς αἱρέσεις.

Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία περιγράφει ἀκόμη, τὴν δράσιν τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸν τρόπον μὲ

τὸν ὁποῖον διοικεῖται ἡ Ἐκκλησία μας, ἀπὸ τὴν ἡμέραν ποὺ ιδρύθη μέχρι σήμερον. Γράφει τὴν αἰτίαν διὰ τὴν ὁποίαν ἐγινε τὸ σχίσμα τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ γενικῶς κάθε τι, ποὺ ἔχει σχέσιν μὲ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας μας.

Εἰς τὸ βιβλίον μας αὐτὸ θὰ μάθωμεν καὶ ἡμεῖς μὲ συντομίαν τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας μας.

Μέρος Α'

1. Ὁ Ματθίας ἐκλέγεται Ἀπόστολος

(Πράξεις Ἀποστόλων κεφ α' στιχ 12—26)

Μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, οἱ Ἀπόστολοι ἐπέστρεψαν χαρούμενοι εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ἀνέβηκαν εἰς τὸ ὑπερῶν διὰ νὰ προσευχηθοῦν.

Εἰς τὸ ὑπερῶν ἐπήγαιναν καθημερινῶς καὶ προσηύχοντο ἢ ὑπεραγία Θεοτόκος καὶ πολλοὶ ἄλλοι Χριστιανοὶ ἀπὸ ἐκείνων, ποὺ ἀκολουθοῦσαν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Μίαν ἡμέραν ποὺ εἶχαν μαζευθῇ εἰς τὸ ὑπερῶν ἑκατὸν εἴκοσι Χριστιανοί, ἐσηκώθη ὁ Πέτρος καὶ εἶπε : « Ἀδελφοί, σύμφωνα μὲ τὰς γραφάς, τὴν θέσιν τοῦ Προδότου Ἰούδα πρέπει νὰ τὴν πάρῃ ἓνας ἀπὸ σᾶς ». Μεταξὺ τῶν συγκεντρωμένων ἦσαν ὁ Ἰωσήφ ὁ Βαρσαβᾶς, ὁ ὁποῖος ἐπωνομάσθη Ἰούστος καὶ ὁ Ματθίας.

Εἰς τοὺς δύο αὐτοὺς εἶπαν καὶ ἐσηκώθηκαν ὄρθιοι. Τότε ὅλοι μαζί προσευχήθησαν εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἶπαν : « Κύριε, ἐσὺ ποὺ γνωρίζεις τὰς σκέψεις ὅλων, ἀνάδειξε τὸν ἓνα ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς δύο, διὰ νὰ ἀναλάβῃ τὴν Ἀποστολικὴν θέσιν τοῦ Ἰούδα τοῦ Προδότου ». Μετὰ τὴν προσευχὴν, ἔβαλαν κλῆρον καὶ ὁ κλῆρος ἔπεσεν εἰς τὸν Ματθίαν. Ἀπὸ τότε τὴν Ἀποστολικὴν θέσιν τοῦ Ἰούδα ἀνέλαβεν ὁ Ἀπόστολος Ματθίας. Ἡ μνήμη τοῦ Ἀποστόλου Μαθίου ἐορτάζεται τὴν 9ην Αὐγούστου καὶ ψάλλεται τὸ ἕξῃς ἀπολυτίκιον :

« Ἀπόστολε ἅγιε Ματθία πρέσβευε τῷ ἐλεήμονι Θεῷ ἵνα πταισμάτων ἄφεσιν παράσχῃ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ».

Ἐξήγησις : Ἀπόστολε ἅγιε Ματθία παρακάλεσε τὸν ἐλεήμονα Θεὸν διὰ νὰ συγχωρήσῃ τὰς ἁμαρτίας μας καὶ σώσῃ τὰς ψυχὰς μας.

2. Ἡ Πεντηκοστή

(Πραξ. Κεφ. α' στιχ. 1—5)

Αἱ μεγαλύτεραι ἐορταὶ τῶν Ἑβραίων ἦσαν τὸ Πάσχα καὶ ἡ Πεντηκοστή

Ἡ ἐορτὴ τῆς Πεντηκοστῆς ἐωρτάζετο, διὰ νὰ ἐνθυμοῦνται

οἱ Ἑβραῖοι τὴν ἡμέραν, ποῦ ὁ Θεὸς ἔδωσεν εἰς τὸν Μωϋσῆν τὰς δέκα ἐντολὰς εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ.

Κατὰ τὴν ἑορτὴν αὐτὴν, ὅπως καὶ κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους, ποῦ κατοικοῦσαν εἰς διάφορα μέρη, ἐπήγαιναν νὰ ἑορτάσουν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἐπήγαιναν ἐκεῖ, διότι ἐπίστευαν, ὅτι μόνον εἰς τὸν ναὸν τοῦ Σολομῶντος ἔπρεπε νὰ λατρεύουν τὸν Θεόν.

Κατὰ τὸ ἔτος 34 μ. Χ., ἐπειδὴ εἶχε συλληφθῇ, σταυρωθῇ καὶ ἀναστηθῇ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, εἶχαν συγκεντρωθῇ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, περισσότεροι Ἑβραῖοι ἀπὸ ἄλλοτε.

Οἱ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου, μετὰ τὴν Ἀνάληψιν δὲν ἔφυγαν ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα. Σύμφωνα μὲ τὴν ἐντολὴν, ποῦ τοὺς εἶχε δώσει ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἐπερίμεναν, ἐκεῖ νὰ τοὺς στείλῃ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, διὰ νὰ τοὺς φωτίσῃ.

Οἱ Ἀπόστολοι ἔμεναν πάντοτε συγκεντρωμένοι εἰς τὸ ὑπερῶν καὶ προσηύχοντο.

Τὸ πρῶτῃ τῆς ἑορτῆς τῆς Πεντηκοστῆς καὶ κατὰ τὴν ὥραν, ποῦ ἔκαμναν τὴν προσευχὴν τους, ἠκούσθη ἓνας ἤχος, ὡς ἀν δυνατὴ βοή. Ἀπὸ τὴν ἀσυνήθιστον ἐκείνην βοὴν ἐσείσθη τὸ ὑπερῶν καὶ ὅλη ἡ οἰκία. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀπὸ μίᾳ πυρίνῃ γλῶσσαι ἐκάθησεν εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν Ἀποστόλων. Αἱ γλῶσσαι αὗται ἦσαν τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, τὸ ὁποῖον τοὺς ἐφώτισε καὶ τοὺς ἔδωκε δύναμιν νὰ κηρύξουν τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν εἰς ὅλον τὸν κόσμον.

Ἐπειδὴ ἡ ἐπιφοίτησις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἔγινε πενήντα ἡμέρας μετὰ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ ἑορτὴ αὕτῃ ὀνομάζεται Πεντηκοστὴ καὶ συμπίπτει πάντοτε ἡμέραν Κυριακὴν. Τὴν ἐπομένην ἡμέραν, τὴν Δευτέραν, ἡ Ἐκκλησία μας ἑορτάζει τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Κατὰ τὰς ἑορτάς αὐτάς ψάλλεται τὸ ἑξῆς τροπάριον :

«Εὐλογητὸς εἶ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ πανσόφους τοὺς ἀλειτουργοὺς ἀναδείξας καταπέμψας αὐτοῖς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον καὶ δι' αὐτῶν τὴν οἰκουμένην σαγηνεύσας φιλόανθρωπε δόξα σοι».

Ἐξήγησις : Εἶσαι εὐλογημένος Χριστὲ ποῦ εἶσαι ὁ Θεός μας. Ἐσὺ μὲ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ποῦ ἔστειλες εἰς τοὺς μαθητάς σου, τοὺς ψαράδες, τοὺς ἔκαμες νὰ γίνουν πάνσοφοι καὶ

71/12 + 71/2
5' 86/12
1

μέ την διδασκαλίαν τους, ἔκαμαν τὸν κόσμον νὰ πιστέψῃ εἰς Ἐσέ. Φιλάνθρωπε, ἅς εἶναι δοξασμένον τὸ ὄνομά Σου

3. Ἰδρυσις τῆς πρώτης Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας

(Πραξ. Κεφ. β' στιχ 5—43)

Οἱ κάτοικοι τῶν Ἱεροσολύμων, ὅταν ἄκουσαν τὴν ἄσυνήθιστον ἐκείνην βοήν, ἐφοβήθησαν καὶ φοβισμένοι ἔτρεχαν εἰς τὸ μέρος ποῦ ἀκούσθῃ. Ἦθελαν νὰ μάθουν τί εἶχε συμβῇ.

Οἱ μαθηταί, ὅταν εἶδαν νὰ μαζεύωνται ἐκεῖ πολλοὶ ἄνθρωποι, ἐβγήκαν εἰς τὸν ἐξώστην τοῦ ὑπερώου καὶ φωτισμένοι ἀπὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ἄρχισαν νὰ τοὺς ὁμιλοῦν εἰς ὅλας τὰς γλώσσας. Τὴν Παρθικὴν, Μηδικὴν, Κρητικὴν, Ἀραμαϊκὴν καὶ ἄλλας. Οἱ συγκεντρωμένοι Ἑβραῖοι, ὅταν ἄκουαν τοὺς Ἀποστόλους νὰ ὁμιλοῦν τόσας γλώσσας, δηλαδὴ τὰς γλώσσας μὲ τὰς ὁποίας ὁμιλοῦσαν καὶ αὐτοί, ἐθαύμαζαν καὶ ἔλεγαν: «Πῶς συμβαίνει οἱ ἀγράμματοι αὐτοὶ ψαράδες, νὰ γνωρίζουν τόσας γλώσσας; Ποῖος τοὺς ἔδωσε τὴν δύναμιν αὐτὴν;»

Ἄλλοι πάλιν ἔλεγαν, ὅτι ἦσαν μεθυσμένοι. Ὁ Πέτρος, ὅταν ἄκουσε τὰ λόγια τῶν Ἑβραίων, ἐστάθῃ εἰς τὸ μέσον τῶν Ἀποστόλων καὶ τοὺς εἶπε:

«Ἄνδρες Ἰουδαῖοι καὶ ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Ἱερουσαλὴμ, ἀκούσατε τοὺς λόγους μου. Μερικοὶ ἀπὸ σᾶς νομίζετε ὅτι εἴμεθα μεθυσμένοι. Ἡ ὥρα εἶναι ἐνάτη πρωΐνῃ καὶ ἀκόμη δὲν ἐτελείωσεν ἡ προσευχή μας. Πῶς λοιπὸν εἶναι δυνατόν νὰ ἔχωμεν πλεῖ οἶνον;

ἈΔΕΛΦΟΙ, τὴν ὥραν ποῦ ἀκούστηκε ἡ ἄσυνήθιστη βοή, ὁ Ἰησοὺς Χριστὸς ἔστειλε τὸ Ἅγιον Πνεῦμα καὶ μᾶς ἐφώτισεν. Αὐτὸ μᾶς τὸ εἶχεν ὑποσχεθῇ πρὶν ἀναληφθῇ εἰς τοὺς Οὐρανούς. Μᾶς εἶχεν εἶπει νὰ μὴν φύγωμεν ἀπ' ἐδῶ, διότι θὰ ἔστελνε τὸ Ἅγιον Πνεῦμα νὰ μᾶς φωτίσῃ.

Ἀδελφοί, ὁ Ἰησοὺς Χριστὸς, τὸν ὁποῖον οἱ Ἀρχοντές σας ἐσταύρωσαν, ἔπειτα ἀπὸ τρεῖς ἡμέρας Ἀνεστήθῃ ἐκ τῶν νεκρῶν. Ὁ θάνατος, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ κρατήσῃ Ἐκεῖνον ποῦ ἔδωκε καὶ δίνει τὴν ζωὴν. Μετὰ τὴν Ἀνάστασίν του, παρουσιάσθη πολλὰς φορὰς εἰς ἡμᾶς, μᾶς εὐλογοῦσε, μᾶς ἔδιδε διαφόρους συμβουλὰς καὶ ἔτρωγε μαζί μας. Τὴν τεσσαρακοστὴν ἡμέραν ἀνελήφθη ἐνώπιόν μας εἰς τοὺς Οὐρανούς.

ἀπὸ τὸ ὄρος τῶν Ἑλαιῶν. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς μὲ τὴν δόξαν ποῦ τὸν εἶδαμε ν' ἀνεβαίνει εἰς τὸν οὐρανόν, μὲ τὴν ἰδίαν δόξαν καὶ μεγαλοπρέπειαν, θὰ ἔλθῃ καὶ πάλιν εἰς τὸν κόσμον, διὰ νὰ κρίνῃ τοὺς ἀνθρώπους, σύμφωνα μὲ τὰ ἔργα τῶν. Δηλαδή ὅσους κάμνουν τὰς καλὰς πράξεις, θὰ τοὺς βάλῃ εἰς τὸν παράδεισον καὶ ὅσους τὰς κακὰς, εἰς τὴν κόλασιν». Οἱ συγκεντρωμένοι Ἑβραῖοι ὅταν ἤκουσαν τοὺς λόγους τοῦ Πέτρου, τὸν ἐρώτησαν τί πρέπει νὰ κάμουν διὰ νὰ σωθοῦν. Τότε ὁ Πέτρος τοὺς εἶπε: «Νὰ μετανοήσετε καὶ νὰ βαπτισθῆτε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ νὰ συγχωρηθοῦν αἱ ἁμαρτίαι σας καὶ νὰ λάβετε τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος».

Ἐκεῖνοι μὲ χαρὰν ἤκουσαν τοὺς λόγους τοῦ Πέτρου καὶ τρεῖς χιλιάδες Ἑβραῖοι ἐβαπτίσθησαν τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὅταν ἐτελείωσε τὸ βάπτισμα, οἱ Ἀπόστολοι ἄρχισαν ἀμέσως νὰ τοὺς διδάσκουν τὴν Χριστιανικὴν Θρησκείαν. Κατόπιν ἐτέλεσαν τὸ μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας καὶ ἀφοῦ προσευχήθησαν καὶ ἔψαλλαν διαφόρους ὕμνους πρὸς τὸν Θεόν, ἐκοινώνησαν. Οἱ τρεῖς χιλιάδες αὐτοὶ Χριστιανοὶ ἐσχημάτισαν τὴν πρώτην Χριστιανικὴν ἐκκλησίαν. Ἡ ἑορτὴ τῆς Πεντηκοστῆς εἶναι μίᾳ ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας ἑορτὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ. Εἶναι ἡ ἑορτὴ τῶν γενεθλίων τῆς Ἐκκλησίας μας.

4. Ὁ βίος τῶν πρώτων Χριστιανῶν

(Πράξ κεφ στιχ. 42—48)

Μετὰ τὴν ἵδρυσιν τῆς πρώτης Χριστιανικῆς ἐκκλησίας, οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι ἐξακολουθοῦσαν τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου. Ἀπὸ ἐπάνω τοὺς ἔβγαине μεγάλη δύναμις, μὲ τὴν ὁποίαν ἔκαναν πολλὰ θαύματα.

Οἱ κάτοικοι τῶν Ἱεροσολύμων εἶχαν μάθει ὅλα ὅσα συνέβησαν κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Πεντηκοστῆς καὶ τοὺς εἶχε πιάσει μεγάλος φόβος. Πολλοὶ ἔτρεχαν εἰς τοὺς Ἀποστόλους διὰ νὰ ἀκούσουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ νὰ ἴδουν τὰ θαύματά τους.

Μὲ τὴν διδασκαλίαν καὶ μὲ τὰ θαύματα ποῦ ἔκαμναν οἱ Ἀπόστολοι, πολλοὶ ἐπίστευαν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἐβαπτίζοντο. Δι' αὐτὸ οἱ Χριστιανοὶ καθημερινῶς ἐπολλαπλασιάζοντο. Οἱ

Κοντογιάννης

“Αγιοι Ἀπόστολοι ἀπὸ τὴν ἡμέραν ποὺ ἱδρυσαν τὴν Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν, ἐκανόνισαν τὸν τρόπον τῆς λατρείας πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν τρόπον τῆς ζωῆς τῶν πρώτων Χριστιανῶν.

Ἡ λατρεία πρὸς τὸν Θεὸν ἐγίνετο ὡς ἐξῆς: Ὁρισμένην ὥραν τῆς ἡμέρας οἱ Χριστιανοὶ ἐμαζεύοντο εἰς τὰ ὑπερῶα καὶ προσηύχοντο μαζὶ με τοὺς Ἀποστόλους. (Ὑπερῶα ἐλέγοντο τὰ ὑψηλότερα δωμάτια τῶν ιδιωτικῶν οἰκιῶν). Κατὰ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς οἱ Ἀγιοι Ἀπόστολοι ἀνεγίνωσκον τὴν Ἀγίαν Γραφὴν καὶ τὴν ἐρμήνευον. Κατόπιν ἔλεγαν διαφόρους προσευχὰς καὶ ἔψαλλαν διαφόρους ἐκκλησιαστικοὺς ὕμνους. Ἐπειτα ἐτελεῖτο τὸ μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας καὶ ἐκοινωνοῦσαν ὅλοι οἱ Χριστιανοί. Καὶ ὁ βίος τῶν πρώτων Χριστιανῶν ἦτο πολὺ διαφορετικὸς ἀπὸ τὸν βίον τῶν Ἑθνικῶν καὶ τῶν Ἰουδαίων. Οἱ Χριστιανοὶ ἐζοῦσαν ὡς νὰ ἦσαν μία οἰκογένεια. Ἐθεωροῦντο μεταξύ τῶν ὡς ἀδελφοὶ καὶ ἦσαν πρόθυμοι νὰ ἀποθάνουν ἀκόμη, διὰ τοὺς ἄλλους Χριστιανούς. Ἐζοῦσαν βίον ἐνάρετον καὶ ἠθικὸν καὶ ἐφρόντιζαν διὰ τοὺς ἀσθενεῖς καὶ δι’ ὅλους τοὺς πάσχοντας. Κανεὶς δὲν εἶχε ἀτομικὴν περιουσίαν. Ὅσοι ἀπὸ τοὺς Χριστιανούς εἶχαν περιουσίας τὰς ἐπωλοῦσαν καὶ τὰ χρήματα τὰ παρέδιδον εἰς τοὺς Ἀποστόλους. Ὅσα χρήματα πάλιν ἐκέρδιζαν ἀπὸ τὴν ἐργασίαν τῶν, τὰ παρέδιδον καὶ αὐτὰ εἰς τοὺς Ἀποστόλους. Μὲ τὰ χρήματα αὐτὰ ἔκαμαν «τὰ κοινὰ ταμεῖα». Μὲ τὰ χρήματα τῶν ταμείων ἐσυντηροῦντο καὶ διετρέφοντο ὅλοι οἱ Χριστιανοί. Ἐτρώγαν ἐρεῖα μαζὶ εἰς κοινὰ τραπέζια. Τὰ τραπέζια αὐτὰ ὠνομάζοντο ἀγάπαι.

Μετὰ τὸ φαγητὸν καὶ τὴν προσευχὴν, οἱ Χριστιανοὶ ἐπήγαιναν εἰς τὰς ἐργασίας τῶν.

Γενικῶς ἡ ψυχὴ καὶ ἡ καρδία τῶν πρώτων Χριστιανῶν, αἱ σκέψεις καὶ αἱ ἐπιθυμίαι τῶν εἶχον στραφῆ πρὸς τὸν Σωτῆρα Χριστόν.

Ὁ βίος τῶν πρώτων Χριστιανῶν ἔκαμνε μεγάλην ἐντύπωσιν εἰς τοὺς Ἑθνικοὺς καὶ τοὺς Ἰουδαίους. Πολλοὶ ἀπ’ αὐτοὺς εἶχαν ἐννοήσει, ὅτι μόνον διὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐξυψώνετο τὸ ἄτομον καὶ ἡ κοινωνία. Εἶχον πλέον ἀντιληφθῇ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Ἑθνικοὺς καὶ τοὺς Ἰουδαίους, ὅτι μόνον πλησίον τοῦ Χριστοῦ ὑπάρχει ἡ πραγματικὴ εὐτυχία. Ὅλοι αὐτοὶ ἐπίστευαν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν καὶ ἐβαπτίζοντο.

“Ὡστε καὶ ὁ βίος τῶν πρώτων Χριστιανῶν, ἐβοήθησε πολὺ εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ

5. Ἡ ἐκλογή τῶν ἐπτὰ Διακόνων

(Πράξ. Κεφ. στ' στιχ. 1—7)

Μὲ τὰ κηρύγματα καὶ τὰ θαύματα τῶν Ἀποστόλων οἱ Χριστιανοὶ καθημερινῶς ἐπληθύνοντο. Ὅσον περισσότεροι ἐγίνοντο τόσοι καὶ μεγαλυτέραν φροντίδα ἐχρειάζετο διὰ τὴν ἐπιβλεψιν τῶν τραπεζῶν καὶ τὴν διανομὴν τῶν ἐλεημοσυνῶν εἰς τοὺς πτωχοὺς. Οἱ Ἀπόστολοι ἀφωσιωμένοι εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ παρακολουθοῦν καὶ τὸ ἔργον αὐτό. Καὶ διὰ νὰ σταματήσουν τὰ παράπονα τῶν Ἑλληνιστῶν (¹) πρὸς τοὺς Ἑβραίους, διότι εἰς τὰς τραπέζας καὶ κατὰ τὴν διανομὴν τῶν βοηθημάτων παρεβλέποντο αἱ χῆραι των, ἐκάλεσαν τοὺς Χριστιανοὺς καὶ τοὺς εἶπαν. «Ἀδελφοί, δὲν ἀρέσει εἰς ἡμᾶς ν' ἀφήσωμεν τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου, διὰ νὰ ἐπιβλέπωμεν τὰς τραπέζας. Δι' αὐτό, νὰ ἐκλέξητε μεταξύ σας ἐπτὰ ἄνδρας γεμάτους ἀπὸ χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, εἰς τοὺς ὁποίους ν' ἀναθέσωμεν τὸ ἔργον τῆς ἐπιβλέψεως τῶν τραπεζῶν καὶ τῆς διανομῆς τῶν βοηθημάτων».

Οἱ Χριστιανοὶ μὲ εὐχαρίστησιν ἐδέχθησαν τὴν ὑπόδειξιν τῶν Ἀποστόλων καὶ ἐξέλεξαν ἐπτὰ ἄνδρας γεμάτους πίστιν καὶ ἱκανοὺς διὰ τὸ ἔργον αὐτό.

Οἱ ἄνδρες οὗτοι ἐξέλεξαν ἦσαν ὁ Στέφανος, ὁ Φίλιππος, ὁ Πρόχορος, ὁ Νικάνωρ, ὁ Τιμῶν, ὁ Παρμενᾶς καὶ ὁ Νικόλαος.

Τοὺς ἐπτὰ αὐτοὺς ἄνδρας οἱ Χριστιανοὶ τοὺς παρουσίασαν εἰς τοὺς Ἀποστόλους, οἱ ὅποιοι ἀφοῦ προσευχήθησαν εἰς τὸν Θεόν, ἔβαλον τὰς χεῖρας εἰς τὰς κεφαλὰς των καὶ τοὺς χειροτόνησαν. Μὲ τὴν χειροτονίαν μετέδωσαν εἰς αὐτοὺς τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος διὰ νὰ ἐκτελοῦν μετὰ χριστιανικοῦ ζήλου τὸ ἔργον αὐτό.

Οἱ ἄνδρες αὐτοὶ ὠνομάσθησαν διάκονοι. Τὸν Στέφανον τὸ ὠρισαν ὡς ἀρχηγὸν τῶν διακόνων, δι' αὐτὸ ὠνομάσθη Ἀρχιδιάκονος.

Εἰς τοὺς ἐπτὰ διακόνους ἀνέθεσαν οἱ Ἀπόστολοι τὴν ἐπι-

(¹) Ἐλέγοντο ἔτσι οἱ ἐξ Ἰουδαίων Χριστιανοί, διότι ὠμιλοῦσαν τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

βλεψιν τῶν τραπεζῶν, τὴν διανομὴν τῶν ἐλεημοσυνῶν εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ γενικῶς ὅλας τὰς φροντίδας διὰ τὰς βιοτικὰς ἀνάγκας τῶν Χριστιανῶν. Οἱ διάκονοι ἀνέλαβον τὰ καθήκοντά των καὶ τὰ ἐκτελοῦσαν μετὰ μεγάλου Χριστιανικοῦ ζήλου.

6. Ὁ Πρωτόμαρτυς Στέφανος

(Πραξ. Κεφ. ζ' στιχ 8 ἕως τέλος Κεφ. ζ')

Ὁ Ἀρχιδιάκονος Στέφανος ὅταν ἐτελείωνε τὴν ἐργασίαν ποῦ τοῦ εἶχον ἀναθέσει οἱ Ἀπόστολοι, ἐτήγαινε εἰς τὰς συναγωγὰς καὶ ἐκήρυττε μὲ θάρρος καὶ ἐνθουσιασμόν τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν.

Μὲ τὴν δυνάμιν τοῦ Θεοῦ ὁ Στέφανος ἔκαυνε καὶ πολλὰ θαύματα. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους ὅταν ἄκουαν τὸ κήρυγμά του καὶ ἔβλεπαν τὰ θαύματά του, ἐπίστευαν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἐβαπτίζοντο. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἔμεναν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα πολλοὶ Ἑλληνισταὶ Ἰουδαῖοι, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐπίστευαν εἰς τὸν Χριστόν. Αὐτοὶ ἐφιλονικοῦσαν εἰς τὰς συναγωγὰς μὲ τὸν Στέφανον καὶ προσπαθοῦσαν νὰ διαβάλουν τὰ κηρύγματά του εἰς τοὺς ἄλλους Ἰουδαίους. Ἐντροπιάζοντο ὅμως ἀπὸ τὰς σοφὰς ἀπαντήσεις, ποῦ τοὺς ἔδιδεν ὁ Στέφανος.

Ὅταν ἔβλεπαν οἱ Ἑλληνισταὶ Ἰουδαῖοι, ὅτι πολλοὶ Ἰουδαῖοι ἐπίστευαν εἰς τὸν Χριστόν καὶ ἐβαπτίζοντο καὶ ὅτι ἦσαν ἀνίκανοι νὰ συζητοῦν μὲ τὸν Στέφανον, ἀπεφάσισαν νὰ τὸν φονεύσουν. Διὰ νὰ ἐπιτύχουν τὸν πονηρὸν σκοπὸν τους, ἔστειλαν ψευδομάρτυρας εἰς τοὺς Φαρισαίους καὶ τοὺς εἶπαν : «Ἀκούσαμεν τὸν Στέφανον νὰ βλασφημῇ τὸν Θεόν καὶ τὸν Μωϋσῆν καὶ νὰ διδάσκῃ τοὺς ἀνθρώπου νὰ πιστεύουν εἰς τὸν Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον».

Οἱ Φαρισαῖοι, ὅταν ἄκουσαν τὴν κατηγορίαν αὐτὴν, ἐκάλεσαν τὸν Στέφανον εἰς τὴν Συναγωγὴν διὰ νὰ ἀπολογηθῇ.

Ὁ Στέφανος παρουσιάσθη εἰς τὴν Συναγωγὴν καὶ μὲ θάρρος εἶπεν εἰς τοὺς Φαρισαίους, πῶς ἐνανερῶθη ὁ θεὸς εἰς τὸν Ἀβραάμ, τὸν Ἰσαάκ, Ἰακώβ καὶ Μωϋσῆ καὶ ἄρχισε νὰ κατακρίνῃ τοὺς πατέρας των. «Οἱ πατέρες σας, τοὺς εἶπε, ἐφόνευσαν τοὺς προφῆτας, ποῦ προεφήτευσαν τὴν ἔλευσιν τοῦ Χριστοῦ καὶ σεῖς ἀπὸ φθόνον ἐπροδόσατε τὸν Χριστόν, ποῦ εἶναι ὁ Μεσίας καὶ τὸν καταδικάσατε εἰς τὸν Σταυρικὸν θάνατον».

Τὴν ὥραν πού ὠμιλοῦσεν ὁ Στέφανος, τὸ πρόσωπόν του ἔλαμπεν, ὡς πρόσωπον Ἀγγέλου. Οἱ Φαρισαῖοι ὅταν ἄκουσαν τοὺς λόγους τοῦ Στεφάνου, ἄρχισαν νὰ τὸν ὑβρίζουν. Μερικοὶ δὲ ἀπ' αὐτοὺς, τὸν ἐπήραν καὶ τὸν ἔβγαλαν ἔξω ἀπὸ τὴν συναγωγὴν διὰ νὰ τὸν φονεύσουν.

Ἀμέσως τότε, ἄφρῳ ἔβγαλαν τὰ ἐνδύματά των καὶ τὰ ἔ-

Ἡ λιθοβολισμὸς τοῦ Πρωτομάρτυρος Στεφάνου

δωσαν νὰ τὰ φυλάττῃ ἓνα μικρὸ παιδί, τὸ ὁποῖον ὠνομάζετο Σαμουὴλ ἢ Σαῦλος, ἄρχισαν νὰ τὸν λιθοβολοῦν.

Ὁ Στέφανος ἀτάραχος καὶ χωρὶς παράπονον, ὑπομένει τοὺς πόνους ἀπὸ τὰς πληγὰς, πού ἀνοίγουν εἰς τὸ σῶμα του οἱ μεγάλοι λίθοι. Γονατισμένος προσεύχεται εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ συγχωρήσῃ τοὺς φονεῖς του. «Κύριε, ἔλεγε, μὴ λάβῃς ὑπ' ὄψει τὴν ἁμαρτίαν ταύτην». Καὶ παρέδωσε τὸ πνεῦμα του.

Οἱ Χριστιανοὶ ἔκλαυσαν πικρά διὰ τὸν ἄδικον θάνατον τοῦ

ἀρχidiaκόνου Στεφάνου καὶ λυπημένοι ἔθαψαν τὸ σῶμα του. (πρξ. κεφ. ἡ στιχ. 2).

Ἡ Ἐκκλησία μας ὠνόμασε τὸν ἀρχidiaκονον Στέφανον πρωτομάρτυρα, διότι ἐμαρτύρησε πρῶτος διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ μνήμη του ἑορτάζεται τὴν 27ην Δεκεμβρίου καὶ ψάλλεται τὸ ἐξῆς ἀπολυτίκιον.

«Βασίλειον διάδημα ἐστέφη Σὺ κορυφὴ ἐξ ἄθλων, ὦν ὑπομείνας ὑπὲρ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ Μαρτύρων πολύαθλε.

Σὺ γὰρ τῶν Ἰουδαίων ἀπελέγξας μανίαν, εἶδες σου τὸν Σωτῆρα τοῦ Πατρὸς δεξιόθεν. Αὐτὸν οὖν ἐκδυσώπει αἰεὶ ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν».

Ἐξήγησις: Μὲ Θεϊκὸν στέμμα ἐστεφανώθη ἡ κεφαλὴ σου, διὰ τὰ μαρτύρια ποὺ ὑπέμεινες διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, ἔχεις τὰς περισσοτέρας χριστιανικὰς νίκας ἀπ' ὅλους τοὺς μάρτυρας, διότι ἐσὺ ὤταν ἤλεγχες τοὺς Ἰουδαίους, εἶδες τὸν Σωτῆρα Χριστὸν νὰ στέκεται εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ Πατέρα του. Τὸν Χριστὸν λοιπὸν νὰ παρακαλῇς πάντοτε διὰ νὰ σώζῃ τὰς ψυχὰς μας.

7. Ὁ Διάκονος Φίλιππος

(Πραξ. Κεφ. κ')

Τὴν ἡμέραν ποὺ ἐλιθοβολήθη ὁ πρωτομάρτυς Στέφανος, ἔγινε μέγας διωγμὸς εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν. Οἱ Ἰουδαῖοι ἐπίαναν τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τοὺς ἐφυλάκιζαν. Ἐνόμιζαν ὅτι μὲ τὸν διωγμὸν θὰ ἐσταματοῦσεν ἡ ἐξάπλωσις τοῦ Χριστιανισμοῦ. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Χριστιανοὺς διὰ ν' ἀποφύγουν τὸν κίνδυνον, ἔφευγαν ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ἐπήγαιναν εἰς ἄλλα μέρη. Ἐκεῖ μὲ θάρρος ἐκήρυτταν τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν. Τότε ἔφυγε ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ἐπήγεν εἰς τὴν Σαμάρειαν καὶ ὁ διάκονος Φίλιππος. Εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἔμειναν μόνον οἱ Ἀπόστολοι. Εἰς τὴν Σαμάρειαν ὁ Φίλιππος ἐκήρυττε μὲ ζῆλον καὶ ἐνθουσιασμὸν τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἔκαμε πολλὰ θαύματα. Οἱ Σαμαρεῖται ὅταν ἄκουαν τὰ κηρύγματα τοῦ Φιλίππου καὶ ἔβλεπαν τὰ θαύματά του, ἐπίστευαν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἐβαπτίζοντο. Μεταξὺ ἐκείνων ποὺ ἐπίστευσαν καὶ ἐβαπτίσθησαν ἦτο καὶ ὁ Σίμων ὁ μάγος. Ὁ Σίμων ἔκαμνεν εἰς τὴν Σαμάρειαν πολλὰς μαγείας

καὶ ὅλοι οἱ Σαμαρεῖται τὸν ἐπρόσεχαν. Ὅταν ὁμοῦς ἄκουσε τὸ κήρυγμα τοῦ Φιλίππου καὶ εἶδε τὰ θαύματά του, ἐπίστευσεν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἐβαπτίσθη. Ἀπὸ τότε ὁ Σίμων ἔμενε πάντοτε πλησίον τοῦ Φιλίππου.

Οἱ Ἀπόστολοι, ὅταν ἔμαθαν ὅτι οἱ Σαμαρεῖται ἐπίστευσαν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ἐστέιλαν εἰς τὴν Σαμάρειαν τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην. Οἱ δύο Ἀπόστολοι ὅταν ἔφθασαν ἐκεῖ, ἐμάζευσαν ὅλους τοὺς Χριστιανοὺς τῆς Σαμαρείας καὶ προσευχήθησαν μαζί. Κατόπιν ἔβαλαν τὰς χεῖρας των εἰς τὰς κεφαλὰς των καὶ ἀμέσως ἔλαβαν Πνεῦμα Ἅγιον. Ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἰωάννης ἀφοῦ ἐκήρυξαν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὰ περίχωρα τῆς Σαμαρείας, ἐπέστρεψαν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Πέτρου καὶ τοῦ Ἰωάννου, παρουσιάσθη εἰς τὸν Φίλιππον ἄγγελος Κυρίου καὶ τοῦ εἶπε: «Νὰ βαδίσῃς εἰς τὸν δρόμον ποὺ πηγαίνει πρὸς τὴν πόλιν Γάζαν». Σύμφωνα μὲ τὴν ἐντολὴν τοῦ ἀγγέλου, ὁ Φίλιππος ἔφυγεν ἀπὸ τὴν Σαμάρειαν καὶ ἐβάδιζε πρὸς τὴν Γάζαν.

Αἰφνης βλέπει ἕνα ἄμαξι, ποὺ τὸ ὠδηγοῦσεν ἕνας Αἰθίοπας. Ὁ Αἰθίοπας αὐτὸς εἶχε μεγάλην θέσιν εἰς τὰ ἀνάκτορα τῆς βασιλείας τῶν Αἰθιοπῶν Κανδάκη. (Τὸ ὄνομα Κανδάκη εἶναι τίτλος, ποὺ τὸν εἶχαν αἰ βασιλίσσαι τῶν Αἰθιοπῶν. Ὅπως δηλαδὴ εἶχαν καὶ οἱ βασιλεῖς τῶν Αἰγυπτίων, ποὺ ὠνομάζοντο «Φαραώ»).

Ὁ Αἰθίοπας αὐτὸς εἶχεν ὑπάγει εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, διὰ νὰ προσκυνήσῃ. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὸ Ἅγιον Πνεῦμα εἶπεν εἰς τὸν Φίλιππον ν' ἀνεβῇ καὶ αὐτὸς εἰς τὸ ἄμαξι. Ἀμέσως ὁ Φίλιππος ἀνέβηκε καὶ ἄκουσε τὸν Αἰθίοπα νὰ διαβάζῃ μεγαλοφώνως τὸν προφήτην Ἡσαΐαν. Τὸ μέρος ποὺ ἐμελετοῦσεν, ἔλεγεν ἀλληγορικὰ διὰ τὴν Σταύρωσιν καὶ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ Φίλιππος ἐρώτησε τότε τὸν Αἰθίοπα: «Γνωρίζεις διὰ ποῖον γράφει αὐτὰ ὁ Προφήτης;» «Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ τὸ μάθω, ἂν δὲν διδαχθῶ;» εἶπε ὁ Αἰθίοπας.

Τότε ὁ Φίλιππος ἐφάνέρωσεν εἰς τὸν Αἰθίοπα, ὅτι ὁ Ἡσαΐας ἐννοοῦσε τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν καὶ τὸν ἐδίδασκε τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν. Ὁ Αἰθίοπας ἀμέσως ἐπίστευσεν

εις τὸν Χριστὸν καὶ ἐζήτησε νὰ βαπτισθῇ. Ἐκεῖ πλησίον ἦτο μία πηγὴ. Εἰς τὴν πηγὴν αὐτὴν ὁ Φίλιππος ἐβάπτισε τὸν Αἰθίοπα καὶ ἀμέσως ἔγινεν ἄφαντος.

Ὁ Αἰθίοπας τότε κατάλαβεν, ὅτι ὁ Φίλιππος δὲν ἦτο τυχαῖος ἄνθρωπος, ἀλλὰ στελμένος ἀπὸ τὸν Θεὸν διὰ νὰ τὸν κάμῃ Χριστιανόν. Δι' αὐτὸ μὲ χαρὰν ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του καὶ ἐδόξασε τὸν Θεόν.

Ὁ Φίλιππος, μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τὴν πηγὴ ποῦ ἐβάπτισε τὸν Αἰθίοπα, εὐρέθη εἰς τὴν πόλιν "Αζωτον". Ἐκεῖ ἐκήρυξε τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν. Κατόπιν ἐπῆγεν εἰς τὴν Καισάρειαν καὶ ἐξηκολούθησε νὰ διδάσκῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, μέχρι τοῦ θανάτου του.

Ἡ Ἐκκλησία μας ἑορτάζει τὴν μνήμην τοῦ διακόνου Φιλίππου τὴν 11ην Ὀκτωβρίου καὶ ψάλλει τὸ ἑξῆς ἀπολυτίκιον :

«Ἀπόστολε Ἁγιε Φίλιππε, πρέσβευε τῷ ἐλεήμονι Θεῷ ἵνα πταισμάτων ἄφεσιν παράσχῃ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν».

Τὸ ἀπολυτίκιον τοῦτο ψάλλεται καὶ κατὰ τὴν 14 Νοεμβρίου, ποῦ ἑορτάζεται ἡ μνήμη τοῦ Ἀποστόλου Φιλίππου.

Μ έ ρ ο ς Β'

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ

(Πραξ. Κεφ. ξ' στιχ. 58 καὶ κεφ. κ' στιχ. 1—4)

1. Καταγωγή καὶ μόρφωσις

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος κατήγετο ἀπὸ τὴν Ταρσὸν τῆς ἐπαρχίας Κιλικίας. Πρὶν γίνῃ Χριστιανὸς ὠνομάζετο Σαῦλος ἢ Σαούλ. Οἱ γονεῖς του ἦσαν εὐποροὶ καὶ ἐσέβοντο πολὺ τὸν Θεόν. Δι' αὐτὸ ἐπιθυμοῦσαν νὰ κάμουν τὸν Παῦλον Φαρισαῖον, δηλαδὴ διδάσκαλον τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου.

Ὅταν ὁ Παῦλος ἐτελείωσε τὰς σπουδὰς του εἰς τὴν πατρίδα του τὴν Ταρσὸν, οἱ γονεῖς του τὸν ἔστειλαν εἰς τὴν Φαρισαϊκὴν σχολὴν τῶν Ἱεροτολῶν.

Εἰς τὴν Σχολὴν αὐτὴν εἶχε διδάσκαλον τὸν Γαμαλιήλ. Ἐπειδὴ ὁ Γαμαλιήλ ἦτο πολὺ καλὸς διδάσκαλος, ἔδωσε μεγάλην μόρφωσιν εἰς τὸν Παῦλον.

Οἱ Ἰουδαῖοι εἶχον συνήθειαν, ἐκτὸς τῶν γραμμάτων νὰ

μαθαίνουν τὰ παιδιά των καὶ μίαν τέχνην διὰ νὰ ζοῦν. Σύμφωνα μὲ τὴν συνήθειαν αὐτὴν, οἱ γονεῖς τοῦ Παύλου τὸν ἔστειλαν καὶ ἔμαθε τὴν τέχνην τοῦ σκηνοποιοῦ. Ὁ Παῦλος ὑπεστήριξε μὲ φανατισμὸν τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων του. Ἐπίστευε ὅτι, ἂν κατεδίωκε τοὺς Χριστιανούς, θὰ εὐχαριστοῦσε τὸν Θεόν. Δι' αὐτὸ ἔγινε φοβερός διώκτης τῶν Χριστιανῶν. Ὅταν ἐλιθοβολοῦσαν τὸν πρωτομάρτυρα Στέφανον, αὐτὸς, μικρὸν παιδίον τότε, ἐφύλαττε τὰ ροῦχα ἐκείνων ποὺ τὸν ἐλιθοβολοῦσαν.

Βραδύτερον ποὺ ἤρχισεν ὁ διωγμὸς τῶν Χριστιανῶν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, κατεδίωκε καὶ ἐκακοποιοῦσε τοὺς χριστιανούς. Ἐμπαίνειν εἰς τὰς οἰκίας των καὶ ὠδηγοῦσεν εἰς τὴν φυλακὴν, ὃχι μόνον τοὺς ἄνδρας ἀλλὰ καὶ τὰς γυναῖκας. Διὰ τὴν δρᾶσιν του αὐτὴν οἱ ἀρχιερεῖς τὸν ἀγαποῦσαν πάρα πολὺ.

2. Ὁ Παῦλος γίνεται Χριστιανός

Ὅταν ἔμαθεν ὁ Παῦλος, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους τῆς Δαμασκοῦ εἶχον πιστεύσει εἰς τὸν Χριστόν, ἀπεφάσισε νὰ τοὺς τιμωρήσῃ.

Ἦθελε νὰ ὀδηγήσῃ δεμένους εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας. Ἐζήτησε λοιπὸν συστατικὰς ἐπιστολάς καὶ βοηθοὺς ἀπὸ τὸν ἀρχιερέα τῶν Ἱεροσολύμων καὶ ἔφυγε διὰ τὴν Δαμασκόν.

Ὅταν ἐπλησίαζαν νὰ φθάσουν εἰς τὴν πόλιν, ἔγινεν ἓνα μεγάλο θαῦμα. Ἐξαφνα ἓνα πολὺ δυνατὸ φῶς κατέβη ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ ἄστραψε γύρω ἀπὸ τὸν Σαῦλον. Ἀπὸ τὸ φῶς αὐτὸ ἔπεσε κάτω εἰς τὴν γῆν. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἄκουσεν ἀπὸ τὸν οὐρανὸν δυνατὴν φωνὴν ποὺ ἔλεγε: «Σαοὺλ, Σαοὺλ, διατί μέ διώκεις;» Τότε ὁ Σαῦλος τρομαγμένος εἶπεν: «Ποῖος εἶσαι Κύριε;» Ὁ Ἰησοῦς εἶπεν: «Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, τὸν ὁποῖον σύ καταδιώκεις. Εἶναι κακὸν δι' ἐσὲ νὰ κτυπᾷς τὰ πόδια σου εἰς κοπτερά σίδερα».

Ὁ Σαῦλος τότε ἐρώτησε: «Τί θέλεις νὰ κάμω Κύριε;» «Νὰ ὑπάγῃς, τοῦ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, εἰς τὴν πόλιν Δαμασκόν καὶ ἐκεῖ θὰ σοῦ εἴπουν τί πρέπει νὰ κάμῃς».

Τρομαγμένοι οἱ σύνδοί του δι' ὅσα εἶδαν καὶ ἄκουσαν,

ἐπήραν τὸν τυφλὸν Σαῦλον ἀπὸ τὰ χέρια καὶ τὸν ἐπήγαν εἰς τὴν Δαμασκόν. Ἐκεῖ ἔμειναν εἰς μίαν φιλικὴν τῶν οἰκίαν. Τρεῖς ἡμέρες ὁ Σαῦλος ἦτο τυφλὸς καὶ δὲν ἔφαγε τίποτε.

Εἰς τὴν Δαμασκὸν ἦτο ἓνας μαθητὴς τοῦ Κυρίου, ποῦ ὠνομάζετο Ἀνανίας. Τὴν τρίτην ἡμέραν παρουσιάσθη εἰς τὸν ὕπνον τοῦ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ τοῦ εἶπεν: «Ἀνανία, νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰούδα. Ἐκεῖ μένει ὁ Σαῦλος ἀπὸ τὴν Ταρσὸν, διὰ νὰ τὸν θεραπεύσῃς». «Κύριε, εἶπεν ὁ Ἀνανίας, ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶναι ὁ φοβερώτερος ἐχθρὸς τῶν Χριστιανῶν καὶ ἦλθεν ἐδῶ διὰ νὰ μᾶς καταδιώξῃ». «Νὰ κάμῃς ὅ,τι σοῦ εἶπον, ἀπάντησεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς. Αὐτὸν ἐγὼ ἔχω ἐκλέξει διὰ νὰ βαστάσῃ τὸ ὄνομά μου εἰς ὅλα τὰ Ἑθνη»

Ἀμέσως ὁ Ἀνανίας ἐπῆγε καὶ εὗρε τὴν οἰκίαν ποῦ ἔμενεν ὁ Σαῦλος. Ὅταν τὸν εἶδεν, ἔβαλε τὴν χεῖρά του εἰς τὴν κεφαλὴν του καὶ τοῦ εἶπε: «Σαοὺλ ἀδελφέ, ἐδῶ μὲ ἔστειλεν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, ποῦ ἐφανερώθη εἰς σέ εἰς τὸν δρόμον, διὰ νὰ σέ θεραπεύσω καὶ διὰ νὰ λάβῃς τὴν χάριν τοῦ Ἀγίου Πνεύματος». Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ Σαῦλος ἐθεραπεύθη Ὁ Ἀνανίας ἀμέσως τὸν ἐβάπτισε καὶ τὸν ὠνόμασε Παῦλον. Μετὰ τὸ βάπτισμα ὁ Παῦλος ἐζήτησε καὶ ἔφαγεν. Ἀπὸ τότε ὁ Παῦλος ἀπὸ φοβερός διώκτης τοῦ Χριστιανισμοῦ ἔγινεν ὁ θερμότερος κήρυκας τῆς χριστιανικῆς θρησκείας. Ἐκήρυξε τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ὅλα τὰ Ἑθνη, δι' αὐτὸ ὠνομάσθη καὶ Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν.

Ἐπειτα ἀπὸ ὀλίγας ἡμέρας ὁ Παῦλος ἐπῆγεν εἰς τὴν Συναγωγὴν καὶ ἀντὶ νὰ διδάξῃ τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον, ὅπως ἐπερίμεναν οἱ Ἰουδαῖοι, ἄρχισε νὰ κηρύττῃ τὸν Χριστόν. Πολλοὶ Ἑβραῖοι ἀπὸ τὰ κηρύγματα τοῦ Παύλου ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστόν καὶ ἐβαπτίσθησαν. Πολλοὶ ὅμως δὲν ἠμποροῦσαν νὰ βλέπουν τὸν Παῦλον νὰ κηρύττῃ τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν. Δι' αὐτὸ, ἀπεφάσισαν νὰ τὸν συλλάβουν καὶ νὰ τὸν φονεύσουν.

Διὰ νὰ ἐπιτύχουν τὴν σύλληψίν του, ἔβαλαν εἰς ὅλας τὰς θύρας τῶν τειχῶν τῆς πόλεως στρατιώτας, διὰ νὰ μὴ ἠμπορέσῃ νὰ φύγῃ. Οἱ χριστιανοὶ ὅταν τὸ ἔμαθαν, κατέ-

βασαν τὸν Παῦλον ἀπὸ τὸ τεῖχος, μέσα εἰς ἓνα κοφίνι.
Ἔτοι ὁ Παῦλος διέφυγε τὸν κίνδυνον.

3. Ὁ Παῦλος ἐπιστρέφει εἰς τὰ ἱεροσόλυμα

(Πράξ. κεφ. θ' στιχ. 26—31 καὶ κεφ. ια' στιχ. 25)

Ὅταν ἔφυγεν ὁ Παῦλος ἀπὸ τὴν Δαμασκόν, ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἀραβίαν καὶ πάλιν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Δαμασκόν. Εἶχαν περάσει τρία χρόνια ἀπὸ τότε ποῦ εἶχε γίνει χριστιανὸς καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. (Γαλ κεφ. α' στιχ 17—19). Ὅταν ἔφθασεν ἐκεῖ, προσπαθοῦσε νὰ πλησιάσῃ τοὺς χριστιανούς. Οἱ χριστιανοὶ ὁμῶς τὸν ἀπέφευγαν, διότι δὲν ἐπίστευαν ὅτι εἶχε γίνει χριστιανός.

Ὁ Ἀπόστολος Βαρνάβας, ποῦ ἐγνώριζεν ὅτι ὁ Παῦλος εἶχε γίνει χριστιανός καὶ θερμὸς ὑποστηρικτὴς τοῦ χριστιανισμοῦ, τὸν παρουσίασεν εἰς τοὺς Ἀποστόλους καὶ τοὺς διηγήθη, πῶς ἐφανερώθη εἰς αὐτὸν ὁ Χριστός, πῶς ἐθεραπεύθη καὶ διὰ τὴν χριστιανικὴν του δρᾶσιν. Οἱ Ἀπόστολοι ὅταν ἔμαθαν ἀπὸ τὸν Βαρνάβαν τὴν χριστιανικὴν δρᾶσιν τοῦ Παύλου, τὸν ἀνεγνώρισαν ὥς Ἀπόστολον καὶ συνεργάτην των.

Εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ὁ Παῦλος ἐπῆγαινεν εἰς τὰς συναγωγὰς καὶ ἐκήρυττε τὸν χριστιανισμόν. Δι' αὐτὸ οἱ Ἑβραῖοι ὠργίστηκαν ἐναντίον του καὶ ἀπεφάσισαν νὰ τὸν φονεύσουν.

Οἱ χριστιανοὶ διὰ νὰ τὸν σώσουν, τὸν ἔδιωξαν ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ διὰ μέσου τῆς Καισαρείας τὸν ἔστειλαν εἰς τὴν πατρίδα του τὴν Ταρσόν. Βραδύτερον ἐπῆγεν εἰς τὴν Ταρσὸν καὶ ὁ Βαρνάβας. Ἀπὸ τὴν Ταρσὸν ὁ Παῦλος μὲ τὸν Βαρνάβαν ἐπῆγαν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν διὰ νὰ δώσουν θάρρος εἰς τοὺς χριστιανούς καὶ διὰ νὰ κηρύξουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Πρῶτοι ποῦ ὠνομάσθησαν χριστιανοί, ἦσαν οἱ πιστοὶ τῆς Ἀντιοχείας. Εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἔμειναν ἓνα ὀλόκληρον χρόνον. Τότε εἶχαν ὑπάγει ἐκεῖ καὶ προφητῆται ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἐνας ἀπ' αὐτούς, ποῦ ὠνομάζετο Ἀγαβος, ἐπροφήτευσεν ὅτι θὰ ἐγένετο μέγας λιμὸς (πεῖνα) εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Πράγματι ὁ λιμὸς αὐτὸς ἐγένεν, ὅταν ἦτο ἡγεμὼν ὁ Κλαύδιος Καῖσαρ. Οἱ χριστιανοὶ τῆς Ἀντιοχείας ἐμάζευσαν πολλὰ καὶ διάφορα τρόφιμα διὰ τοὺς χριστιανούς τῶν Ἱεροσολύμων. Τὰ εἶδη αὐτὰ τὰ ἔδωκαν εἰς τὸν Παῦλον καὶ τὸν Βαρνάβαν διὰ νὰ τὰ παραδώσουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Ἱεροσολύμων. Ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας ὅταν

ἐπέστρεψαν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, παρέδωσαν τὰ τρόφιμα εἰς τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας.

Εἶναι ἡ δευτέρα φορὰ πού ὁ Παῦλος ἐπιστρέφει εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ἀπὸ τότε πού ἔγινε χριστιανός.

Α' ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ (45 Μ. Χ.)

1. Ὁ Παῦλος κηρύττει τὸν Χριστὸν εἰς Κύπρον

(Πράξ. κεφ. ιβ' στιχ. 24 καὶ κεφ. ιγ' στιχ. 1—13)

Οἱ Ἀπόστολοι Παῦλος καὶ Βαρνάβας, ἀφοῦ ἔμειναν ὀλίγον καιρὸν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ἐπέστρεψαν πάλιν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν μαζί με τὸν Ἰωάννην, πού ἐπωνομάσθη Μάρκος.

Ἐκεῖ τοὺς εἶπε τὸ ἅγιον Πνεῦμα ν' ἀναχωρήσουν διὰ τὸ ἀποστολικὸν τῶν ἔργον. Ἀνεχώρησαν λοιπὸν ἀπ' ἐκεῖ καὶ διὰ μέσου τῆς Σελευκείας, ἐπῆγαν εἰς τὴν νῆσον Κύπρον, τὴν πατρίδα τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα. Ἀφοῦ δὲ ἐγύρισαν ὅλην τὴν νῆσον καὶ ἵδρυσαν ἐκκλησίας, ἔφθασαν εἰς τὴν πόλιν Πάφον. Ἐκεῖ ἦτο ἓνας μάγος Ἰουδαῖος, πού ὠνομάζετο Ἑλύμας καὶ ἐμπόδιζε τὸν διοικητὴν τῆς νήσου Σέργιον ν' ἀκούῃ τὰ κηρύγματα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Ὁ Παῦλος μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐτύφλωσε τὸν μάγον. Ὅταν ὁ Σέργιος εἶδε τὸ θαῦμα καὶ ἄκουσε τὴν διδασκαλίαν τοῦ Παύλου, ἐπίστευσεν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἐβαπτίσθη. Ἀφοῦ δὲ ἵδρυσαν ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὴν Πάφον, ἀνεχώρησαν διὰ τὴν Πέργην τῆς Παμφιλίας.

2. Ὁ Παῦλος ἰδρύει ἐκκλησίας εἰς Μ. Ἀσίαν

(Πράξ. κεφ. ιγ' στιχ. 14 ἕως τέλος κεφ. ιε' στιχ. 1—36)

Ὅταν ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας ἔφθασαν εἰς τὴν Πέργην, ἐκήρυξαν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ ἵδρυσαν ἐκεῖ ἐκκλησίαν. Κατόπιν ἀνεχώρησαν διὰ τὴν Ἀντιόχειαν τῆς Πισιδίας. Ἀπὸ τὴν Πέργην ὁ Ἰωάννης (Μάρκος) ἀπεχωρίσθη καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Ὅταν ἔφθασαν ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, ἐπῆγαν εἰς τὴν Συναγωγὴν. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, ὁ Παῦλος ἐδίδασκε τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν καὶ εἶπεν εἰς τοὺς εὐρισκομένους ἐκεῖ Ἰουδαίους, ὅτι μόνον διὰ τῆς πίστεως πρὸς τὸν

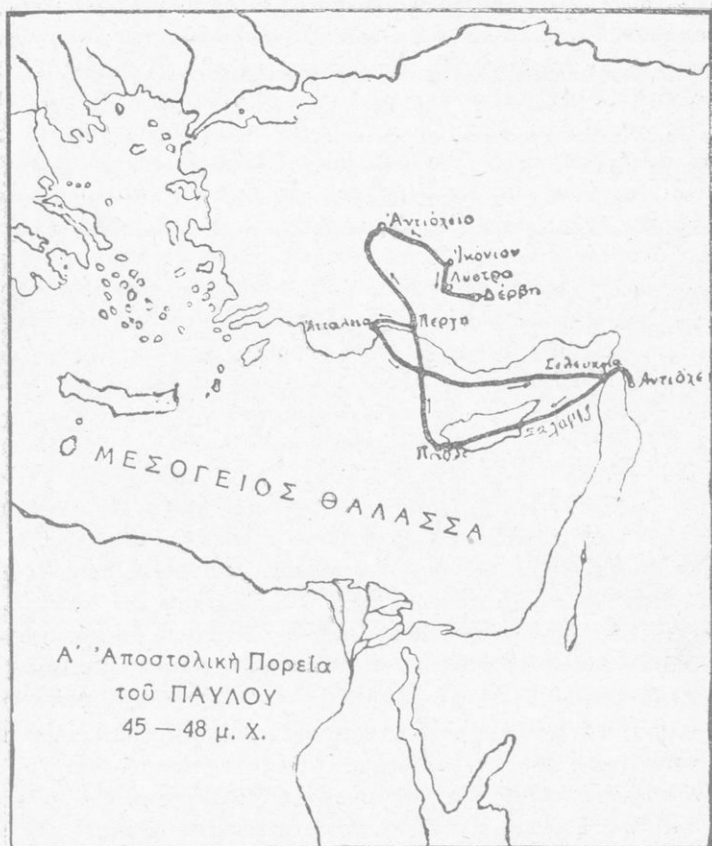
Ἰησοῦν Χριστὸν σώζεται ὁ ἄνθρωπος. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστόν, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς φαρισαίους τοὺς κατεδίωξαν. Δι' αὐτὸ ἀνεχώρησαν διὰ τὸ Ἰκόνιον, ὅπου καὶ παρέμειναν ἀρκετὸν χρόνον. Ἐκεῖ ἐδίδασκον καθημερινῶς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ ἔκαμναν πολλὰ θαύματα.

Πολλοὶ Ἰουδαῖοι καὶ Ἑθνικοὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Χριστόν ἀλλὰ καὶ πολλοὶ τοὺς ὕβριζαν καὶ τοὺς ἐλιθοβολοῦσαν. Δι' αὐτὸ ἀνεχώρησαν ἀπ' ἐκεῖ καὶ ἐπῆγαν εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας τὴν Δέρβην, τὰ Λύστρα καὶ εἰς τὰ περίχωρα, ὅπου μὲ θάρρος ἐκήρυττον τὸν Χριστόν καὶ ἵδρουν ἐκκλησίας. Εἰς τὰ Λύστρα ὁ Παῦλος ἐθεράπευσεν ἕνα χωλὸν (κουτσόν). Ὅταν οἱ ἄνθρωποι εἶδον τὸ θαῦμα αὐτό, ἐπίστευσαν ὅτι ἦσαν θεοὶ καὶ ἀμέσως ἐτοίμασαν ζῶα διὰ νὰ τὰ θυσιάσουν. Ὁ Παῦλος τοὺς ἐμπόδισε καὶ τοὺς εἶπε: «Ἄνθρωποι εἴμεθα καὶ ἐμεῖς, ὅπως καὶ σεῖς» καὶ ἄρχισε νὰ διδάσκη τὸν χριστιανισμόν. Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως ἔφθασαν ἀπὸ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ τὸ Ἰκόνιον πολλοὶ Ἰουδαῖοι καὶ παρακινοῦσαν τὸν λαὸν νὰ τοὺς λιθοβολήσουν. Ἀπὸ τὸν λιθοβολισμόν ὁ Παῦλος ἔπεσεν ἀναίσθητος. Οἱ Ἰουδαῖοι ἐνόμισαν ὅτι ἀπέθανε καὶ τὸν ἔσυραν ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν. Μὲ τὴν βοήθειαν ὅμως τοῦ Θεοῦ, δὲν ἔπαθε τίποτε. Ἀπ' ἐκεῖ ἀνεχώρησαν διὰ τὴν Δέρβην, ὅπου ἐκήρυξαν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ἀπὸ τὴν Δέρβην ἐπῆγαν εἰς τὰ Λύστρα, τὸ Ἰκόνιον καὶ τὴν Ἀντιόχειαν. Ἐκεῖ μὲ θάρρος ἐκήρυττον τὸν Χριστόν, ἐχειροτονοῦσαν πρεσβυτέρους καὶ ἐδυνάμωναν τὴν πίστιν τῶν χριστιανῶν. Μὲ θλίψεις καὶ κακουχίας ἔλεγον εἰς τοὺς χριστιανούς, ὅτι θὰ κληρονομήσουν τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

Ἀπὸ τὴν Ἀντιόχειαν ἐπῆγαν πάλιν εἰς τὴν Πισιδίαν καὶ ἀπ' ἐκεῖ πάλιν εἰς τὴν Πέργην. Κατόπιν εἰς τὴν Αἰτάλειαν καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐπέστρεψαν πάλιν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν. Παντοῦ ἐκήρυττον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνίσχουν τὴν πίστιν τῶν χριστιανῶν. Εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἔμειναν πολὺν χρόνον. Ἐκεῖ ἐμάζευσαν τοὺς χριστιανούς καὶ τοὺς εἶπον ὅλα ὅσα μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἔκαμαν εἰς τὰ μέρη ποῦ ἐπῆγαν. Ἡ πρώτη περιοδεία τοῦ Ἀποστόλου Παύλου διήρκεσε τέσσαρα χρόνια, ἥτοι ἀπὸ τὸ 45 μ.Χ. ἕως τὸ 48. Κατὰ τὸ διάστημα αὐτό, ὅπως εἴπωμεν, ἵδρυσεν παντοῦ ἐκκλησίας καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστόν. Πολ-

λοιὶ ὅμως ἀπὸ τοὺς φανατικοὺς Ἰουδαίους, ἀντέδρασαν εἰς τὸ ἔργον τῶν καὶ τοὺς κατεδίωξαν.

Δι' αὐτὸ εὗρέθησαν πολλὰς φορὰς εἰς μεγάλους κινδύνους

καὶ ἐδοκίμασαν πολλὰς θλίψεις. Ἐχαιρον ὅμως διότι ἐκακοπαθοῦσαν διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ καὶ διότι ἐβλεπον τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ νὰ ἐξαπλώνεται εἰς ὅλην τὴν Μικρὰν Ἀσίαν.

6. Ἀποστολικὴ Σύνοδος εἰς Ἱεροσόλυμα

(Πράξ κεφ. ιε' στιχ. 6—30)

Ὅταν ὁ Παῦλος μετὸν Βαρνάβαν εὗρισκοντο εἰς τὴν Ἀν-

τιόχειαν, ἐπήγαν ἐκεῖ μερικοὶ χριστιανοὶ ἀπὸ τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἐδίδασκον τοὺς ἐξ ἔθνων χριστιανούς, εἰς ἐκείνους δηλαδὴ ποὺ πρῶτα ἦσαν εἰδωλολάτραι, ὅτι διὰ νὰ σωθοῦν, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν πίστιν τῶν εἰς τὸν Χριστόν, σύμφωνα μὲ τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον, ἔπρεπε καὶ νὰ περιτέμνωνται. Ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν αὐτὴν ἔγινε μεγάλη ἀναταραχὴ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἀντιοχείας. Δι' αὐτὸ ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας ἔφυγαν ἀπὸ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ ἐπήγαν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, διὰ νὰ συννενοηθοῦν διὰ τὸ ζήτημα αὐτό, μὲ τοὺς Ἀποστόλους. Εἶναι ἡ τρίτη φορὰ ποὺ ὁ Παῦλος πηγαίνει εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Ὅταν ὁ Παῦλος μὲ τὸν Βαρνάβαν ἔφθασαν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, οἱ Ἀπόστολοι ἐκάλεσαν Σύνοδον. Εἰς τὴν Σύνοδον αὐτὴν παρευρέθησαν οἱ Ἀπόστολοι καὶ ὅλοι οἱ πρεσβύτεροι τῆς ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων. Ἐπειτα ἀπὸ πολλὴν συζήτησιν ἀπεφασίσθη νὰ μὴ γίνεται περιτομὴ εἰς τοὺς Ἐθνικοὺς, ποὺ ἐγίνοντο χριστιανοί, διότι οἱ χριστιανοὶ σώζονται μόνον διὰ τῆς πίστεως εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν καὶ δὲν ἔχουν ἀνάγκην περιτομῆς. Κατόπιν ἐξέλεξαν τὸν Ἰούδαν, τὸν Βαρνάβαν καὶ τὸν Σίλαν. Εἰς αὐτοὺς ἔδωσαν ἐπιστολὴν μὲ τὴν ἀπόφασιν τῆς Συνόδου, διὰ νὰ τὴν δώσουν εἰς τοὺς χριστιανούς τῆς Ἀντιοχείας, Συρίας καὶ Κιλικίας. Ὁ Ἰούδας καὶ ὁ Σίλας μαζί μὲ τὸν Παῦλον καὶ τὸν Βαρνάβαν ἀνεχώρησαν διὰ τὴν Ἀντιόχειαν. Ὅταν ἔφθασαν ἐκεῖ, ἐμάζευσαν τοὺς χριστιανούς καὶ τοὺς ἔδωσαν τὴν ἐπιστολὴν τῶν Ἀποστόλων μὲ τὴν ἀπόφασιν τῆς Συνόδου. Οἱ χριστιανοὶ ἐδιάβασαν τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἐχάρηκαν, ὅταν ἔμαθαν ὅτι δὲν χρειάζεται ἡ περιτομὴ διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν Χριστιανῶν.

Διὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ τοὺς ὠμίλησεν ὁ Ἰούδας καὶ ὁ Σίλας. Κατόπιν ὁ μὲν Ἰούδας ἐπέστρεψεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ὁ δὲ Σίλας παρέμεινεν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν. Ἐκεῖ ἐκήρυττε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μαζί μὲ τὸν Παῦλον καὶ τὸν Βαρνάβαν.

Β' ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ 49-52 Μ.Χ.

1. Ὁ Παῦλος κηρύττει τὸν Χριστὸν εἰς τοὺς Φιλίππους τῆς Μακεδονίας

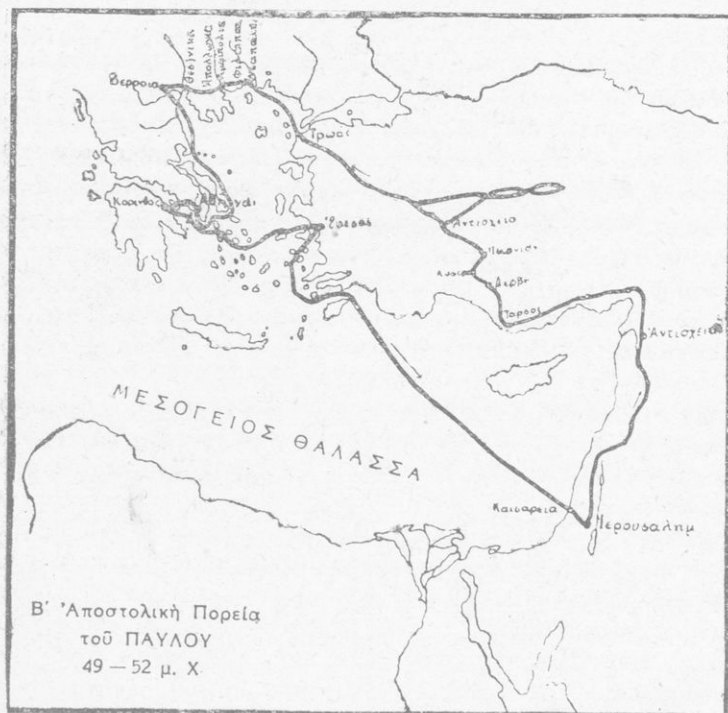
(Πράξ. ιε' στιχ. 36 ἕως τέλος καὶ κεφ. ις')

Ὁ Παῦλος κηρύττει τὸν Χριστὸν εἰς τοὺς Φιλίππους τῆς Μακεδονίας. (Πράξ. ιε' στιχ. 36 ἕως τέλος καὶ κεφ. ις').

Ἐπειτα ἀπ' ὀλίγον καιρὸν ὁ Παῦλος ἐχωρίσθη ἀπὸ τὸν Βαρνάβαν. Ὁ Βαρνάβας ἐπῆρε τὸν Ἰωάννην, τὸν λεγόμενον Μάρκον, καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν πατρίδα του τὴν Κύπρον. Ὁ Παῦλος, ἀφοῦ ἐπῆρεν ὡς βοηθὸν του τὸν Σίλαν, ἀνεχώρησε διὰ τὴν Δέρβην καὶ ἀπ' ἐκεῖ διὰ τὰ Λύστρα καὶ ἐκήρυττε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Εἰς τὰ Λύστρα ἐπῆρεν ὡς συνεργάτην του καὶ τὸν Τιμόθεον καὶ ἀνεχώρησαν διὰ τὴν Φρυγίαν. Ἀπ' ἐκεῖ ἐπῆγαν εἰς τὴν Μυσίαν καὶ κατόπιν εἰς τὴν Τρωάδα, κηρύττοντες παντοῦ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ἀπὸ τὴν Τρωάδα ἐσκέπτετο νὰ ἐπιστρέψῃ πάλιν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Τὴν νύκτα ὁμοῦς, εἶδε εἰς τὸν ὕπνον του ἕναν ἄνδρα Μακεδόνα, ὁ ὁποῖος τὸν παρακαλοῦσε νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖ διὰ νὰ κηρύξῃ τὸν Χριστὸν. Κατάλαβε ὅτι ἦτο θέλημα τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Μακεδονίαν. Ἐμπῆκε λοιπὸν μὲ τοὺς συνεργάτας του εἰς ἕνα πλοῖον καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Νεάπολιν τῆς Μακεδονίας καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἰς τοὺς Φιλίππους. Ἡ πόλις αὕτη εὕρισκετο πλησίον τῆς σημερινῆς Καβάλας. Ἐκεῖ ἔμειναν ὀλίγας ἡμέρας κηρύττοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ἐξω ἀπὸ τὴν πόλιν, ἦτο ἕνας ποταμός. Εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ αὐτοῦ, ἐπήγαινον οἱ Ἑβραῖοι τὰ Σάββατα καὶ προσηύχοντο. Ἐκεῖ ἐπῆγε καὶ ὁ Παῦλος μὲ τοὺς συνεργάτας του. Εἰς ἕνα μέρος τῆς ὄχθης προσηύχοντο μερικαὶ γυναῖκες. Ὁ Παῦλος τὰς ἐπλησίασεν καὶ ἤρχισε νὰ κηρύττῃ τὸν Χριστὸν. Μία ἀπὸ τὰς γυναῖκας, ποὺ ὠνομάζετο Λυδία, ἐπίστευσεν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἐβαπτίσθη μὲ ὅλην τὴν οἰκογένειάν της. Ἐκτὸς τῆς Λυδίας ἐπίστευσαν καὶ ἐβαπτίσθησαν καὶ πολλοὶ ἄλλοι Ἰουδαῖοι

Μίαν ἡμέραν ποὺ ὁ Παῦλος μὲ τοὺς συνεργάτας του, ἐπήγαινε εἰς τὴν προσευχὴν, συνήνητσε μίαν γυναῖκα δαιμονι-

σμένη. Μερικοί ἀπὸ τοὺς κατοίκους, διὰ νὰ κερδίζουν χρήμα-
τα, ἔβαζαν τὴν γυναῖκα αὐτὴ καὶ ἔκαμνε μάγια. Ἡ δαιμονι-
σμένη γυναῖκα, ὅταν εἶδε τὸν Παῦλον καὶ τοὺς συνεργάτας
του, ἔλεγε μὲ δυνατὴν φωνήν: «Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ εἶναι
δοῦλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου καὶ οὖν ὁμιλοῦν δ.ἀ τὴν σωτη-
ρίαν σας». Αὐτὰ τὰ λόγια τὰ ἔλεγεν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Ἐπει-

δὴ ὁ Παῦλος δὲν ἤθελε νὰ ἀκούῃ τὰς φωνὰς τῆς δαιμονισμέ-
νης, εἶπεν εἰς τὸ πονηρὸν πνεῦμα: «Μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ
σὲ προστάζω νὰ ἐξέλθῃς ἀπὸ τὴν γυναῖκα». Ἀμέσως τὸ πονη-
ρὸν πνεῦμα ἔφυγε καὶ ἡ δαιμονισμένη γυναῖκα ἐθεραπεύθη.
Ὅταν εἶδαν τὴν θεραπείαν τῆς δαιμονισμένης γυναίκας ἐκεῖ-
νοι, πού ἀπὸ τὰ μάγια τῆς ἐκέρδιζαν χρήματα, ἔπιασαν τὸν
Παῦλον καὶ τοὺς συνεργάτας του, τοὺς παρουσίασαν εἰς τοὺς
στρατηγοὺς καὶ τοὺς εἶπον: «Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἀναταράσ-

σουν τὴν πόλιν καὶ διδάσκουν τὸν λαὸν νὰ μὴ πιστεῦῃ εἰς τὴν Ἰουδαϊκὴν θρησκείαν». Ὅταν ἤκουσαν τὴν κατηγορίαν αὐτὴν οἱ στρατηγοί, τοὺς ἐξέσχισαν τὰ ροῦχα καὶ ἀφοῦ τοὺς ἐξυλοκόπησαν, τοὺς ἐφυλάκισαν. Ὁ δεσμοφύλαξ διὰ ἀσφάλειαν τοὺς ἔβαλεν εἰς τὸ σκοτεινότερον μέρος τῆς φυλακῆς καὶ τοὺς ἔδεσε τὰ πόδια εἰς ἓνα χονδρὸν ξύλον ⁽¹⁾. Τὰ μεσάνυκτα οἱ φυλακισμένοι ἤκουον τὸν Παῦλον καὶ τοὺς συνεργάτας του νὰ προσεύχονται. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐγίνε δυνατὸς σεισμὸς καὶ ἐσείσθη ὅλον τὸ κτίριον. Ἀπὸ τὸν σεισμὸν αὐτὸν ἀνοιξαν ἀμέσως ὅλαι αἱ θύραι τῆς φυλακῆς καὶ ἐλύθησαν τὰ δεσμὰ ὅλων τῶν φυλακισμένων.

Ὁ δεσμοφύλαξ, ὅταν εἶδε τὰς θύρας ἀνοικτάς, ἐνόμισεν ὅτι εἶχαν φύγει ὅλοι οἱ φυλακισμένοι καὶ ἦτο ἔτοιμος νὰ φονεuthῇ μόνος του. Τότε ὁ Παῦλος τὸν ἐπλησίασε καὶ τοῦ εἶπε: «Πρόσεξε μὴ κάμῃς κακὸν εἰς τὸν ἑαυτὸν σου, διότι εἴμεθα ὅλοι ἐδῶ». Ὅταν ὁ δεσμοφύλαξ εἶδε αὐτὸ τὸ θαῦμα, ἔπεσεν εἰς τὰ πόδια τοῦ Παύλου καὶ τὸν ἐρωτοῦσε τί πρέπει νὰ κάμῃ διὰ νὰ σωθῇ. Ὁ Παῦλος τοῦ εἶπεν ὅτι θὰ σωθῇ, ὅταν πιστεύσουν αὐτοὺς καὶ ἡ οἰκογένειά του εἰς τὸν Χριστόν. Ὁ δεσμοφύλαξ τότε ἀφοῦ τοὺς περιποιήθη τὰς πληγὰς, ἐζήτησε νὰ βαπτισθῇ. Ὁ Παῦλος τὸν ἐβάπτισε μὲ ὅλην του τὴν οἰκογένειαν. Μετὰ τὸ βάπτισμα ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς ἐπῆγεν εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ τοὺς ἔκαμε τὸ τραπέζι. Τὴν ἄλλην ἡμέραν οἱ στρατηγοί ἔστειλαν τοὺς ραβδούχους εἰς τὴν φυλακὴν καὶ εἶπον εἰς τὸν Παῦλον καὶ τοὺς συνεργάτας του ὅτι εἶναι ἐλεύθεροι νὰ φύγουν. Ἐπειδὴ ὁμοῦ δὲν ἐδέχοντο νὰ φύγουν, (διότι τοὺς ἐκακοποίησαν ἀδίκως), τοὺς παρεκάλεσαν νὰ φύγουν οἱ ἴδιοι οἱ στρατηγί.

Ὅταν ὁ Παῦλος μὲ τοὺς συνεργάτας του ἔμειναν ἐλεύθεροι, ἐπῆγαν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Λυδίας. Ἐκεῖ εἶχον συγκεν-

(1) Τὸ ξύλον, πού ἐλέγετο ποδοκάκη ἢ φάλαγγας, ἦταν βασανιστικὸν ὄργανον εἰς τὸ ὁποῖον ἐδέσμευον τὰ πόδια τῶν καταδίκων πρὸς τιμωρίαν. Αὐτὸ ἐγίνετο ἀπὸ δύο χονδρὰ καὶ πλατιά ξύλα, εἰς τὰ ὁποῖα κατὰ μικρὰ διαστήματα ἐσκάλιζαν κοιλώματα ἡμικυκλικά. Ὅταν ἠνώνοντο τὰ δύο ξύλα ἐσχηματίζοντο κυκλικαὶ ὀπαί. Εἰς τὰς ὀπάς αὐτὰς ἔβαζον τὰ πόδια τῶν κρατουμένων ἐπάνω ἀπὸ τὸν ἀστράγαλον. Κατόπιν ἔδεσαν τὰ ἄκρα τῶν ξύλων καὶ οἱ κρατούμενοι δὲν ἤμποροῦσαν νὰ κινηθοῦν.

τρωθῇ ὅλοι οἱ Χριστιανοί. Εἰς αὐτοὺς ὁ Παῦλος ἔδωκε διαφόρους συμβουλὰς καὶ ἀφοῦ ἵδρυσεν ἐκκλησίαν, ἀνεχώρησε μὲ τοὺς συνεργάτας του διὰ τὴν Θεσσαλονίκην.

2. Ὁ Παῦλος εἰς Θεσσαλονίκην καὶ Βέρροϊαν

(Πράξ. κεφ. ιζ' στιχ. 1—16)

Ὅταν ὁ Παῦλος μὲ τοὺς συνεργάτας του ἔφθασαν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ἐπῆγεν εἰς τὴν Συναγωγὴν καὶ ἐκήρυττε τὸν Χριστόν. Πολλοὶ Ἰουδαῖοι καὶ εἰδωλολάτραι ἐπίστευσαν καὶ ἐβαπτίσθησαν. Μερικοὶ ὅμως ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατηγορήσαν εἰς τοὺς ἄρχοντας, ὅτι δὲν σέβονται τὴν Ἰουδαϊκὴν θρησκείαν. Οἱ ἄρχοντες ἐπίστευσαν εἰς τὰς κατηγορίας καὶ διέταξαν νὰ τοὺς συλλάβουν. Οἱ στρατιῶται ἐγύρισαν τὴν πόλιν ἀλλὰ δὲν κατώρθωσαν νὰ τοὺς εὔρουν. Τέλος νομίζοντες ὅτι ἐφυλοξενοῦντο εἰς τὴν οἰκίαν ἐνὸς ποῦ ὠνομάζετο Ἰάσων, ἐπῆγαν ἐκεῖ. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν τοὺς εὔρον, ἐπῆραν τὸν Ἰάσωνα καὶ μερικοὺς ἄλλους χριστιανούς καὶ τοὺς ἐπῆγαν εἰς τοὺς ἄρχοντας.

Οἱ ἄρχοντες τοὺς ἐξήτησαν καὶ ἐπειδὴ δὲν τοὺς εὔρηκαν καμμίαν κατηγορίαν, τοὺς ἀφῆκαν ἐλεύθερους. Οἱ χριστιανοὶ δταν εἶδαν ὅτι ὁ Παῦλος καὶ οἱ συνεργάται του ἐκινδύνευαν νὰ συλληφθοῦν, τοὺς ἔστειλαν τὴν ἰδίαν νύκτα εἰς Βέρροϊαν. Οἱ κάτοικοι τῆς Βερροίας τοὺς ἐδέχθησαν μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστόν καὶ ἐβαπτίσθησαν. Ἰδίως ἐπίστευσαν πολλαὶ γυναῖκες ἐκ τῶν καλυτέρων οἰκογενειῶν τῆς πόλεως. Οἱ Ἑβραῖοι τῆς Θεσσαλονίκης, δταν ἔμαθον ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς Βερροίας ἐδέχθησαν τὸν Παῦλον καὶ τοὺς συνεργάτας του καὶ ὅτι πολλοὶ ἐπίστευσαν καὶ ἐβαπτίσθησαν, ἐπῆγαν ἐκεῖ διὰ νὰ τοὺς συλλάβουν. Ὅταν τὸ ἔμαθεν ὁ Παῦλος, ἀφῆκεν ἐκεῖ τὸν Σίλαν καὶ τὸν Τιμόθεον διὰ νὰ τακτοποιήσουν τὴν νεοῖδρυθεῖσαν ἐκκλησίαν καὶ αὐτὸς μὲ συνοδείαν χριστιανῶν ἀνεχώρησε μὲ ἰστιοφόρον διὰ τὸν Πειραιᾶ. Οἱ συνοδοὶ τοῦ Παύλου, δταν ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Βέρροϊαν, ἔφεραν παραγγελίαν εἰς τὸν Σίλαν καὶ τὸν Τιμόθεον διὰ νὰ ἀναχωρήσουν τὸ γρηγορότερον διὰ τὰς Ἀθήνας.

3. Ὁ Παῦλος κηρύττει τὸν Χριστὸν εἰς Ἀθήνας

(Πραξ. Κεφ. ιζ στίχ 16 ἕως τέλος)

Ὅταν ὁ Παῦλος ἔφθασεν εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐγύριζεν εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως καὶ ἐθαύμαζε τὰ ὠραῖα κτίρια Ἐβλεπε παντοῦ ὠραίους ναοὺς καὶ βωμοὺς τῶν ψευδῶν θεῶν, ποὺ ἐπίστευαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες. Μεταξὺ αὐτῶν εἶδε καὶ ἕνα βωμὸν μὲ τὴν ἐπιγραφὴν «Εἰς τὸν ἄγνωστον Θεόν».

Εἶχαν σκεφθῇ οἱ Ἀθηναῖοι, ὅτι ἴσως νὰ ὑπάρχη καὶ ἄλλος Θεός, ποὺ δὲν τὸν ἐγνώριζαν. Εἰς τιμὴν λοιπὸν τοῦ ἀγνώστου αὐτοῦ Θεοῦ, εἶχαν κτίσει τὸν βωμὸν. Ἡ ἐπιγραφὴ αὐτὴ ἐβοήθησε πολὺ τὸν Παῦλον, διὰ νὰ κηρύξῃ εἰς τοὺς Ἀθηναίους τὸν ἄγνωστον εἰς αὐτοὺς Θεόν.

Εἰς τὰς Ἀθήνας ποὺ ἔμεινεν ὁ Παῦλος, ἐπήγαιναν εἰς τὴν Συναγωγὴν καὶ ἐδίδασκε τὸν Χριστιανισμόν. Τὸ ἴδιο ἔκαμνε καὶ κατὰ τὰς συναναστροφάς του μὲ τοὺς σοφοὺς καὶ ἐπισήμους τῆς πόλεως.

Ἀπὸ τὰ καθημερινὰ του κηρύγματα, τὸ ὄνομά του ἔγινε γνωστὸν εἰς ὅλην τὴν πόλιν, καὶ πολλοὶ ἤθελαν ν' ἀκούσουν τὴν διδασκαλίαν του. Τὸν ἐκάλεσαν λοιπὸν οἱ ἄρχοντες διὰ νὰ ὁμιλήσῃ εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς τὸν λαόν, ἀπὸ τὸν Ἀρειὸν Πάγον. Μὲ εὐχαρίστησιν ὁ Παῦλος ἐδέχθη τὴν πρόσκλησιν καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν Ἀρειὸν Πάγον. Ἐχὼν δὲ ὑπ' ὄψει του, τὴν ἐπιγραφὴν ποὺ εἶδεν εἰς τὸν ναόν, «Εἰς τὸν ἄγνωστον Θεόν», εἶπεν: «Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰς τὴν πόλιν σας εἶδον ὅτι ἔχετε κτίσει πολλοὺς ναοὺς πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν ποὺ πιστεύετε. Μεταξὺ τῶν πολλῶν αὐτῶν ναῶν εἶδον νὰ ἔχετε κτίσει καὶ ἕνα βωμὸν πρὸς τιμὴν τοῦ ἀγνώστου Θεοῦ. Τοῦτο φανερώνει ὅτι εἴσθε εὐσεβεῖς. Τὸν ἄγνωστον αὐτὸν Θεόν, τὸν ὁποῖον χωρὶς νὰ τὸν γνωρίζετε, τὸν λατρεύετε, ἦλθον ἐδῶ νὰ σᾶς φανερῶσω. Ὁ Θεὸς αὐτὸς ἐδημιούργησε τὸν κόσμον καὶ εἶναι Κύριος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. Ὁ Θεὸς ποὺ σᾶς φανερῶνω δὲν κατοικεῖ εἰς τοὺς ναοὺς, ποὺ κτίζονται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ εἶναι πανταχοῦ παρὼν. Δὲν ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ θυσίας ἀλλὰ ἀπὸ πίστιν, καθαρὰν καρδίαν καὶ καλὰ ἔργα. Αὐτὸς δίδει εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν ζωὴν καὶ ὅλα ὅσα τοὺς χρειάζονται. Μὲ τὴν δύναμίν του ζῶμεν, κινούμεθα καὶ ὑπάρχομεν. Εὐρίσκεται πάντοτε πλησίον μας καὶ

δὲν ὁμοιάζει μὲ τὰ ἀγάλματα, ποὺ κατασκευάζουν οἱ ἄνθρωποι.

Σὰς συγχωρεῖ διότι, ἀπὸ ἄγνοιαν, δὲν τὸν ἐπιστεύατε. Τώρα ὅμως σὰς καλεῖ νὰ μετανοήσετε καὶ νὰ πιστεύσετε εἰς Αὐτόν. Ἄν δὲν πιστεύσετε, θὰ κριθῆτε ὅταν θὰ κριθῇ ὅλη ἡ Οἰκουμένη ἀπὸ τὸν Υἱόν τοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν ὁποῖον ἀνέστησεν ἀπὸ τοὺς νεκρούς».

Ὅταν ἤκουσαν οἱ Ἀθηναῖοι ἀνάστασιν νεκρῶν, ἄλλοι τὸν ἐχλεύαζαν καὶ ἄλλοι ἐζήτησαν νὰ τοὺς ὁμιλήσῃ καὶ πάλιν.

Ὅταν ὁ Παῦλος ἐτελείωσε τὴν ὁμιλίαν τοῦ, ἔφυγεν ἀπὸ τὸν Ἀρειον Πάγον.

Μερικοὶ Ἀθηναῖοι, μετὰ τῶν ὁποίων ὁ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης καὶ μία γυναῖκα ποὺ ὠνομάζετο Δάμαρις, ἐπίστευσαν καὶ ἐβαπτίσθησαν.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀφοῦ ἵδρυσεν εἰς τὰς Ἀθήνας ἐκκλησίαν καὶ ἐχειροτόνησεν ἐπίσκοπον τὸν Διονύσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην, ἀνεχώρησε διὰ τὴν Κόρινθον. Ὁ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης ἐπέθανε μὲ μαρτυρικὸν θάνατον, κατὰ τοὺς διωγμοὺς ποὺ ἔγιναν ἐπὶ αὐτοκράτορος Δομιτιανοῦ. Ἡ Ἐκκλησία μας τὸν κατέταξε μετὰ τῶν Ἁγίων καὶ ἐορτάζει τὴν μνήμην τοῦ τὴν 3ην Ὀκτωβρίου. Εἰς τὰς Ἀθήνας ἔχει κτισθῇ πρὸς τιμὴν τοῦ μεγαλοπρεπεῖς ναός. Οἱ Ἀθηναῖοι τιμοῦν τὸν Ἅγιον Διονύσιον ὡς πολιοῦχον (προστάτην τῆς πόλεως) καὶ ἐορτάζουν μὲ μεγαλοπρέπειαν τὴν μνήμην τοῦ.

4. Ὁ Παῦλος κηρύττει τὸν Χριστὸν εἰς Κόρινθον

(Πράξ. Κεφ. ιη' στιχ. 1—19)

Ὅταν ἔφθασεν ὁ Παῦλος εἰς τὴν Κόρινθον, ἐγνωρίσθη μὲ ἓνα Ἰουδαῖον ὀνομαζόμενον Ἀκύλαν καὶ μὲ τὴν σύζυγόν τοῦ τὴν Πρίσκιλλαν. Ὁ Ἀκύλας κατήγετο ἀπὸ τὸν Πόντον καὶ εἶχεν ἐγκατασταθῇ εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὅπου εἰργάζετο τὴν τέχνην τοῦ σκηνοποιοῦ. Ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν ἐπῆγεν εἰς τὴν Κόρινθον καὶ ἐγνωρίσθη μὲ τὸν Παῦλον. Ἐπειδὴ ὁ Παῦλος ἐγνώριζε τὴν τέχνην τοῦ σκηνοποιοῦ, ἔμεινεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἀκύλα καὶ ἠργάζοντο μαζί. Τὰ Σάββατα ὁ Παῦλος ἐπῆγαινεν εἰς τὴν Συναγωγὴν καὶ ἐκήρυτε τὸν Χριστόν. Ἐν τῷ μετὰ τὴν ἡλθαν ἀπὸ τὴν Βέρροϊαν εἰς τὴν Κόρινθον, ὁ Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος. Ἐπειδὴ οἱ

Ἰουδαῖοι ἐβλασφημοῦσαν τὸν Παῦλον καὶ δὲν ἐδέχοντο τὴν διδασκαλίαν του, ἐπῆγαινε καὶ ἐδίδασκεν εἰς τὴν οἰκίαν ἑνὸς εὐσεβοῦς ἀνθρώπου, ποῦ ὠνομάζετο Ἰούστος. Ἀπὸ τούς Ἰουδαίους ὀλίγοι ἐπίστευσαν. Μεταξὺ αὐτῶν ἐπίστευσε καὶ ἐβαπτίσθη μὲ ὄλην του τὴν οἰκογένειαν καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς Συνανγωγῆς Κρίσπος.

Ἐπίστευσαν ἀκόμη καὶ ἐβαπτίσθησαν καὶ πολλοὶ Κορίνθιοι. Ὁ Παῦλος ἐλυπεῖτο, ποῦ δὲν ἔβλεπε μεγάλην προθυμίαν μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων.

Ἐνα βράδυ παρουσιάσθη εἰς τὸν ὕπνον του ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ τοῦ εἶπε :

«Παῦλε μὴ φοβᾶσαι τοὺς κινδύνους. Νὰ κηρύττης καθημερινῶς τὸ Εὐαγγέλιόν μου. Ἐγὼ εἶμαι πάντοτε μαζί σου καὶ κανεὶς δὲν θὰ σέ κακοποιήσῃ. Πολλοὶ ὑπάρχουν εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν ποῦ θὰ πιστεύσουν» Εἰς τὴν Κόρινθον ὁ Παῦλος ἔμεινεν ἕνα ἔτος καὶ ἕξ μῆνας.

Ὅταν ἔγινε διοικητὴς τῆς Ἀχαΐας ὁ Γαλλίωνας, οἱ Ἰουδαῖοι συνέλαβον τὸν Παῦλον καὶ τὸν παρουσίασαν εἰς αὐτὸν διὰ νὰ τὸν δικάσῃ.

Τὸν κατηγόρησαν ὅτι πτακινεῖ τοὺς ἀνθρώπους νὰ λατρεύουν τὸν Θεὸν καὶ νὰ μὴ σέβωνται τὸν Μωσαϊκὸν νόμον. Ὁ Γαλλίωνας δὲν ἔδωκε σημασίαν εἰς τὰς κατηγορίας αὐτάς καὶ ἀφῆκε τὸν Παῦλον ἐλεύθερον, διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ἀποστολικόν του ἔργον.

Ἐπειτα ἀπὸ ὀλίγας ἡμέρας, ἀφοῦ ἵδρυσεν τὴν ἐκκλησίαν τῆς Κορίνθου καὶ ἐπῆρε μαζί του ὡς συνεργάτας τὸν Ἀκύλαν καὶ τὴν Πρίσκιλλαν, ἀνεχώρησε διὰ τὴν Ἔφεσον.

Γ' ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ (53 58μ.Χ.)

5. Ἐπιστροφὴ τοῦ Παύλου εἰς Ἱεροσόλυμα

(Πράξ κεφ. ιθ' στιχ. 8—24 Κεφ. η' στιχ. 18 ἕως τέλος κεφ. κα' 15—21)

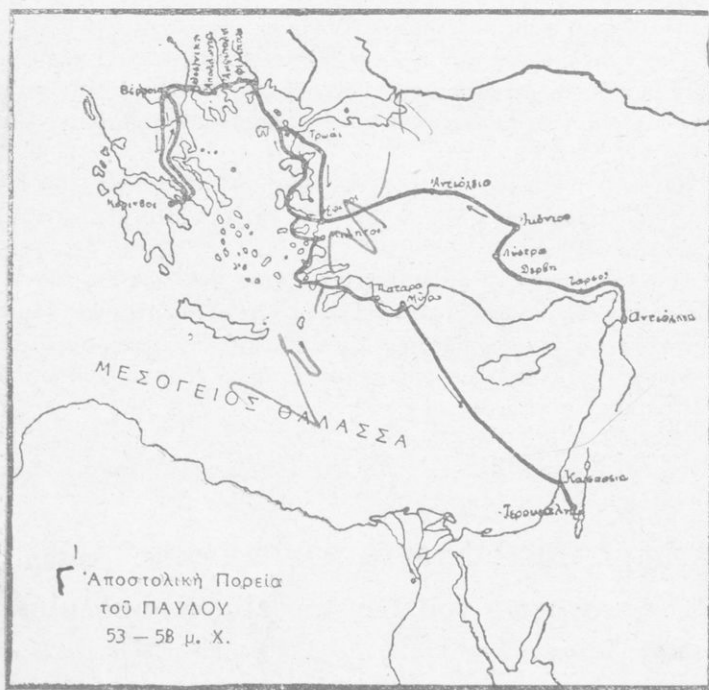
Εἰς τὴν Ἔφεσον ποῦ εὐρίσκετο ὁ Παῦλος, ἐπῆγαινε τακτικὰ εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ ἐδίδασκε τὸν Χριστόν.

Ἐπειδὴ πολλοὶ ἀπὸ τούς Ἰουδαίους ἔφερον ἐμπόδια εἰς τὸ ἔργον του, ἐδίδασκε τοὺς μαθητάς του εἰς ἕνα σχολεῖον. Δύο ὁλόκληρα ἔτη ἐδίδασκεν ὁ Παῦλος τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ εἰς

ὅλην τὴν Ἀσίαν καὶ πολλὰ θαύματα ἔκαμνε μετὰ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ

Οἱ ἄνθρωποι ὅταν ἤκουον τὸν λόγον τοῦ καὶ ἔβλεπον τὰ θαύματά του, ἐπίστευον εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ ἐβαπτίζοντο. Πολλοὶ ἐπήγαιναν καὶ ἐξωμολογοῦντο τὰς ἁμαρτίας των καὶ πολλὰ βιβλία τῶν μάγων ἐκάησαν τότε εἰς τὴν Ἔφεσον.

Ὅταν ὁ Παῦλος ἐστερέωσε τὴν πίστιν τῶν χριστιανῶν εἰς τὴν Ἔφεσον, ἔφυγε καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν (Πράξ. κεφ. ιη' στιχ. 21—22)

Ἀπὸ τὴν Ἀντιόχειαν ἀρχίζει ἡ τρίτη Ἀποστολικὴ πορεία τοῦ Παύλου. Ἀπὸ τὴν Ἀντιόχειαν ἐπῆγεν εἰς τὴν Γαλατίαν. Ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὴν Φρυγίαν καὶ εἰς ὅλας τὰς ἐκκλησίας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Μετὰ ἐπῆγεν εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ εἰς ὅλας τὰς ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. (Πράξ. κεφ. κ' στιχ. 1—3). Κα-

τόπιν ἐπέρασεν ἀπὸ τὰς νήσους Ἀσσον, Μυτιλήνην, Χίον καὶ Σάμον. Παντοῦ ἐκήρυττε τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν καὶ ἵδρυν ἐκκλησίας.

Εὐχαριστημένος τῶρα διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ Ἀποστολικοῦ τοῦ ἔργου, ἀπεφάσισε νὰ ἐπιστρέψῃ διὰ τετάρτην φοράν, ἀπὸ τότε ποῦ ἔγινε χριστιανός, εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἐπιθυμοῦσε νὰ εὐρίσκεται ἐκεῖ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς.

Ἐφυγε λοιπὸν μὲ τοὺς συνεργάτας του ἀπὸ τὴν Σάμον καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Μίλητον. Ἐκεῖ εἶχε καλέσει ὄλους τοὺς πρεσβυτέρους τῆς Ἐφέσου πρὸς τοὺς ὁποίους εἶπε τὰ ἑξῆς :

«Γνωρίζετε πῶς ἐπέρασα μαζί σας ἀπὸ τότε ποῦ ἦλθον εἰς τὴν Ἀσίαν. Μὲ δάκρυα καὶ ταπεινοφροσύνην ἐκήρυττα, χωρὶς ποτὲ νὰ ὑποκύψω εἰς τὰς ἐπιβουλὰς τῶν Ἰουδαίων. Ἐδίδασκον πάντοτε δημοσίᾳ μετάνοιαν καὶ πίστιν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Τώρα ἀπεφάσισα νὰ ὑπάγω εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἐκεῖ γνωρίζω ὅτι μὲ περιμένουν πολλαὶ θλίψεις καὶ δεσμά. Εὐχαριστοῦμαι ὅμως, διότι τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον μοῦ ἀνέθεσεν ὁ Κύριος τὸ ἐτελείωσα. Δὲν πρόκειται νὰ μὲ ἰδῇτε πλέον. Νὰ προσέχετε τοὺς χριστιανούς καὶ μὲ τοὺς λόγους σας νὰ τοὺς ἐνισχύετε τὴν πίστιν των εἰς τὸν Χριστόν. Γνωρίζω πῶς, ὅταν φύγω ἀπ' ἐδῶ, θὰ παρουσιασθοῦν πολλοὶ καὶ ὡς λύκοι θὰ ἐπιτεθοῦν ἐναντίον τῶν χριστιανῶν καὶ θὰ διδάσκουν ἀντιχριστιανικὰς ἰδέας. Νὰ ἐνθυμεῖσθε ὅτι ἔμεινα μαζί σας τρία ὀλόκληρα χρόνια καὶ πάντοτε μὲ δάκρυα σὰς συνεβούλευον. Νὰ βοηθῇτε, τοὺς εἶπε, τοὺς ἀσθενεῖς καὶ νὰ ἐνθυμεῖσθε πάντοτε τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου ποῦ εἶπε: «Καλύτερον νὰ διδῇ κανεὶς παρὰ νὰ λαμβάνῃ».

Ὅταν ὁ Παῦλος ἐτελείωσε τὰς συμβουλὰς του, ἐγονάτισαν ὅλοι καὶ προσευχήθησαν.

Κατόπιν ὅλοι οἱ πρεσβύτεροι ἤρχισαν νὰ κλαίουν καὶ νὰ φιλοῦν τὸν Παῦλον. Ἐγνώριζον ὅτι δὲν θὰ τὸν ἔβλεπον πλέον καὶ συγκινημένοι τὸν κατεῴδωσαν μέχρι τὸ πλεῖον.

Ἀπὸ τὴν Μίλητον ὁ Παῦλος μὲ τοὺς συνεργάτας του ἐπῆγαν εἰς τὰς νήσους Κῶ καὶ Ρόδον. Ἀπ' ἐκεῖ ἐπῆγαν εἰς τὰ Πάταρα, κατόπιν εἰς τὴν Τύρον καὶ τέλος ἔφθασαν εἰς τὴν Καισάρειαν καὶ ἐφιλοξενήθησαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ διακόνου Φιλίππου. Εἰς τὴν Καισάρειαν ἔμειναν πολλὰς ἡμέρας. Ἐκεῖ εὐρίσκετο καὶ ὁ προφήτης Ἀγαβος, ὁ ὁποῖος εἶπε :

«Το Πνεῦμα τὸ ὕγιον λέγει ὅτι, ὅταν φθάσῃ ὁ Παῦλος εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, θὰ συληφθῇ ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους καὶ θὰ φονευθῇ». Ὅταν οἱ χριστιανοὶ τῆς Καισαρείας ἄκουσαν τοὺς λόγους τοῦ Ἀγάβου, μὲ κλάματα παρακαλοῦσαν τὸν Παῦλον νὰ παραμείνῃ πλησίον τῶν.

Ὁ Παῦλος ἂν καὶ ἐγνώριζεν ὅτι θὰ ἐφονεύετο, ἀπεφάσισε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Τότε οἱ χριστιανοὶ τὸν κατευώδωσαν καὶ τοῦ εἶπαν: «Ἄς γίνῃ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου».

Ὅταν ὁ Παῦλος ἐφθασεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ὅλοι οἱ χριστιανοὶ τὸν ὑπεδέχθησαν μὲ μεγάλην χαράν. Ἀφοῦ δὲ ἡσπάσθη τὸν Ἀπόστολον Ἰάκωβον καὶ ὅλους τοὺς πρεσβυτέρους, τοὺς διηγῆθη μὲ λεπτομέρειαν τὸ ἀποτέλεσμα, ποῦ εἶχε τὸ κήρυγμά του εἰς τὰ Ἔθνη.

5. Ὁ Παῦλος ὁδηγεῖται δέσμιος εἰς τὴν Ρώμην

(Πράξ' κεφ. κα' ἕως κη')

Ὅταν οἱ Ἰουδαῖοι εἶδον τὸν Παῦλον εἰς τὸ Ἱερὸν, ἤρχισαν νὰ φωνάζουν καὶ νὰ λέγουν: «Αὐτὸς εἶναι ἐκεῖνος ποῦ διδάσκει εἰς ὅλα τὰ Ἔθνη τοὺς ἀνθρώπους, νὰ μὴ φυλάττουν τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον». Ἀμέσως τότε τὸν ἔβγαλαν ἔξω ἀπὸ τὸ Ἱερὸν καὶ ἤρχισαν νὰ τὸν κτυποῦν. Ὅταν τὸ ἔμαθεν ὁ Ρωμαῖος χιλιάρχος, (ἀξιωματικὸς ποῦ διοικοῦσε χιλίους ἄνδρας), μὲ πολλοὺς στρατιώτας ἔτρεξε καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο.

Οἱ Ἰουδαῖοι ὅταν εἶδον τὸν χιλιάρχον μὲ τοὺς στρατιώτας, ἔπαυσαν νὰ κτυποῦν τὸν Παῦλον. Ἀμέσως τότε ὁ χιλιάρχος διέταξε τοὺς στρατιώτας του καὶ ἔδεσαν τὸν Παῦλον καὶ τὸν ὠδήγησαν εἰς τὴν φυλακὴν. Ὅπισω ἐπήγαιναν πολλοὶ Ἰουδαῖοι καὶ ἐζητοῦσαν ἀπὸ τὸν χιλιάρχον νὰ τὸν φονεύσῃ. Ὁ Παῦλος τότε, ἀφοῦ ἐζήτησεν αἰτίαν ἀπὸ τὸν χιλιάρχον, ὠμίλησεν εἰς τοὺς Ἰουδαίους διὰ τὴν καταγωγὴν του, διὰ τοὺς διωγμοὺς ποῦ ἔκαμνεν ἐναντίον τῶν χριστιανῶν (πρὶν γίνῃ χριστιανός) καὶ τὸν λόγον διὰ τὸν ὁποῖον ἐγίνε χριστιανός. Ὅταν ὁ Παῦλος ἐτελείωσε τὴν ὁμιλίαν του, οἱ Ἰουδαῖοι ἤρχισαν νὰ τοῦ πετοῦν χῶματα καὶ νὰ ζητοῦν νὰ φονευθῇ. Τὴν ἐπομένην ἡμέρα ὠμίλησε πάλιν ὁ Παῦλος εἰς τοὺς Ἰουδαίους, αὐτοὶ ὅμως ἐπέμεναν νὰ φονευθῇ. Τὴν νύκτα τῆς ἡμέρας ἐκείνης, παρουσιάσθη εἰς τὸν ὕπνον τοῦ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ τοῦ εἶπε: «Παῦλε, ἔχε

θάρρος, διότι ὅπως ἐκήρυξες τὸ ὄνομά μου ἐδῶ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἔτσι πρέπει νὰ τὸ κηρύξης καὶ εἰς τὴν Ρώμην».

Ὅταν ἐξημέρωσεν, ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Παύλου, ἤκουσεν ἀπὸ μερικοὺς Ἰουδαίους ὅτι εἶχον ἀποφασίσει νὰ τὸν φονεύσουν. Ἀμέσως τότε ἔτρεξεν εἰς τὴν φυλακὴν καὶ τὸ εἶπεν εἰς τὸν θεῖον τοῦ τὸν Παῦλον καὶ εἰς τὸν χιλιάρχον. Ὁ χιλιάρχος διὰ νὰ προφυλάξῃ τὸν Παῦλον ἀπὸ τὸν κίνδυνον, διέταξε δύο ἐκτεκτοντάρχους (ἀξιωματικοὺς ποῦ διοικοῦσαν ἑκατὸν στρατιώτας), νὰ τὸν πάρουν ἀπὸ τὴν φυλακὴν καὶ νὰ τὸν παραδώσουν εἰς τὸν ἡγεμόνα τῆς Καισαρείας Φήλικα. Οἱ ἑκατόνταρχοι μὲ συνοδεῖαν στρατιωτῶν ἐπῆραν τὸν Παῦλον ἀπὸ τὴν φυλακὴν καὶ τὸν ἐπῆγαν εἰς τὸν Φήλικα. Αὐτός, χωρὶς νὰ τὸν ἀνακρίνῃ καθόλου, διέταξε καὶ τὸν ἐφυλάκισαν.

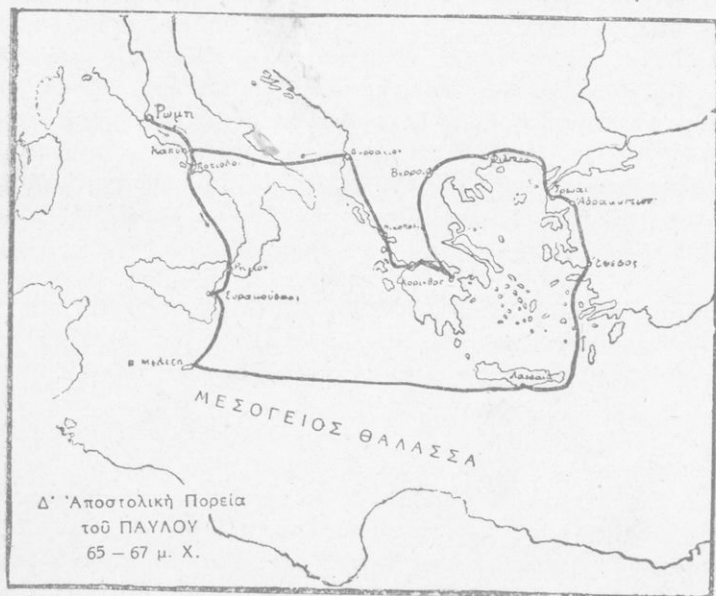
Ἐπειτα ἀπὸ δύο ἔτη ὁ Φήλικας ἀνικατεστάθῃ ἀπὸ τὸν Φῆστον. Αὐτός, διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τοὺς Ἰουδαίους, ἀπεφάσισε νὰ τοὺς παραδώσῃ τὸν Παῦλον. Ὁ Παῦλος ἐπειδὴ ἐγνώριζεν ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι θὰ τὸν ἐφόνευσον, εἶπεν εἰς τὸν Φῆστον ὅτι εἶναι Ρωμαῖος πολίτης καὶ θέλει νὰ δικασθῇ εἰς τὴν Ρώμην ἀπὸ τὸν Καίσαρα. Τότε ὁ Φῆστος μὲ συνοδεῖαν στρατιωτῶν ἔστειλε τὸν Παῦλον εἰς τὴν Ρώμην. Το πλοῖον λόγῳ μεγάλης θαλασσοταραχῆς ἐξώκειλεν εἰς τὴν νῆσον Μάλταν. Μὲ τὰς προσευχὰς τοῦ Παύλου, δὲν ἔπαθε κανεὶς ἐπιβάτης τίποτε.

Ὅταν ἐβγῆκαν εἰς τὴν νῆσον, ἐπειδὴ ἦσαν βρεγμένοι, ἀναψαν φωτιά διὰ νὰ στεγνώσουν. Ὁ Παῦλος ἐβαζεν εἰς τὴν φωτιὰν φρύγανα. Μέσα εἰς τὰ φρύγανα ἦτο μιὰ ὀχιά καὶ τὸν ἐδάγκασεν εἰς τὸ χέρι. Ὅταν οἱ συνταξιδιώται τοῦ εἶδον τὴν ὀχιά νὰ κρέμεται ἀπὸ τὸ χέρι του, εἶπον, ὅτι ἦτο κακὸς ἄνθρωπος καὶ ἐπερίμεναν ν' ἀποθάνῃ. Ἐπειδὴ ὁ Παῦλος δὲν ἔπαθε τίποτε ἀπὸ τὸ δάγκωμα τῆς ὀχιάς, ὅλοι ἔλεγον ὅτι ἦτο Θεός. Εἰς τὴν Μάλταν ὁ Παῦλος ἔκαμε πολλὰ θαύματα. Οἱ κάτοικοι τῆς νήσου τοὺς περιποιοῦντο καὶ ὅταν ἔφυγαν, τοὺς ἔδωσαν ὅσα τρόφιμα τοὺς ἐχρειάζοντο διὰ τὸ ταξιδεῖν των. Ἐπειτα ἀπὸ τρεῖς μῆνας ἐπέρασεν ἀπὸ τὴν Μάλταν ἄλλο πλοῖον καὶ τοὺς μετέφερεν εἰς τὴν Ρώμην. Ὅταν ἔφθασαν ἐκεῖ, οἱ χριστιανοὶ τῆς Ρώμης εἶχον βγῆ διὰ νὰ τὸν προὔπαντήσουν. Ὁ Παῦλος ὅταν τοὺς εἶδεν, ἔλαβε θάρρος καὶ εὐχαρίστησε τὸν Θεόν. Μὲ τὴν φροντίδα τῶν χριστιανῶν ὁ αὐτο-

κράτωρ δὲν ἐφυλάκισε τὸν Παῦλον. Τοῦ ἐπέτρεψε νὰ μένη ὑπὸ ἐπιτήρησιν εἰς φιλικὴν οἰκίαν. Εἰς τὴν οἰκίαν αὐτὴν ἐπήγαιναν πολλοὶ ἄνθρωποι. καὶ ὅταν ἤκουον τὸ κήρυγμα τοῦ Παύλου, ἐπίστευον εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ ἐβαπτίζοντο. Ἔπειτα ἀπὸ δύο ἔτη ὁ αὐτοκράτωρ ἄφησε τὸν Παῦλον ἐλεύθερον. Κατὰ τὸ διάστημα τῶν δύο ἐτῶν, ὁ Παῦλος ἱδρυσεν ἐκκλησίαν εἰς τὴν Ῥώμην καὶ ἐστερέωσε τὴν πίστιν τῶν χριστιανῶν

Δ' ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΙΚΟΣ ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ 66-67 μ. Χ.

Ὅταν ὁ Παῦλος ἔφυγεν ἀπὸ τὴν Ῥώμην ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἰσπανίαν. (Ῥωμ. Κεφ. ιε' στιχ. 24). Ἐκεῖ ἀφοῦ ἐκήρυξε τὸν

λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀνεχώρησε διὰ τὴν Ἰουδαίαν. Κατόπιν ἐπῆγεν εἰς τὰς Κολοσσάς καὶ ἔπειτα εἰς τὴν Ἐφεσον. Ἐκεῖ ἐχειροτόνησεν ἐπίσκοπον τὸν μαθητὴν καὶ συνεργάτην του Τιμόθεον. (Τιμ. Κεφ. 4 στιχ. 14). Κατόπιν ἐπῆγεν εἰς τὰς ἄλλας

ἐκκλησίας τῆς Ἀσίας καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα· Ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἐπῆγεν εἰς τὴν Κρήτην καὶ ἀφοῦ ἵδρυσεν ἐκεῖ ἐκκλησίαν καὶ ἐχειροτόνησεν ἐπίσκοπον τὸν μαθητὴν τοῦ Τίτον, ἐπῆγεν εἰς τὴν Νικόπολιν, (πόλις ποὺ εὕρισκετο πλησίον τῆς Πρεβέζης) Ἀπὸ τὴν Νικόπολιν ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ ἀπ' ἐκεῖ διὰ μέσου τῆς Κορίνθου κατὰ τὸ ἔτος 67 μ. Χ. ἐπῆγεν εἰς τὴν Ρώμην. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην αὐτοκράτωρ τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους ἦτο ὁ Νέρων. Αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ φοβερώτερος διώκτης τοῦ χριστιανισμοῦ. Ὅταν ἔμαθεν ὁ Νέρων, ὅτι

ὁ Παῦλος ἐκήρυττε τὸν χριστιανισμόν εἰς τὴν Ρώμην καὶ διὲνας ἀπὸ τούς ὑπηρέτας τοῦ ἐπίστευσεν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἐβαπτίσθη, διέταξε καὶ τὸν ἐθανάτωσαν μὲ βασανιστήρια. Μὲ λύπην καὶ σεβασμὸν οἱ χριστιανοὶ τῆς Ρώμης ἔθαψαν τὸ ἅγιον σῶμα τοῦ Παύλου. Εἰς τὸ μέρος ποὺ ἐτάφη ἔχει κτισθῇ ναὸς, ὁ ὁποῖος σώζεται μέχρι σήμερον.

Ἀπὸ τὸ ἔτος 37 μ. Χ. ποὺ ὁ Παῦλος ἔγινε χριστιανός, ἕως τὸ 67 μ. Χ. ποὺ ἐμαρτύρησεν, ἐπὶ τριάκοντα δηλαδὴ ἔτη, ἐκήρυξε μὲ θάρρος καὶ ἐνθουσιασμόν εἰς ὅλον τὸν κόσμον τὸν χριστιανισμόν. Εἰς τὸ διάστημα αὐτό, ὅπως ἐμάθαμεν, ἐδοκίμασε πολλὰς θλίψεις καὶ μεγάλους καὶ πολλοὺς κινδύνους. Τούς κιν-

δύνους αὐτοὺς τοὺς ἀντιμετώπιζε πάντοτε μὲ θάρρος καὶ ἔχαιρε διότι ὑπέφερε διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἐκτὸς τῶν κηρυγμάτων, ὁ Παῦλος ἔγραψε καὶ δέκα τέσσαρας ἐπιστολάς, μὲ χριστιανικὰς συμβουλὰς. Τὰς ἐπιστολάς αὐτὰς τὰς ἔστειλε μίαν εἰς τοὺς Ῥωμαίους, δύο εἰς τοὺς Κορινθίους, μίαν εἰς τοὺς Γαλάτας, μίαν εἰς τοὺς Ἐφεσίους, μίαν εἰς τοὺς Φιλιππισίους, μίαν εἰς τοὺς Κολασσαεῖς, δύο εἰς τοὺς Θεσσαλονικεῖς, δύο εἰς τὸν Τιμόθεον, μίαν εἰς τὸν Τίτον, μίαν εἰς τὸν Φιλήμονα καὶ μίαν εἰς τοὺς Ἑβραίους.

Ἐπειδὴ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐκήρυξεν εἰς ὅλα τὰ Ἔθνη τὸν χριστιανισμόν, ἡ ἐκκλησία μας τὸν ὀνομάζει Ἀπόστολον τῶν Ἑθνῶν. Καὶ διὰ τὴν μεγάλην του δρᾶσιν τὸν ὀνομάζει Κορυφαῖον.

Ἡ μνήμη τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἐορτάζεται μαζὶ μὲ τὴν μνήμην τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου τὴν 29ην Ἰουνίου. Κατ' αὐτὴν ψάλλεται τὸ ἑξῆς ἀπολυτίκιον:

«Οἱ τῶν ἀποστόλων πρωτόθρονοι καὶ τῆς Οἰκουμένης διδάσκαλοι, τῷ Δεσπότη τῶν ὅλων πρεσβεύσατε, εἰρήνην τῇ Οἰκουμένῃ δωρήσασθαι καὶ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὸ μέγα ἔλεος».

Ἐξήγησις : Ἐσεῖς ποῦ εἴσθε οἱ Κορυφαῖοι ἀπὸ τοὺς ἄλλους Ἀποστόλους καὶ διδάσκαλοι ὅλης τῆς Οἰκουμένης, παρακαλέσατε τὸν Θεόν, ποῦ εἶναι Βασιλεὺς ὅλου τοῦ κόσμου, νὰ χαρίσῃ εἰρήνην εἰς ὅλην τὴν Οἰκουμένην καὶ νὰ σώσῃ τὰς ψυχὰς μας.

1. Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος

(Πράξ. Κεφ. Θ' στιχ. 32 καὶ Κεφ. ι' καὶ ια' στιχ. 1 - 18)

Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος κατήγετο ἀπὸ τὴν Βηθθαϊδᾶ τῆς Γαλιλαίας. Ἦτο υἱὸς τοῦ Ἰωνᾶ καὶ ἀδελφὸς τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου. Μαζὶ μὲ τὸν πατέρα του καὶ τὸν ἀδελφόν του, ἡσχολεῖτο εἰς τὴν ἀλιείαν. Ὁ Πέτρος πρὶν ὀνομάζετο Σίμων. Τὸ ὄνομα Πέτρος, τοῦ τὸ ἔδωσεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὅταν τὸν παρουσίασεν εἰς Αὐτὸν ὁ ἀδελφὸς του Ἀνδρέας. «Σίμων, τοῦ εἶπε, υἱὲ τοῦ Ἰωνᾶ, ἀπὸ τώρα καὶ εἰς τὸ ἑξῆς θὰ ὀνομάζεσαι Κηφᾶς, ποῦ σημαίνει Πέτρος». (Ἰωάν. Κεφ. α' στιχ. 41—43).

Ἀπὸ τότε ὁ Πέτρος ἄφησε τὰ δίκτυα καὶ ἠκολούθησε τὸν

Ἰησοῦν Χριστόν. (Ματθ. Κεφ. ς' στιχ. 22). Ὁ Κύριος τὸν ἀγαποῦσε διὰ τὴν σταθερὰν πρὸς Αὐτὸν πίστην. Ὁ Πέτρος ἐφάνερῶς τὴν πίστην του πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν μετὰς λέξεις: «Σὺ εἶσαι, τοῦ εἶπε, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος» (Ματθ. Κεφ. ισ' στιχ. 16—20).

Ὁ Πέτρος οὐδέποτε ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Ὅταν συνελήφθη, μαζί με τὸν Ἰωάννην ἐπῆγεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέως καὶ ὅταν τὸν ἠρνήθη, ἔκλαυσε πικρά. Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς Ἰδρυσε τὴν πρώτην Χριστιανικὴν ἐκκλησίαν. Μὲ ζῆλον καὶ ἐνθουσιασμόν ἐκήρυξε τὸν Χριστιανισμόν εἰς ὅλην τὴν Ἰουδαίαν, τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὴν Σαμάρειαν. Κατόπιν ἐπῆγε καὶ ἐκήρυξε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν.

Παντοῦ ὅπου ἐπῆγαινε, μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἔκαμνε πολλὰ θαύματα. Εἰς τὴν Λύδαν ἐθεράπευσε τὸν Αἰνέαν, ποῦ ἦτο παράλυτος ὀκτὼ χρόνια. Ἀπ' ἐκεῖ τὸν ἐκάλεσαν εἰς τὴν Ἰόππην καὶ ἀνέστησε τὴν Ταβιθά. (Διὰ τὸν θάνατον τῆς Ταβιθά ἔκλαιον ὅλοι οἱ χριστιανοί, διότι ὅταν ἐζοῦσε, ἔκαμνε πολλὰς ἐλεημοσύνας εἰς τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανά).

Ὅταν ὁ Πέτρος εὗρίσκετο εἰς τὴν Ἰόππην, ὁ ἐκατόνταρχος τῆς Καισαρείας Κορνήλιος, ἔστειλεν ἀπεσταλμένους καὶ τὸν προσκαλοῦσε νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖ διὰ νὰ τὸν βαπτίσῃ. Ὁ Κορνήλιος ἦτο ἄνθρωπος εὐσεβὴς καὶ ἔκαμνε πολλὰς ἐλεημοσύνας. Καθημερινῶς προσήχετο μετὰ τὴν οἰκογένειάν του καὶ παρακαλοῦσε τὸν Θεόν νὰ στείλῃ ἄνθρωπον διὰ νὰ τὸν διδάξῃ τὸν χριστιανισμόν καὶ νὰ τὸν βαπτίσῃ.

Πρὶν φθάσουν οἱ ἀπεσταλμένοι τοῦ Κορνηλίου εἰς τὴν Καισάρειαν, ὁ Πέτρος εἶχε κλεισθῇ εἰς τὸ δωμάτιόν του καὶ προσήχετο εἰς τὸν Θεόν.

Κατὰ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς, εἶδεν ἓνα ὄραμα. Εἶδε νὰ κατεβαίνει ἀπὸ τὸν οὐρανὸν κρεμασμένον ἓνα σκεῦος (μεγάλο καὶ δυνατὸ κλουβί), γεμᾶτο ἀπ' ὅλα τὰ καθαρὰ καὶ ἀκάθαρτα ζῶα. (καθαρὰ ἐλέγοντο τὰ ζῶα ποῦ ἐπιτρέπετο ἀπὸ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον νὰ τὰ τρώγουν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἀκάθαρτα ὅσα δὲν ἐπιτρέπετο νὰ τὰ τρώγουν). Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἤκουσε φωνὴν ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ποῦ ἔλεγε: «Πέτρε, σφάζε ἀπὸ τὰ ζῶα

καὶ φάγε». Ὁ Πέτρος τότε ἀπήντησε : «Κύριε οὐδέποτε ἔφαγα ἀπὸ τὰ ἀκάθαρτα ζῶα». Πάλιν ἤκουσε φωνήν, πού τοῦ ἔλεγε : «Πέτρε, ἐκεῖνα πού ὁ Θεὸς ἐκαθάρισεν, ἐσύ μὴ τὰ ὀνομάζεις ἀκάθαρτα». Ἐνῶ δὲ ἀποροῦσε τί νὰ ἐσήμαινε τὸ ὄραμα αὐτό, παρουσιάσθησαν οἱ ἀπεσταλμένοι τοῦ Κορνηλίου καὶ τὸν παρακαλοῦσαν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Καισάρειαν.

Τότε κατάλαβε, ὅτι ἔπρεπε νὰ κηρύξῃ τὸν Χριστιανισμόν καὶ εἰς τοὺς εἰδωλολάτραις. Τὴν ἐπομένην ἡμέραν, μαζί με τοὺς ἀπεσταλμένους, ἔφυγε διὰ τὴν Καισάρειαν. Ὁ Κορνήλιος μετ' αὐτοῦ οἰκογένειάν του, τοὺς συγγενεῖς του καὶ τοὺς φίλους του, ὑποδέχθηκαν τὸν Πέτρον μετὰ χαρὰν. Ὁ Πέτρος ἐκήρυξεν εἰς αὐτοὺς τὸν Χριστὸν καὶ τοὺς ἐβάπτισεν. Κατόπιν ἐπέστρεψεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ διηγήθη εἰς τοὺς χριστιανούς τὴν ἐπιστροφήν τοῦ Κορνηλίου εἰς τὸν Χριστιανισμόν. Ὅλοι ἐδόξασαν τὸν Θεόν, πού ἐκάλεσε καὶ τοὺς εἰδωλολάτραις εἰς τὸν Χριστιανισμόν. Κατὰ τὸ ἔτος 42 μ. Χ. ὁ Ἡρώδης Ἀγρίππας ἐφόνευσε τὸν Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰωάννου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ καὶ διέτοξε καὶ ἐφυλάκισαν τὸν Πέτρον.

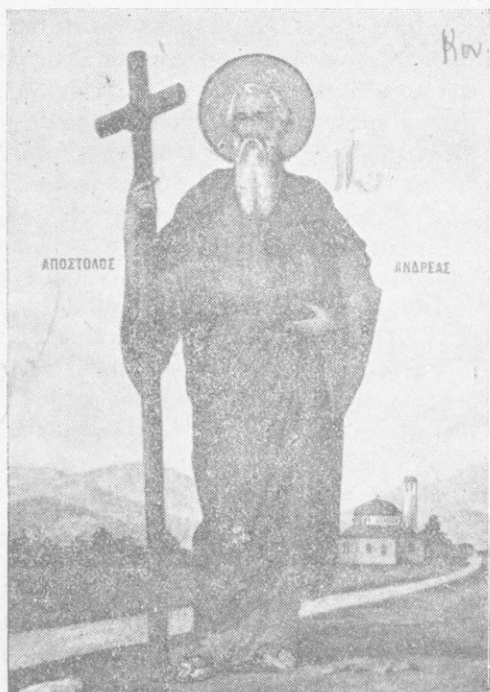
Ὁ Θεὸς ἔστειλén ἄγγελον καὶ τὸν ἐλευθέρωσεν ἀπὸ τὴν φυλακὴν. (Πραξ. Κεφ. ιβ' στίχ. 1—18) Ὁ Πέτρος, ὅταν ἐβγήκεν ἀπὸ τὴν φυλακὴν, ἐπῆγε καὶ ἐκήρυξε τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν, εἰς τὸν Πόντον, τὴν Γαλατίαν, τὴν Βιθυνίαν, τὴν Καπαδοκίαν καὶ εἰς ὅλην τὴν Μικρὰν Ἀσίαν. Ἀπὸ ἐκεῖ κατὰ τὸ ἔτος 67, ἔφυγε καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ρώμην. Ἐκεῖ, ἂν καὶ ὁ Νέρων καταδίωκε τοὺς Χριστιανούς, μετὰ θάρρος ἐδίδασκε τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν. Ὁ Νέρων ὅταν ἔμαθεν, ὅτι ὁ Πέτρος διδάσκει τὸν Χριστιανισμόν, διέταξε καὶ τὸν ἐσταύρωσαν μετὰ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω.

Αὕτῃ ἦτο μετὰ ὀλίγα λόγια ἡ δράσις τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου. Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος ἐκτὸς τοῦ ἀποστολικοῦ του ἔργου, ἔγραψε καὶ δύο Καθολικὰς ἐπιστολάς. Δηλαδή εἰς ὅλας τὰς ἐκκλησίας. Ἡ Ἐκκλησία μας ἑορτάζει τὴν μνήμην του, μαζί με τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, τὴν 29ην Ἰουνίου καὶ διὰ τὴν Ἀποστολικὴν του δράσιν, τὸν ὀνομάζει «Κορυφαῖον».

2. Ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας

Ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας κατήγετο ἀρὰ τὴν Βηρυθαῖδαν τῆς Γαλιλαίας. Ἦτο υἱὸς τοῦ Ἰωάννα καὶ ἀδελφὸς τοῦ Ἀπο-

στόλου Πέτρου, με τὸν ὁποῖον ἤσχολεῖτο εἰς τὴν ἀλιείαν, Ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας πρὶν γίνῃ μαθητῆς τοῦ Κυρίου, ἦτο μαθητῆς τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου. Μίαν ἡμέραν, πού ὁ Ἰησοῦς ἐπερνοῦσε πλησίον των, ἤκουσε τὸν Ἰωάννην νὰ λέγῃ: «Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ.» (Ἰωαν. Κεφ' Α' στιχ. 35—44). Ἀμέσως τότε ὁ Ἀνδρέας ἀκολούθησε τὸν Ἰησοῦν. Ὁ Ἰησοῦς, δταν εἶδε τὸν Ἀνδρέαν νὰ τὸν ἀκολουθῇ, τὸν ἐκάλεσε διὰ νὰ τὸν κάμῃ μαθητὴν του. Ὁ Ἀνδρέας μετὰ χαρὰν καὶ προθυμίαν ἐδέχθη τὴν πρόσκλησιν καὶ ἐγένε μαθητῆς τοῦ Ἰησοῦ.

Ἐπειδὴ ὁ Ἀνδρέας ἐκλήθη πρῶτος ὡς μαθητῆς τοῦ Ἰησοῦ, λέγεται **Πρωτόκλητος**. Τὴν ἄλλην ἡμέραν ὁ Ἀνδρέας ἐπῆγεν εἰς τὸν ἀδελφόν του τὸν Πέτρον καὶ ἀφοῦ τοῦ εἶπεν, διὰ εὗρηκε τὸν Μεσσίαν, τὸν ἐπῆρε καὶ τὸν παρουσίασεν εἰς τὸν Ἰησοῦν.

Μετά τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ Ἀνδρέας ἐπῆγε καὶ ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὴν Βιθυνίαν, τὸν Πόντον, τὴν Θράκην καὶ τὴν Μακεδονίαν. Κατόπιν ἐπῆγεν εἰς τὸ Βυζάντιον καὶ ἀφοῦ ἵδρυσεν ἐκεῖ ἐκκλησίαν, ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα ἔφυγε καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἡπειρον καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὰς Πάτρας, ὅπου καὶ ἐκήρυξε τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν. Εἰς τὰς Πάτρας ἐθεράπευσε τὴν σύζυγον τοῦ ἄρχοντος τῆς Ἀχαΐας Αἰγεάτου Μαξιμίλλαν, ποῦ ὑπέφερε ἀπὸ βαρεῖαν ἀσθένειαν καὶ πολλοὺς ἄλλους ἀσθενεῖς. Πολλοὶ Πατρινοὶ καθὼς καὶ ἡ Μαξιμίλλα καὶ ὁ ἀδελφὸς τοῦ Αἰγεάτου, Στρατοκλῆς, ἐπίστευσαν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ ἐβαπτίσθησαν. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ Αἰγεάτης ἀπουσίαζεν εἰς τὴν Ρώμην. Ὅταν ἐπέστρεψεν εἰς Πάτρας καὶ ἔμαθεν ὅτι μὲ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου, ἡ σύζυγός του καὶ ὁ ἀδελφός του ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἐβαπτίσθησαν, ὠργίσθη καὶ διέταξε νὰ σταυρώσουν τὸν Ἀπόστολον Ἀνδρέαν εἰς σταυρὸν μὲ σχῆμα Χ.

Ὁ ἀδελφὸς τοῦ Αἰγεάτου Στρατοκλῆς, ποῦ εἶχε χειροτονηθῇ ἀπὸ τὸν Ἀπόστολον Ἀνδρέαν πρῶτος ἐπίσκοπος τῶν Πατρῶν, ἔθαψε τὸ ἅγιόν του λείψανον εἰς τὸ μέρος ποῦ ἐσταυρώθη. Εἰς τὸ μέρος αὐτὸ ἀργότερον, ἐκτίσθη εἰς μνήμην τοῦ Ἀποστόλου ἱερὸς ναός. Εἰς τὴν δεξιὰν θύραν τοῦ εἰκονοστασίου καὶ ἐμπρὸς εἰς αὐτό, εἰς τὸ μέρος δηλαδὴ ποῦ εἶναι τὸ μνημα του, ὑπάρχει καλλιτεχνικὸν μαρμάρινον μνημεῖον μὲ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου. Τὸ ἅγιον λείψανόν του τὸ ἔτος 353 μ. Χ. μετεφέρθη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐτοποθετήθη εἰς τὸν ναὸν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων. Τότε ὁ υἱὸς τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου ἀπεφάσισε νὰ συγκεντρώσῃ ὅλα νὰ λείψανα τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Δι' αὐτὸ ἔστειλεν εἰς τὰς Πάτρας τὸν σατράπην τῆς Αἰγύπτου Ἀρτέμιον, νὰ πάρῃ τὸ λείψανον τοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου. (Ὁ Ἀρτέμιος βραδύτερον ἐμαρτύρησε διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἐκκλησία μας τὸν ἀνεκήρυξεν ἅγιον). Οἱ Πατρινοὶ δὲν ἐδέχοντο μὲ κανένα τρόπον νὰ παραδώσουν τὸ ἅγιον λείψανον εἰς τὸν Ἀρτέμιον. Ὁ Ἀρτέμιος ὁμως, σύμφωνα μὲ τὴν ἐντολὴν ποῦ εἶχε, τὸ ἐπῆρε. Ὁ Κωνσταντῖνος διὰ νὰ καταπραΐνῃ τὴν ὀργὴν τῶν Πατρῶν, κατεσκεύασε τὸ ὑδραγωγ-

γείον της πόλεως τῶν Πατρῶν. Κατὰ τὸ ἔτος 1204 μ. Χ., πού οἱ Σταυροφόροι κατέλαβον τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἐπῆραν τὸ ἅγιον λείψανον τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου ἀπὸ τὸν ναὸν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων καὶ τὸ μετέφερον εἰς τὴν Ρώμην. Ἀπ' αὐτὸ ὅμως ἔλειπέν ἡ Ἀγία Κάρα, διότι ὁ αὐτοκράτωρ Βασίλειος τὴν εἶχε στείλει εἰς τὰς Πάτρας. Ὅταν ἐπρόκειτο νὰ καταληφθοῦν αἱ Πάτραι ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ὁ Δεσπότης τῆς Πελοποννήσου Θωμᾶς Παλαιολόγος, τὴν ἐπῆρε καὶ ἔφυγε διὰ τὴν Ἰταλίαν. Ἐκεῖ ὁ Πάπας ὁ Πῖος ὁ Β' τὴν ἐπῆρε καὶ τὴν ἐτοποθέτησεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀγίου Πέτρου. Εἰς τὸν ἐν Πάτραις ἱερὸν ναὸν τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου, ὑπάρχει σήμερον μόνον μέρος τοῦ δεξιοῦ τοῦ δακτύλου, ἐντὸς χρυσοῦς θήκης.

Ἡ μνήμη του ἑορτάζεται τὴν 30ην Νοεμβρίου, ἡμέραν πού ἐμαρτύρησεν. Οἱ Πατρινοὶ ἔχουν τὸν Ἀπόστολον Ἀνδρέαν ὡς πολιοῦχον (προστάτην τῆς πόλεως) καὶ μὲ εὐλάβειαν καὶ μεγαλοπρέπειαν ἐοτράζουν τὴν μνήμην του. Εἰς τὴν ἑορτὴν του ψάλλεται τὸ ἐξῆς ἀπολυτίκιον :

«Ὡς τῶν Ἀποστόλων Πρωτόκλητος καὶ τοῦ Κορυφαίου αὐτάδελφος, τῷ Δεσπότη τῶν ὅλων Ἀνδρέα ἰκέτευε, εἰρήνην τῇ Οἰκουμένῃ δωρήσασθαι καὶ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τῷ μέγα ἔλεος».

Ἐξήγησις : Ἐσὺ πού πρῶτον σὲ ἐκάλεσε μαθητὴν τοῦ ὁ Χριστὸς καὶ εἶσαι ἀδελφὸς τοῦ Κορυφαίου τῶν Ἀποστόλων τοῦ Πέτρου), παρακάλει, Ἄγιε Ἀνδρέα, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, πού εἶναι Κυβερνήτης ὅλου τοῦ κόσμου νὰ χαρίζῃ εἰς τὴν Οἰκουμένην εἰρήνην καὶ σῶσιν τὰς ψυχὰς μας.

3. Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης

Ὁ Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης κατήγετο ἀπὸ τὴν Βηρσαῖδα τῆς Γαλιλαίας. Ἦτο υἱὸς τοῦ Ζεβεδαίου καὶ ἀδελφὸς τοῦ Ἰακώβου. Ὅταν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τὸν εἶδε νὰ ἀλιεύῃ μὲ τὸν πατέρα του καὶ τὸν ἀδελφόν του εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, τοὺς ἐκάλεσε διὰ νὰ τοὺς κάμῃ ἀλιεῖς ἀνθρώπων. Ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Ἰάκωβος, εὐχαριστήθησαν διὰ τὴν πρόσκλησιν πού τοὺς ἔκαμε ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ἀφοῦ ἀφῆκαν τὸν πατέρα τους καὶ τὰ δίκτυα, τὸν ἠκολούθησαν. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τὸν ἀγαποῦσε πολύ. Τὴν ἀγάπην του τὴν ἐφάνέρωσε πολλὰς φο-

ράς. Τὸν ἐπῆρε μαζί με τὸν ἀδελφόν του τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Πέτρον εἰς τὸ ὄρος Θαβὼρ καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθέν των. Τὸν ἔπαιρνε πάντοτε μαζί του ὅταν ἔκαμνε τὰς ἀναστάσεις τῶν νεκρῶν. Ὅταν ἐτέλεσε τὸν Μυστικὸν Δεῖπνον τοῦ ἐπέτρεψε καὶ ἔπεσεν εἰς τὸ στήθος του. Δι' αὐτὸ οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας τὸν ὀνομάζουν ἐπιστήθιον φίλον τοῦ Χριστοῦ. Τὸν ἐπῆρε μαζί του, ὅταν ἐπῆγε νὰ προσευχηθῇ εἰς τὸν κῆπον τῆς Γεσθημανῆ. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἰωάννης οὐδέποτε ἀπεχωρίσθη τὸν Ἰησοῦν. Ὅταν τὸν συνέλαβον, τὸν ἠκολούθησεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέως καὶ παρευρίσκετο πλησίον του κατὰ τὴν σταύρωσιν. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς πρὶν παραδώσῃ τὸ πνεῦμα του, τοῦ ἀνέθεσε τὴν προστασίαν τῆς Παναγίας Μητρὸς Του. Ὅλοι οἱ Ἀπόστολοι τὸν ἐσέβοντο καὶ τὸν ἀγαποῦσαν.

Μετὰ τὴν Πεντηκοστὴν μαζί με τὸν Πέτρον ἔμειναν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ἐκήρυττον τὸν Χριστόν. Εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα παρέμεινε μέχρι τοῦ θανάτου τῆς Θεοτόκου.

Ὁ Ἀπόστολος Ἰωάννης ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὴν Σαμάρειαν καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν. (Πραξ. Κεφ. ἡ στιχ. 14—16).

Πολὺν Χρόνον ἔμεινεν εἰς τὴν Ἔφεσον. Ὅταν ἔγιναν οἱ διωγμοὶ τῶν Χριστιανῶν, ἐπὶ αὐτοκράτορος Δομιτιανοῦ, καὶ εἰς ἡλικίαν 95 ἐτῶν, ὠδηγήθη με συνοδείαν στρατιωτῶν εἰς τὴν Ρώμην.

Ὁ Δομιτιανὸς τὸν ἀνάγκασε νὰ μπῇ εἰς δοχεῖον με βρασμένον λάδι. Μετὰ τὴν δύναμιν ὅμως τοῦ Θεοῦ δὲν ἔπαθε τίποτε. Ἀπὸ τὴν Ρώμην ἐξωρίσθη εἰς τὴν νῆσον Πάτμον. Ἐκεῖ ἔγραψε τὴν Ἀποκάλυψιν. Ἐπειτα ἀπὸ δύο ἔτη, ἤτοι τὸ 97 μ. Χ., ὁ διάδοχος τοῦ Δομιτιανοῦ, Νερούας, τὸν ἄφησεν ἐλεύθερον καὶ ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὴν Ἔφεσον.

Ἐπειδὴ ὁ Ἀπόστολος Ἰωάννης ἦτο πολὺ γέρων καὶ δὲν ἠμποροῦσε νὰ κηρύττῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, συνιστοῦσε εἰς τοὺς χριστιανοὺς νὰ ἀγαπῶνται. «Τέκνα μου, τοὺς ἔλεγε, ν' ἀγαπᾶτε ἀλλήλους».

Τὸ Εὐαγγέλιόν του τὸ ἔγραψε τὸ 80 μ. Χ. Ἐπειδὴ δὲ ἀρχίζει μετὰ τὰς λέξεις «ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος ..», γράφει δηλαδὴ διὰ τὴν Θεότητα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χαιστοῦ, ὀνομάζεται καὶ Θεολόγος. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Ἀποκάλυψιν ἔγραψεν καὶ τρεῖς καθολικὰς ἐπιστολάς. Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἀπέθανεν εἰς τὴν Ἔφεσον εἰς πολὺ μεγάλην ἡλικίαν. Ἡ μνήμη του ἐορτάζε-

ται τὴν 27ην Σεπτεμβρίου καὶ τὴν 8ην Μαΐου. Κατ' αὐτὴν ψάλλεται τὴ ἑξῆς ἀπολυτίκιον :

« Ἀπόστολε, Χριστῷ ἰῶ Θεῷ ἡγαπημένε, ἐπιτάχυνον ρῦσαι λαὸν ἀναπολόγητον· δέχεταιί σε προσπίπτοντα ὁ ἐπιπεσόντα τῷ στήθει καταδεξάμενος, ὃν ἰκέτευε, Θεολόγε, καὶ ἐπίμονον νέφος, ἐθνῶν διασκεδάσαι, αἰτούμενος ἡμῖν, εἰρήνην, καὶ τὸ μέγα ἔλεος ».

Ἐξήγησις : Ἀπόστολε πού εἶσαι ὁ ἀγαπημένος φίλος τοῦ Χριστοῦ, συντόμεισε τὰς παρακλήσεις εἰς τὸν Θεὸν νὰ σώσῃ τὸν κόσμον, πού ἀπὸ τὰς πολλὰς του ἀμαρτίας δὲν εἶναι ἄξιός νὰ ἀπολογηθῇ. Σὲ δέχεται, διὰ τὸν παρακαλῆσης, διότι σοῦ ἐπέτρεψε νὰ πέσης εἰς τὸ στήθος του. Παρακάλεσε τὸν Χριστὸν Θεολόγε νὰ διαλύσῃ τὰς πολεμικὰς σκέψεις πού ἔχουν τὰ Ἔθνη καὶ ζήτησε νὰ μᾶς χαρίξῃ εἰρήνην καὶ νὰ μᾶς ἐλεήσῃ.

4. Ὁ Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος

Ὁ Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος κατήγετο ἀπὸ τὴν Καπερναοὺμ. Τὸ ἐπάγγελμά του ἦτο τελώνης. Πρὶν τὸν καλέσῃ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὡς μαθητὴν, ὠνομάζετο Λευΐς : (Μαρκ. Κεφ. β' στιχ. 14). Μετὰ τὴν Ἀποστολικὴν Σύνοδον, ἡ ὁποία ἐγένετο εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα τὸ ἔτος 49 μ. Χ., ἐπῆγε καὶ ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὴν Αἰθιοπίαν.

Τὸ Εὐαγγέλιον τὸ ἔγραψε τὸ ἔτος 64 μ. Χ. εἰς τὴν Ἀραμαϊκὴν γλῶσσαν καὶ μετεφράσθη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν τὸ 67 μ. Χ.

Ἡ μνήμη του ἑορτάζεται τὴν 19ην Νοεμβρίου καὶ ψάλλεται τὴ ἑξῆς ἀπολυτίκιον :

« Ἀπόστολε ἅγιε, καὶ Εὐαγγελιστὰ Ματθαῖε, πρέσβευε τῷ ἐλεήμονι Θεῷ ἵνα πταισμάτων ἄφεσιν παράσχῃ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ».

Ἐξήγησις : Ἀπόστολε ἅγιε καὶ Εὐαγγελιστὰ Ματθαῖε, παρακάλεσε τὸν ἐλεήμονα Θεὸν νὰ συγχωρήσῃ τὰς ἀμαρτίας τῶν ψυχῶν μας.

5. Ἄλλοι Ἀπόστολοι

Σύμφωνα μὲ τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου τὸ ἀνέλαβον οἱ δώδεκα

μαθηταί του. (Ματθ. Κεφ. κη' στιχ. 19. Τὸ ἀποστολικόν των ἔργον τὸ ἤρχισαν μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἀποστόλου Ἰακώβου. (42 μ. Χ.). Τότε ἔφυγον ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ ἐπῆγαν εἰς ὄλα τὰ Ἔθνη, ὅπου ἐκήρυττον τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν.

Διὰ τὸν βίον καὶ τὴν δρᾶσιν τῶν Ἀποστόλων Ἀνδρέου, Πέτρου, Ἰωάννου καὶ Ματθαίου ἐμάθομεν. Εἰς τὸ μέρος αὐτὸ τοῦ βιβλίου μας, θὰ εἴπωμεν ὀλίγα διὰ τὸν βίον καὶ τὴν δρᾶσιν τῶν ἄλλων ἀποστόλων.

α' Ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος

Ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος, ὅπως ἐμάθομεν, ἦτο υἱὸς τοῦ Ζεβεδαίου καὶ ἀδελφὸς τοῦ Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου.

Κατόπιν διαταγῆς τοῦ Ἡρώδου Ἀγρίππα, ἐφονεύθη τὸ ἔτος 42 μ. Χ. εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα (Πράξ. Κεφ. β' στιχ. 1—13). Τὴν ἰδίαν ἡμέραν διέταξε καὶ ἐφόνευσαν καὶ τὸν στρατιώτην, ποὺ τὸν ὠδήγησεν εἰς τὸ δικαστήριον, ἐπειδὴ ἐπίστευσεν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Ἡ μνήμη του ἑορτάζεται τὴν 30ην Ἀπριλίου καὶ ψάλλεται τὸ ἀπολυτίκιον:

«Ἀπόστολε ἅγιε Ἰάκωβε, πρέσβευε τῷ ἐλεήμονι Θεῷ ἵνα πταισμάτων ἄφεσιν παράσχῃ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν».

β' Ὁ Ἀπόστολος Φίλιππος

Ὁ Ἀπόστολος Φίλιππος κατήγετο ἀπὸ τὴν Βησθαῖδᾶ τῆς Γαλιλαίας. Ὄταν τὸν ἐκάλεσεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὡς μαθητὴν του, ὠδήγησεν εἰς Αὐτὸν καὶ τὸν φίλον του τὸν Ναθαναήλ. (Ἰωάν. Κεφ. β' στιχ. 43—50). Ὁ Φίλιππος ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὴν Φρυγίαν καὶ ἐμαρτύρησεν εἰς τὴν Ἱεράπολιν τῆς Φρυγίας. Ἡ μνήμη του ἑορτάζεται τὴν 14 Νοεμβρίου καὶ ψάλλεται τὸ ἐξῆς ἀπολυτίκιον :

«Ἀπόστολε ἅγιε Φίλιππε, πρέσβευε τῷ ἐλεήμονι Θεῷ ἵνα πταισμάτων ἄφεσιν παράσχῃ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν».

γ' Ὁ Ναθαναήλ ἢ Βαρδολομαῖος (υἱὸς Θεολομαίου)

Ὁ Ναθαναήλ ἦτο φίλος τοῦ Φιλίππου καὶ ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὰς Ἰνδίας. Ἐκεῖ ἐπῆγε γραμμένον εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν καὶ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ματθαίου.

Ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον καὶ εἰς τὴν Ἀραβίαν, τὴν Περ-

σίαν καὶ τὴν Ἀβυσσηνίαν. Ὁ Βαρθολομαῖος ἐμαρτύρησεν εἰς τὴν Οὐρβανόπολιν τῆς Κιλικίας μὲ σταυρικὸν θάνατον. Ἡ μνήμη του ἐορτάζεται τὴν 11ην Ἰουνίου.

δ' Ὁ Ἀπόστολος Θωμᾶς

Ὁ Ἀπόστολος Θωμᾶς ἐπίστευσεν ὅτι ἀνεστήθη ὁ Κύριος ὅταν τὸν ἐψηλάφησε. (Ἰωάν. Κεφ. κ' στιχ. 26—29). Ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὴν Περσίαν, τὴν Αἰθιοπίαν καὶ εἰς τὰς Ἰνδίας, ὅπου ἐμαρτύρησε κεντηθεὶς εἰς τὴν πλευράν μὲ λόγχην. Ἡ μνήμη του ἐορτάζεται τὴν 6ην Ὀκτωβρίου.

ε' Ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἰούδας

Ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἰούδας ἦσαν τέκνα τοῦ Μνήστορος ἀπὸ ἄλλην γυναῖκα, δι' αὐτὸ ὀνομάζονται καὶ ἀδελφόθεοι. (Γαλ. Κεφ. α' στιχ. 19).

1. Ὁ Ἰάκωβος ἐλέγετο καὶ μικρὸς πρὸς διάκρισιν τοῦ Ἰακώβου τοῦ μεγάλου, πού ἦτο υἱὸς τοῦ Ζεβεδαίου. Μετὰ τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἔγινε πρῶτος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων. Ἐκεῖ ἐμαρτύρησε διὰ λιθοβολισμοῦ. Ἐγραψε τὴν πρώτην ἀκολουθίαν τῆς Θείας λειτουργίας καὶ μίαν καθολικὴν ἐπιστολήν.

Ἡ μνήμη του ἐορτάζεται τὴν 23ην Ὀκτωβρίου.

2. Ὁ Ἰούδας, πού ὠνομάζετο Θαδδαῖος ἢ Λεββαῖος, ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὴν Ἰουδαίαν, τὴν Γαλιλαίαν, τὴν Σαμαρείαν, τὴν Ἀραβίαν, τὴν Συρίαν καὶ Μεσοποταμίαν. Ἀπέθανεν εἰς τὴν πόλιν Ἐδεσσαν τῆς Μεσοποταμίας. Ὁ Ἰούδας ἔγραψε μίαν καθολικὴν ἐπιστολήν. Ἡ μνήμη του ἐορτάζεται τὴν 19ην Ἰουνίου.

στ' Ὁ Σίμων ὁ Κανανίτης

Ὁ Σίμων ὁ Κανανίτης, πού ἐπωνομάζεται καὶ ζηλωτής, ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὴν Ἀφρικὴν καὶ εἰς τὰς Βρεταννικὰς νήσους. Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔκαμνε πολλὰ θαύματα καὶ ἐμαρτύρησε μὲ σταυρικὸν θάνατον. Ἡ μνήμη του ἐορτάζεται τὴν 10ην Μαΐου.

Ἡ μνήμη τῶν δώδεκα Ἀγίων Ἀποστόλων ἐορτάζεται τὴν 30ην Ἰουνίου καὶ ψάλλεται τὸ ἐξῆς ἀπολυτίκιον:

«Ἀπόστολοι ἅγιοι, πρεσβεύσατε τῷ ἐλεήμονι Θεῷ ἵνα πταισμάτων ἄφεσιν παράσχη ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν».

6. Οἱ ἄλλοι Εὐαγγελισταί

Ἐκτὸς τοῦ Ἰωάννου καὶ τοῦ Ματθαίου Εὐαγγέλιον ἔγραψεν ὁ Λουκᾶς καὶ ὁ Μάρκος.

α' Ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς κατήγετο ἀπὸ τὴν Ἀντιόχειαν τῆς Συρίας. Τὸ ἐπάγγελμά του ἦτο ἰατρός, ἀγαποῦσεν ὁμῶς καὶ τὴν ζωγραφικὴν.

Ὅταν ἔμαθεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς μὲ μόνον τὸν λόγον τοῦ ἐθεράπευεν ὅλας τὰς ἀσθενείας, ἐπῆγεν εἰς τὴν Παλαιστίνην διὰ νὰ τὸν συναντήσῃ.

Ὅταν εὗρῃκε τὸν Κύριον, ἐπίστευσεν εἰς Αὐτὸν καὶ ἔγινε μαθητὴς του. Τὴν ἡμέραν τῆς Ἀναστάσεως ὁ Λουκᾶς μαζί μὲ τὸν Κλεόπαν λυπημένοι ἐπήγαινον εἰς τὴν πόλιν Ἐμμαοὺς. Εἰς τὸν δρόμον πορουσιάσθη εἰς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ἤρχισε νὰ τοὺς ἐρμηνεύῃ τὸ μέρος τῆς Ἀγίας Γραφῆς, ποῦ ἔλεγε διὰ τὰ Πάθη του καὶ τὴν Ἀνάστασίν του. Αὐτοὶ δὲν τὸν ἐγνώρισαν. Ὅταν ἔφθασαν εἰς τοὺς Ἐμμαοὺς, εἶχε πλέον νυκτώσει. Δι' αὐτὸ τὸν ἐκάλεσαν διὰ νὰ τὸν φιλοξενήσουν. Ὅταν ἐκάθησαν εἰς τὸ τραπέζι, ὁ Ἰησοῦς εὐλόγησε τὸν ἄρτον καὶ τοὺς ἔδωκε νὰ φάγουν. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὸν ἐγνώρισαν, ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς ἔγινεν ἄφαντος. (Λουκ. Κεφ. δ' στιχ. 13...)

Ὁ Λουκᾶς ἦτο πιστὸς φίλος καὶ ἀκόλουθος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Τὸν ἠκολούθησεν ἀπὸ τὴν Τρωάδα. Ἀπὸ ἐκεῖ ἐπῆγαν εἰς τοὺς Φιλίππους. Ὁ Λουκᾶς παρέμεινεν ἐκεῖ καὶ ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον, ὁ δὲ Παῦλος ἐξηκολούθησε τὴν δευτέραν τοῦ ἀποστολικῆν πορείαν.

Εἰς τὸ τέλος τῆς τρίτης ἀποστολικῆς πορείας, ἐπέρασε πάλιν ἀπὸ τοὺς Φιλίππους καὶ τὸν ἐπῆρε μαζί του.

Ὅταν ἐτελείωσεν ἡ τρίτη ἀποστολικὴ πορεία, ἐπῆγε μαζί μὲ τὸν Παῦλον εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Ὅταν ὁ Παῦλος εἶχε φυλακισθῇ εἰς τὴν Καισάρειαν καὶ κατόπιν εἰς τὴν Ρώμην, ὁ Λουκᾶς εὗρίσκετο μαζί του καὶ τὸν ὑπηρετοῦσε. Παρευρίσκετο πλησίον του καὶ κατὰ τας τελευταίας στιγμὰς τοῦ μαρτυρίου του. Μετὰ τὸν μαρτυρικὸν θάνατον τοῦ Παύλου, ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ συνέχισε τὸ ἀποστολικόν του ἔργον. Ἰδρυσεν ἐκκλησίαν εἰς τὰς Θήβας καὶ ἐκεῖ ἐμαρτύρησε. Τὸ ἄ-

γιόν του λείψανον, κατόπιν διαταγῆς τοῦ Αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου, μετεφέρθη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐτοποθετήθη εἰς τὸν ναόν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων. Ὁ Λουκᾶς ἐκτός ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιον, τὸ ὁποῖον ἔγραψε τὸ ἔτος 72 μ.Χ. εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἔγραψε καὶ τὰς πράξεις τῶν Ἀποστόλων. Εἰς τὸ βιβλίον αὐτὸ περιγράφει τὴν δρᾶσιν τῶν Ἀποστόλων. Κυρίως περιγράφει τὴν δρᾶσιν τῶν κορυφαίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου. Γράφει δηλαδὴ τὴν ἱστορίαν τῆς ἐκκλησίας μας μέχρι τὸ ἔτος 67 μ.Χ.

Ὁ Λουκᾶς ἐξωγράφησε τὰς εἰκόνας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου.

Εἰκόνες τῆς Θεοτόκου σώζονται μέχρι σήμερον καὶ εὐρίσκονται εἰς τὸν ναόν τῆς Θεοτόκου εἰς τὴν Τήνον καὶ εἰς τὸ Μέγα Σπήλαιον.

Ἀπὸ τὰς εἰκόνας τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ διεδόθη ἡ ἀγιογραφία. Ἡ μνήμη του ἑορτάζεται τὴν 18ην Ὀκτωβρίου καὶ ψάλλεται τὸ ἐξῆς ἀπολυτίκιον :

«Ἀπόστολε ἅγιε καὶ Εὐαγγελιστὰ Λουκᾶ, πρέσβευε τῷ ἐλεήμονι Θεῷ, ἵνα πταισμάτων ἄφεσιν παράσχῃ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν»

6. Ὁ Εὐαγγελιστὴς Μάρκος

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Μάρκος ἦτο ἀνεψιὸς τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα. Ἡ μητέρα του ὠνομάζετο Μαρία. Εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ἔγινεν ὁ Μυστικὸς Δεῖπνος καὶ ἡ ἐπιφοίτησις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Εἰς τὴν οἰκίαν αὐτὴν παρουσιάζετο καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ τὴν Ἀνάστασίν του.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Μάρκος ἀκολούθησε τὸν Ἀπόστολον Παῦλον ὅταν ἐπῆγεν εἰς τὴν Κύπρον καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἐκκλησίας τῆς Ἀσίας. Κατόπιν ἐπέστρεψεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ἀκολούθησεν εἰς τὸ Ἀποστολικὸν ἔργον τὸν θεῖον του Βαρνάβαν. Μετὰ τὸν μαρτυρικὸν θάνατον τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα, ποῦ ἔγινεν εἰς τὴν Κύπρον, ἐπέστρεψεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ἀκολούθησε τὸν Ἀπόστολον Πέτρον.

Κατὰ τὸ ἔτος 63 μ.Χ. μαζί με τὸν Τιμόθεον ἀκολούθησε τὸν Ἀπόστολον Παῦλον καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Νικόπολιν. Μετὰ

τὸν μαρτυρικὸν θάνατον τοῦ Παύλου, ἐπῆγε πάλιν πλησίον τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Μάρκος ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἰδρύσας τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ ἐγίνετο καὶ ἐπίσκοπος αὐτῆς.

Ὁ Μάρκος ἀπέθανε μὲ μαρτυρικὸν θάνατον εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν.

Τὸ Εὐαγγέλιόν του τὸ ἔγραψεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν τὸ 65 μ. Χ.

Ἡ μνήμη του ἐορτάζεται τὴν 25ην Ἀπριλίου καὶ ψάλλεται τὸ ἑξῆς ἀπολυτίκιον :

« Ἀπόστολε ἅγιε καὶ Εὐαγγελιστὰ Μάρκε, πρέσβευε τῷ ἐλεήμονι Θεῷ, ἵνα πταισμάτων ἄφεσιν παράσχη ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ».

7. Ὁργάνωσις καὶ Διοικήσις τῆς Ἐκκλησίας

Οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι, πρὶν φύγουν ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα διὰ τὸ ἀποστολικὸν τὼν ἔργον, ὥρισαν ὡς ἐπίσκοπον τῆς ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων τὸν Ἰάκωβον τὸν Ἀδελφόθεον.

Εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Σύνοδον εἶχον ἀποφασίσει, ποῦ θὰ ἐπῆγαιεν ὁ καθένας.

Σύμφωνοι λοιπὸν μὲ τὴν ἐντολήν, ποῦ τοὺς ἔδωσεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς Συνόδου, ἀνεχώρησαν διὰ τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου. (Ματθ. Κεφ. κη' στιχ. 19).

Εἰς τὰς πόλεις ποῦ ἐπῆγαιεν, ἐκήρυτταν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐβάπτιζαν ἐκείνους, ποῦ ἐπίστευαν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Ἀφοῦ δὲ ἱδρουν ἐκκλησίας καὶ ἄφηναν ἀντιπροσώπους, ἐχειροτονοῦσαν δηλαδὴ ἐπισκόπους, πρεσβυτέρους καὶ διακόνους. (Πραξ. κεφ. 14 στιχ. 23), διὰ νὰ διοικοῦν τὰς ἐκκλησίας, ἐπῆγαιεν εἰς ἄλλας πόλεις.

Ἐπισκόπους ἐχειροτονοῦσαν ἐκείνους ποῦ εἶχον θρησκευτικὸν ζῆλον καὶ ᾗσαν ἱκανοὶ νὰ διοικοῦν τὴν ἐκκλησίαν καὶ νὰ κηρήττουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

Εἰς τοὺς Ἐπισκόπους ἔδωσαν τὸ δικαίωμα νὰ χειροτονοῦν ἄλλους ἐπισκόπους, πρεσβυτέρους (ιερεῖς) καὶ διακόνους. Οἱ ἐπίσκοποι εἶναι μόνιμοι διάδοχοι τῶν Ἀποστόλων.

Οἱ ἐπίσκοποι, οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ διάκονοι ὀνομάζονται καὶ κληρικοὶ ἢ ἱερὸς κλῆρος.

Κατὰ τοὺς Ἀποστολικοὺς χρόνους, ἐκτὸς τῶν διακόνων ὑπῆρχαν καὶ διακόνισσαι.

Αὐταὶ ἐμοίραζαν τὰς ἐλεημοσύνας, πορευρίσκοντο εἰς τὸ βάπτισμα τῶν γυναικῶν καὶ ἐκήρυτταν εἰς αὐτὰς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

8. Ἐπαρχιακαὶ Σύνοδοι—Μητροπολῖται

Ὅπως ἐμάθαμεν, ὅταν παρουσιάσθῃ τὸ ζήτημα τῆς περιτομῆς τῶν χριστιανῶν ἐκείνων, ποὺ πρῶτα ἦσαν Ἐθνικοί, οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι διὰ νὰ τακτοποιήσουν τὸ ζήτημα αὐτό, ἔκαμαν Σύνοδον. Τοῦτο ἔκαμαν καὶ οἱ Ἐπίσκοποι ἐκάστης ἐπαρχίας. Ὅταν δηλαδὴ παρουσιάζοντο διάφορα ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα, ἐμαζεύοντο εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς ἐπαρχίας καὶ διὰ τῆς συζητήσεως, τὰ ἐτακτοποιοῦσαν. Αἱ Σύνοδοι αὐταὶ ὀνομάζοντο τοπικαί. Πρόεδρος τῶν τοπικῶν Συγόδων, ἦτο ὁ Ἐπίσκοπος τῆς πρωτεύουσας τῆς ἐπαρχίας.

Ἡ πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας ἐλέγετο καὶ Μητρόπολις. Δι' αὐτὸ καὶ ὁ Ἐπίσκοπος τῆς πρωτεύουσας, πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἐπισκόπους, ἐλέγετο Μητροπολίτης. Ὅταν ἐπρόκειτο νὰ τακτοποιηθοῦν σοβαρώτατα ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα, ἐγένετο Οἰκουμενικὴ Σύνοδος. Ἐμαζεύοντο δηλαδὴ διὰ τὴν τακτοποίησιν τῶν ζητημάτων αὐτῶν, οἱ Ἐπίσκοποι ὅλων τῶν Ἐκκλησιῶν. Διὰ τὰς Οἰκουμενικὰς Συνόδους θὰ μάθωμεν κατωτέρω.

9. Ἀρχιεπίσκοποι—Πατριάρχαι

Ὅσοι ἀπὸ τοὺς ἐπισκόπους διοικοῦσαν τὰς ἐκκλησίας ποὺ εἶχαν ἰδρύσει οἱ Ἀπόστολοι ἢ εἶχον τὴν ἔδρα τῶν εἰς ἐπισήμους πόλεις, ὀνομάσθησαν Ἀρχιεπίσκοποι.

Βραδύτερον οἱ ἐπίσκοποι τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῆς Ἀλεξανδρείας, τῆς Ἀντιοχείας καὶ τῆς Ρώμης, ὀνομάσθησαν Πατριάρχαι.

Οἱ Πατριάρχαι εἶναι μεταξύ τῶν ἴσοι.

Ὁ κάθε Πατριάρχης διοικεῖ τὰς ἐκκλησίας τῆς περιφέρειας τοῦ Πατριαχείου του καὶ δὲν ἔχει κανένα δικαίωμα νὰ ἐπεμβαίνει εἰς τὴν περιφέρειαν ἄλλου Πατριαρχείου.

Οἱ Πατριάρχαι, οἱ Ἀρχιεπίσκοποι καὶ οἱ Μητροπολῖται, δὲν διαφέρουν κατὰ βαθμὸν ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἐπισκόπους. Εἶναι δηλαδὴ καὶ αὐτοὶ ἐπίσκοποι. Τὰ ὀνόματα ποὺ φέρουν εἶναι τίτλοι. Οἱ ἐπίσκοποι διοικοῦν τὰς ἐκκλησίας τῆς περιφερείας των καὶ δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἐπεμβαίνουν εἰς τὰς ἐκκλησίας ποὺ διοικοῦν οἱ ἄλλοι ἐπίσκοποι.

Ὅλοι αἱ ἐκκλησίαι εἶναι ὑποχρεωμέναι νὰ ἐκτελοῦν τὰς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων.

10. Ἀποστολικάι Ἐκκλησίαι

Ἀποστολικάι λέγονται αἱ ἐκκλησίαι τὰς ὁποίας ἵδρυσαν οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι.

Αἱ ἐπισημότεραι Ἀποστολικάι ἐκκλησίαι εἶναι αἱ ἑξῆς :

Εἰς τὴν Παλαιστίνην ἡ ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων. Ἐπειδὴ ἡ ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων ἰδρύθη πρώτη, οἱ ἱεροὶ ὁμνογράφοι τὴν ὀνομάζουν **Μητέρα** τῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἄλλαι ἐκκλησίαι εἰς τὴν Παλαιστίνην ἦσαν τῆς Καισαρείας, τῆς Λύδας καὶ τῆς Ἰόππης.

Εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν : Αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἐφέσου, τοῦ Ἰκονίου, τῆς Ἀντιοχείας, τῆς Φιλαδελφείας, τῆς Περγᾶμου καὶ ἄλλαι.

Εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα : Ἡ ἐκκλησία τῶν Φιλίππων, τῆς Θεσσαλονίκης, τῆς Βερροίας, τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Κορίνθου, τῶν Πατρῶν καὶ τῶν Θηβῶν.

Εἰς τὴν Ἀφρικὴν : Αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς Αἰθιοπίας.

Καὶ εἰς τὴν Δύσιν ἡ ἐκκλησία τῆς Ρώμης.

ΔΙΩΓΜΟΙ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

1. Αἰτία τῶν Διωγμῶν

Τὸ ἔργον τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων τὸ ἐξακολούθησαν μετὰ ζήλον καὶ ἐνθουσιασμόν οἱ μαθηταὶ των. Δι' αὐτὸ δὲν ἐπέρασε πολὺς καιρὸς, ποὺ ὁ Χριστιανισμὸς εἶχεν ἐξαπλωθῇ εἰς ὅλον τὸν τότε γινωστὸν κόσμον.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς μάλιστα τοῦ 4ου αἰῶνος, τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους ἦτο χριστιανικόν.

Εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ χριστιανισμοῦ ἐβρόθήθησεν ἡ συγκοι-

νωνιακή ἐπικοινωνία τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους μὲ ὅλον τὸν τότε γνωστὸν κόσμον καὶ ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, τὴν ὁποῖαν ὠμιλοῦσεν ὅλος ὁ πολιτισμένος κόσμος.

Κυρίως ὅμως, ἐβοήθησαν πολὺ εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ χριστιανισμοῦ, τὰ βιβλία τῆς Ἀγίας Γραφῆς τὰ ὁποῖα εἶχαν γραφῇ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Ἡ ἐξάπλωσις τοῦ χριστιανισμοῦ δὲν ἔγινε μὲ εὐκολίαν, ἀλλὰ ἔπειτα ἀπὸ πολλὰς καὶ μεγάλας θυσίας. Καὶ τοῦτο, διότι ἡ χριστιανικὴ θρησκεία ἀπὸ τὴν ἡμέραν ποὺ ἰδρύθη, ἀντιμετώπισε πολλοὺς καὶ ἰσχυροὺς ἐχθροὺς.

Ἐκτὸς τῶν Ἰουδαίων, ὁ Χριστιανισμὸς εἶχεν ἐχθροὺς καὶ τοὺς Ἑθνικοὺς (εἰδωλολάτρας). Κατ' ἀρχάς, οἱ Ἑθνικοὶ δὲν ἔδωσαν σημασίαν εἰς τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν, διότι ἐνόμιζαν ὅτι ἦτο Ἰουδαϊκὴ αἵρεσις.

Ἀργότερον ὅμως, ὅταν ἔβλεπαν ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς ἐδίδασκε τὴν ἀγάπην μεταξὺ ὄλων τῶν ἀνθρώπων, ὅτι καταργεῖ τὴν δουλείαν, ὅτι ἀνυψώνει τὴν γυναῖκα, προστατεύει τ' ἀνήλικα παιδιὰ καὶ φροντίζει διὰ τὴν ἀνακούφισιν τῶν γερόντων καὶ τῶν ἀσθενῶν, ἤρχισαν ν' ἀνησυχοῦν. Ἐβλεπον πλέον οἱ Ἑθνικοὶ, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς εἶχεν φέρεи ριζικὴν μεταβολὴν εἰς τὴν κοινωνικὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων.

Ἐβλεπον οἱ σοφοί, οἱ ἱερεῖς καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ αὐτοκράτορες, ὅτι ἡ Χριστιανικὴ διδασκαλία ἦτο τελείως ἀντίθετος πρὸς τὴν εἰδωλολατρικὴν θρησκείαν καὶ πρὸς τὰ συμφέροντά των.

Οἱ σοφοὶ δὲν ἐκέρδιζαν χρήματα, διότι οἱ νέοι δὲν ἐπήγαιναν πλέον εἰς σχολὰς των. Οἱ ἱερεῖς τῶν εἰδώλων δὲν ἐλάμβανον τυχερά, διότι οἱ ἄνθρωποι ἐπίστευον εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἔπαυσαν νὰ πηγαίνουν εἰς τοὺς εἰδωλολατρικοὺς ναοὺς.

Οἱ ἀγαλματοποιοὶ δὲν ἐπωλοῦσαν πλέον ἀγάλματα τῶν ψευδῶν θεῶν, διότι οἱ ἄνθρωποι ἐπίστευαν εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν.

Ὅλοι αὐτοί, ὅταν παρουσιάζοντο διάφορα περιστατικά, (ἀσθένειαι, θεομηνίαι, πόλεμοι κλπ.) διέδιδαν εἰς τοὺς Ἑθνικοὺς, ὅτι τὰ ἔστελναν οἱ θεοί, διότι ἦσαν θυμωμένοι, ποὺ δὲν τοὺς ἐπίστευον οἱ χριστιανοί.

Οἱ εἰδωλολάτραι ὅταν ἤκουον ὅτι οἱ Χριστιανοὶ ἦσαν αἴτιοι εἰς τὰς συμφοράς των, τοὺς κατεδίωκον. Οἱ φοβερώτεροι

ὅμως δίδεται τῶν Χριστιανῶν ἦσαν οἱ Ρωμαῖοι αὐτοκράτορες. Εἰς αὐτούς, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς καταπολεμοῦσε τὴν εἰδωλολατρείαν, δὲν συνέφερον καὶ τὰ κηρύγματα τοῦ χριστιανισμοῦ, περὶ ἀγάπης καὶ ἰσότητος μεταξύ τῶν ἀνθρώπων, διότι ἔχαναν τὴν δύναμιν ποὺ εἶχαν εἰς τὸν λαόν. Δι' αὐτὸ ἤρχισαν μεγάλους διωγμοὺς ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν. Οἱ διωγμοὶ αὗτοὶ ἐξακολούθουν κατὰ διαστήματα ἐπὶ τρεῖς ὁλοκλήρους αἰῶνας.

Κατὰ τὸ διάστημα αὐτό, παρουσιάσθησαν καὶ αὐτοκράτορες, οἱ ὅποιοι δὲν ἐλάμβανον αὐστηρὰ μέτρα ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν.

“Ὅταν ὅμως ἤρχιζαν οἱ διωγμοὶ, οἱ Χριστιανοὶ συνελαμβάνοντο καὶ ἐφυλακίζοντο. “Ὅσοι ἀπ’ αὐτοὺς δὲν ἐδέχοντο ν’ ἀρνηθοῦν τὸν Χριστόν, νὰ θυσιάσουν εἰς τὰ εἰδωλα καὶ νὰ ὀρκίζωνται εἰς τὸ ὄνομα τοῦ αὐτοκράτορος, ἐβασανίζοντο μὲ σκληρὰ βασανιστήρια καὶ τέλος ἐφονεύοντο μὲ διαφόρους ἀπανθρώπους τρόπους. “Ἄλλους ἔρριχναν εἰς τὰ θηριοτροφεία καὶ τοὺς κατεξέσχιζον τ’ ἄγρια ζῶα, ἄλλους εἰς τὴν φωτιάν καὶ ἐκαίοντο, ἄλλους τοὺς ἐσταύρωναν καὶ ἄλλους τοὺς ἐθανάτωναν μὲ ἄλλους σκληροὺς τρόπους.

Πολλαὶ μυριάδες Χριστιανῶν (ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιὰ ἀκόμα) ἐμαρτύρησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν διωγμῶν καὶ ἄφθονον χριστιανικὸν αἷμα ἐχύθη, διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Παρ’ ὅλους ὅμως τοὺς φοβεροὺς καὶ τρομακτικοὺς αὐτοὺς διωγμοὺς, ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία ἐπεκράτησε καὶ οἱ χριστιανοὶ διὰ τῆς πίστεως εἰς τὸν Χριστόν, ἐνίκησαν ὅλους τοὺς ἰσχυροὺς ἐχθροὺς των.

Ἡ Χριστιανικὴ πίστις, λέγει εἰς τὴν πρώτην καθολικὴν του ἐπιστολὴν ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης εἶναι ἐκείνη ποὺ ἐνίκησε τὸν κόσμον ὅλον. (Καθ. α’ κεφ. στίχ. 4).

2. Ὁ διωγμὸς τοῦ Νέρωνος

Ὁ πρῶτος διωγμὸς ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν ἔγινεν ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα Νέρωνα τὸ 64 μ. Χ. Ὁ αἰμοβόρος αὐτὸς αὐτοκράτωρ, ἐπειδὴ ἤθελε νὰ σχηματίσῃ ἰδέαν πὼς ἐκαίετο ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας ἡ Τροία, διέταξε μερικοὺς φίλους του καὶ ἀναψαν φωτιάν εἰς μίαν συνοικίαν τῆς Ρώμης.

Αὐτὸς ἀπὸ μακρὰν καὶ μὲ ἀπάθειαν παρακολουθοῦσε τὴν συνοικίαν ποῦ ἑκαίετο.

Ὁ λαὸς ὅταν τὸ ἔμαθεν, ἦτο ἔτοιμος νὰ ἐπαναστατήσῃ ἐναντίον τοῦ αὐτοκράτορος.

Ὁ Νέρων, διὰ νὰ προλάβῃ τὴν στάσιν, ἔστειλε τοὺς φίλους του καὶ διέδωσαν εἰς τὸν λαόν, ὅτι τὴν πυρκαϊάν τὴν εἶχαν ἀνάψει οἱ Χριστιανοί. Ὁ λαὸς ἐπίστευσεν εἰς τὰς διαδόσεις αὐτὰς καὶ μὲ μανίαν ἤρχισεν νὰ καταδιώκῃ τοὺς Χριστιανούς. Ἄλλους ἔπιαναν καὶ ἀφοῦ τοὺς ἔρραπταν μέσα εἰς δέρματα ζώων τοὺς ἔρριχναν εἰς τὰ θηριοτροφεῖα καὶ τοὺς ἔτρωγαν τὰ ἄγρια θηρία. Ἄλλους πάλιν τοὺς ἄλειφαν μὲ λάδι καὶ πῖσσαν καὶ ἀφοῦ τοὺς ἔδεναν ἐπάνω εἰς τοὺς στύλους, ποῦ εὗρισκοντο εἰς τοὺς δρόμους, τοὺς ἔκαιον διὰ νὰ φωτίζωνται τὴν νύκτα ποῦ διεσκέδαζαν. Πολλοὺς ἄλλους πάλιν τοὺς ἐφόνευαν μὲ ἄλλα καὶ ἀπάνθρωπα μαρτύρια. Πολλαὶ χιλιάδες χριστιανῶν ἐφονεύθησαν κατὰ τὸν διωγμὸν αὐτὸν εἰς τὴν Ρώμην. Τότε, ὅπως ἐμάθαμεν, ἐμαρτύρησαν οἱ Ἀπόστολοι Παῦλος καὶ Πέτρος.

Ὅταν ἤρχισεν ὁ διωγμὸς αὐτός, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς χριστιανούς ποῦ ἔβλεπαν τ' ἀπάνθρωπα αὐτὰ μαρτύρια, τρομαγμένοι ἔφευγαν ἀπὸ τὴν Ρώμην. Ἄλλοι ἐπήγαιναν εἰς ἐρήμους τόπους, ἄλλοι ἐκρύπτοντο μέσα εἰς τὰ σπήλαια καὶ ἄλλοι εἰς τὰς κατακόμβας (τρύπες μέσα εἰς τὴν γῆν).

Ἐκεῖ μακρὰν ἀπὸ τὴν μανίαν τοῦ Νέρωνος καὶ τῶν Ἐθνικῶν, ἐλάτρευαν τὸν Θεόν.

Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς χριστιανούς τῆς Ρώμης, τόσον πολὺ εἶχαν τρομοκρατηθῇ ἀπὸ τὸν φοβερὸν αὐτὸν διωγμὸν, ὥστε καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Νέρωνος, δὲν ἐπίστευαν ὅτι πράγματι εἶχεν ἀποθάνει. Ἐπίστευαν ὅτι ἦτο κρυμμένος κάπου καὶ ὅτι θὰ ἤρχετο, διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ τοὺς διωγμούς. Ἐπειδὴ ὁ διωγμὸς αὐτὸς ἦτο τοπικὸς, ἔγινε δηλαδὴ μόνον εἰς τὴν Ρώμην, οἱ χριστιανοὶ τῶν ἄλλων ἐκκλησιῶν ἐλάτρευαν ἐλεύθερα τὸν Θεόν.

3. Οἱ διωγμοὶ τῶν χριστιανῶν ἐπὶ αὐτοκρά- τορων Δομιτιανοῦ καὶ Τραϊανοῦ

α' ἐπὶ Δομιτιανοῦ

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Νέρωνος ἔγινεν αὐτοκράτωρ ὁ Οὐάσπεσιανός. Οὗτος ἐβασίλευσεν ἀπὸ τοῦ ἔτος 70—80 μ.Χ.

Τὸν Οὐάσπεσιανόν, διεδέχθη ὁ πρωτότοκος υἱὸς του Τίτος. Οὗτος ἐβασίλευσεν ἀπὸ τοῦ 80—82 μ.Χ. Οἱ δύο αὐτοὶ αὐτοκράτορες δὲν ἐπέπραξαν τοὺς χριστιανούς.

Τὸ Τίτον διεδέχθη ὁ ἀδελφὸς του Δομιτιανός. Οὗτος ἐβασίλευσεν ἀπὸ τοῦ 82—96 μ.Χ. Ὁ αὐτοκράτωρ αὐτός, κατὰ τὸ ἔτος 95 μ.Χ. ἤρχισε μεγάλον καὶ φοβερὸν διωγμὸν ἐναντίον τῶν χριστιανῶν "Ἐκαμε νόμον διὰ τοῦ ὁποίου οἱ χριστιανοὶ ἐθεωροῦντο ὡς ἄθεοι.

Διὰ τοῦ νόμου αὐτοῦ, ὅσοι ἀπὸ τοὺς χριστιανούς δὲν ἐδέχοντο ν' ἀρνηθοῦν τὸν Χριστὸν, ἐφονεύοντο καὶ ἡ περιουσία των ἐδημεύετο, τὴν ἔπαιρνε δηλαδὴ τὸ Κράτος.

Πολλαὶ χιλιάδες χριστιανῶν ἐθανατώθησαν μὲ φρικτὰ βασανιστήρια καὶ πολλαὶ χιλιάδες ἐξωρίσθησαν κατὰ τὸν διωγμὸν αὐτόν. Τότε, ὅπως ἐμάθαμεν, ὠδηγήθη εἰς τὴν Ρώμην ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης καὶ ἐρρίφθη εἰς ἓνα πιθάρι μὲ βρασμένον λάδι.

Μὲ τὴν δύναμιν ὅμως τοῦ Θεοῦ, δὲν ἔπαθε τίποτε. "Ἀν καὶ εἶδε τὸ θαῦμα αὐτὸ ὁ σκληρὸς αὐτὸς αὐτοκράτωρ, δὲν τὸν ἄφησεν ἐλεύθερον, ἀλλὰ διέταξε καὶ τὸν ἐξώρισαν εἰς τὴν νῆσον Πάτμον. Ἐκεῖ ἔγραψε τὴν Ἀποκάλυψιν. Κατὰ τοὺς διωγμοὺς αὐτοὺς ἐμαρτύρησαν ὁ ἅγιος Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης εἰς τὴν Ἀθήνα, ὁ μαθητὴς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ Ἐπίσκοπος Κύπρου Τιμόθεος καὶ ὁ πιστεύσας εἰς τὸν Χριστὸν ἀνεψιὸς τοῦ Δομιτιανοῦ, Φλάβιος καὶ πολλοὶ ἄλλοι χριστιανοί.

β' Ἐπὶ Τραϊανοῦ

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Δομιτιανοῦ αὐτοκράτωρ τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους ἔγινεν ὁ Νερούας. Ὁ αὐτοκράτωρ αὐτὸς ἐβασίλευσε δύο χρόνια, ἤτοι μέχρι τὸ 98 μ.Χ. Ὁ Νερούας ὄχι μόνον δὲν κατεδίωξε τοὺς χριστιανούς ἀλλὰ καὶ ἄφησεν ἐλευθέρους ὅλους τοὺς ἐξορίστους.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Νερούα, ἔγινεν αὐτοκράτωρ τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους ὁ Τραϊανός. Ὁ αὐτοκράτωρ αὐτὸς ἐβασίλευσεν ἀπὸ τὸ ἔτος 98—117 μ. Χ.

Ὁ Τραϊανός ἤρχισε νέον καὶ φοβερὸν διωγμὸν ἐναντίον τῶν χριστιανῶν. Ἐκαμε νόμον, διὰ τοῦ ὁποίου ὅλοι οἱ χριστιανοὶ ἔπρεπε νὰ καταγγέλλωνται εἰς τὰ δικαστήρια, μὲ τὴν κατηγορίαν ὅτι ἦσαν γραμμένοι εἰς μυστικὰς ἐταιρείας, τὰς ὁποίας δὲν ἀνεγνώριζε τὸ Κράτος.

Πολλαὶ χιλιάδες χριστιανῶν κατηγγέλθησαν τότε καὶ ἐφονεύθησαν, ἀφοῦ προηγουμένως τοὺς ἐβασάνιζαν μὲ σκληρὰ βασανιστήρια.

Τότε ἐμαρτύρησεν ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος καὶ ὁ Ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων Συμεών.

4. Ἄλλοι διωγμοὶ

α' Ἐπὶ Μάρκου Αὐρηλίου

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Τραϊανοῦ ἔγινεν αὐτοκράτωρ ὁ Ἀδριανός. Τὸν Ἀδριανὸν τὸν διεδέχθη ὁ Μάρκος Ἀντώνιος, ὁ εὐσεβής. Καὶ οἱ δύο αὐτοὶ αὐτοκράτορες δὲν κατεδίωξαν τοὺς χριστιανούς. Κατὰ τὸ ἔτος 161 μ. Χ. ἔγινεν αὐτοκράτωρ ὁ Μάρκος Αὐρήλιος. Ὁ αὐτοκράτωρ αὐτός, κατὰ τὸ ἔτος 167 μ. Χ. ἤρχισε μεγάλον διωγμὸν ἐναντίον τῶν χριστιανῶν. Ἔδωσε διαταγὴν νὰ πιάνουν ὅλους τοὺς χριστιανούς καὶ νὰ τοὺς φυλακίζουν. Εἰς τὰς φυλακὰς τοὺς ἐξηνάγκαζον μὲ σκληρὰ βασανιστήρια ν' ἀρνοῦνται τὸν Χριστόν.

Ὁ φοβερὸς αὐτὸς διώκτης τῶν χριστιανῶν ἀπαγόρευε νὰ θάπτουν τοὺς μάρτυρας καὶ ἔδωσε διαταγὴν νὰ τοὺς παίρνουν τὰς περιουσίας των. Οὕτε ἡλικίαν ἐσέβοντο τότε οἱ εἰδωλόλατραι, οὔτε καὶ συγγένειαν ἀνεγνώριζαν.

Τὸ σύνθημά των ἦτο, θάνατος εἰς τοὺς χριστιανούς. Παρ' ὅλα τὰ ἀπάνθρωπα καὶ σκληρὰ αὐτὰ ἐγκλήματα, οἱ χριστιανοὶ ἔμμενον σταθεροὶ εἰς τὴν πίστιν των. Ἐπροτιμοῦσαν τὰ μαρτύρια καὶ τὸν θάνατον, παρὰ νὰ ἀρνηθοῦν τὸν Χριστόν. Κατὰ τοὺς διωγμοὺς αὐτοὺς πολλοὶ χριστιανοὶ ἐμαρτύρησαν.

Τότε ἐμαρτύρησεν ὁ ἅγιος Πολύκαρπος, ἐπίσκοπος Σμύρνης καὶ μαθητὴς τοῦ Ἰωάννου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ, καὶ ὁ Ἰουστίνος ὁ φιλόσοφος.

Β' Ἐπὶ Σεπτιμίου Σεβήρου

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου, ἔγινεν αὐτοκράτωρ ὁ υἱὸς τοῦ Κόμμοδος. Ὁ Κόμμοδος ἐβασίλευσεν ἀπὸ τὸ ἔτος 180—193 μ. Χ. Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ οἱ Χριστιανοὶ ἐζοῦσαν ἡσυχοί.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κομμόδου ἔγινεν αὐτοκράτωρ ὁ Σεπτίμιος Σεβήρος.

Ὁ Σεβήρος κατὰ τὸ ἔτος 202 μ. Χ. ἤρχισε νέον διωγμὸν ἐναντὶν τῶν Χριστιανῶν.

Ἔδωκε διαταγὴν νὰ φονεύωνται ὅλοι οἱ Χριστιανοί. Τότε ἐμαρτύρησαν πολλαὶ χιλιάδες Χριστιανῶν. Μεταξὺ τῶν πολλῶν μαρτύρων ἦσαν ὁ Ἐπίσκοπος Λουγδούνων (ἔτσι ἐλέγετο τότε ἡ πόλις Λυὼν τῆς Γαλλίας) Εἰρηναῖος καὶ ὁ πατέρας τοῦ Ὠριγένης, Λεωνίδας.

Υ' Ἐπὶ Δεκίου

Οἱ διάδοχοι τοῦ Σεπτιμίου Σεβήρου δὲν κατεδίωξαν τοὺς Χριστιανούς. Κατὰ τὸ ἔτος ὅμως 240—251 μ. Χ. πού ἔγινεν αὐτοκράτωρ ὁ Δέκιος, ἤρχισε γενικὸς (εἰς ὅλα δηλαδὴ τὰ μέρη) καὶ μεγάλος διωγμὸς ἐναντὶν τῶν Χριστιανῶν. Ὁ Αὐτοκράτωρ αὐτὸς, ἤθελε νὰ κάμῃ ἐπίσημον θρησκείαν εἰς ὅλον τὸ Ρωμαϊκὸν κράτος τὴν εἰδωλολατρείαν.

Δι' αὐτό, ἔκαμε διαταγὴν διὰ τῆς ὁποίας, ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ ἐκατοικοῦσαν εἰς τὸ βασιλεῖόν του, ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ πιστεύουν τὴν θρησκείαν τῶν Ρωμαίων (τὰ εἰδωλα).

Διὰ νὰ ἀναγκάσῃ τοὺς Χριστιανούς ν' ἀρνηθοῦν τὸν Χριστόν, ἔκαμε εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ βασιλείου τοῦ ἐπιτροπίας. Αἱ ἐπιτροπαὶ αὗται ἐξήταζαν ὅλους ἀνεξαίρετως τοὺς ἀνθρώπους διὰ νὰ μάθουν ποίαν θρησκείαν ἐπίστευον. Ἐκεῖνους ποὺ ἐμάνθανον ὅτι ἦσαν Χριστιανοί, τοὺς ἐβαζαν εἰς τὴν φυλακὴν καὶ τοὺς ἐξηνάγκαζαν μὲ διάφορα μαρτύρια, ν' ἀρνηθοῦν τὸν Χριστόν.

Τοὺς ἐξηνάγκαζαν ἀκόμη νὰ παραδίδουν καὶ τὰ βιβλία τῆς Ἀγίας Γραφῆς διὰ νὰ τὰ καύσουν.

Οἱ χριστιανοί, παρ' ὅλα τὰ βασανιστήρια, ἔμενον σταθεροὶ εἰς τὴν πίστιν των καὶ μὲ θάρρος καὶ ἡρωϊσμόν ἐβάδιζαν πρὸς τὸ μαρτύριον. Εὐχαρίστως ἐδέχοντο νὰ θανατωθοῦν,

παρά νά ἀρνηθοῦν τὸν Χριστόν. Ἡ μανία τῶν Ρωμαίων ἐστράφη τότε ἐναντίον τῶν Ἐπισκόπων. Ἐνόμιζαν ὅτι, ἂν ἐφόνευον τοὺς ἐπισκόπους, δὲν θὰ ὑπῆρχαν ἄλλοι διὰ νά διδάσκουν τοὺς χριστιανοὺς καὶ νά τοὺς τονώνουν τὴν πίστιν τῶν πρὸς τὸν Χριστόν. Δι' αὐτό, κατὰ τοὺς διωγμοὺς αὐτοὺς, ἐμαρτύρησαν πολλοὶ ἐπίσκοποι.

5. Οἱ διωγμοὶ ἐπὶ Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ

Ὁ τελευταῖος ἀλλὰ καὶ ὁ φοβερώτερος διωγμὸς ἐναντίον τῶν χριστιανῶν ἤρχισε τὸ ἔτος 284 μ. Χ. Τὸν διωγμὸν αὐτὸν τὸν ἔκαναν οἱ αὐτοκράτορες τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους, Διοκλητιανὸς καὶ ὁ γαμβρὸς του Γαλέριος, ποὺ ὠνομάζετο Μαξιμιανὸς. Οἱ αὐτοκράτορες αὐτοὶ ἀπεφάσισαν νά κάμουν ἐπίσημον θρησκείαν εἰς τὸ Ρωμαϊκὸν κράτος, τὴν εἰδωλολατρείαν.

Δι' αὐτὸ ἤρχισαν τὸ μεγαλύτερον καὶ σκληρότερον διωγμὸν ἐναντίον τῶν χριστιανῶν. Ἔδωσαν διαταγὴν νά κρημνισθοῦν ὅλοι οἱ ναοὶ καὶ νά καοῦν τὰ βιβλία τῆς Ἀγίας Γραφῆς.

Καὶ κατὰ τοὺς διωγμοὺς αὐτοὺς, οἱ χριστιανοὶ μὲ ἀπάνθρωπα καὶ σκληρὰ μαρτύρια, ἐξηναγκάζοντο νά ἀρνηθοῦν τὸν Χριστόν καὶ νά θυσιάσουν εἰς τὰ εἰδωλα. Οἱ χριστιανοὶ ὅπως καὶ εἰς τοὺς ἄλλους διωγμοὺς, ἔτσι καὶ τώρα περιφρονοῦσαν τὰ μαρτύρια καὶ εὐχαρίστως ἐβάδιζαν πρὸς τὸν θάνατον. Πολλοὶ χιλιάδες χριστιανῶν ἐμαρτύρησαν κατὰ τοὺς διωγμοὺς αὐτοὺς διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. Τότε μὲ διαταγὴν τοῦ Διοκλητιανοῦ ἐμαρτύρησεν ὁ Ἅγιος Γεώργιος καὶ μὲ διαταγὴν τοῦ Μαξιμιανοῦ ὁ Ἅγιος Δημήτριος. Ἐκτὸς τῶν μεγάλων αὐτῶν διωγμῶν, ἔγιναν καὶ ἄλλοι μικρότεροι.

Εἰς ὅλους τοὺς φοβεροὺς διωγμοὺς, ὅπως ἐμάθαμεν, οἱ χριστιανοὶ ἔμειναν σταθεροὶ καὶ ἀκλόνητοι εἰς τὴν χριστιανικὴν πίστιν. Ὅσον σκληρότεροι ἦσαν οἱ διωγμοί, τόσοι ἰσχυροτέρα καὶ θερμότερα ἐγίνετο ἡ πίστις καὶ ἡ ἀγάπη τῶν χριστιανῶν πρὸς τὸν Σωτῆρα Χριστόν. Τὸ θάρρος τῶν μαρτύρων προκαλοῦσε τὸν θαυμασμὸν καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν βασανιστῶν των.

Δι' αὐτό, πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς ἐπίστευον εἰς τὸν Χριστόν καὶ ὁμολογοῦντες παρουσία τὴν πίστιν των, ἐφονεύοντο καὶ ἐγίνοντο καὶ αὐτοὶ μάρτυρες τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Ἡ περίοδος αὕτῃ ἀνέδειξε τὰς μυριάδας τῶν μαρτύρων, τοὺς

όποιους ή έκκλησία μας άνεκήρυξεν άγίους και με τας έορτάς τιμᾶ τήν μνήμην των.

6. 'Ο "Άγιος Πολύκαρπος

'Ο άγιος Πολύκαρπος ήτο μαθητής του 'Αποστόλου και Εύαγγελιστοῦ 'Ιωάννου και με τήν βοήθειαν του Θεοῦ ἔκαμνε πολλά θαύματα. Κατά τους διωγμούς των χριστιανών, που ἔγιναν ἐπὶ αὐτοκράτορος Μάρκου Αὐρηλίου, ήτο 'Επίσκοπος Σμύρνης (167 μ.Χ.) Διοικητής τότε τῆς Μικρᾶς 'Ασίας ήτο ὁ Στάτιος Κουαδράτος.

'Ο Κουαδράτος, κατόπιν διαταγῆς του αὐτοκράτορος, ἤρχισε μεγάλον διωγμόν ἐναντίον των χριστιανών τῆς Μικρᾶς 'Ασίας.

'Εδωσε διαταγήν που ἔλεγε: «'Οσοι χριστιανοί δὲν ἄρνοῦνται τὸν Χριστὸν και δὲν θυσιάζουν εἰς τὰ εἰδωλα, νὰ βασανίζονται με σκληρὰ βασανιστήρια και νὰ ρίπωνται εἰς τὰ θηριοτροφεία, διὰ νὰ τοὺς τρώγουν τ' ἄγρια ζῶα».

Οἱ χριστιανοί, χωρὶς νὰ ὑπολογίζουν τὰ μαρτύρια και τὸν θάνατον, ὠμολογοῦσαν με θάρρος τὴν πίστιν των εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν 'Ιησοῦν Χριστὸν και με χαρὰν ἐβάδιζαν εἰς τὸ μαρτύριον. Οἱ 'Εθνικοὶ και οἱ 'Ιουδαῖοι τῆς Μικρᾶς 'Ασίας, ἐζήτησαν ἀπὸ τὸν Κουαδράτον νὰ φονεύσῃ και τὸν "Άγιον Πολύκαρπον. Οἱ Χριστιανοί, δταν ἔμαθαν ὅτι ἐπρόκειτο νὰ φονευθῇ ὁ Πολύκαρπος, με δάκρυα τὸν παρακαλοῦσαν νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν Σμύρνην.

'Ο "Άγιος Πολύκαρπος δὲν ἐδέχετο ν' ἀφήσῃ τὸ ποίμνιόν του και νὰ φύγῃ.

Πρὸ τῆς μεγάλης ὁμως ἐπιμονῆς των Χριστιανῶν και τοῦ κινδύνου, ἔφυγε με μερικοὺς φίλους του και ἐπῆγεν εἰς ἓνα ἀγρόκτημα.

'Εκεῖ ἐνήστευε και προσηύχετο εἰς τὸν Θεὸν και τὸν παρακαλοῦσε νὰ σταματήσουν οἱ διωγμοὶ ἐναντίον των Χριστιανῶν.

'Ο Διοικητής, δταν ἔμαθε τὸ μέρος που ἔμενεν ὁ Πολύκαρπος, ἔστειλε στρατιώτας διὰ νὰ τὸν συλλάβουν. 'Ο Πολύκαρπος εἶχε φύγει ἀπ' ἐκεῖ και εἶχεν ὑπάγει εἰς ἄλλο μέρος. 'Εκεῖ τὸν εὗρηκαν οἱ στρατιῶται και τὸν ἔπιασαν. Τὴν ἡμέραν που τὸν ἔπιασαν ήτο Μέγα Σάββατον. 'Ο "Άγιος Πολύκαρπος παρεκάλεσε τοὺς στρατιώτας νὰ τοῦ ἐπιτρέψουν νὰ προ-

σευχηθῇ Κατόπιν, ἐπειδὴ ἦτο γέρων καὶ δὲν ἤμποροῦσε νὰ ὁδοιπορήσῃ, τοῦ ἐπέτρεψαν καὶ ἐκαβαλίσκειν εἰς ἓνα ὄνον. Εἰς τὸν δρόμον ποῦ ἐβάδιζαν, ἐπροχωροῦσε καὶ ἓνα ἀμάξι. Ἐπάνω εἰς τὸ ἀμάξι ἦτο ἓνας ἄνθρωπος, ποῦ ὠνομάζετο Εἰρηναῖος. Ὁ Εἰρηναῖος ἐκάλεσε τὸν Πολύκαρπον ν' ἀναβῇ καὶ αὐτὸς εἰς τὸ ἀμάξι του.

Ὁ Ἅγιος ἐδέχθη καὶ ἀνέβη Ὅταν ὁ Πολύκαρπος ἀνέβη εἰς τὸ ἀμάξι, ὁ Εἰρηναῖος τὸν παρακινοῦσε ν' ἀρνηθῇ τὸν Χριστὸν καὶ νὰ θυσιάσῃ εἰς τὰ εἰδῶλα. «Εἶναι κακόν, τοῦ εἶπε ὁ Εἰρηναῖος, νὰ εἴπῃς Κύριον τὸν Καίσαρα καὶ νὰ θυσιάσῃς εἰς τὰ εἰδῶλα διὰ νὰ σωθῇς ;» Ὁ Ἅγιος Πολύκαρπος δὲν ἔδωκε καμμίαν ἀπάντησιν εἰς τὸν Εἰρηναῖον. Ὁ Εἰρηναῖος, μὲ ἐπιμονὴν παρακινοῦσε καὶ πάλιν τὸν Πολύκαρπον, ν' ἀρνηθῇ τὸν Χριστόν.

Τότε ὁ Ἅγιος τοῦ εἶπε μὲ θάρρος : «Δὲν πρόκειται νὰ κάμω ἐκεῖνο ποῦ μὲ συμβουλευεῖς».

Ὁ Εἰρηναῖος ὠργισμένος ἀπὸ τὴν ἀπάντησιν τοῦ Πολύκαρπου, καθὼς ἔτρεχε τὸ ἀμάξι, τὸν ἐπέταξε μὲ δύναμιν ἔξω. Ὁ Ἅγιος Πολύκαρπος μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ δὲν ἔπαθε τίποτε καὶ ἐξακολούθησε τὸν δρόμον του. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἤκουσε φωνὴν ἀπὸ τὸν οὐρανόν, ποῦ τοῦ ἔλεγε : «Λάβε θάρρος Πολύκαρπε». Οἱ στρατιῶται παρουσίασαν τότε τὸν Πολύκαρπον εἰς τὸν Κουαδράτον. Αὐτὸς μὲ ἐπιμονὴν τὸν παρακινοῦσε νὰ βλασφημήσῃ τὸν Χριστόν. Ὁ Πολύκαρπος τότε τοῦ εἶπε μὲ θάρρος : Ὅγδοήκοντα ἔξ χρόνια δουλεύω εἰς τὸν Χριστόν καὶ οὐδέποτε μὲ ἠδίκησε. Διατί λοιπὸν νὰ βλασφημήσω ἐκεῖνον ποῦ μὲ ἔσωσε;»

Ὁ Διοικητὴς καὶ μετὰ τὴν ἀπάντησιν αὐτὴν, προσπαθοῦσε νὰ πείσῃ τὸν ἅγιον ν' ἀρνηθῇ τὸν Χριστόν. Ὁ Πολύκαρπος ὁμῶς τοῦ εἶπε : «Ἐγὼ εἶμαι χριστιανὸς καὶ ἂν θέλῃς νὰ μάθῃς διὰ τὸν Χριστιανισμόν, νὰ μοῦ ἐπιτρέψῃς νὰ σοῦ ὁμιλήσω». Ὁ Διοικητὴς ἤρchiσε τότε νὰ τὸν ἀπειλῇ : «Ἄν δὲν ἀρνηθῇς, τοῦ ἔλεγε, τὸν Χριστόν, θὰ σὲ ρίψω εἰς τὰ ἄγρια θηρία νὰ σὲ ξεσχίσουν».

Τότε ὁ Πολύκαρπος ἐνώπιον τοῦ λαοῦ εἶπε μὲ δυνατὴν φωνήν : «Εἶμαι χριστιανὸς καὶ δὲν φοβοῦμαι τὰ θηρία» Ὁ λαὸς ὅταν ἤκουσε τὴν ὁμολογίαν τοῦ Πολυκάρπου, ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Διοικητὴν νὰ τὸν καύσῃ ζωντανόν. Τὴν ὥρα ποῦ ὁ

λαὸς ἐφώναζε διὰ νὰ τὸν καύσουν, ὁ Ἅγιος Πολυκαρπὸς προσήχето.

Ὅταν ἐτοιμάσθη ἡ φωτιά, τὸν ἔρριψαν μέσα. Μὲ τὴν βοήθειαν ὁμοῦ τοῦ Θεοῦ, δὲν ἔπαθε τίποτε. Τότε ἕνας στρατιώτης τὸν ἐλόγχισε καὶ τὸ αἷμα ποῦ ἔβγαινε ἀπὸ τὴν πληγὴν του, ἔσβενε τὴν φωτιά. Ὅταν ἐβγήκε ὅλο τὸ αἷμα, ὁ Ἅγιος Πολυκαρπὸς παρέδωκε τὸ πνεῦμα του εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

Ὁ Πολυκαρπὸς ἐμαρτύρησε τὴν 23 Φεβρουαρίου τοῦ ἔτους 167 μ. Χ. Ἡ ἐκκλησία μας ἑορτάζει τὴν μνήμην του τὴν ἡμέραν ποῦ ἐμαρτύρησε.

7. Ὁ Ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος

Ὁ Ἅγιος Ἰγνάτιος ἦτο μαθητὴς τοῦ Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου.

Ὁ Ἰγνάτιος ἦτο τὸ παιδίον ἐκεῖνο, ποῦ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τὸ παρουσίασεν εἰς τοὺς μαθητάς του, ὅταν τοὺς εἶπε νὰ ταπεινωθοῦν καὶ νὰ γίνουν ὡσὰν αὐτό. (Ματ. Κεφ. ιη' σιχ. 2—5)

Δι' αὐτὸ ὁ Ἰγνάτιος, ὀνομάζεται καὶ Θεοφόρος.

Κατὰ τὸ ἔτος 70 μ. Χ. ἐχειροτονήθη τρίτος κατὰ σειρὰν Ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχείας.

Τότε ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους ἦτο ὁ Τραϊανός. Αὐτός, ὅπως ἐμάθαμεν, εἶχε κάμει τὸν σκληρότερον καὶ φοβερώτερον διωγμὸν ἐναντὶν τῶν Χριστιανῶν.

Ὁ Τραϊανός, κατὰ τὸ ἔτος 110 μ. Χ. ἐπειδὴ ἔκαμνε πόλεμον ἐναντὶν τῶν Ἀρμενίων καὶ τῶν Πάρθων, εἶχεν ὑπάγει εἰς τὴν Ἀντιόχειαν. Ὁ Ἅγιος Ἰγνάτιος, ὅταν τὸ ἔμαθε, παρουσιάσθη εἰς τὸν αὐτοκράτορα καὶ ὡμολόγησεν εἰς αὐτὸν τὴν πίστιν του εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. «Οἱ θεοὶ ποῦ πιστεύετε, εἶπεν εἰς τὸν αὐτοκράτορα, εἶναι ψευδεῖς. Ἕνας εἶναι ὁ ἀληθινὸς Θεός. Αὐτὸς ἐδημιούργησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ ὅλα τὰ δημιουργήματα. Καὶ ἕνας εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ μονογενής.

«Αὐτὸς ποῦ ἐσταυρώθη ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου;» ἀπήντησεν ὁ Τραϊανός.

«Ναί, εἶπεν ὁ Ἅγιος Ἰγνάτιος, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ποῦ ἐσταυρώθη διὰ τὴν ἁμαρτίαν μου καὶ ἐκρήμισε τὰ εἶδωλα.

Αὐτὸν ἐγὼ φέρω μέσα μου, αὐτὸν πιστεύω, αὐτὸν ὁμολογῶ ὡς Σωτῆρα τοῦ Κόσμου καὶ αὐτὸν κηρύττω».

Ὁ Τραϊανὸς ὅταν ἤκουσε τοὺς λόγους αὐτοὺς ὠργίσθη καὶ διέταξε νὰ τὸν δέσουν καὶ νὰ τὸν ὀδηγήσουν εἰς τὴν Ρώμην, διὰ νὰ ριθῇ εἰς τὸ θηριοτροφεῖον.

Ὁ Ἅγιος Ἰγνάτιος, μὲ χαρὰν ἐδέχθη τὴν ἀπόφασιν τοῦ αὐτοκράτορος. Τότε προσευχήθη καὶ εἶπε: «Σὲ εὐχαριστῶ Θεέ μου, ποὺ μὲ ἤξιωσες νὰ ὀδηγηθῶ δεμένος εἰς τὴν Ρώμην καὶ νὰ μαρτυρήσω ἐκεῖ, ποὺ ἐμαρτύρησαν οἱ Ἀπόστολοι Παῦλος καὶ Πέτρος». Ἀμέσως ἔγραψε καὶ ἐπιστολάς εἰς τοὺς Χριστιανοὺς τῆς Ρώμης, διὰ νὰ μὴ φροντίσουν νὰ ἐλευθερωθῇ, διότι ἐπιθυμοῦσε νὰ θανατωθῇ διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Κατόπιν οἱ στρατιῶται ἔδесαν τὸν Ἅγιον Ἰγνάτιον καὶ τὸν ὠδήγησαν δεμένον εἰς τὴν Ρώμην.

Ἀκολουθοῦσαν μαζί του καὶ τρεῖς μαθηταὶ του. Ὅταν ἔφθασεν εἰς τὴν Ρώμην, τὸν ὑπεδέχθησαν οἱ ἐκεῖ χριστιανοί.

Ἀμέσως τότε ὁ Ἅγιος Ἰγνάτιος ἐγονάτισε καὶ προσευχήθη εἰς τὸν Θεόν διὰ νὰ παύσουν οἱ διωγμοὶ τῶν Χριστιανῶν, νὰ διατηρηθῇ σταθερὰ ἡ πίστις πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν καὶ ἡ μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν ἀγάπη.

Οἱ στρατιῶται τὴν 20ην Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 110 μ. Χ. ὠδήγησαν τὸν Ἰγνάτιον εἰς τὸ θηριοτροφεῖον καὶ τὸν ἔρριψαν μέσα. Ἀμέσως τὰ θηρία τὸν ἐξέσχισαν. Οἱ Ρωμαῖοι μὲ ἀπάθειαν παρακολουθοῦσαν τὸ ἀπάνθρωπον αὐτὸ θέαμα.

Ἀπὸ τὸ ἅγιον σῶμά του, μόνον τὰ σκληρὰ ὅστ' ἔμειναν. Ταῦτα τὰ μετέφερον οἱ Χριστιανοὶ εἰς τὴν Ἀντιόχειαν. Ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος ἐκτὸς τοῦ ἁγίου χριστιανικοῦ του βίου καὶ τῶν ἀγώνων του ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας, ἔγραψε καὶ ἐπὶ ἁθησκευτικὰς ἐπιστολάς εἰς διαφόρους Χριστιανούς.

Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν καὶ διότι ἦτο μαθητῆς τοῦ Ἀποστόλου Ἰωάννου, ὀνομάζεται ἀποστολικὸς πατὴρ τῆς ἐκκλησίας.

Κατὰ τὸ ἔτος 540 μ. Χ. ἐπειδὴ ἐπολιορκήθη ἡ Ἀντιόχεια ἀπὸ τοὺς Πέρσας, μετεκομίσθη τὸ ἅγιόν του λείψανον εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Κλήμεντος τῆς Ρώμης.

Ἡ μνήμη τοῦ Ἁγίου Ἰγνατίου ἐορτάζεται τὴν 20ην Δεκεμβρίου, ἡμέραν τοῦ μαρτυρίου του.

8. Ὁ Ἅγιος Γεώργιος

Ὁ Ἅγιος Γεώργιος ἐγεννήθη εἰς τὴν Καισάρεια τῆς Καππαδοκίας τὸ ἔτος 250 μ. Χ. Κατήγετο ἀπὸ πλουσίαν οἰκογένειαν καὶ ἦτο ἀξιωματικὸς τοῦ Ρωμαϊκοῦ στρατοῦ.

Ὅταν ἀπέθανεν ὁ πατέρας του ἐμοίρασε τὴν περιουσίαν του εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ ἐδίδασκε κρυφίως τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν. Μὲ τὴν διδασκαλίαν του πολλοὶ εἰδωολάτραι ἐπίστευον εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ ἐβαπτίζοντο. Ὅταν ἤρχισαν οἱ διωγμοί, ἐπὶ αὐτοκράτορος Διοκλητιανοῦ, διετάχθη ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν αὐτοκράτορα νὰ συλλάβῃ

Ὁ Ἅγιος Γεώργιος

τοὺς χριστιανοὺς καὶ νὰ τοὺς παραδώσῃ εἰς τὰ μαρτύρια. Ὁ Ἅγιος Γεώργιος ἠρνήθη νὰ ἐκτελέσῃ τὴν διαταγὴν τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ὠμολόγησεν ὅτι ἦτο καὶ αὐτὸς χριστιανός. Ὁ Διοκλητιανὸς ὅταν ἤκουσε τὸν ἅγιον Γεώργιον νὰ ὁμολογῇ τὴν πίστιν του εἰς τὸν Χριστὸν, προσεπάθησε μὲ ὑποσχέσεις καὶ κολακευτικὸς λόγους νὰ τὸν πείσῃ νὰ πιστεύσῃ εἰς τὰ

εἶδωλα. Ὅταν ὁμως εἶδεν, ὅτι ὁ ἅγιος Γεώργιος δὲν ἐδέχετο ν' ἀρνηθῇ τὸν Χριστόν, ἤρχισε νὰ τὸν ἀπειλῇ. Ἀλλὰ καὶ αἱ ἀπειλαὶ δὲν τὸν ἐφόβισαν. «Εἶμαι πρόθυμος, εἶπεν εἰς τὸν αὐτοκράτορα, καὶ νὰ θανατωθῶ ἀκόμη διὰ τὸν Χριστόν». Τότε ὁ Διοκλητιανὸς διέταξε τοὺς στρατιώτας του νὰ τὸν βασανίσουν. Πολλὰ καὶ σκληρὰ βασανιστήρια ὑπέφερεν ὁ Ἅγιος Γεώργιος ἀπὸ τοὺς στρατιώτας. Μὲ τὴν βοήθειαν ὁμως τοῦ Θεοῦ, ὅχι μόνον δὲν ἐπάθαινε τίποτε, ἀλλὰ καὶ πολλὰ θαύματα ἔκαμνεν. Οἱ εἰδωολάτραι, ὅταν ἔβλεπαν τὴν ἀκλόνητον πίστιν τοῦ ἁγίου Γεωργίου καὶ τὰ θαύματά του, ἐπίστευαν εἰς τὸν Χριστόν. Δι' αὐτὸ ὁ Διοκλητιανὸς διέταξε καὶ τὸν ἀπεκεφάλισαν.

Ὁ Ἅγιος Γεώργιος θεωρεῖται ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς ὡς προστάτης τῶν πτωχῶν καὶ ἐλευθερωτὴς τῶν οἰχμαλώτων. Θεωρεῖται καὶ ὡς προστάτης τοῦ στρατοῦ μας δι' αὐτὸ καὶ αἱ σημαῖαι τοῦ στρατοῦ μας φέρουν τὴν εἰκόνα του. Ἡ εἰκόνα τὸν παριστάνει καβαλάρη εἰς λευκὸν ἄλογον καὶ μὲ τὸ δόρυ του νὰ φρονεῇ ἓνα δράκοντα.

Οἱ χριστιανοὶ τιμοῦν τὸν Ἅγιον Γεώργιον. Δι' αὐτό, ὅχι μόνον πολλοὶ ἱεροὶ ναοὶ ἔχουν κτισθῇ εἰς τὴν μνήμην του, ἀλλὰ καὶ πολλὰ χωρία καὶ κωμοπόλεις φέρουν τὸ ὄνομά Του. Ἡ μνήμη τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐορτάζεται τὴν 23ην Ἀπριλίου. Κατ' αὐτὴν ψάλλεται τὸ ἔξῃς ἀπολυτίκιον:

«Ὡς τῶν αἰχμαλώτων ἐλευθερωτὴς καὶ τῶν πτωχῶν ὑπερασπιστὴς· ἀσθενούντων ἱατρός, βασιλέων ὑπέρμαχος, τροπαιοφόρε Μεγαλομάρτυς Γεώργιε, πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν».

Ἐξήγησις: Σὺ ποῦ εἶσαι ἐλευθερωτὴς τῶν αἰχμαλώτων καὶ ὑπερασπιστὴς τῶν πτωχῶν, Σὺ ποῦ αἶσαι ἱατρός τῶν ἀσθενῶν καὶ προστάτης εἰς τοὺς πολέμους τῶν βασιλέων, ὦ νικητὴ Μεγαλομάρτυρα Γεώργιε, παρεκάλει τὸν Χριστὸν τὸν Θεόν μας, διὰ νὰ σώσῃ τὰς ψυχὰς μας.

9. Ὁ Ἅγιος Δημήτριος

Ὁ Ἅγιος Δημήτριος ἐγεννήθη κατὰ τὰ μέσα τοῦ 3ου αἰῶνος εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ἀπὸ γονεῖς χριστιανοὺς καὶ πλουσίους.

Ὅταν ἐμεγάλωσεν ἔγινεν ἀξιώματικὸς τοῦ Ρωμαϊκοῦ στρατοῦ.

Ὡς ἀξιωματικός, δὲν διεκρίνετο μόνον διὰ τὰ στρατιωτικά του χάρισματα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν ἐνάρετον καὶ χριστιανικὸν τοῦ βίον. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, οἱ χριστιανοὶ κατεδιώκοντο ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους αὐτοκράτορας.

Ὁ Ἅγιος Δημήτριος ἂν καὶ ἐβλεπεν ὅτι ἐκινδύνευεν ἡ ζωὴ του, ἐκτελοῦσε φανερά τὰ χριστιανικά του καθήκοντα. Ἦτο μάλιστα καὶ ἀρχηγὸς τῆς χριστιανικῆς ὁργανώσεως τῶν νέων τῆς Θεσσαλονίκης.

Κατὰ τὸ ἔτος 303 ἐπῆγεν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ὁ φοβερός διώκτης τῶν χριστιανῶν, αὐτοκράτωρ Μαξιμιανός.

Οὗτος ὅταν ἔμαθε τὴν χριστιανικὴν δρᾶσιν τοῦ Ἁγ. Δημητρίου

Ὁ Ἅγιος Δημήτριος

ου, διέταξε καὶ τὸν ἐφυλάκισαν. Καὶ εἰς τὴν φυλακὴν ἀκόμη ὁ Ἅγιος Δημήτριος ἐξακολουθοῦσε νὰ διδάσκη τὸν Χριστιανισμόν. Εἰς τὴν Θεσσαλονίκην εὕρισκετο τότε καὶ ὁ εἰδωλολάτρης καὶ φίλος τοῦ Μαξιμιανοῦ Λυαῖος. Αὐτὸς μὲ ὑπερηφάνειαν καὶ μὲ ὕβρεις προκαλοῦσε τοὺς χριστιανοὺς νὰ μονομαχήσουν μαζί του εἰς τὸ στάδιον. Ὁ Λυαῖος εἶχε φονεύσει πολλοὺς χριστιανούς.

νους εις τὴν πάλην.

Ἐνας νέος, ποῦ ὠνομάζετο Νέστωρ καὶ ἀνήκεν εἰς τὴν χριστιανικὴν ὀργάνωσιν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, ἀπεφάσισε νὰ μονομαχήσῃ μὲ τὸν Λυαῖον. Πρὶν ὅμως ὑπάγῃ εἰς τὸ στάδιον, ἐπῆγεν εἰς τὴν φυλακὴν καὶ ἐζήτησε τὴν εὐλογίαν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου.

Ὁ Ἅγιος τὸν ὑλόγησεν εἰς τὸ μέτωπον μὲ τὸ σημεῖον τοῦ στουροῦ καὶ τοῦ εἶπε: «Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ θὰ νικήσῃς τὸν ὑπερήφανον καὶ εἰδωλολάτρην Λυαῖον».

Μετὰ τὴν εὐλογίαν, ὁ Νέστωρ ἐπῆγεν εἰς τὸ στάδιον καὶ ἤρχισεν ἡ πάλη. Ἐκεῖ εὐρίσκετο καὶ ὁ Μαξιμιανός.

Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, ὁ Νέστωρ ἐνίκησε τὸν Λυαῖον καὶ τὸν ἐρρύενε.

Ὁ Μαξιμιανός, ὅταν εἶδε φονευμένον τὸν Λυαῖον, διέταξε καὶ ἐφόνευσαν τὸν μὲν Νέστορα μὲ λογχισμοὺς εἰς τὸ στάδιον, τὸν δὲ Ἅγιον Δημήτριον ποῦ τὸν ὑλόγησεν, εἰς τὸ ὑπόγειον ἑνὸς λουτροῦ.

Οἱ χριστιανοὶ μὲ εὐλάβειον καὶ σεβασμὸν ἔραψαν τὸ σῶμα τοῦ Ἁγίου, εἰς τὸ μέρος ποῦ ἐφρονεύθη. Βραδύτερον τοῦ ἐπε-
τράπη εἰς τοὺς χριστιανοὺς νὰ κτερίζουν ναοὺς, διὰ νὰ φανερώ-
σουν τὸν σεβασμὸν τῶν εἰς τὸν ἅγιον, εἰς τὸ μέρος ποῦ ἐμαρ-
τύρησε ἔκτισαν μικρὸν ναόν.

Εἰς τὸν ναὸν αὐτόν, μὲ τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου, ἐγίνοντο πολλὰ θαύματα καὶ ἀπὸ τὸν τάφον του ἐβγαίνεν εὐώδεις ἄρω-
μα δι' αὐτὸ ὁ ἅγιος Δημήτριος ὠνομάσθη «Μυροβλήτης».

Ἀρνότερα εἰς τὸ μέρος αὐτὸ ἐκτίσθη μεγαλοπρεπὴς ναὸς ρυθμοῦ Βασιλικῆς.

Ὁ ναὸς αὐτὸς ἐκάη κατὰ τὴν μεγάλην πυρκαϊάν, ποῦ ἔγινεν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην τὸ ἔτος 1917. Ὁ ἱερός ναὸς ἀνη-
γέρθη καὶ πάλιν εἰς τὸ ἴδιον μέρος καὶ μὲ τὸν ἴδιον ρυθμόν.

Οἱ κάτοικοι τῆς Θεσσαλονίκης ἔχουν τὸν ἅγιον Δημήτριον πολιοῦχον (προστάτην τῆς πόλεως). Πολλὰς φορές, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ ἁγίου Δημητρίου, ἐσώθη ἡ πόλις ἀπὸ διαφόρους ἐχθροὺς ποῦ τὴν εἶχον πολιορκήσει.

Κατὰ τὸ 1912, ἡμέραν τῆς μνήμης του, (26 Ὀκτωβρίου), μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ ἁγίου Δημητρίου, ὁ στρατὸς μας ἐνίκησε τοὺς Τούρκους καὶ ἐλευθέρωσε τὴν πόλιν. Οἱ κάτοικοι τῆς Θεσ-

σαλονίκης καὶ ὅλος ὁ χριστιανικὸς κόσμος μεγαλοπρεπῶς ἐορτάζει καὶ τιμᾷ τὴν μνήμην του.

Εἰς πολλὰ μέρη τῆς Πατρίδος μας, ἔχουν κτισθῇ μεγαλοπρεπεῖς ναοὶ πρὸς τιμὴν τοῦ ἁγίου Δημητρίου καὶ πολλὰ χωρία φέρουν τὸ ὄνομά του. Ἡ μνήμη του, ὅπως εἴπομεν, ἐορτάζεται τὴν 26ην Ὀκτωβρίου. Κατ' αὐτὴν ψάλλεται τὸ ἐξῆς ἄπολυτίκιον :

«Μέγαν εὗρατο ἐν τοῖς κινδύνοις· σὲ ὑπέρμαχον ἢ οἰκουμένην, ἀθλοφόρε τὰ Ἔθνη τροπούμενον. Ὡς οὖν Λυαίου καθεῖλες τὴν ἔπαρσιν, ἐν τῷ σταδίῳ θαρρύνας τὸν Νέστορα, οὕτως Ἄγιε, μεγαλομάρτυς Δημήτριε Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέτευε δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος».

Ἑξήγησις : «Ὅλοι οἱ χριστιανοὶ εἰς τοὺς κινδύνους σὲ εὗρηκαν ὑπερασπιστὴν, ὦ ἀθλοφόρε (νικητὴ), ποῦ ἐνίκησες ὅλους τοὺς εἰδωλολάτρας. Ὅπως λοιπὸν ἐταπείνωσες εἰς τὸ στάδιον τὴν ὑπερηφάνειαν τοῦ Λυαίου, μὲ τὸ θάρρος ποῦ ἔδωσες εἰς τὸν Νέστορα, μὲ τὴν εὐλογίαν σου, ἔτσι ἅγιε μεγαλομάρτυς Δημήτριε, παρακάλει καὶ δι' ἡμᾶς τὸν Χριστὸν ποῦ εἶναι ὁ Θεὸς μας, νὰ μᾶς χαρίξῃ τὴν μεγάλην του εὐσπλαγχνίαν καὶ συγχωρήσῃ τὰς ψυχὰς μας.

10. Ἡ Ἁγία Βαρβάρα

Κατὰ τοὺς διωγμοὺς ἔδειξαν μεγάλο θάρρος καὶ ἐμαρτύρησαν διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, ὄχι μόνον ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ πολλαὶ γυναῖκες καὶ θυγατέρες καὶ ἐπισήμων ἀκόμη οἰκογενειῶν

Μεταξὺ τῶν μαρτύρων γυναικῶν εἶναι καὶ ἡ Ἁγία Βαρβάρα.

Ἡ Ἁγία Βαρβάρα ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἀντιόχειαν. Ὁ πατήρ της ἦτο εἰδωλολάτρης καὶ ὠνομάζετο Διόσκουρος.

Ὅταν ἔμαθεν ὅτι ἡ κόρη του ἐπίστευσεν εἰς τὸν Χριστόν, διὰ νὰ τὴν κάμῃ νὰ τὸν ἀρνηθῇ, ἤρχισε νὰ τὴν βασανίζῃ.

Ἡ Βαρβάρα ὅμως ἔμενεν ἀκλόνητος εἰς τὴν πίστιν της καὶ δὲν ἐδείλιαζεν εἰς τὰ μαρτύρια ποῦ τῆς ἔκανεν ὁ πατήρ της. Ὅταν τέλος εἶδεν ὅτι ἡ κόρη του Βαρβάρα δὲν ἐδέχετο ν' ἀρνηθῇ τὸν Χριστόν, τὴν ἀπεκεφάλισε μὲ τὰ ἴδια του τὰ χέρια τὴν 4ην Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 290 μ. Χ. Ἡ ἁγία Βαρ-

βάρα μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ κάμνει πολλὰ θαύματα. Οἱ χριστιανοὶ εἰς τὰς ἀσθενείας καὶ τοὺς κινδύνους ἐπικαλοῦνται τὴν βοήθειάν της. Τὸ πυροβολικὸν μᾶς τὴν θεωρεῖ ὡς προστάτην του. Πολλοὶ ναοὶ ἔχουν κτισθῇ εἰς τὸ ὄνομά της καὶ μετὰ σεβασμοῦ ἐορτάζεται ἡ μνήμη της. Κατ' αὐτὴν ψάλλεται τὸ ἑξῆς ἀπολυτίκιον : Ὁχος β΄

«Βαρβάραν τὴν ἁγίαν τιμήσωμεν, ἐχθροῦ γὰρ τὰς παγίδας συνέτριψε, καὶ ὡς στρουθίον ἐρρίφθη ἐξ αὐτῶν βοηθεῖα καὶ ὄπλῳ τοῦ Σταυροῦ ἡ πάνσεμνος».

Ἐξήγησις : Ὡς τιμήσωμεν τὴν ἁγίαν Βαρβάραν, διότι μὲ τὸ θάρρος τῆς πίστεως, ἔσπασε τὰς παγίδας τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἐσώθη ἀπ' αὐτὰς ὡς στρουθίον, μὲ τὴν βοήθειαν καὶ μὲ τὸ ὄπλον τοῦ Σταυροῦ ἡ πάνσεμνος.

11. Ἡ Ἁγία Μαρίνα

Ἡ ἁγία Μαρίνα ἐγεννήθη εἰς τὴν Πισσιδίαν τῆς Κιλικίας. Ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ἔμεινεν ὀρφανὴ ἀπὸ μητέρα καὶ ἀνέλαβε νὰ τὴν ἀναθρέψῃ ἄλλη γυναῖκα, ἡ ὁποία τὴν ἐδίδασκε καὶ τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν.

Ὁ πατέρας της ἦτο ἱερεὺς τῶν εἰδώλων. Ὅταν ἦτο δέκα πέντε χρόνων, ὁ διοικητὴς Ὀλύβριος τὴν ἔπιασε καὶ τὴν ἐρώτησε νὰ τοῦ εἰπῇ τὸ ὄνομά της. τὴν καταγωγὴν της καὶ τὴν πίστιν της. Ἡ ἁγία Μαρίνα μὲ θάρρος εἶπεν : «Ὀνομάζομαι Μαρίνα, ἐγεννήθηκα εἰς τὴν Πισσιδίαν καὶ εἶμαι Χριστιανή».

Ὁ Ὀλύβριος, ὅταν ἤκουσε τὴν Μαρίναν νὰ λέγῃ ὅτι ἦτο Χριστιανή, διέταξε καὶ τὴν ἐβασάνισαν καὶ τέλος τῆς ἔκοψαν τὸ κεφάλι.

Ἡ ἐκκλησία μᾶς ἐορτάζει τὴν μνήμην της τὴν 17ην Ἰουλίου καὶ ψάλλει τὸ ἑξῆς ἀπολυτίκιον : Ὁχος α΄.

«Τοῦ πατρὸς ἐκ βρέφους ἀπεστράφης τὰ εἰδῶλα καὶ τοῦ Ὀλυβρίου τυράννου τὴν ὀφρὺν κατεπάτησας, Μαρίνα Πανεύφημε σεμνή, ρωσθεῖσα δὲ ἰσχύι τοῦ Σταυροῦ, αἰσθητοῦ τοῦ τὴν φανέντος κεφαλὴν συντρίβεις τοῦ πολεμήτορος· δόξα τῷ σὲ δοξάσαντι Χριστῷ, δόξα τῷ σὲ στεφανόσαντι, δόξα τῷ ἐνεργοῦντι διὰ σοῦ πᾶσιν ἰάματα».

12. Ἡ Ἀγία Παρασκευή

Ἡ Ἀγία Παρασκευή κατήγετο ἀπὸ ἓν χωρίον τῆς Ρώμης. Οἱ γονεῖς τῆς ἦσαν εὐσεβεῖς καὶ ἐπειδὴ ἐγεννήθη ἡμέραν Παρασκευῇ, τῆς ἔδωσαν τὸ ὄνομα αὐτό.

Ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ἡσχολεῖτο μὲ τὴν μελέτην τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Ἐξοῦσε βίον μοναχικὸν καὶ μὲ τὴν διδασκαλίαν τῆς, πολλοὺς ὁδηγοῦσεν εἰς τὸν χριστιανισμόν.

Κατὰ τοὺς διωγμοὺς συνελήφθη καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐδέχετο ν' ἀρνηθῇ τὸν χριστόν, τῆς ἔκοψαν τὸ κεφάλι.

Ἡ ἐκκλησία μας ἑορτάζει τὴν μνήμην τῆς τὴν 26ην Ἰουλίου. Κατ' αὐτὴν ψάλλεται τὸ ἔξῃς ἀπολυτίκιον. Ἦχος σ'.

«Τὴν σπουδὴν σου τῇ κλήσει κατάλληλον ἐργασαμένη φερώνυμε, τὴν ὁμώνυμόν σου πίστιν εἰς κατοικίαν κεκλήρωσαι, Παρασκευὴ ἀθλοφόρε. Ὅθεν προέχεις ἰάματα καὶ πρεσβεύεις ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.»

13. Ἡ Ἀγία Αἰκατερίνη

Ἡ Ἀγία Αἰκατερίνη κατήγετο ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ ἀπὸ γονεῖς πλουσίους. Εἶχε μεγάλην μόρφωσιν καὶ ρητορικὴν ἱκανότητα.

Ὅταν ἐπίστευσεν εἰς τὸν χριστόν, μὲ τὴν ρητορικὴν τῆς δύναμιν, καταπολεμοῦσε τοὺς εἰδωλολάτρους.

Δι' αὐτὸ συνελήφθη καὶ ἀπέθανε μὲ μαρτυρικὸν θάνατον. Τὸ ἅγιόν τῆς λείψανον εὑρίσκεται εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ.

Ἡ μνήμη τῆς ἑορτάζεται τὴν 25ην Νοεμβρίου. Κατ' αὐτὴν ψάλλεται τὸ ἔξῃς ἀπολυτίκιον. Ἦχος πλάγ. α'.

«Τὴν πανεύφημον νύμφην Χριστοῦ ὑμνήσωμεν, Αἰκατερίναν τὴν θείαν καὶ πολιοῦχον Σινᾶ, τὴν βοήθειαν ἡμῶν καὶ ἀντίληψιν· ὅτι ἐφίμωσε λαμπρῶς τοὺς κομψοὺς τῶν ἀσεβῶν, τοῦ Πνεύματος τῇ μαχαίρᾳ· καὶ νῦν ὡς μάρτυς στεφθεῖσα, αἰτεῖται πᾶσι τὸ μέγα ἔλεος».

14. Ἡ Ἀγία Περπέτουα

Ἀξιοθαύμαστον χριστιανικὸν θάρρος ἔδειξε κατὰ τοὺς διωγμοὺς τοῦ Σεπτιμίου Σεβήρου εἰς τὴν Καρχηδόνα, ἡ Περπέτουα.

Ἡ Περπέτουα ἔλαβε τὸ ὄνομα αὐτό, ὅταν ἐβαπτίσθη καὶ

σημαίνει Καρτερία. Ἐζήτησε μόνη τὸ ὄνομα αὐτό, διὰ νὰ δεί-
χῃ καρτερίαν καὶ ὑπομονὴν εἰς τὰ βασανιστήρια, ποῦ θὰ τῆς
ἔκαμναν κατὰ τοὺς διωγμούς. "Όταν ἔγιναν οἱ διωγμοὶ ἐπ'
αὐτοκράτορος Σεπτιμίου Σεβήρου, τὴν ἔπιασαν καὶ τὴν ἐφυλά-
κισαν. Εἰς τὴν φυλακὴν ἐγέννησε τὸ πρῶτον τῆς παιδί. "Ό
πατέρας τῆς ἐπήγαινε εἰς τὴν φυλακὴν καὶ τὴν παρακινοῦσε
ν' ἀρνηθῇ τὸν Χριστόν, διὰ νὰ σωθῇ καὶ ἀναθρέψῃ καὶ τὸ
παιδί τῆς.

Ἡ Περπέτουα δὲν ἐδέχετο μὲ κανένα τρόπον νὰ ἀπαρνηθῇ
τὸν Χριστόν. Δι' αὐτὸ μαζὶ μὲ τρεῖς ἄλλες ἀκόμη γυναῖκας
ἐρρίφθη εἰς τὸ θηριοτροφεῖον καὶ τὴν ἔφαγαν τὰ ἄγρια θηρία,
ἡ δὲ ψυχὴ τῆς ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Ἐκκλησία μας ἀνεκήρυξε τὴν Περπέτουαν ἁγίαν καὶ
ἐορτάζει τὴν μνήμην τῆς τὴν 1ην Φεβρουαρίου.

14. Μέγας Κωνσταντῖνος

Ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος ἦτο υἱὸς τοῦ Κωνσταντίνου Χλωροῦ
καὶ τῆς Ἀγίας Ἑλένης. Ἐγεννήθη εἰς τὴν Νύσσαν τῆς Σερβίας
τὸ ἔτος 274 μ. Χ. καὶ ἐμορφώθη εἰς τὴν Ρώμην. Ὁ πατέρας του
ἦτο ἓνας ἀπὸ τοὺς τέσσαρες αὐτοκράτορας τοῦ τότε διηρημέ-
νου Ρωμαϊκοῦ κράτους καὶ διοικοῦσε τὴν Γαλλίαν καὶ Βρεττα-
νίαν. Ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος ἀγαποῦσε πολὺ τοὺς χριστια-
νοὺς. Τοῦτο ὠφείλετο, πρῶτον, εἰς τὴν μητέρα του, δεύτερον,
διότι ὁ πατέρας του ἦτο πάντοτε φίλος τῶν χριστιανῶν καὶ
τρίτον, διότι κατὰ τοὺς διωγμοὺς τῶν χριστιανῶν, ποῦ ἔγιναν
ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Διοκλητιανοῦ, εἶχε βεβαιωθῇ ὅτι ἡ δύ-
ναμις τῆς χριστιανικῆς πίστεως ἦτο μεγάλη, ὥστε ἦτο ἀδύνα-
τον νὰ νικηθῇ μὲ τὰ μαρτύρια καὶ μὲ τὸν θάνατον.

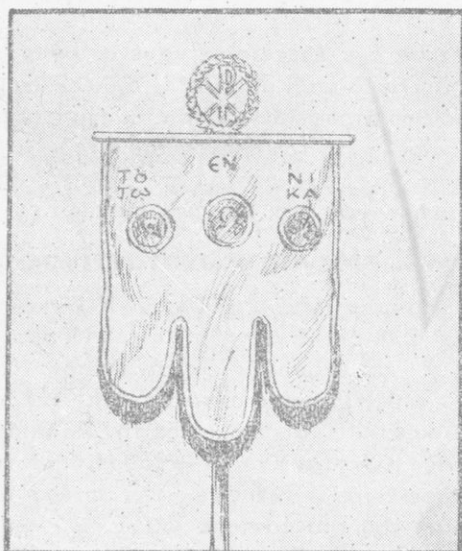
Ἐβλεπεν ὅτι ὁ χριστιανισμὸς ἦτο θρησκεία, ποῦ ἐπερί-
μενεν ἡ ἀνθρωπότης.

Τὸ ἔτος 306 μ. Χ. ἀπέθανεν ὁ πατέρας του καὶ ὁ στρατὸς
ἐκήρυξεν Αὐτοκράτορα τὸν Μέγαν Κωνσταντῖνον.

Οἱ ἄλλοι αὐτοκράτορες δυσηρεστήθησαν δι' αὐτό. Ὁ αὐ-
τοκράτωρ μάλιστα τῆς Ρώμης Μαξέντιος, κατὰ τὸ ἔτος 308
μ.Χ. ἐκήρυξε πόλεμον ἐναντίον τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου.

Ὁ Κωνσταντῖνος μόλις τὸ ἔμαθεν, ἐπῆρε τὸν στρατὸν του
καὶ ἐπροχώρησε πρὸς τὴν Ρώμην. "Όταν ὁμῶς ἔφθασεν εἰς τὰς
"Αλπεῖς καὶ ἔμαθεν ὅτι ὁ στρατὸς τοῦ Μαξεντίου ἦτο πολὺ

περισσότερος από τὸν ἰδικόν του, ἐδυσκολεύετο νὰ προχωρήσῃ πρὸς τὴν Ρώμην. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἐκοίταξε πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ εἶδε πλησίον τοῦ ἡλίου ἓνα φωτεινὸν σταυρὸν καὶ γύρω τὰς λέξεις «ἐν τούτῳ νίκη». Αὐτοκράτωρ καὶ στρατὸς ἐθαμβώθησαν ἀπὸ τὸν φωτεινὸν σταυρὸν. Ὁ Κωνσταντῖνος ἀποροῦσε καὶ δὲν ᾔξευρε ποίαν σημασίαν εἶχε τὸ σημεῖον ἐκεῖνο.

Τὸ λάβραρον

Ἔβλεπε μὲ τὴν φαντασίαν του συνεχῶς τὸν φωτεινὸν σταυρὸν. Μὲ τὰς σκέψεις αὐτὰς ἔπεσε καὶ ἐκοιμήθη. Εἰς τὸν ὕπνον του εἶδε τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν μὲ τὸν φωτεινὸν σταυρὸν καὶ τοῦ εἶπε: «Νὰ κατασκευάσῃς τὸ σημεῖον αὐτὸ καὶ μὲ τὴν δύναμιν του θὰ νικήσῃς τὸν Μαξέντιον». Τὸ πρῶτ' πού ἐσηκώθη, ἔδωσε διαταγὴν καὶ κατεσκεύασαν μίαν σημαίαν μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ καὶ μὲ τὰ γράμματα ΧΡ (τὰ ἀρχικὰ τῆς λέξεως Χριστός). Ἡ σημαία αὕτῃ ὠνομάσθη λάβαρον.

Ἐπειδὴ οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς στρατιώτας τοῦ Κωνσταντίνου ἦσαν χριστιανοί, διὰν εἶδαν τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ἐπετέθησαν μὲ ἐνθουσιασμὸν ἐναντίον τοῦ Μαξεντίου καὶ τὸν

ένίκησαν. Ἔτσι ὁ Κωνσταντῖνος ἐμπῆκεν εἰς τὴν Ρώμην νικητῆς. Τότε διέταξε καὶ ἔκαμαν τὸν ἀνδριάντα του. Εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ ἀνδριάντος ἔβαλαν τὸν σταυρὸν μετὰ τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν: «Μὲ τὴν δύναμιν τοῦ σημείου οὗτοῦ, ἐλευθέρωσα τὴν πόλιν».

Ἀπὸ τότε ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος ἔκαμνε πάντοτε τὸν σταυρὸν του καὶ μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ἐσφράγιζε τὸ πρόσωπόν του.

15. Ὁ Κωνσταντῖνος προστάτης τῶν χριστιανῶν

Τὸ 313 μ. Χ. ὁ Κωνσταντῖνος μαζί μετὰ τὸν Λικίνιον, ὁ ὁποῖος ἦτο αὐτοκράτωρ τοῦ ἀνατολικοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους, ἔκαμαν διαταγὴν, διὰ τῆς ὁποίας ἐπετρέπετο εἰς τοὺς χριστιανούς νὰ λατρεύουν ἐλευθέρως τὸν Θεόν.

Ἀπὸ τὸ ἔτος αὐτὸ οἱ χριστιανοὶ ἀπέκτησαν τὴν ἡσυχίαν των καὶ ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία τὴν εἰρήνην.

Ἀργότερα ὁ Λικίνιος ἤρχισε νὰ καταδιώκῃ τοὺς χριστιανούς. Διέταξε νὰ κρημνίσουν τοὺς ναοὺς, μετὰ τὴν δικαιολογίαν ὅτι δὲν ἐμνημόνευον τὸ ὄνομά του οἱ κληρικοί.

Τέλος κατὰ τὸ ἔτος 323 μ. Χ. ἀφροῦ πρῶτον ἐθυσίασεν εἰς τὰ εἰδῶλα, ἐκήρυξε πόλεμον ἐναντίον τοῦ Κωνσταντίνου.

Μετὰ τὴν δύναμιν τοῦ σταυροῦ ὁ Κωνσταντῖνος ἐνίκησε τὸν Λικίνιον καὶ ἔγινε πλέον αὐτοκράτωρ εἰς ὅλον τὸ Ρωμαϊκὸν κράτος. Ἀπὸ τότε ἔκαμε πολλοὺς νόμους ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν.

Οἱ χριστιανοὶ διωρίζοντο ὑπάλληλοι εἰς τὰς ἀνωτέρας πολιτικὰς θέσεις.

Ἡ Κυριακὴ καὶ αἱ ἄλλαι χριστιανικαὶ ἑορταὶ ὠρίσθησαν ὡς ἡμέραι ἀργίας.

Ἐπετρέπετο πλέον νὰ κηρύττεται ἐλευθέρως τὸ Εὐαγγέλιον.

Ἐπειδὴ εἰς τὴν Ρώμην ἦσαν πολλοὶ Ἕθνικοί, ὁ Κωνσταντῖνος, διὰ νὰ ἐνισχύσῃ περισσότερο τὸν Χριστιανισμὸν, ἔκαμε πρωτεύουσα τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους τὸ Βυζάντιον. Ἐκεῖ ἔκτισε τὴν δοξασμένην Πόλιν, τὴν ὁποίαν ἐστόλισε μετὰ τὸν ὀνομαστὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας, μετὰ τὸν ναὸν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καὶ μετὰ πολλὰ ἄλλα ὠραῖα καὶ λαμπρὰ οἰκοδομήματα.

Τὰ ἐγκαίνια τῆς πόλεως ἔγιναν τὸ ἔτος 330 μ. Χ. καὶ τὴν ὠνόμασε Νέαν Ρώμην.

Οἱ χριστιανοὶ πρὸς τιμὴν τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου τὴν ὠνόμασαν Κωνσταντινούπολιν. Τὸν δὲ Κωνσταντῖνον διὰ τὴν μεγάλην φροντίδα ποῦ ἔδειξε δι' αὐτούς, τὸν ὠνόμασαν Μέγαν.

Ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος ἐβαπτίσθη εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς του εἰς τὴν Νικομήδειαν ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπον τῆς πόλεως αὐτῆς Εὐσέβιον.

Ὁ Κωνσταντῖνος ἀπέθανεν εἰς τὴν Νικομήδειαν τὴν 21ην Μαΐου τὸ ἔτος 337 μ. Χ., ἑορτὴν τῆς Πεντηκοστῆς.

Τὸ ἅγιόν του λείψانون μετέφεραν οἱ Χριστιανοὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὸ ἔθαψαν εἰς τὸν ναὸν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων.

15. Ἡ Ἀγία Ἑλένη

Εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα ἐβοηθοῦσε τὸν Μέγαν Κωνσταντῖνον καὶ ἡ εὐσεβὴς μητέρα του ἡ ἀγία Ἑλένη. Ἡ ἀγία Ἑλένη ἔδιδε χρήματα εἰς πολλὰς πόλεις καὶ ἔκτιζον ἱεροὺς ναοὺς. Ἐπῆγε μόνη τῆς εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα διὰ νὰ εὔρῃ τὸν Τίμιον Σταυρὸν. Εἰς τὸ μέρος ποῦ εἶχε σταυρωθῇ ὁ Κύριος εἶχαν ρίξει οἱ εἰδωλολάτραι πολλὰ χώματα. Ἐπάνω εἰς τὰ χώματα εἶχον κτίσει τὸν ναὸν τῆς Ἀφροδίτης.

Ὅταν τὸ ἔμαθε ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος, διέταξε καὶ τὸν ἐκρήμνισαν καὶ ἀμέσως παρουσία τῆς Ἀγίας Ἑλένης ἤρχισαν ἀνσκαφαί. Τέλος, ἔπειτα ἀπὸ πολλῶν ἡμερῶν ἐργασίαν, εὐρέθησαν οἱ τρεῖς σταυροὶ καὶ τὰ καρφιά. Δηλαδή τοῦ Κυρίου καὶ τῶν δύο ληστῶν. Δὲν ἐγνώριζαν ὅμως ποῖος ἀπὸ τοὺς τρεῖς αὐτοὺς σταυροὺς, ἦτο ὁ σταυρὸς ποῦ ἐσταυρώθῃ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

Τότε ὁ Πατριάρχης τῶν Ἱεροσολύμων Μακάριος, ἀφοῦ προσευχήθῃ εἰς τὸν Θεόν, εἶπε νὰ βάλουν ἓνα—ἓνα τοὺς σταυροὺς εἰς μίαν ἐτοιμοθάνατον γυναῖκα, ποῦ ἔπασχε ἀπὸ χρονίαν ἀσθένειαν. Ὁ σταυρὸς, εἶπε, ποῦ θὰ τὴν θεραπεύσῃ, αὐτὸς θὰ εἶναι ὁ σταυρὸς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἐβαλαν μὲ τὴν σειρὰν τοὺς δύο πρῶτους σταυροὺς, ἀλλ' ἡ ἀσθενὴς δὲν ἐθεραπεύθη. Κατόπιν ἔβαλαν καὶ τὸν τρίτον σταυρὸν καὶ ἀμέσως ἐθεραπεύθη. Ἀπὸ τὸ θαῦμα αὐτὸ ἐκάταλαβαν, ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ Τίμιος Σταυρὸς.

Μέρος τοῦ Τιμίου Σταυροῦ καὶ τὰ καρφιά (ἡλους), τὰ ἐπή-
φεν ἡ ἁγία Ἑλένη καὶ τὰ μετέφερεν εἰς τὴν Κωνσταντινού-
πολιν. Τὸν ὑπόλοιπον Τιμιον Σταυρὸν τὸν παρέδωσεν εἰς τὸν
Πατριάρχην Μακάριον, διὰ νὰ τὸν προσκυνοῦν οἱ χριστιανοί.

Ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος ὅταν ἐπολεμοῦσε, ἔβαζε τὰ
κορφιά εἰς τὴν περικεφαλαίαν του καὶ εἰς τὰ χαλινὰ τοῦ
ἀλόγου του.

Εἰς τὸ μέρος ποῦ εὑρέθη ὁ σταυρός, μὲ χρήματα τῆς ἁγίας

Ὁ Ἅγιος Κωνσταντῖνος καὶ ἡ Ἁγία Ἑλένη

Ἑλένης καὶ μὲ τὴν ἐπίβλεψίν της, ἐκτίσθη ὁ ναὸς τῆς Ἀνα-
στάσεως. Εἰς τὸ μέρος πάλιν ποῦ ἀνελήφθη ὁ Κύριος ἡμῶν
Ἰησοῦς Χριστός, ἐκτίσθη ὁ ναὸς τῆς Ἀναλήψεως καὶ εἰς τὸ
σπήλαιον τῆς Βηθλεέμ, ὁ ναὸς τῆς Γεννήσεως. Ὅλοι οἱ ναοὶ
ἐστολισθησαν μὲ πλούσια καὶ ὥραϊα κοσμήματα, εἰκόνας κλπ.
Ἐπειτα ἀπὸ τὴν μακρὰν παραμονὴν εἰς τοὺς Ἁγίους τόπους
ἡ ἁγία Ἑλένη ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ρώμην. Ἐκεῖ ἀπέθανε κατὰ
τὸ ἔτος 327 μ. Χ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Μ. Κωνσταντίνου καὶ
τῶν ἐγγόνων της.

Ἡ ἐκκλησία μας ἀνεκήρυξε τὸν Κωνσταντῖνον καὶ τὴν

μητέρα του τὴν Ἑλένην Ἀγίους καὶ διὰ τὴν μεγάλην των Χριστιανικὴν δρᾶσιν τοὺς ὀνομάζει καὶ Ἰσαποστόλους.

Τὴν μνήμην των τὴν ἐορτάζει τὴν 21ην Μαΐου. Καὶ αὐτὴν ψάλλεται τὸ ἐξῆς ἀπολυτίκιον. Ἦχος πλαγ. δ' «Τοῦ Σταυροῦ Σου τὸν τύπον ἐν οὐρανῷ θεασάμενος, καὶ ὡς ὁ Παῦλος τὴν κλῆσιν οὐκ ἐξ ἀνθρώπων δεξάμενος, ὁ ἐν βασιλεῦσιν Ἀπόστολός Σου. Κύριε, βασιλεύουσιν πόλιν τῇ χειρί Σου παρέθετο, ἦν περίσῳζε διὰ παντὸς ἐν εἰρήνῃ, πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου μόνε Φιλάνθρωπε».

Ἐξ ἡ γ η σ ι ς : Ὅταν ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος εἶδεν εἰς τὸν οὐρανὸν τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ καὶ ἐκλήθη ὅπως ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀπὸ Σε, Κύριε, νὰ γίνῃ χριστιανός, ποῦ εἶναι μετὰ τῶν βασιλέων Ἀπόστολος Σου, παρέδωκεν εἰς τὴν προστασίαν Σου τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὴν ὁποίαν μετὰς πρεσβείας τῇ Θεοτόκου νὰ φυλάττῃς πάντοτε μετ' εἰρήνης, μόνε Φιλάνθρωπε.

16. Αἵρέσεις καὶ Ἄρειος

Ἀπὸ τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς χρόνους, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς μορφωμένους κληρικοὺς ἤρχισαν νὰ μελετοῦν τὴν Ἀγίαν Γραφήν. Τοῦτο τὸ ἔκαμνον διότι ἤθελαν νὰ γράψουν διάφορα συγγράματα, ποῦ νὰ ἐρμηνεύουν τὴν Ἀγίαν Γραφήν. Ἡ μελέτη τῆς Ἀγίας Γραφῆς ἤρχισε μὲ μεγαλυτέραν προθυμίαν, ὅταν ἐσταμάτησαν οἱ διωγμοί.

Δυστυχῶς ὅμως, μερικοὶ ἀπὸ τοὺς κληρικοὺς αὐτοὺς, δὲν ἦσαν ἱκανοὶ νὰ δώσουν ὀρθὴν ἐρμηνείαν εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφήν. Δι' αὐτὸ ἔπεσαν εἰς σοβαρὰς καὶ μεγάλας θρησκευτικὰς πλάνας. Αἱ πλάναι αὗται ἦσαν τελείως ἀντίθειοι πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ Εὐαγγελίου. Τὰς θρησκευτικὰς αὐτὰς πλάνας, ἡ ἐκκλησία μας τὰς ὀνομάζει αἵρέσεις. Ἐκείνους δὲ ποῦ πιστεύουν καὶ διδάσκουν τὰς ψευδεῖς θρησκευτικὰς ἰδέας, τοὺς ὀνομάζει αἱρετικούς.

Οἱ Πατέρες τῆς ἐκκλησίας μας λέγουν, ὅτι αἰτία τῶν αἵρέσεων ἦσαν κυρίως ὁ ἐγωϊσμός καὶ ἡ φιλοδοξία. Αἱ αἵρέσεις ἔφερον μεγάλην ἀναστάτῳσιν καὶ ἀναταραχὴν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, διότι, ὅπως εἶπαμεν, ἐδιδάσκοντο ἀπὸ κληρικοὺς, τοὺς ὁποίους πολλὰκις ὑπεστήριζαν καὶ αὐτοὶ οἱ αὐτοκράτορες.

Ἡ αἵρεσις, ἡ ὁποία ἐδημιούργησε μεγάλην ἀναταραχὴν

εις την ἐκκλησίαν, ἦτο ἡ αἵρεσις τοῦ Ἀρείου. Ὁ Ἄρειος ἦτο ἱερεὺς εἰς μίαν ἐκκλησίαν τῆς Ἀλεξανδρείας.

Τὸ ἔτος 313 μ. Χ. ἐπειδὴ δὲν κατώρθωσε νὰ γίνῃ ἐπίσκοπος, ἤρχισε νὰ διδάσκῃ, ὅτι ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, δὲν ἦτο Θεὸς, ἀλλὰ τὸ τελειότερον κτῖσμα τοῦ Θεοῦ.

Μὲ τὴν διδασκαλίαν αὐτὴν, εἶχεν ἀναστατώσει ὅλους τοὺς χριστιανούς. Πολλοὶ χριστιανοὶ ἐπίστευαν εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἀρείου καὶ παρεδέχθησαν τὴν αἵρεσίν του. Αὐτοὶ ὠνομάσθησαν Ἀρειανοί. Μεγάλῃ φιλονεικίᾳ ἤρχισε τότε μετὰ τῶν χριστιανῶν καὶ τῶν αἵρετικῶν Ἀρειανῶν.

Ὁ Ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας Ἀλέξανδρος, διὰ νὰ εἰρηνεύσῃ τὴν ἐκκλησίαν, ἐκάλεσε τὸν Ἀρειον καὶ μὲ πατρικὰς συμβουλὰς τοῦ εἶπε νὰ παύσῃ τὴν ἀντιχριστιανικὴν διδασκαλίαν του.

Ὁ Ἄρειος, δὲν ἐδέχθη τὰς συμβουλὰς τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ μὲ περισσότερον πείσμα ἐξακολουθοῦσε νὰ ἀναστατώνῃ ὃχι μόνον τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἀλεξανδρείας, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐκκλησίας τῶν ἄλλων πόλεων. Δι' αὐτὸ, ὁ Ἀλέξανδρος τὸ ἔτος 322 μ. Χ., ἐκάλεσεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν τοπικὴν Σύνοδον.

Ἡ Σύνοδος κατεδίκασε τὴν ἀντιχριστιανικὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἀρείου, τὸν καθήρεσεν ὅπῳ τὸν βαθμὸν τοῦ πρεσβυτέρου καὶ τὸν ἀφώρισε. Ὁ Ἄρειος δὲν παρεδέχθη τὴν ἀπόφασιν τῆς Συνόδου καὶ ἐξακολουθοῦσε νὰ κηρύττῃ τὴν αἵρεσίν του.

17. Ἡ πρώτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος

Ἡ χριστιανικὴ ἐκκλησία εἶχε ἀναστατωθῇ ἀπὸ τὸν Ἀρειανισμόν.

Παντοῦ ἐγίνοντο φιλονεικίαι μετὰ τῶν χριστιανῶν καὶ Ἀρειανῶν.

Ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος, διὰ νὰ σταματήσῃ τὴν ἐκκλησιαστικὴν αὐτὴν ἀναταραχὴν, ἐκάλεσεν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον.

Δηλαδὴ συγκέντρωσιν ὅλων τῶν ἐπισκόπων τοῦ Κράτους.

Ἡ Σύνοδος ἐγίνε τὸν Μάϊον τοῦ ἔτους 325 μ.Χ. εἰς τὴν Νίκαιαν τῆς Βιθυνίας. Εἰς τὴν Σύνοδον ἔλαβον μέρος 318 Πατέρες τῆς ἐκκλησίας (Ἐπίσκοποι). Εἰς τὴν Σύνοδον παρευρέθη-

σαν ὁ Ἄρειος με τοὺς ὁπαδούς του. Πρόεδρος τῆς Συνόδου ἦτο ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος.

Οἱ ἅγιοι Πατέρες, πρὶν ἀρχίσουν αἱ ἐργασίαι τῆς Συνόδου προσευχήθησαν, διὰ νὰ τοὺς φωτίσῃ τὸ ἅγιον Πνεῦμα. Τοῦτο τὸ ἔκαμαν, διότι, εἶχαν ὑπ' ὄψει τοὺς λόγους ποὺ εἶπεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. «Ὅτι τὸ ἅγιον Πνεῦμα καὶ ὁ ἴδιος θὰ εὐρίσκοντο εἰς τὸ μέσον τῆς Ἐκκλησίας μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος». (Ἰωάν. κεφ. ιδ' στίχ. 14 καὶ Ματθ. κεφ. κη' στίχ. 20)

Εἰς τὴν προσευχὴν των, παρεκάλεσαν τὸν Θεὸν νὰ στείλῃ τὸ ἅγιον Πνεῦμα, διὰ νὰ τοὺς φωτίσῃ νὰ βγάλουν ἀποφάσεις, αἱ ὁποῖαι νὰ εἶναι σύμφωνοι με τὸ θέλημά Του. Πράγματι τὸ ἅγιον Πνεῦμα, κατὰ τὴν ὥραν ποὺ συνεδρίαζεν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, ἐπιστατοῦσε καὶ τοὺς ἐφώτιζε. Δι' αὐτὸ αἱ ἀποφάσεις τῶν Συνόδων, ὅπως λέγει καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, εἶναι ἀληθεῖς καὶ χωρὶς λάθος. «Ἡ Ἐκκλησία, λέγει, τὴν ὁποίαν εἰς τὰς Συνόδους ἀντιπροσωπεύουν οἱ ἐπίσκοποι εἶναι στύλος καὶ ἐδραῖωμα τῆς ἀληθείας (Τιμ. κεφ. γ' στίχ. 15).

Αἱ ἐργασίαι τῆς Συνόδου ἤρχισαν τὸν Μάϊον καὶ ἐτελείωσαν τὸν Ἰούλιον. Πολλοὶ Πατέρες ἔλαβον μέρος εἰς τὰς συζητήσεις. Μεταξὺ αὐτῶν διεκρίθη ὁ ἅγιος Νικόλαος καὶ ὁ ἅγιος Σπυρίδων, οἱ ὁποῖοι με ἐπιχειρήματα, ἀπέδειξαν ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι Θεὸς καὶ ὅτι αἱ ἰδέαι τοῦ Ἀρείου ἦσαν ἀντίθετοι πρὸς τὴν Ἁγίαν Γραφήν.

Μεγάλην ἐντύπωσιν ἔκαμεν ὁ λόγος τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου. Τότε ἦτο διάκονος καὶ τὸν εἶχε πάρει μαζί του ὁ ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας Ἀλέξανδρος. Με ἰσχυρὰ ἐπιχειρήματα ἀπέδειξεν ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος, ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός δὲν εἶναι κτίσμα, ὅπως ἔλεγεν ὁ Ἄρειος, ἀλλὰ ὁμοούσιος με τὸν Θεόν. Δηλαδή ὁ Θεὸς καὶ ὁ Χριστὸς εἶναι ἐνωμένοι εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν οὐσίαν (ταυτόουσιος). Εἰς τὴν συζήτησιν ἔλαβε μέρος καὶ ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος. Ὁμοφώνως ἡ Σύνοδος κατεδίκασε τὸν Ἄρειον καὶ τὴν αἵρεσίν του.

Ἡ Σύνοδος διὰ νὰ προφυλάξῃ τοὺς χριστιανοὺς ἀπὸ τὴν αἵρεσιν τοῦ Ἀρείου, ἔγραψε τὰ ἐπὶ ἀρθρα τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως.

Διὰ τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως διακρίνονται οἱ ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ χριστιανισμοῦ. Διὰ τῶν ἄρ-

θρων τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως πιστεύομεν καὶ ὁμολογοῦμεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁμοούσιος μὲ τὸν Πατέρα του (τὸν Θεὸν) καὶ ὅτι ὑπῆρχε μαζί μὲ τὸν Θεὸν προαιωνίως

Ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος ἔκαμε καὶ διάταγμα μὲ τὸ ὁποῖον ἐχαρακτήρισε τὸν Ἀρειὸν ὡς ἐχθρὸν τῶν χριστιανῶν καὶ διέταξε νὰ καοῦν ὅλα τὰ Ἀρειανά βιβλία. Ἐτιμωρεῖτο μὲ τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου ἐκεῖνος ποὺ θὰ ἐκήρυττε τὰς ἰδέας τοῦ Ἀρείου.

Ἡ Σύνοδος τῆς Νικαίας λέγεται πρώτη Οἰκουμενική, διότι ἔγινε πρώτη μετὰ τὴν Σύνοδον τῶν Ἀποστόλων.

Ἡ πρώτη Οἰκουμενική Σύνοδος ἔχουσα ὑπ' ὄψει τὸν ἑβδομον ἀποστολικὸν κανόνα, ἀπεφάσισεν ὅπως, τὸ ἅγιον Πάσχα, ἐορτάζεται ἀπ' ὅλας τὰς ἐκκλησίας τὴν πρώτην Κυριακὴν μετὰ τὴν πανσέληνον τῆς ἑαρινῆς ἰσημερίας.

Ἐκαμεν ἀκόμη καὶ ὠρισμένους ἐκκλησιαστικοὺς κανονισμοὺς (κανόνας), διὰ τῶν ὁποίων ἀπεφάσισε νὰ τηροῦνται οἱ Ἀποστολικοὶ κανόνες περὶ χειροτονίας κληρικῶν καὶ περὶ τῶν κατηχουμένων.

18. Ἡ αἵρεσις τοῦ Μακεδονίου

Ἡ αἵρεσις τοῦ Ἀρείου εὔρε δυστυχῶς ὑποστηρικτὰς καὶ μερικοὺς αὐτοκράτορας. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν καὶ διότι παρουσιάσθησαν καὶ ἄλλαι αἱρέσεις, ἡ ἐκκλησία μας εὕρισκετο διαρκῶς ἀναστατωμένη Μετὰ τὴν αἵρεσιν τοῦ Ἀρείου, παρουσιάσθη ἡ αἵρεσις τοῦ Μακεδονίου.

Ὁ Μακεδόνιος ἦτο Ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως. Ἐπειδὴ ὁμοῦς εἶχεν αἰρετικὰς ἰδέας τὸ 360 μ. Χ. καθιερώθη ἀπὸ Ἐπίσκοπος. Ὁ Μακεδόνιος ἐδίδασκεν, ὅτι τὸ ἅγιον Πνεῦμα δὲν εἶναι Θεός, ἀλλὰ κτίσμα. Ἡ αἵρεσις αὕτη εἶχε ἐξαπλωθῇ καὶ εἰς ἄλλας ἐκκλησίας.

Νέαι ἀναταραχαὶ καὶ νέαι φιλονικεῖαι ἀρχίζουν καὶ πάλιν, μετὰ τῶν χριστιανῶν. Ἡ ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, τὴν ὁποίαν ἱδρυσεν μὲ τὸ Τίμιον αἷμα Του, εὕρισκεται καὶ πάλιν ἀναστατωμένη.

Ὁ αὐτοκράτωρ Θεοδόσιος ὁ Μέγας, διὰ νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν ἡουχίαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τὸ ἔτος 381 μ. Χ., ἐκάλεσε τὴν Δευτέραν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον. Ἡ Σύνοδος ἔγινε εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Εἰς αὐτὴν παρευρέθησαν 150 Ἐπίσκοποι.

Ἡ Δευτέρα Οἰκουμένη Σύνοδος ἀφώρισε τὸν Μακεδόνιον καὶ κατεδίκασε τὴν αἵρεσίν του, ὡς ἀντίθετον πρὸς τὴν Ἀγίαν Γραφήν. Ἐγράψε δὲ καὶ τὰ ἄλλα πέντε ἄρθρα τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως καὶ ἔτσι ἔγιναν ἐν ὧν δώδεκα.

Διὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς Δευτέρας Οἰκουμένης Συνόδου, πιστεύομεν ὅτι τὸ ἅγιον Πνεῦμα εἶναι Θεός, ὁμοούσιον μὲ τὸν Θεόν (Πατέρα) καὶ τὸν Υἱόν. Ἡ Σύνοδος αὕτῃ ἀπεφάσισεν ἀκόμη πῶς ὅλοι αἱ ἐκκλησίαι διοικοῦνται σύμφωνα μὲ τοὺς κανόνες τῶν Ἀποστόλων. Ἐκαστος δηλαδὴ Ἐπίσκοπος νὰ διοικῇ μόνον τὴν περιφέρειάν του. Τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως, ἐπειδὴ ἀρχίζει μὲ τὴν λέξιν Πιστεύω, ἡ ἐκκλησία μας τὸ ὀνομάζει «Πιστεύω», ἔχει δὲ ὡς ἑξῆς :

1) «Πιστεύω εἰς ἓνα Θεόν, Πατέρα, Παντοκράτορα, πατὴρ τὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων.

2) Καὶ εἰς ἓνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων.

3) Ὡς ἐκ φωτός, Θεὸν ἀληθινόν, ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ Πατρὶ δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο.

4) Τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ Πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα.

5) Σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου καὶ παθόντα καὶ ταφέντα.

6) Καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς Γραφὰς καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ καθεζόμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς

7) Καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκροὺς οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος.

8) Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ Κύριον, τὸ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν Πατρὶ καὶ Υἱῷ συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν προφητῶν.

9) Εἰς μίαν, ἁγίαν, καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν.

10) Ομολογῶ ἓν βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

11) Προσδοκῶ Ἀνάστασιν νεκρῶν.
12) Καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος Ἀμήν.

19. "ΑΛΛΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΑΙ ΣΥΝΟΔΟΙ

Κατὰ τὸ ἔτος 428 μ. Χ. ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Νεστόριος, ἐδίδασκε νέας θρησκευτικὰς πλάνας. Ἐχώριζε τὴν θείαν φύσιν τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τὴν ἀνθρωπίνην. Ἐλεγεν ὅτι ἡ Θεοτόκος δὲν ἐγέννησε τὸν Θεόν, ἀλλὰ τὸν ἄνθρωπον Χριστόν. Δι' αὐτὸ τὴν ὠνόμαζε Χριστοτόκον.

Τὴν αἵρεσιν τοῦ Νεστορίου τὴν κατεδίκασεν ἡ Τρίτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ποὺ ἔγινεν εἰς τὴν Ἐφεσον, ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου τὸ ἔτος 431 μ. Χ.

Μετὰ τὴν αἵρεσιν τοῦ Νεστορίου, παρουσιάσθη ἄλλη αἵρεσις, ἡ ὁποία ἐτάραξε καὶ πάλιν τὴν ἐκκλησίαν. Ὁ ἀρχιμανδρίτης Κωνσταντινουπόλεως Εὐτυχής, ἐδίδασκεν ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη φύσις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀπερροφήθη ἀπὸ τὴν θείαν. Παρεδέχετο δηλαδὴ εἰς τὸν Χριστόν μόνον τὴν θείαν φύσιν.

Τὴν αἵρεσιν τοῦ Εὐτυχοῦς τὴν κατεδίκασε ἡ Τετάρτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ποὺ ἔγινε τὸ ἔτος 451 μ. Χ. εἰς τὴν Χαλκηδῶνα, ἐπὶ αὐτοκράτορος Μαρκιανοῦ καὶ τῆς συζύγου του Πουλχερίας. Ἡ Σύνοδος αὕτῃ ἀπεφάσισεν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶχε δύο φύσεις, τὴν θείαν ὡς Θεὸς καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ὡς ἄνθρωπος. Αἱ δύο αὗται φύσεις ἦσαν ἡνωμέναι, ἀχωρίστως καὶ ἀδιαιρέτως.

Ἡ πέμπτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἔγινε τὸ ἔτος 553 μ. Χ. εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ. Ἡ ἕκτη, ποὺ λέγεται καὶ πενθέκτη, ἔγινε τὸ ἔτος 630 μ. Χ. ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Πρωγνάτου εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἡ ἑβδόμη καὶ τελευταία Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἔγινεν εἰς τὴν Νίκαιαν τῆς Βιθυνίας τὸ 783 μ. Χ. Περισσότερα διὰ τὴν Σύνοδον αὐτὴν θὰ μάθωμεν εἰς ἄλλο κεφάλαιον.

20. Ὁ ΧΙΛΙΑΣΜΟΣ

"Ἀλλῃ αἵρεσις, ἡ ὁποία παρουσιάσθη κατὰ τὸν δεῦτερον μ. Χ. αἰῶνα εἰς τὴν χριστιανικὴν ἐκκλησίαν, ἦτο ἡ αἵρεσις τῶν χιλιαστῶν.

Εἰς τὴν αἵρεσιν αὐτὴν ἐπίστευαν οἱ χριστιανοί, ποῦ πρῶτα ἐπίστευαν εἰς τὴν Ἰουδαϊκὴν θρησκείαν.

Αὐτοὶ ἔδωκαν κακὴν ἐρμηνείαν εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφὴν καὶ ἐπίστευαν ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ ἤρχετο εἰς τὴν γῆν διὰ νὰ βασιλεύσῃ μὲ τοὺς δικαίους χίλια χρόνια.

Τοῦτο ἔλεγαν ὅτι θὰ ἐγίνετο μετὰ τὸν ἐρχομὸν τοῦ ἀντι-χρίστου. Τότε ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς θὰ ἀνέσταινε τοὺς δικαίους διὰ νὰ ζήσῃ μαζί τους μὲ ἄφθονα ὑλικά ἀγαθὰ. Μετὰ τὰ χίλια χρόνια, ἔλεγαν, ὅτι θὰ ἐγίνετο ἡ κρίσις.

Οἱ Ἰουδαῖοι ποῦ ἐπίστευαν εἰς τὴν αἵρεσιν αὐτὴν ὠνομάσθησαν χιλιασταὶ καὶ ἡ αἵρεσις τῶν Χιλιασμός.

Ἡ αἵρεσις αὕτῃ μετὰ τὸν τέταρτον μ. Χ αἰῶνα ἠφανίσθη τελείως καὶ ἐφανερώθη πάλιν κατὰ τὸν δέκατον ὄγδοον μ. Χ. αἰῶνα εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην. Ὅπαδοί τῆς αἵρέσεως αὐτῆς εἶναι πάλιν Ἰουδαῖοι, μὲ ἀρχηγὸν τὸν πλούσιον Ἑβραῖον Κάρολον Ρώσσελ.

Σκοπὸς τῆς αἵρέσεως αὐτῆς εἶναι ἡ καταπολέμησις τῆς χριστιανικῆς θρησκείας. Διὰ νὰ ἐπιτύχουν τοῦτο οἱ χιλιασταὶ, ἔχουν σκορπίσει εἰς ὅλον τὸν κόσμον τοὺς ὀπαδοὺς τῶν μὲ ἄφθονα χρήματα. Παρουσιάζονται εἰς τοὺς ἀπλοῖκους ἀνθρώπους ὡς πραγματικοὶ χριστιανοὶ καὶ διὰ νὰ τοὺς παραπλανήσουν ταὺς λέγουν ὅτι εἶναι σπουδασταὶ τῶν Γραφῶν καὶ μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά (Θεοῦ). Καὶ ὅτι αὐτοὺς ἔχει ἐκλέξει ὁ Θεὸς διὰ νὰ κηρύττουν τὸ ὄνομά του.

Ὁμιλοῦν μὲ γλυκύτητα καὶ οὐδέποτε ὀργίζονται. Πωλοῦν τὰ ἀντιχριστιανικά τῶν βιβλία φθηνὰ καὶ ὅταν δὲν εὐρίσκουν ἀγοραστάς, τὰ δίνουν δωρεάν. Παρουσιάζονται, ὅπως λέγει ὁ Κύριος, μὲ ἔνδυμα προβάτου, ἐνῶ εἰς τὴν πραγματικότητα εἶναι λύκοι ἄρπαγες καὶ ἀντίχριστοι. Δὲν παραδέχονται ἐκεῖνα ποῦ πιστεύει ἡ ἐκκλησία μας.

Τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν δὲν τὸν παραδέχονται ὡς Θεόν, οὔτε καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα. Διδάσκουν ὅτι μαζί μὲ τὸ σῶμα πεθαίνει καὶ ἡ ψυχὴ.

Δὲν παραδέχονται κόλασιν. Ὅσοι ἁμαρτωλοὶ, λέγουν, θὰ μετανοήσουν τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως, θὰ σωθοῦν καὶ θὰ κληρονομήσουν τὸν Παράδεισον. Ὅσοι δὲν μετανοήσουν θ' ἀφανισθοῦν. Δὲν παραδέχονται καμμίαν χριστιανικὴν ἐκκλησίαν, οὔτε τὰς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ τῶν Πα-

τέρων τῆς ἐκκλησίας. Τὸν Ἄρειον, ποὺ μὲ τὴν αἵρεσίν του ἀνεστάτωσε τὴν χριστιανικὴν ἐκκλησίαν, τὸν ὀνομάζουν φωτεινὸν ἄγγελον καὶ τὸν ἅγιον Ἀθανάσιον, ποὺ κατεπολέμησε τὴν αἵρεσιν τοῦ Ἀρείου, ὑπῆρέτην τοῦ διαβόλου. Παραδέχονται ὅλας τὰς αἱρέσεις ποὺ παρουσιάσθησαν εἰς τὴν χριστιανικὴν ἐκκλησίαν καὶ ὡς ἡμέραν ἀργίας ἔχουν τὸ Σάββατον, ὅπως δηλαδὴ καὶ οἱ Ἑβραῖοι.

Οἱ χιλιασταί, ποὺ αὐτονομάζονται καὶ σπουδασταί τῆς Γραφῆς, διὰ τὴν ὑποστηρίζουν τὰς ἀντιχριστιανικὰς τῶν ἰδεῶς καὶ διὰ τὴν πολεμήσουν τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν, ἐρμηνεύουν τὴν Ἀγίαν Γραφὴν ὅπως τοὺς συμφέρει. Τὰ σπουδαιότερα σημεῖα τὰ ὁποῖα παρερμηνεύουν εἶναι τὰ ἑξῆς : Ἐνῶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς λέγει, ὅτι θὰ ἔλθῃ μὲ δόξαν νὰ κρίνῃ τὸν κόσμον διὰ τὰς πράξεις του, (Ματθ. Κεφ. κε' στιχ. 31—46 καὶ Ἰωάν. Κεφ. ε' στιχ. 28—30), οἱ χιλιασταί λέγουν ὅτι θὰ ἔλθῃ διὰ τὴν ζῆσιν εἰς τὴν γῆν χίλια χρόνια μὲ τοὺς δικαίους. Τότε, λέγουν, θ' ἀναστηθοῦν οἱ Πατριάρχαι Ἀβραάμ, Ἰσαάκ καὶ Ἰακώβ καὶ θὰ κάμουν Κυβέρνησιν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα μὲ πρόεδρον τὸν Χριστόν. Ἀπ' ἐκεῖ παραδέχονται ὅτι θὰ δίδουν ὁδηγίας, πῶς νὰ διοικεῖται ὁ κόσμος. Εἰς τὸ διάστημα τῶν χιλίων χρόνων λέγουν, ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι θὰ τρέφονται μὲ ἄφθονα ὑλικά ἀγαθά.

Ἀκόμη, ἐνῶ ἡ Ἀγία Γραφή λέγει, ὅτι μόνον ὁ Θεὸς γνωρίζει τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν ποὺ θὰ ἔλθῃ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς διὰ τὴν νὰ κρίνῃ τὸν κόσμον, (Ματθ. Κεφ. 24 στιχ. 36 καὶ πρᾶξ. Κεφ. α' στιχ. 7) οἱ χιλιασταί ὥρισαν ὅτι θὰ ἦρχετο τὸ ἔτος 1914. Ὅταν ὁμοῦ διεψεύσθησαν, εἶπαν ὅτι θὰ ἦρχετο τὸ ἔτος 1918 ἕως τὸ 1922. Εἰς τὸ διάστημα αὐτὸ ἔλεγαν, ὅτι θὰ ἀνασταίνοντο οἱ Πατριάρχαι καὶ ὅλοι οἱ δίκαιοι καὶ θὰ ἰδρύνετο ἡ χιλιετὴς βσιλεία τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν γῆν. Κατόπιν ὥρισαν τὸ ἔτος 1925 καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ ὀρίζουν καιροὺς καὶ χρόνους, ποὺ θὰ ἔλθῃ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, τοὺς ὁποίους ὅπως εἶπομεν, μόνον ὁ Θεὸς γνωρίζει.

Οἱ χιλιασταί δὲν παραδέχονται Πατρίδα καὶ ἀρνοῦνται νὰ ὑπερετοῦν εἰς τὸν στρατὸν. Αὐταί εἶναι αἱ κυριώτεραι θρησκευτικαὶ πλάναι τῶν χιλιαστῶν. Ὅλας τὰς ἀντιχριστιανικὰς τῶν ἰδεῶς τὰς γράφουν εἰς τὰ χιλιαστικά των βιβλία.

τὰ ὁποῖα. ὅπως εἶπομεν, τὰ μοιράζουσι δωρεάν διὰ τὴν δηλητηρίαζουσι τὰς ψυχὰς τῶν ἀπλοϊκῶν χριστιανῶν:

Τώρα, ποῦ ἐμάθομεν τὰς πλάνας τῶν χιλιαστῶν καὶ ὅτι ὁ χιλιασμός ἐστὶν Ἑβραϊκὴ ἀντιχριστιανικὴ ὀργάνωσις, πρέπει νὰ τὸν θεωροῦμεν ὡς ἐχθρὸν τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας.

21. Ὁ Κομμουνισμός

Ὁ κομμουνισμός ἐστὶν ὁ φοβερώτερος ἐχθρὸς τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος. Δὲν πιστεύει εἰς τὸν Θεόν καὶ δὲν παραδέχεται ψυχὴν. Ὡς Θεὸν πιστεύει τὴν ὕλην. Τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν τὴν ὀνομάζει «ὄπιον τοῦ λαοῦ». Τὴν οἰκογένειαν τὴν θεωρεῖ ὡς ἐμπόδιον εἰς τὰ σχέδιά του. Δι' αὐτὸ εἰς τὰ κομμουνιστικὰ κράτη (Ρωσσία, Πολωνία, Ρουμανία, Βουλγαρία, Ἀλβανία κλπ.) τὰ παιδιὰ τὰ παίρνουν διὰ τῆς βίας ἀπὸ τοὺς γονεῖς των καὶ τὰ διδάσκουν τὸν κομμουνισμόν. Τὰ διδάσκουν ν' ἀρνοῦνται τὸν Χριστὸν καὶ τὴν οἰκογένειάν των.

Νὰ μισοῦν ὅλον ἐκείνους, ποῦ δὲν παραδέχονται τὸν κομμουνισμόν καὶ τοὺς θεωροῦν ὡς τοὺς μεγαλυτέρους ἐχθροὺς των. Ὡς ἐχθροὺς θεωροῦν νὰ ἐξαπλώσουν τὸν κομμουνισμόν εἰς ὅλον τὸν κόσμον, διὰ τῆς βίας, τῆς τρομοκρατίας καὶ τῶν ἐγκλημάτων.

Τὰ παιδιὰ εἰς τὰ κομμουνιστικὰ κράτη δὲν γνωρίζουν γονεῖς, ἀδελφοὺς καὶ οἰκογένειαν. Δὲν γνωρίζουν τὴν ἀγάπην τῆς μάνας, οὔτε τὴν στοργὴν τοῦ πατέρα.

Πατρίδα διὰ τοὺς κομμουνιστὰς δὲν ὑπάρχει. Μόνον τὴν Ρωσσίαν παραδέχονται ὡς πατρίδα καὶ δι' αὐτὴν φροντίζουν. Ἀπὸ ἐκεῖ παίρνουν ὁδηγίαν καὶ σύμφωνα μὲ αὐτὰς κινεῖται. Μὴ νομίζετε ὅτι εἰς τὰ κομμουνιστικὰ κράτη ὁ λαὸς θέλει τὸν κομμουνισμόν. Ἀπεναντίας, τὸν μισεῖ καὶ τὸν ἀποστρέφεται. Δὲν τολμᾷ ὅμως νὰ φανερώσῃ τὴν ἀγανάκτησίν του καὶ τὸ μῖσος του, διότι εἰς τὰ κράτη αὐτὰ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ φανερώσῃ κανεὶς ἐκεῖνο ποῦ ἐπιθυμεῖ. Εἰς τὰ κομμουνιστικὰ κράτη δὲν ἔχει κανεὶς τὸ δικαίωμα νὰ διαμαρτυρηθῇ διὰ τὴν δέσμευσιν τῆς ἐλευθερίας του καὶ νὰ παραπονεθῇ διὰ τὴν δυστυχίαν του. Ὅποιος φανερώσῃ τὴν ἀγανάκτησίν του, θὰ

τὴν πληρώσῃ μὲ τὴν ζωὴν τοῦ. Ἐκεῖ διοικοῦνται οἱ ἄνθρωποι μὲ τὴν τρομοκρατίαν. Οἱ ὀλίγοι διευθύνουν τοὺς πολλοὺς, μὲ τὴν βίαν. Αὐτοὶ ζοῦν καλὰ καὶ ὁ πολὺς κόσμος δυστυχεῖ καὶ ὑποφέρει. "Ολα τὰ πολιτισμένα κράτη καὶ ὅλος ὁ κόσμος, ποὺ πιστεύει εἰς τὸν Θεόν, τὴν πατρίδα, τὴν οἰκογένειαν καὶ εἰς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀτόμου, ἀμύνεται ἐναντίον τῆς ἀθείας καὶ τῆς βαρβαρότητος καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ θὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐξάπλωσίν των.

22. Ὁ κομμουνισμὸς εἰς τὴν Πατρίδα μας

Τὸ ὅτι ὁ κομμουνισμὸς δὲν πιστεύει εἰς τὸν Θεόν, δὲν σέβεται τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἀνθρώπων καὶ δὲν παραδέχεται πατρίδα καὶ οἰκογένειαν, τὸ ἐφανέρωσαν καὶ τὸ φανερώνουν εἰς τὴν πατρίδα μας οἱ Ἕλληνες κομμουνισταί.

Τὸ 1941 ποὺ ἡ πατρίδα μας ὑποδουλώθηκε εἰς τοὺς Ἰταλοὺς καὶ τοὺς Γερμανοὺς, σύμφωνα μὲ τὰς ὁδηγίας ποὺ τοὺς ἔδιναν οἱ Ρώσσοι, εἶχαν ἀνεβῇ εἰς τὰ βουνά. Παρουσιάσθησαν εἰς τοὺς χωρικοὺς ὡς ἀντάρται ἐλευθερωταί.

Οἱ Ἕλληνες, ποὺ πάντοτε ἀγωνίζονται διὰ τὴν ἐλευθερίαν, τοὺς ἐπίστευσαν καὶ ἐνόμισαν ὅτι ἀναζοῦσαν καὶ πάλιν εἰς τὴν ἡρωϊκὴν Ἑλλάδα οἱ ἄρματωλοι καὶ κλέφτες τοῦ 1821. Δι' αὐτὸ τοὺς ἐβοήθησαν καὶ τοὺς ἐνίσχυσαν.

Δὲν ἐπέρασεν ὁμῶς πολὺς καιρὸς καὶ ἐφανέρωσαν τὰ σατανικά των σχέδια. Ἀντὶ νὰ πολεμοῦν τοὺς Ἰταλοὺς καὶ τοὺς Γερμανοὺς, ἤρχισαν τρομακτικὸν διωγμὸν ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων.

Τὸ πρόγραμμά των ἦτο νὰ ἐξοντώσουν τὰ ὄργανα τῆς τάξεως (ἀστυνομικοὺς καὶ ἄλλας πατριωτικὰς ομάδας). Νὰ ἐξοντώσουν κάθε κληρικὸν καὶ κάθε πολίτην, εἴτε ἄνδρας ἦτο εἴτε γυναῖκα ποὺ δὲν παρεδέχετο τὸν κομμουνισμὸν.

Κάθε πατριωτικὴν ὀργάνωσιν καὶ τοὺς πραγματικοὺς χριστιανοὺς καὶ γνησίους Ἕλληνας τοὺς κατηγοροῦσαν ὡς προδότας. Ἦτο ἀδύνατον νὰ γλυτώσουν ἀπὸ τὰ μαρτύρια καὶ νὰ διαφύγουν τὸν θάνατον.

Τότε ἀνέζησαν καὶ πάλιν οἱ διωγμοὶ τοῦ Νέρωνος καὶ τῶν ἄλλων Ρωμαίων αὐτοκρατόρων. Χιλιάδες ἀθῶοι ἄνθρωποι ἐ-

φονεύθησαν με τὰ φοβερώτερα καὶ σκληρότερα βασανιστήρια.

Τὰ βουνὰ τῆς πατρίδος μας ἐποτίσθησαν με ἄγνόν Ἑλληνικὸν αἷμα καὶ αἱ χαράδραι ἐγέμισαν ἀπὸ κόκκαλα τῶν ἀθῶων χριστιανῶν. Παντοῦ ἐσκόρπισαν τὴν ἐρήμωσιν καὶ τὴν καταστροφὴν.

Τὸ ἴδιον πρόγραμμα ἐξακολούθησαν καὶ ἀπὸ τὸ 1944, ποῦ ἐλευθερώθη ἡ Πατρίδα μας ἀπὸ τοὺς Ἰταλοὺς καὶ Γερμανοὺς, μέχρι τὸ 1949. Μὲ τὴν τρομοκρατίαν καὶ μετὰ τὴν βίαν ἠθέλησαν νὰ καταλάβουν τὴν ἀρχήν, διὰ νὰ παραδώσουν τὴν Πατρίδα μας εἰς τοὺς Σλαύους. Ἐμαζεύθησαν τὸν Δεκέμβριον 1944 ὅλοι εἰς τὰς Ἀθήνας, μετὰ τὸν σκοπὸν νὰ τὴν καταλάβουν. Χιλιάδες ἀθῶους Ἑλλήνας ἐφόνευσαν τότε εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ πολλὰ κτίρια κατέστρεψαν.

Ἀφοῦ δὲν μπόρεσαν νὰ πόρουν τὴν ἐξουσίαν εἰς τὰ χέρια τῶν, ἤρχισαν νέους διωγμοὺς ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων. ἤρχισαν νὰ καταστέφουν πόλεις, νὰ ἐρημώνουν τὰ χωριά καὶ τὰς ἐκκλησίας νὰ κρημνίζουν καὶ νὰ καταστρέφουν γεφύρας καὶ δημοσίους δρόμους. Παντοῦ ἐσκόρπιζαν τὴν ἐρήμωσιν καὶ τὴν καταστροφὴν. Ἡ ἐξόντωσις τότε ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων ἤρχισε μετὰ μεγαλύτεραν μανίαν. Χιλιάδες Ἑλλήνων μετὰ τῶν ὁποίων καὶ πολλοὶ κληρικοί, ἐφονεύοντο. Οἱ ἀγροτικοὶ πληθυσμοί, διὸ νὰ ἀποφύωσιν τὸν κίνδυνον, τρομοκρατημένοι ἄφηναν τὰ σπιτία τῶν καὶ τὴν περιουσίαν τῶν καὶ ἔφευγαν εἰς τὰς πόλεις, ὅπως ἔφευγαν καὶ οἱ χριστιανοὶ κατὰ τοὺς διωγμοὺς.

Οἱ κομμουνισταὶ δὲν ἐσταμάτησαν τὰ ἐγκλήματά τους ἐναντίον τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, μέχρις ἐδῶ. Μετὰ μανίαν ἐπλήγωσαν τὴν Πατρίδα μας μετὰ τὸ φοβερώτερον ἐγκλημα «τὸ παιδομάζωμα»

Ἐπῆραν διὰ τῆς βίας εἰκοσιοκτὼ χιλιάδες Ἑλληνόπουλα ἀπὸ τὴν ἀγκυλιά τῶν γονέων τῶν καὶ τὰ ἐπῆγαν εἰς τὰ κομμουνιστικὰ κράτη. Θὰ ἐξακολουθοῦσαν τὸ φοβερόν τῶν ἐγκλημάτων ἂν δὲν τοὺς ἐνικοῦσεν ὁ ἡρωϊκὸς μας στρατός.

Διὰ τὸ ἐγκλημα αὐτό, διεμαρτυρήθη μαζί με ὅλους τοὺς Ἑλλήνας καὶ ὅλος ὁ πολιτισμένος κόσμος.

Παρ' ὅλας, ὅμως τὰς διαμαρτυρίας, τὰ παιδιὰ αὐτὰ δὲν τὰ ἀφήνουν νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τοὺς γονεῖς τῶν.

Ἐκεῖ διδάσκουν ν' ἀρνηθοῦν τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν, τὴν Πατρίδα καὶ τὴν οἰκογένειάν τους. Παρ' ὅλους

τοὺς διωγμοὺς καὶ τὰ ἀπάνθρωπα μέσα, ποὺ μετεχειρίσθησαν οἱ κομμουνισταὶ ἐναντίον τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀπὸ τὸ 1941 ἕως τὸ 1949 δὲν ἐπέτυχαν εἰς τὰ σατανικά τῶν σχέδια. Ἡ Ἑλλάς μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, μὲ τὴν ἀνδρείαν τοῦ ἡρωϊκοῦ της στρατοῦ καὶ τὸ πατριωτικὸν φρόνημα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, τοὺς ἐνίκησε καὶ τοὺς ἠνάγκασε νὰ φύγουν μακρὰν ἀπὸ τὰ ἅγια καὶ δοξασμένα χώματά της. Μὲ τὴν νίκην αὐτὴν ἡ Ἑλλάς ἔδειξεν εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ὅτι εἶναι ἡ χώρα ποὺ διέδωσε τὸν Ἑλληνοχριστιανικὸν πολιτισμὸν καὶ ὅτι δὲν ὑποκύπτει εἰς τὴν βίαν, τὴν τρομοκρατίαν καὶ τὴν βαρβαρότητα τοῦ κομμουνισμοῦ.

23. Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας

Ὅταν ἐσταμάτησαν οἱ διωγμοὶ ἐναντίον τῶν χριστιανῶν, ἡ Ἐκκλησία μας, ὅπως ἐμάθομεν, εἶχεν ἀναστατωθῇ ἀπὸ τὰς διαφόρους θρησκευτικὰς αἵρέσεις. Κληρικοὶ τυφλωμένοι ἀπὸ τὸν ἐγωϊσμὸν καὶ τὴν φιλοδοξίαν, ἀνεστάτωσαν τὴν Χριστιανικὴν ἐκκλησίαν. Εἶχαν πέσει, ὅπως λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ἐναντίον τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς πίστεως, ὡς λύκοι βαρεῖς. (Πραξ. Κεφ. κ. στιχ. 29—31).

Ὁ Θεὸς ὁμῶς, δὲν ἄφησε τοὺς χριστιανοὺς εἰς τὴν διάθεσιν τῶν αἰρετικῶν.

Ἀπὸ τοὺς ἀποστολικοὺς ἀκόμη χρόνους, ἡ ἐκκλησία μας ἀνέδειξε σοφοὺς ἄνδρας.

Οἱ ἄνδρες οὗτοι ἔγραψαν διάφορα θρησκευτικὰ βιβλία. Εἰς τὰ βιβλία αὐτὰ ἐρμήνευαν τὴν Ἀγίαν Γραφήν, ἔγραψαν περὶ τοῦ τρόπου τῆς χριστιανικῆς λατρείας, διαφόρους ἐκκλησιαστικοὺς ὕμνους καὶ γενικῶς βιβλία ποὺ ὡδηγοῦσαν τοὺς χριστιανοὺς εἰς τὸν ἐνάρετον καὶ χριστιανικὸν βίον. Οἱ συγγραφεῖς αὐτοὶ ὠνομάσθησαν Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπεὶ δὲ πολλοὶ Πατέρες ἦσαν καὶ μαθηταὶ τῶν Ἀποστόλων, ὠνομάσθησαν Ἀποστολικοὶ Πατέρες.

Οἱ πατέρες αὐτοὶ ἤκμασαν ἀπὸ τὸ 75—150 μ. Χ. Μεταξὺ τῶν πρώτων Ἀποστολικῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅπως ἐμάθομεν, ἦτο ὁ Ἰγνάντιος ὁ Θεοφόρος καὶ ὁ Ἅγιος Πολύκαρπος Σμύρνης. Κατὰ τὴν περίοδον πάλιν τῶν αἰρέσεων ἡ ἐκκλησία μας μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἀνέδειξε νέους καὶ μεγάλους σοφοὺς καὶ θρησκευτικοὺς ἄνδρας. Οἱ ἄνδρες αὐτοὶ

ἀνεδείχθησαν πραγματικοὶ διάδοχοι τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων καὶ τῶν πρώτων Ἀποστολικῶν Πατέρων.

Οἱ ἅγιοι αὐτοὶ ἄνδρες μὲ τὴν καθημερινήν των διδασκαλίαν καὶ τὰ σοφὰ θρησκευτικὰ βιβλία ποῦ ἔγραψαν, ἀνέτρεψαν ὅλας τὰς ἀντιχριστιανικὰς αἱρέσεις.

Ἐσιτερέωσαν τὴν χριστιανικὴν πίστιν καὶ ἀνεδείχθησαν ἀκλόνητοι στύλοι τῆς Ὁρθοδόξιας.

Τοὺς ἁγίους τοὺτους ἄνδρας ἡ ἐκκλησία μας τοὺς ὀνομάζει Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας.

24. Ὁ Μέγας Ἀθανάσιος

Πρῶτος πατέρας τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς ἐκκλησίας, εἶναι ὁ Μέγας Ἀθανάσιος.

Ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος ἐγεννήθη τὸ 296 μ. Χ. εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν.

Ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ἐφαίνετο ὅτι εἶχε ζῆλον νὰ γίνῃ κληρικός, διὰ νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ. Δι' αὐτό, ἀνέλαβε νὰ τὸν μορφώσῃ ὁ ἐπίσκοπος τῆς Ἀλεξανδρείας Ἀλέξανδρος Ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος ἔλαβε μεγάλην θεολογικὴν μόρφωσιν καὶ ἀνεδείχθη ἓνας ἀπὸ τοὺς σοφωτέρους διδασκάλους τῆς ἐκκλησίας μας. Ὅταν ἀκόμη ἦτο νέος ἐχειροτονήθη ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας διάκονος. Εἰς τὴν πρώτην Οἰκουμενικὴν Σύνοδον ὁ Ἀλέξανδρος τὸν εἶχε παρὲς μαζί του. Ἐκεῖ, ὅπως ἐμαθομεν, μὲ τὴν ρητορικὴν του ἱκανότητα καὶ μὲ τὰ ἰσχυρὰ ἐπιχειρήματά του, καταπολέμησε τὴν αἵρεσιν τοῦ Ἀρείου. Ἀργότερα ἐχειροτονήθη ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπον Ἀλέξανδρον ἱερεὺς.

Κατὰ τὸ ἔτος 326 μ. Χ. ἀπέθανεν ὁ Ἀλέξανδρος. Ὁ λαὸς τῆς Ἀλεξανδρείας, ἐπεὶ ἐγνώριζε τὸν ἅγιον βίον τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου καὶ τὴν μεγάλην θεολογικὴν του μόρφωσιν, τὸν ἐζήτησε διὰ ἐπίσκοπον.

Τὸ ἔτος 326 μ. Χ. ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας. Οἱ Ἀρειανοὶ ἐπεὶ ἐβλεπον, ὅτι ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος ἦτο ἰσχυρὸς ἀντίπαλός των, ἀπεφάσισαν νὰ τὸν ἐξοντώσουν. Διὰ νὰ ἐπιτύχουν τὴν ἐξόντωσιν του ἤρχισαν νὰ τὸν συκοφαντοῦν καὶ νὰ τὸν διαβάλουν στὸν Αὐτοκράτορα. Μὲ τὰς συκοφαντίας ἔπεισαν τὸν αὐτοκράτορα καὶ τὸν ἔστειλεν ἐξορία. Τότε οἱ Ἀρειανοὶ εὗρηκαν εὐκαιρίαν καὶ ἤρχισαν πάλιν τὴν αἰρετικὴν των διδασκαλίαν.

Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος γράφει, ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, εἰς τὰ ἀρτοποιεῖα, τὰ παντοπωλεῖα καὶ παντοῦ ἐγένετο συζήτησις διὰ τὴν αἵρεσιν τοῦ Ἀρείου. Ἐνας ἄλλος ἱστορικός

γράφει, ὅτι καὶ μεταξὺ τῶν μελῶν τῶν οἰκογενειῶν ἐγίνοντο μεγάλοι φιλονεικίαι διὰ τὴν αἵρεσιν αὐτήν. Δὲν ἐπέρασε πολὺς καιρὸς καὶ ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὴν ἐξορίαν.

Οἱ Ἀρειανοὶ ὅμως, δὲν ἔπαυσαν τὰς συκοφαντίας τῶν καὶ τὰς διαβολὰς τῶν. Δι' αὐτὸ κατόρθωσαν καὶ ἐξώρισθῃ καὶ πάλιν. Εἰς τὸ διάστημα τῶν 45 ἐτῶν, ποὺ ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος ἦτο ἐπίσκοπος, εἶχεν ἐξορισθῇ δέκα φορές.

Ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος ἔμεινεν εἰς τὴν ἐξορίαν κατὰ διαστήματα εἴκοσι χρόνια.

Παρ' ὅλους τοὺς διωγμούς, οὐδέποτε ἐγόγγυσεν. Ὁπλισμένος ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος μετ' ἀκλόνητον χριστιανικὴν πίστιν καὶ μετ' ὅλας τὰς χριστιανικὰς ἀρετάς, κατεπολεμοῦσε μετ' θάρρος τὸν Ἀρειανισμόν. Ἐγραψε πολλὰ βιβλία ἐναντίον τῶν Ἀρειανῶν καὶ ἄλλων αἰρετικῶν. Ὁ ἐνάρετος βίος καὶ γενικῶς ὅλαι αἱ ἀρεταὶ τοῦ Ἀθανασίου προσκαλοῦσαν τὸν θαυμασμόν καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου. Δι' αὐτὸ καὶ γράφει τὰ ἑξῆς :

«Ὅταν ἐπαινῶμεν τὸν Ἀθανάσιον, ἐπαινοῦμεν τὴν ἀρετήν, διότι ἀρετὴ καὶ Ἀθανάσιος εἶναι τὸ ἴδιον». Ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος ἀπέθανεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν τὸ ἔτος 373 μ. Χ. Ἡ ἐκκλησία μας τιμῆσασα τοὺς ἀγῶνας τοῦ ὑπὲρ τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸν κατέταξε μεταξὺ τῶν Ἁγίων καὶ μεγάλων Πατέρων. Ἡ μνήμη τοῦ ἑορτάζεται τὴν 18ην Ἰανουαρίου, ἡ δὲ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων τοῦ, τὴν 2αν Μαΐου. Εἰς τὴν μνήμην τοῦ ψάλλεται τὸ ἑξῆς ἀπολυτίκιον:

«Στύλος γέγονας ὀρθοδοξίας, θείοις δόγμασιν ὑποστηρίζων, τὴν ἐκκλησίαν, ἱεράρχα Ἀθανάσιε. Τὸ γὰρ Πατρὶ τὸν Υἱὸν ὁμοούσιον ἀνακηρύξας, κατήσχυνας Ἀρειον, Πάτερ ὅσιε, Χριστὸν τὸν θεὸν ἱκέτευε, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος».

Ἐξηγήσεις: Ἐχεις γίνει στύλος τῆς Ὁρθοδοξίας, διότι μετὰ τὰ θεῖα δόγματα, ὑπεστήριξες τὴν ἐκκλησίαν ἱεράρχα Ἀθανάσιε. Διότι, διὰ ἐκήρυξες ὅτι ὁ Υἱὸς εἶναι ὁμοῖος εἰς τὴν οὐσίαν μετὰ τὸν Πατέρα, ἐντρόπιασες τὸν Ἀρειον. Πατέρα ἅγιε, παρακάλει τὸν Χριστὸν, ποὺ εἶναι ὁ Θεὸς μας νὰ μᾶς χαρίῃ τὴν μεγάλην τοῦ εὐσπλαχνίαν.

25. Ἰουλιανὸς ὁ Παραβάτης

Ὁ Ἰουλιανὸς ὁ Παραβάτης ἦτο ἀνεψιὸς τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας, μαζί με τὸν ἀδελφόν του, τὸν Γάλλον, εἶχον λάβει χριστιανικὴν ἀνατροφὴν καὶ προωρίζοντο νὰ γίνουν κληρικοί. Τὰ πρῶτα γράμματα τὰ ἔμαθεν εἰς τὴν Καππαδοκίαν.

Κατόπιν, μετὰ τὴν ἄδειαν τοῦ θεοῦ τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου, ἐπῆγεν εἰς τὰς σχολὰς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῆς Νικομηδείας καὶ τῶν Ἀθηνῶν. Εἰς τὰς Ἀθήνας ἐσπούδαζαν τότε ὁ Μέγας Βασίλειος καὶ ὁ Θεολόγος Γρηγόριος. Εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς σχολὰς ἐδίδασκον Ἐθνικοὶ διδάσκαλοι. Δι' αὐτό, ὅταν ὁ Ἰουλιανὸς ἐτελείωσεν τὰς σπουδὰς του, εἶχε μεταβληθῇ τελείως. Εἶχεν ἐγκαταλείψει τὰς χριστιανικὰς του ἰδέας καὶ ἐγένεν εἰδωλολάτρης.

Ὅταν ὁ Ἰουλιανὸς ἐγένε αὐτοκράτωρ (361 μ. Χ.), ἐφάνε-
ρωσε τὰς ἀντιχριστιανικὰς του ἰδέας. Ἦρχισε νὰ θυσιάζῃ
μόνος τοῦ ἐμπρὸς εἰς τὰ εἰδῶλα. Διέταξε νὰ κτίζωνται καὶ
πάλιν οἱ ναοὶ τῶν εἰδώλων μετὰ χρήματα τῶν χριστιανῶν καὶ νὰ
γίνωνται εἰδωλολατρικαὶ ἑορταί.

Ὑπεστήριζε τοὺς ἐθνικοὺς ἱερεῖς καὶ εἰς τὰς δημοσίας θέ-
σεις διώριζεν ἐθνικοὺς. Εἰς τοὺς στρατιώτας, ποὺ ἐθυσιάζαν εἰς
τὰ εἰδῶλα, ἔδινε χρήματα.

Διὰ νὰ ἔχῃ μετὰ τὸ μέρος τοῦ τοὺς Ἰουδαίους ἤρχισε με-
τὰ ἰδικὰ του χρήματα νὰ κτίζῃ τὸν ναὸν τοῦ Σολομῶντος.

Ὁ ναὸς εἶχε κατὰ τὸν νότον τοῦ αὐτοκράτορος Οὐεσπε-
σιανοῦ, Τίτον, τὸ 70 μ. Χ., ἐπειδὴ οἱ Ἰουδαῖοι εἶχαν ἐπαναστα-
τήσῃ ἐναντίον τῶν Ρωμαίων. Τότε κατεστράφη καὶ ὅλη ἡ
πόλις τῶν Ἱεροσολύμων.

Μετὰ τὸ κτίσιμο τοῦ ναοῦ, ἤθελε νὰ δείξῃ ὁ Ἰουλιανὸς,
ὅτι δὲν θὰ ἔβγαιεν ἀληθινή ἢ προφητεία τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ποὺ εἶχεν εἰπῇ, ὅτι δὲν θὰ ἔμενε λίθος ἐπὶ
λίθου εἰς τὸν ναὸν τοῦ Σολομῶντος, (Ματθ. κδ' στίχ. 1—3).
Ὅταν ἔκτισαν μέρος τοῦ ναοῦ, ἐγένε μεγάλος σεισμὸς καὶ
ἔπεσε φωτιὰ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέστρεψε τὴν οἰκοδομήν.
Ὁ Ἰουλιανὸς, ἀντὶ νὰ συνοισθανθῇ ἀπὸ τὸ θαῦμα αὐτό, ἐξα-
κολουθοῦσε μετὰ φανατισμὸν τὰς ἐνεργείας του διὰ τὴν ἐξάπλω-
σιν τῆς εἰδωλολατρείας.

Ἐμισοῦσε πολὺ τοὺς ἐπισκόπους καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς
συσπουδαστάς του, τὸν Μέγα Βασίλειον καὶ τὸν Γρηγόριον
τὸν Θεολόγον.

Ἔβλεπεν ὅτι, μὲ τὰ χριστιανικά των κηρύγματα τὸν ἡμπόμενον διὰ νὰ ἐξαπλώσῃ τὴν εἰδωλολατρείαν.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος μάλιστα, ὁ Νανζιανζηνός, (πατέρας τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου), τὸν κατέκρινε καὶ δημοσίᾳ ὡς ἄσεβη καὶ παραβάτην.

Ὁ Ἰουλιανός, ὅταν τὸ ἔμαθε, διέταξε καὶ ἐκρήμνισαν τὸν ναὸν, ποῦ ἱεουργοῦσεν ὁ Γρηγόριος. Οἱ εἰδωολάτραι βλέποντες τὴν ὑποστήριξιν τοῦ αὐτοκράτορος, ἐνόμισαν ὅτι ἐπεκράτησε καὶ πάλιν ἡ ἐθνικὴ θρησκεία. Δι' αὐτὸ ἤρχισαν ν' ἀπειλοῦν τοὺς χριστιανούς.

Ὁ Ἰουλιανός, παρ' ὅλας τὰς ἀντιχριστιανικὰς του ἐνεργείας, ἔβλεπεν ὅτι ὁ χριστιανισμὸς εἶχε ριζώσει βαθειὰ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν χριστιανῶν. Ἔβλεπεν ὅτι αἱ ἐνέργειαι του καὶ τὰ βιβλία ποῦ ἔγραψε ἐναντίον τοῦ χριστιανισμοῦ, δὲν ἔφεραν κανὲν ἀποτέλεσμα. Δι' αὐτὸ, ἤρχισε ν' ἀπογοητεύεται. Κατὰ τὸ ἔτος 363 μ. Χ. ποῦ ἐπολεμοῦσε ἐναντίον τῶν Περσῶν, ἐτραυματίσθη μὲ ἀκόντιον. Τότε ἀφοῦ ἔβγαλεν ἀπὸ τὸ στήθος του τὸ ἀκόντιον, ἐφώνασε «Νενίκηκάς με Ναζωραῖε». Δηλαδή μὲ ὅλας τὰς ἀντιχριστιανικὰς μου ἐνεργείας δὲν ἠμπόρεσα νὰ σοῦ κάμω τίποτε Ναζωραῖε. Μὲ ἔχεις νικήσει Ἡ ἐκκλησία μας ὀνομάζει τὸν Ἰουλιανὸν παραβάτην, διότι ἠρνήθη τὴν χριστιανικὴν πίστιν.

26. Ὁ Μέγας Βασίλειος

Ὁ Μέγας Βασίλειος ἐγεννήθη τὸ ἔτος 330 μ. Χ. εἰς τὴν Καισάρειαν τῆς Καππαδοκίας. Κατήγετο ἀπὸ πλουσίαν οἰκογένειαν. Ὁ πατέρας του ἐξασκοῦσε τὸ ἐπάγγελμα τοῦ δικηγόρου. Ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ἔλαβε χριστιανικὴν ἀνατροφὴν καὶ μόρφωσιν, ἀπὸ τὴν εὐσεβῆ μητέρα του, τὴν Ἑμμέλειαν.

Τὰ πρῶτα γράμματα τὰ ἐδιδάχθη εἰς τὴν Νεοκαισάρειαν τοῦ Πόντου, ἀπὸ τὴν μάμμην του Μακρίναν. Κατόπιν ἐξηκολούθησε τὰς σπουδὰς του εἰς τὴν Καισάρειαν.

Ἐπειδὴ ἐπιθυμοῦσε νὰ μορφωθῇ περισσότερον, ἐπῆγεν εἰς τὰς σχολὰς τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐκεῖ ἔγινε μαθητὴς τοῦ διασήμευ Ἐθνικοῦ ρήτορος Λιβανίου.

Μετὰ τὰς ἐκεῖ σπουδὰς του καὶ εἰς ἡλικίαν 21 ἐτῶν, ἐπῆγεν εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἐκεῖ συνεδέθη φιλικῶς μὲ τὸν Γρηγόριον τὸν Θεολόγον.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς διαμονῆς του εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπως λέγει ὁ Γρηγόριος, οἱ δύο νέοι, δύο δρόμους ἐγνώρισαν. Τὸν ἕναν ποὺ τοὺς ὠδηγοῦσεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸν ἄλλον εἰς τὸ σχολεῖον. Μόνον κατὰ τὸ σῶμα οἱ δύο νέοι ἦσαν χωρισμένοι. Ἡ ψυχὴ καὶ τῶν δύο ἦτο μία. Εἶχαν δηλαδὴ καὶ οἱ δύο τὰ ἴδια χριστιανικὰ καὶ ψυχικὰ χαρίσματα. Εἰς τὰς Ἀθήνας οἱ δύο νέοι παρέμειναν τέσσαρα χρόνια. Κατόπιν ἐπέστρεψαν

Ὁ Ἅγιος Βασίλειος

εἰς τὴν πατρίδα των. Εἰς τὴν Καισάρειαν ὁ Βασίλειος ἐξασκοῦσε τὸ ἐπάγγελμα τοῦ δικηγόρου. Μέσα εἰς τὴν ψυχὴν του ἠσθάνετο ἕνα κενόν. Ἔβλεπεν ὅτι μόνον ἡ μελέτη τῆς Ἀγίας Γραφῆς, χαρίζει εἰς τὸν ἄνθρωπον πραγματικὴν εὐτυχίαν καὶ χαράν. Δι' αὐτὸ κατὰ τὸ ἔτος 358 μ. Χ. ἐγκατέλειψε τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα καὶ ἐπῆγεν εἰς πολλὰ μοναστήρια. Τέλος τὸ ἔτος 359 ἐπῆγεν εἰς τὸν Πόντον καὶ ἵδρυσεν μοναστήριον πλησίον εἰς τὸν ποταμὸν Ἰρίν. Ἐκεῖ μαζί με τὸν Γρηγόριον τὸν Ναζιανζηνόν, παρέμειναν πέντε ἔτη καὶ ἠσχολοῦντο μετὰ τὴν μελέτην τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων.

Συνέγραψε πολλά ἐκκλησιαστικά βιβλία καὶ κανονισμόν «περὶ τῆς ζωῆς τῶν μοναχῶν». Εἰς τὴν ἔρημον ὁ Μέγας Βασίλειος ἔγραφε καὶ ἠγωνίζετο ἐναντίον τῶν Ἀρειανῶν.

Κατὰ τὸ ἔτος 364, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του καὶ ἐχειροτονήθη ἱερεὺς. Ὁ χριστιανικός του βίος καὶ αἱ χριστιανικαὶ του ἀρεταὶ καὶ τὰ φιλανθρωπικά του αἰσθήματα ἔγιναν γνωστά εἰς ὅλην τὴν Καισάρειαν. Δι' αὐτό, ὅταν ἀπέθανεν ὁ Ἐπίσκοπος Καισαρείας Εὐδόκιμος, ὅλος ὁ λαὸς ἐζητοῦσε νὰ γίνῃ Ἐπίσκοπος.

Ὅταν ὁ ἅγιος Βασίλειος ἔγινεν Ἐπίσκοπος ἐπώλησε τὴν περιουσίαν του καὶ μὲ τὰ χρήματα αὐτὰ ἔκτισε διάφορα φιλανθρωπικά ἱδρύματα. Νοσοκομεῖα, ὀρφανοτροφεῖα καὶ πτωχοκομεῖα. Εἰς τὰ ἱδρύματα αὐτὰ εὗρισκον προστασίαν καὶ ἀνακούφισιν οἱ ἀσθενεῖς, τὰ ὀρφανὰ καὶ οἱ γέροντες. Τὸ πτωχοκομεῖον ἀπὸ τὸ ὄνομά του ὠνομάσθη Βασιλείας. Διὰ τῶν καθημερινῶν του ἐπίσης κηρυγμάτων, κατεπολέμησε μὲ θάρρος τοὺς Ἀρειανούς καὶ ἐστερέωσε τοὺς χριστιανούς εἰς τὴν ὀρθὴν χριστιανικὴν πίστιν.

Ὁ τότε αὐτοκράτωρ Οὐάλης ὑπεσιήριζε τὸν Ἀρειον. Δι' αὐτό, παρήγγειλεν εἰς τὸν Βασίλειον μὲ τὸν ἐπίτροπόν του Μόδεστον, νὰ παύσῃ νὰ κατηγορῇ τοὺς Ἀρειανούς.

«Ἄν ἐξακολουθήσης, τοῦ εἶπεν ὁ Μόδεστος, νὰ κηρύττης κατὰ τοῦ Ἀρειανισμοῦ, δὲν θὰ χάσης μόνον τὴν φιλίαν τοῦ Βασιλέως, ἀλλὰ θὰ σοῦ δημευθῇ ἡ περιουσία, θὰ ἐξορισθῇς καὶ τέλος θὰ θανατωθῇς μὲ πολλὰ βασανιστήρια».

Εἰς τοὺς λόγους τούτους τοῦ Μοδέστου, ὁ Μέγας Βασίλειος ἔδωκε τὴν ἐξῆς ἀπάντησιν :

«Νὰ εἴπῃς εἰς τὸν αὐτοκράτορα ὅτι, ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν ἀντραφῇ μὲ τὰ λόγια τοῦ Εὐαγγελίου, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ παύσουν νὰ κηρύττουν τὴν ἀλήθειαν. Τὴν φιλίαν τοῦ Βασιλέως, χωρὶς χριστιανικὴν πίστιν, τὴν θεωρῶ καταστρεπτικὴν. Τὴν δὴ μευσιν τῆς περιουσίας δὲν τὴν φοβοῦμαι, διότι, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ παλαιὰ ράσσα ποὺ φορῶ καὶ ἀπὸ μερικά βιβλία, δὲν ἔχω τίποτε ἄλλο. Οὐτε τὴν ἐξορίαν φοβοῦμαι, διότι εἰς τὸν κόσμον τοῦτον εἴμεθα προσωρινοὶ καὶ ξένοι. Ἡ πραγματικὴ μας πατρίδα εἶναι ὁ οὐρανός. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰς ἀπειλὰς τῶν βασανιστηρίων δὲν πιοοῦμαι. Τὸ σῶμα μου εἶναι τόσον ἀσθενικόν,

ὥστε δὲν θὰ ἀνθέξη νὰ αἰσθανθῇ τοὺς πόνους. Ὁ θάνατος θὰ ἔλθῃ πολὺ γρήγορα καὶ ἔτσι θὰ ἐνωθῶ μὲ τὸν Θεόν».

Ὅταν ὁ Οὐάλης ἤκουσεν ἀπὸ τὸν Μόδεστον τὴν ἀπάντησιν τοῦ Βασιλείου, ἐθαύμασε διὰ τὸ θάρρος του καὶ ἀπὸ τότε τὸν ἄφησε πλέον ἐλεύθερον.

Ὅταν ὁ Μέγας Βασίλειος ἔδιδε τὴν ἀπάντησιν αὐτὴν εἰς τὸν Οὐάλην, παρευρίσκετο ἐκεῖ καὶ ὁ Γρηγόριος ὁ Νανζιανζηνός.

Ὁ Μέγας Βασίλειος ἔγραψε πολλὰ ἐκκλησιαστικά βιβλία, τὰ ὁποῖα σώζονται μέχρι σήμερον. Εἰς τὰ βιβλία του ἐρμηνεύει τὴν ἁγίαν Γραφήν, δίδει συμβουλὰς εἰς τοὺς νέους καὶ κατηγορεῖ τὴν ἀῖρσιν τῶν Ἀρειανῶν.

Ἐγραψεν ἀκόμη καὶ ἀκόλουθίαν τῆς θείας λειτουργίας, ἡ ὁποία τελεῖται δέκα φορές τὸ ἔτος. Ὁ Μέγας Βασίλειος ἀπέθανε τὸ ἔτος 379 μ. Χ.

Ἡ ἐκκλησία μας τὸν ἀνεκήρυξεν ἅγιον καὶ διὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν του δρᾶσιν καὶ τὴν συγγραφὴν πολλῶν θρησκευτικῶν βιβλίων, τὸν ὀνομάζει Μέγαν καὶ Οἰκουμενικὸν διδάσκαλον. Τὸν ὀνομάζει ἀκόμη καὶ Οὐρανοφάντορα, διότι ἠγωνίσθη διὰ τὴν ὀρθόδοξον χριστιανικὴν πίστιν. Ἡ μνήμη του ἐορτάζεται τὴν 1ην Ἰανουαρίου. Καὶ αὐτὴν ψάλλεται τὸ ἑξῆς ἀπολυτίκιον :

«Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξηλθεν ὁ φθόγγος σου ὡς δεξαμένην τὸν λόγον σου, δι' οὗ θεοπρεπῶς ἐδογματίσας, τὴν φύσιν τῶν ὄντων ἐτρένωσας, τὰ τῶν ἀνθρώπων ἤθη κατεκόσμησας. Βασιλεῖον ἱεράτευμα, Πάτερ ὅσιε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἱκέτευε, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος».

Ἐξηγήσις : Εἰς ὅλον τὸν κόσμον διεδόθη ἡ διδασκαλία σου καὶ μὲ προθυμίαν τὴν ἐδέχθη. Μὲ τὴν διδασκαλίαν σου ἐκήρυξες τὴν ἀλήθειαν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ὁ δημιουργὸς τοῦ κόσμου. Μὲ τὸν χριστιανικὸν σου βίον ἔδειξας εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι πρέπει νὰ ζοῦν ὅλοι τὴν χριστιανικὴν ζωὴν. Ἱεράρχα Βασιλεῖε, Πάτερ ἅγιε, παρακάλει τὸν Θεόν, νὰ χαρίσῃ σωτηρίαν εἰς τὰς ψυχὰς μας.

27. Γρηγόριος ὁ Νανζιανζηνός

Ὁ Γρηγόριος ὁ Νανζιανζηνός ἐγεννήθη τὸ ἔτος 329 εἰς τὴν πόλιν Ναζιανζὸν τῆς Καππαδοκίας, δι' αὐτὸ ὠνομάσθη καὶ

Νανζιανζηνός. Ὁ πατέρας του ἦτο ἐπίσκοπος τῆς Νανζιανζοῦ καὶ ὠνομάζετο Γρηγόριος.

Ἀπὸ τὴν εὐσεβῇ καὶ ἐνάρετον μητέρα του Νόνναν, ἔλαβεν ἀρίστην χριστιανικὴν ἀνατροφὴν καὶ μόρφωσιν. Ὄταν ἔβγαλε τὸ δημοτικὸν σχολεῖον, διὰ νὰ μορφωθῇ περισσότερο, ἐπῆγεν εἰς τὰ ἀνώτερα σχολεῖα τῆς Καισαρείας. Ἐκεῖ ἐγνώρισθῃ μὲ τὸν Μέγαν Βασίλειον.

Εἰς τὴν Καισαρείαν παρέμεινεν τρία χρόνια. Κατόπιν ἐπῆ-

Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος

γεν εἰς τὴν Καισαρείαν τῆς Παλαιστίνης καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν, ὅπου ἐδιδάχθη θεολογικὰ μαθήματα.

Ἀπὸ τὴν Ἀλεξανδρείαν ἐπῆγεν εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἐκεῖ, ὅπως ἐμάθομεν, παρηκολούθησε μαζί μὲ τὸν Μέγαν Βασίλειον ἀνώτερα μαθήματα καὶ ἐγνώρισθῃ μὲ τὸν Ἰουλιανὸν τὸν παραβάτην.

Τὸ ἔτος 357 μ.Χ. ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του, ὅπου παρέμεινεν ἕνα χρόνο. Κατόπιν ἐπῆγεν εἰς τὸν Πόντον πλησίον τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. Ἐκεῖ, ὅπως ἐμάθομεν, ἐμελετοῦ-

σαν τὴν Ἀγίαν Γραφὴν καὶ συνέγραψαν πολλὰ ἐκκλησιαστικά βιβλία. Ἀπ' ἐκεῖ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα Του, ὅπου παρὰ τὴν θέλησιν του ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς του ἱερέως. Βραδύτερον ὁ Μέγας Βασίλειος τὸν ἐχειροτόνησεν Ἐπίσκοπον. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατέρα του, ἀνέλαβε τὴν Ἐπισκοπὴν τῆς Ναζιανζοῦ.

Ἡ φήμη του διὰ τὰς χριστιανικὰς του ἀρετάς, διὰ τὴν εὐσέβειάν του καὶ τὴν ρητορικὴν του δύναμιν, εἶχεν ἐξαπλωθῇ εἰς ὅλας τὰς ἐκκλησίας.

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην αὐτοκράτωρ ἦτο ὁ Οὐάλης, ὁ ὁποῖος ὑπεστήριζε τοὺς Ἀρειανούς. Δι' αὐτὸ ἡ ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἦτο ἀναστατωμένη. Ὅλαι αἱ ἐκκλησίαι εὗρισκοντο εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἀρειανῶν. Μόνον τὴν μικρὰν ἐκκλησίαν τῆς ἀγίας Ἀναστασίας εἶχον οἱ ὀρθόδοξοι χριστιανοί.

Εἰς τὴν δύσκολον αὐτὴν στιγμὴν τῆς Ὁρθοδοξίας ὁ μόνος κατάλληλος ἦτο ὁ Γρηγόριος.

Οἱ χριστιανοὶ τὸν ἐζήτησαν διὰ νὰ τοὺς τονώσῃ τὴν πίστιν των εἰς τὸν Χριστόν. Ὁ Γρηγόριος μὲ προθυμίαν ἐδέχθη τὴν πρόσκλησιν των καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἐκεῖ, ἀπὸ τὸν ναὸν τῆς ἀγίας Ἀναστασίας ἐξεφώνησε πέντε σπουδαίους λόγους, περὶ τῆς Θεότητος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἀπὸ τοὺς λόγους αὐτοὺς ὠνομάσθη Θεολόγος. Μὲ τοὺς λόγους του κατάρθωσεν, ὅχι μόνον τὴν πίστιν τῶν χριστιανῶν νὰ τονώσῃ, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς Ἀρειανούς νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν ὀρθὴν χριστιανικὴν πίστιν.

Οἱ Ἀρειανοί, ὅταν εἶδαν τὴν μεταστροφὴν τῶν χριστιανῶν, ἀπεφάσισαν νὰ τὸν κακοποιήσουν.

Κατὰ τὴν ἐορτὴν λοιπὸν τοῦ Πάσχα, ποὺ ὁ Γρηγόριος ἐβάπτιζε τοὺς κατηχουμένους, ἤρχισαν νὰ τὸν λιθοβολοῦν (21 Ἀπριλίου 379 μ.Χ.). Ἀτάραχος ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ἐδέχθη τὴν ἐπίθεσιν καὶ προσήυχετο δι' αὐτούς. Τὸ ἐπόμενον ἔτος (380 μ.Χ.) ἔγινεν αὐτοκράτωρ ὁ Θεοδόσιος ὁ Μέγας.

Οὗτος ἀπεμάκρυνεν ἀπ' ὅλους τοὺς ναοὺς τοὺς Ἀρειανούς καὶ ἐξέλεξε Πατριάρχην τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸν Γρηγόριον.

Τὸ ἔτος 381 μ.Χ. ὁ Γρηγόριος ἔλαβε μέρος ὡς πρόεδρος εἰς τὴν Β' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον. Ἡ Σύνοδος αὕτη, ὅπως ἐμά-

Θομεν, κατεδίκασε τὴν αἵρεσιν τοῦ Μακεδονίου, ὁ ὁποῖος δὲν παρεδέχετο τὴν θεότητα τοῦ Ἀγίου Πνεύματος.

Ὁ Γρηγόριος, ἀφοῦ ἐστερέωσε διὰ τῶν κηρυγμάτων του τὴν ὀρθόδοξον χριστιανικὴν πίστιν, παρητήθη ἀπὸ Πατριάρχης καὶ ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὴν Νανζιανζόν.

Κατόπιν ἔφυγεν ἀπ' ἐκεῖ καὶ ἐπῆγεν εἰς ἓνα ἀγρόκτημα τοῦ πατέρα του. Ἐκεῖ ἔγραψε διάφορα ἐκκλησιαστικά βιβλία, πολλὰ τῶν ὁποίων σώζονται μέχρι σήμερον. Κατὰ τὸ ἔτος 390 μ. Χ. ἀπέθανεν.

Ἡ ἐκκλησία μας διὰ τοὺς μεγάλους ἀγῶνας του ἐναντίον τῶν αἵρετικῶν, τὸν ἀνεκήρυξεν ἅγιον καὶ τὸν κατέταξε μετὰ τῶν μεγάλων πατέρων καὶ διδασκάλων. Ἡ μνήμη του ἑορτάζεται τὴν 25 Ἰανουαρίου. Κατ' αὐτὴν ψάλλεται τὸ ἐξῆς ἀπολυτίκιον :

«Ὁ ποιμενικὸς αὐλὸς τῆς Θεολογίας σου, τὰς τῶν ρητόρων ἐνίκησε σάλπιγγας. Ὡς γὰρ τὰ βάθη τοῦ πνεύματος ἐκζητήσαντι καὶ τὰ κάλλη τοῦ φθέγματος προσέτεθῃ σοι. Ἀλλὰ πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, Πάτερ Γρηγόριε, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν».

Ἐξηγήσις : Ἡ μεγάλη σου θεολογικὴ μόρφωσις καὶ ἡ ρητορικὴ δύναμις ἐνίκησε τὴν διδασκαλίαν τῶν αἵρετικῶν. Διότι ἐζήτησες τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν μὲ τὴν μελέτην σοῦ ἐδόθη καὶ ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ ἡ χάρις τῆς ρητορίας. Ἀλλὰ Πατέρα Γρηγόριε παρακάλει Χριστὸν τὸν Θεὸν νὰ σώσῃ τὰς ψυχὰς μας.

28. Θεοδόσιος ὁ Μέγας

Οἱ μετὰ τὸν Μέγαν Κωνσταντῖνον αὐτοκράτορες, ἐκτὸς τοῦ Ἰουλιανοῦ, ἐπροστάτευαν μὲν τὸν χριστιανισμόν, δὲν κατεδίωξαν ὅμως τοὺς εἰδωλολάτραις.

Ὅταν ἔγινεν αὐτοκράτωρ ὁ Θεοδόσιος ὁ Μέγας, τὸ 380 μ.Χ., ἐπειδὴ εἶχε μεγάλον θρησκευτικὸν ζῆλον καὶ ἀγαποῦσε τοὺς χριστιανούς, ἀπεφάσισε νὰ καταδιώξῃ τοὺς αἵρετικούς καὶ τὴν εἰδωλολατρικὴν θρησκείαν. Διὰ νὰ φέρῃ τὴν ἡσυχίαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἔδωξε ὅλους τοὺς κληρικούς, ποὺ παρεδέχοντο τὴν αἵρεσιν τοῦ Ἀρείου καὶ ἔκαμε Πατριάρχην τὸν Γρηγόριον τὸν Θεολόγον. Τότε ἐκάλεσε τὴν Β' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, ἡ ὁποία κατεδίκασε τὴν αἵρεσιν τοῦ Μακεδονίου.

Κατόπιν ἔκαμε διάταγμα νά κρημνίζωνται οἱ εἰδωλολατρικοί ναοὶ καὶ ἀπηγόρευσε πλέον τὴν λατρείαν τῶν εἰδώλων. Κατήγγησε τὰ μαντεῖα καὶ τοὺς ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας.

Κατὰ τὸ ἔτος 386 μ. Χ. ἔστειλεν εἰς τὴν Αἴγυπτον τὸν πρωθυπουργόν του Κυνήγιον, μὲ τὴν ἐντολὴν νά καταστρέψῃ ὅλους τοὺς εἰδωλολατρικοὺς ναοὺς καὶ νά ἐξαλείψῃ τὴν εἰδωλολατρικὴν θρησκείαν. Τότε κατεστράφη καὶ ὁ μέγας καὶ σπουδαῖος εἰς τέχνην ναὸς τοῦ Σεράπιδος «Σεραπεῖον», ποῦ εὑρίσκετο εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην κατεστράφησαν ὅλοι σχεδὸν οἱ εἰδωλολατρικοί ναοὶ τῆς Αἰγύπτου, τῆς Παλαιστίνης καὶ τῆς Συρίας.

Οἱ χριστιανοί, μὲ ἐπικεφαλῆς κληρικούς, φανατισμένοι ἀπὸ τοὺς διωγμούς, ποῦ τοὺς εἶχον κάμει οἱ εἰδωλολάτραι, ἐκρήμνιζον τοὺς ναοὺς τῶν καὶ τοὺς κατεδίωκον. Πολλὰ συγκρούσεις ἔγιναν μεταξὺ χριστιανῶν καὶ ἐθνικῶν καὶ πολλοὶ ἐφονεύθησαν.

Πολλὰς φορὰς ἐλάμβανε μέρος εἰς τὰς συγκρούσεις καὶ ὁ στρατὸς. Πολλὰ ἔργα τέχνης κατεστράφησαν τότε.

Τοὺς διωγμοὺς ἐναντίον τῶν ἐθνικῶν, τοὺς κατέκριναν πολλοὶ πατέρες τῆς ἐκκλησίας, διότι ἦσαν ἀντίθετοι πρὸς τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν. Ὁ χριστιανισμὸς, ἔλεγον οἱ πατέρες τῆς ἐκκλησίας, διδάσκει τὴν ἀγάπην καὶ κατακρίνει τὴν βίαν καὶ τοὺς διωγμούς.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἔλεγε ὅτι: «Δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς χριστιανοὺς νά καταστρέφουν τὴν πλάνην μὲ τὴν βίαν, ἀλλὰ μὲ τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν ἀγάπην».

Παρά τὰς συμβουλὰς τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας, κατεδίωξαν τοὺς ἐθνικοὺς καὶ οἱ ἄλλοι αὐτοκράτορες. Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν ἡ ἐθνικὴ θρησκεία ἤρχιζε νά ἀφανίζεται.

29. Ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἐγεννήθη τὸ ἔτος 343 μ. Χ. εἰς τὴν Ἀντιόχειαν τῆς Συρίας. Ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ἔμεινε ὀρφανὸς ἀπὸ πατέρα. Δι' αὐτό, ἀνέλαβε τὴν μόρφωσίν του, ἡ εὐσεβὴς καὶ ἐνάρετος μητέρα του, ἡ Ἀνθοῦσα. Ἐπειδὴ ἡ Ἀνθοῦσα ἀγαποῦσε πολὺ τὴν χριστιανικὴν θρη-

σκεῖαν, ἔδωσεν εἰς τὸν Ἰωάννην χριστιανικὴν ἀνατροφὴν καὶ μόρφωσιν.

Ὅταν ὁ Ἰωάννης ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα, ἠκολούθησε ρητορικὰ μαθήματα πλησίον τοῦ περιφήμου ρήτορος Λιβανίου.

Ὁ Λιβάνιος ἐθαύμαζε τὸν Ἰωάννην διὰ τὴν ρητορικὴν του ἱκανότητα. Δι' αὐτό, ὅταν τὸν ἐρωτοῦσαν ποῖον θὰ ἄφηνε διάδοχόν του, ἔλεγε : «Τὸν Ἰωάννην, ἃν δὲν ἦτο χριστιανός».

Ὅταν ὁ Ἰωάννης ἐτελείωσε τὰ ρητορικά μαθήματα, ἐβαπτίσθη.

Κατόπιν παρηκόλουθησεν ἀνώτερα θεολογικὰ μαθήματα

Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος

εἰς τὴν θεολογικὴν σχολὴν τῆς Ἀντιοχείας. Ὅταν ἐφοίτοῦσε εἰς τὴν θεολογικὴν σχολὴν, ἀπέθανεν ὁ Ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας Μελέτιος. Ὁ λαός, ποῦ ἐγνώριζεν τὸν χριστιανικὸν τοῦ βίον, τὸν ἐκάλεσε νὰ γίνῃ Ἐπίσκοπος, ἀλλὰ δὲν ἐδέχθη. Ὅταν ἐτελείωσε τὰ θεολογικὰ του μαθήματα, ἔφυγε καὶ ἐπῆγε εἰς ἕνα μοναστήρι. Ἐκεῖ ἠσχολεῖτο μὲ τὴν μελέτην τῆς Ἁγίας Γραφῆς.

Βραδύτερον ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, ὅπου κατόπιν ἐπιμονῆς τοῦ λαοῦ, ἐχειροτονήθη ἱερεὺς. Οἱ χριστιανοὶ ἐσέβοντο

τὸν Χρυσόστομον διὰ τὸν ἐνάρετον βίον του καὶ τὰ ἐξαιρετικά του κηρύγματα.

Ἡ φήμη του εἶχε φθάσει καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Δι' αὐτό, ὅταν ἀπέθανεν ὁ Πατριάρχης, ὅλος ὁ κληρὸς καὶ ὁ λαὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα Ἀρκάδιον, ὡς Πατριάρχην τὸν Ἰωάννην. Ὁ Ἀρκάδιος ἐκάλεσε τὸν Ἰωάννην εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ παρὰ τὴν θέλησίν του, ἔγινε Πατριάρχης. Προικισμένος ὁ ἅγιος Ἰωάννης μὲ ὅλας τὰς χριστιανικὰς ἀρετὰς καὶ μὲ τὴν ρητορικὴν του ἱκανότητα, ἤρχισε τὰ κηρύγματά του. Οἱ λόγοι του ἦσαν τόσον εὐχάριστοι καὶ γλυκεῖς, ὥστε ὅλοι ἔτρεχαν νὰ τὸν ἀκούσουν.

Εἰς τὰ κηρύγματά του κατέκρινε τὰς κακὰς πράξεις, ὅχι μόνον τῶν κληρικῶν καὶ τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἀρχόντων. Μὲ τὰ εἰσοδήματα τῆς Ἐπισκοπῆς του ἵδρυσεν διάφορα φιλανθρωπικὰ ἱδρύματα. Εἰς αὐτὰ εὗρισκαν ἀνακούφισιν καὶ παρηγορίαν οἱ ἀσθενεῖς, οἱ πτωχοὶ καὶ τὰ ὀρφανὰ. Ὁ ἴδιος ἐξοῦσε βίον λιτὸν καὶ καλογηρικόν. Ὁ λαὸς τὸν ὑπεραγαποῦσε διὰ τὰς ἀρετὰς του καὶ τὸν ἀπλὸν βίον του. Ἀπέκτησεν ὁμῶς ἐχθροὺς, ἐκείνους ποὺ κατέκρινε διὰ τὰς κακὰς τῶν πράξεις. Μεταξὺ ἐκείνων ποὺ κατέκρινεν, ἦτο καὶ ἡ αὐτοκράτειρα Εὐδοξία.

Αὐτὴ ἐξοῦσε βίον ἄσωτον. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης τὴν συμβούλευσε καὶ τῆς ὑπέδειξεν ὅτι ἔπρεπε νὰ διορθωθῇ. Ἡ Εὐδοξία δὲν ἔδωκε σημασίαν εἰς τὰς συμβουλὰς τοῦ Ἰωάννου καὶ ἐξακολουθοῦσε νὰ ζῇ ὅπως πρῶτα. Τότε ὁ Ἰωάννης ἤρχισε νὰ τὴν κατακρίνῃ καὶ εἰς τὰ κηρύγματά του.

Ἡ Εὐδοξία, ὅταν τὸ ἔμαθε ἐζήτησε ἀπὸ τὸν σύζυγόν της τὸν Ἀρκάδιον, νὰ τὸν στείλῃ ἐξορίαν. Ὁ Ἀρκάδιος ἐπείσθη εἰς τοὺς λόγους τῆς συζύγου του καὶ ἀπεφάσισε νὰ τὸν ἐξορίσῃ.

Ὅταν ὁ λαὸς τὸ ἔμαθεν, ἔστασίασε καὶ ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Ἀρκάδιον νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν ἀπόφασίν του. Πρὸ τῆς μεγάλης ἐπιμονῆς τοῦ λαοῦ, ὁ Ἀρκάδιος ἀνεκάλεσε τὴν ἀπόφασίν του, πρὶν ἀπομακρυνθῇ ὁ Ἰωάννης ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Ἡ Εὐδοξία ἐξακολουθοῦσε νὰ ζῇ βίον ἄσωτον. Μὲ τὴν ἄσωτον ζωὴν της, ἔδινε τὸ κακὸν παράδειγμα εἰς τὸν λαόν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Δι' αὐτό, ὁ Χρυσόστομος ἐξακολουθοῦσε νὰ τὴν κατακρίνῃ πάλιν εἰς τὰ κηρύγματά του.

Ἡ Εὐδοξία, ὅταν τὸ ἔμαθε, παρεκίνησε τὸν σύζυγόν της Ἀρκάδιον καὶ τὸν ἔστειλε κρυφὰ ἐξορία εἰς τὸν Πόντον.

Εἰς τὸν δρόμον ὁμῶς ἀπέθανεν, ἀπὸ τὰς πολλὰς κακουχίας, τὸ ἔτος 407. Ὁ λαός, ὅταν ἔμαθεν, ὅτι ἐξωρίσθη πάλιν ὁ Χρυσόστομος, ἔστασίασε καὶ ἀπὸ τὴν ὀργήν του ἔκαυσε τὸν ναὸν τῆς ἀγίας Σοφίας. Ἀργότερα ὁμῶς ἐκτίσθη πάλιν. Ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ὑπῆρξεν ὁ σπουδαιότερος ἐκκλησιαστικὸς ρήτορας. Ἐγράψε πολλὰ θρησκευτικὰ βιβλία, πολλοὺς ἐκκλησιαστικοὺς λόγους καὶ ἀκολουθίαν τῆς θείας λειτουργίας.

Ἡ ἐκκλησία μας, διὰ τοὺς μεγάλους ὑπὲρ αὐτῆς ἀγῶνας καὶ τὴν ἔξοχον χριστιανικὴν του δρᾶσιν, τὸν ἀνεκήρυξεν Ἅγιον καὶ τὸν ὠνόμασε Μεγάλον Πατέρα. Διὰ δὲ τὴν γλυκύτητα μὲ τὴν ὁποίαν ἐκήρυττε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ὠνομάσθη Χρυσόστομος.

Ἡ μνήμη του ἑορτάζεται τὴν 13ην Νοεμβρίου καὶ ἡ μετακομιδὴ τῶν λειψάνων του τὴν 27ην Ἰανουαρίου. Κατ' αὐτὴν ψάλλεται τὸ ἑξῆς ἀπολυτίκιον:

«Ἡ τοῦ στόματός σου καθάπερ πυρσὸς ἐκλάμπασα χάρις, τὴν οἰκουμένην ἐφώτισεν· ἀφιλαργυρίας τῷ κόσμῳ θησαυροὺς ἐναπέθεσεν· τὸ ὕψος ἡμῖν τῆς ταπεινοφροσύνης ὑπέδειξεν. Ἀλλὰ σοῖς λόγοις παιδεύων, Πάτερ Ἰωάννη Χρυσόστομε, πρέσβευε τῷ λόγῳ Χριστῷ τῷ Θεῷ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν»,

30. Οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι

Ὁ Μέγας Βασίλειος, ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος καὶ ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ὑπῆρξαν οἱ μεγαλύτεροι διδάσκαλοι τῆς ἐκκλησίας.

Τὰ πολλὰ καὶ σοφὰ των βιβλία, φωτίζουν ὅλους τοὺς χριστιανούς. Ὁ χριστιανικὸς των βίος καὶ ἡ Χριστιανικὴ των δρᾶσις, τοὺς ἀνέδειξαν μεγάλους ἐκκλησιαστικοὺς Πατέρας καὶ Ἱεράρχας τῆς Ὁρθοδόξιας. Δι' αὐτό, ἡ ἐκκλησία μας, ἐκτὸς τῆς χωριστῆς ἑορτῆς μὲ τὴν ὁποίαν τοὺς τιμᾷ, καθιέρωσε καὶ τὴν ἑορτὴν καὶ τῶν τριῶν μαζί.

Ἡ ἑορτὴ αὕτῃ λέγεται «Τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν» καὶ ἑορτάζεται τὴν 30ην Ἰανουαρίου. Κατ' αὐτὴν ψάλλεται τὸ ἑξῆς ἀπολυτίκιον:

«Τοὺς τρεῖς μεγίστους φωστήρας τῆς Τρισηλίου Θεότητος, τοὺς τὴν οἰκουμένην ἀκτίσι δογμάτων θείων πυρσεύσαντας, τοὺς μελιρρύτους ποταμοὺς τῆς σοφίας, τοὺς τὴν κτίσιν πᾶσαν θεογνωσίας νάμασι καταρδεύσαντας, Βασίλειον τὸν Μέγαν καὶ τὸν Θεολόγον Γρηγόριον, σὺν τῷ κλεινῷ Ἰωάννῃ τῷ τὴν γλῶτταν χρυσορρήμονι. Πάντες οἱ τῶν λόγων αὐτῶν ἔρασταί, συνελθόντες ὕμνοις τιμήσωμεν· αὐτοὶ γὰρ τῇ Τριάδι, ὑπὲρ ἡμῶν ἀεὶ πρεσβεύουσι».

31. Ὁ Ἰουστινιανός

Ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ὁ Ἰουστινιανός, εἶχε λάβει χριστιανικὴν ἀνατροφήν, ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα καὶ θεῖον τοῦ Ἰουσιίνου.

Δι' αὐτὸ, ὅταν ἐγένεν αὐτοκράτωρ, 527 μ. Χ., ὑπεστήριξε πολὺ τὸν χριστιανισμόν. Ἐπειδὴ εἰς τὰς φιλοσοφικὰς σχολὰς ἐδιδάσκετο ἡ ἐθνικὴ θρησκεία, διέταξε καὶ τὰς ἐκλείσαν.

Δὲν ἐπέτρεπε νὰ γίνωνται δημόσιοι ὑπάλληλοι καὶ διδάσκαλοι, ὅσοι δὲν ᾔθελαν νὰ γίνουν χριστιανοί. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του, πολλοὶ βάρβαροι λαοὶ καὶ πολλοὶ ἐθνικοὶ, ἐγιναν Χριστιανοί. "Ἐτοί, ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἡ ἐθνικὴ θρησκεία ἐξηφανίσθη τελείως. Ὁ Ἰουστινιανός ἐφρόντισεν ἀκόμη καὶ διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς αὐτοκρατορίας. Διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τοῦτο, εἶχεν ἐκλέξει ὡς συνεργάτας τοὺς καλυτέρους στρατηγούς καὶ τοὺς ἀρίστους νομομαθεῖς. Μὲ τὴν βοήθειαν αὐτῶν ὀργάνωσε τὸν στρατὸν καὶ ἔκαμε καλοὺς νόμους.

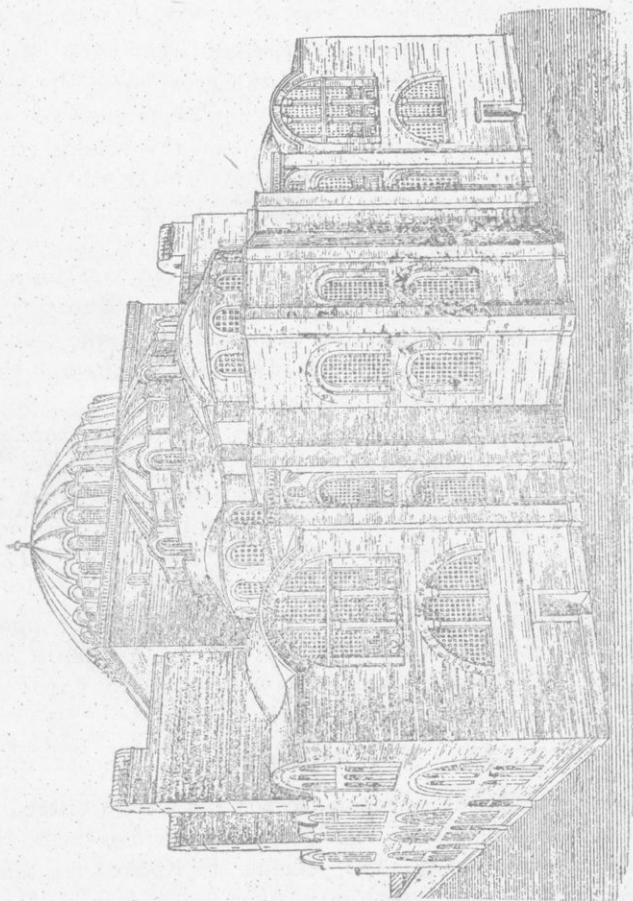
Διέταξε καὶ ἐγιναν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν πολλὰ καὶ ὠραῖα οἰκοδομήματα, ναοί, βιβλιοθήκαι καὶ ἄλλα. Πολὺ τὸν ἐβοήθησεν εἰς τὰ λαμπρὰ αὐτὰ χριστιανικὰ ἔργα καὶ ἡ σύζυγός του ἡ Θεοδώρα. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐγίνε μία στάσις, πού ὠνομάσθη «στάσις τοῦ Νίκα». Κατὰ τὴν στάσιν ἐγιναν μεγάλαι καταστροφαὶ εἰς τὴν πόλιν. Τότε ἐκάη πάλιν ὁ ναὸς τῆς ἁγίας Σοφίας.

32. Ὁ ναὸς τῆς Ἀγίας Σοφίας

Ὁ Ἰουστινιανός ἀπεφάσισε νὰ κτίσῃ τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Σοφίας μὲ νέον καὶ ὠραιότερον σχέδιον. Δι' αὐτό, ἐκάλεσε

τούς τότε ὀνομαστοὺς ἀρχιτέκτονας, τὸν Ἀνθέμιον καὶ τὸν Ἰσιδωρον καὶ τοὺς ἀνέθεσε νὰ κάμουν τὸ σχέδιον τοῦ ναοῦ.

Ὁ αὐτοκράτωρ ἐνέκρινε τὸ σχέδιον καὶ ἀφοῦ τοὺς ἔδωσεν ἄφθονα χρήματα, ἤρχισαν τὸ ἔργον. Χιλιάδες ἐργάται εἰργά-

Ὁ ναὸς τῆς Ἀγίας Σοφίας

ζοντο καὶ ἄφθονα καὶ πολύτιμα ὕλικά ἐστέλλοντο τότε ἀπ' ὅλην τὴν αὐτοκρατορίαν. Ὁλος ὁ χριστιανικὸς κόσμος ἐπιθυμοῦσε νὰ προσφέρῃ, ἔστω καὶ ἀπὸ τὸ ὑστέρημά του, διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ναοῦ.

Ἦθελε νὰ δείξῃ τὸν σεβασμὸν του, πρὸς τὸν ἱερὸν ναὸν

τῆς Ἀγίας Σοφίας, ἀπὸ τὸν ἄμβωνα τοῦ ὁποίου κατεπολεμήθησαν αἱ αἱρέσεις καὶ ἐθριάμβευσεν ἡ ὀρθοδοξία.

Ἐπειτα ἀπὸ ἑξῆ χρόνια τὸ ἔργον ἐτελείωσε. Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ναοῦ ἐδοξολογῶν ἀπὸ τοῦς χρυσοῦς καὶ πολυτίμους λίθους.

Τὴν ἡμέραν ποῦ ἐγίνοντο τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ, ὁ Ἰουστινιανὸς ἦτο γεμάτος ἀπὸ χαρὰν καὶ συγκίνησιν. Ἡ μεγαλοπρέπεια καὶ ἡ λαμπρότης τοῦ ναοῦ τὸν ἐνθουσίασαν πολὺ. Δι' αὐτό, ἀφοῦ εὐχαρίστησε τὸν Θεόν, ποῦ τὸν ἀξίωσε νὰ τὸν κτίσῃ, εἶπε : «Νενίκηκά σε Σολομών». Ἦθελε νὰ εἴπῃ, ὅτι ὁ ναὸς τῆς Ἀγίας Σοφίας, ἦτο πολὺ ἀνώτερος ἀπὸ τὸν ναόν, ποῦ εἶχε κτίσει εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ὁ Σολομών.

Ὁ ναὸς τῆς Ἀγίας Σοφίας ὑπῆρξε τὸ στόλισμα τῆς ὀρθοδοξίας. Εἰς τὸν ναόν αὐτὸν ἐστεφανώθησαν ἀπὸ τοὺς πατέρας τῆς Ἐκκλησίας μας, οἱ αὐτοκράτορες τῆς ἐνδόξου Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας. Ἀπὸ τὸν ἄμβωνα τοῦ ναοῦ αὐτοῦ ἐκηρύχθη ἡ ὀρθὴ χριστιανικὴ πίστις.

Εἰς τὸν ἱερὸν αὐτὸν ναόν, ὅλοι οἱ Ἕλληνες, ἀποδίδουν τὸν θρίαμβον τῆς Ὀρθοδοξίας. Δυστυχῶς ὅμως, ὁ ἱερὸς οὗτος ναὸς, τὸ στόλισμα αὐτὸ τῆς Ὀρθοδόξου Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, ὅταν κατὰ τὸ ἔτος 1453 κατελήφθη ἡ Κωνσταντινούπολις ἀπὸ τοὺς Τούρκους, μετεβλήθη εἰς τζαμί (τουρκικὴ ἐκκλησία).

Ἄς εὐχόμεθα εἰς τὸν Θεὸν νὰ παραχωρηθῇ γρήγορα εἰς τὸ Πατριαρχεῖον μας, διὰ νὰ συνεχισθῇ ἡ διακοπεῖσα κατὰ τὴν ἑλῶσιν τῆς πόλεως θεία λειτουργία καὶ τὸ ἔργον τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας.

33. Ὁ Ἡράκλειος

Ἄλλος σπουδαῖος αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου, μετὰ ἀπὸ τὸν Ἰουστινιανόν, ἦτο ὁ Ἡράκλειος. Ὅταν ἐγίνεν ὁ Ἡράκλειος αὐτοκράτωρ, (610 μ. Χ.), εὗρηκε τὸ Κράτος εἰς ἀθλίαν κατάστασιν καὶ τελείως παραμελημένον.

Οἱ προκάτοχοί του δὲν ἦσαν ἱκανοὶ νὰ τὸ διοικήσουν. Δι' αὐτό, ὀλόκληροι ἐπαρχίαι εἶχον καταληφθῇ ἀπὸ διάφορους βαρβαρικοὺς λαούς.

Οἱ Πέρσαι, εἰς μίαν μάχην ποῦ εἶχαν κάμει εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, εἶχαν πάρει τὸν Τίμιον Σταυρόν. Κατόπιν προχώρησαν

καὶ ἀφοῦ κατέλαβον ὅλην τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, ἔφθασαν πλησίον τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Τὸ κράτος ἐκινδύνευε νὰ διαλυθῇ.

Ὁ Ἡράκλειος μὲ τὴν πίστιν εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὴν ἐλπίδα του εἰς τὴν Θεοτόκον, ἀνέλαβε νὰ τὸ ὀργανώσῃ καὶ νὰ τὸ ἐλευθερώσῃ.

Ἀπεφάσισε νὰ πολεμήσῃ ὅλους τοὺς ἐχθροὺς καὶ νὰ πάρῃ πάλιν τὸν Τίμιον Σταυρόν.

Διὰ νὰ γίνῃ ὁ πόλεμος, ἐχρειάζοντο χρήματα. Τὰ ταμεῖα τοῦ κράτους ἦσαν ἀδειανά.

Εἰς τὴν κρίσιμον αὐτὴν στιγμήν, τὸν ἐνίσχυσεν ἡ ἐκκλησία. Ὁ Πατριάρχης Σέργιος τοῦ παρέδωκεν ὅλα τὰ χρυσὰ καὶ τὰ ἀργυρὰ ἀφιερώματα τῶν ναῶν.

Μὲ αὐτὰ ὁ Ἡράκλειος ἔκοψε διάφορα νομίσματα καὶ ἐτόιμασε στόλον καὶ στρατόν.

Ὅταν ἐτοιμάσθῃ, ἐπῆγε εἰς τὴν Ἀγίαν Σοφίαν καὶ προσευχήθῃ.

Παρεκάλεσε τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν νὰ τὸν βοηθήσῃ, διὰ νὰ νικήσῃ τοὺς ἐχθροὺς του.

Ἐπειτα ἀφοῦ ἄφησε διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς πόλεως τὸν Πατριάρχην Σέργιον καὶ τὸν πρωθυπουργὸν Βῶνον, ἐπέρασεν εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν καὶ ἤρχισε πόλεμον ἐναντίον τῶν Περσῶν.

Οἱ Πέρσαι, ὅταν ἔμαθαν ὅτι ὁ Ἡράκλειος προχωρεῖ εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, φοβισμένοι ἄφησαν τὰ μέρη ποὺ κατεῖχαν καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πατρίδα των.

34. Ὁ Ἀκάδιστος Ὑμνος

Ὅταν ὁ Ἡράκλειος ἐπολεμοῦσε ἐναντίον τῶν Περσῶν, στρατὸς καὶ στόλος τῶν Ἀβάρων, ἐπολιόρκησε τὴν Κωνσταντινούπολιν. Οἱ Ἀβαροὶ ἐνόμιζαν ὅτι, ἐπειδὴ ἔλειπεν ὁ Ἡράκλειος, θὰ κατελάμβανον μὲ εὐκολίαν τὴν πόλιν. Οἱ κάτοικοι, ὅταν εἶδον ὅτι εἶχον πολιορκηθῇ, ἐτρομοκρατήθησαν.

Ἐβλεπον ὅτι, μὲ τὸν ὀλίγον στρατὸν ποὺ εἶχον, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ νικήσουν τοὺς Ἀβάρους.

Ὁ Πατριάρχης, ὅταν εἶδεν, ὅτι ὁ λαὸς εἶχε χάσει τὸ ἡθικόν του, τὸν ἐμάζευσεν καὶ τοῦ ἔδωκε θάρρος. «Μὴ φοβῆσθε

τοὺς ἔλεγε, μετὴν βοήθειαν τῆς Θεοτόκου θὰ σωθῇ ἡ πόλις».

Ἀμέσως τότε ἐμάζευσε στρατὸν καὶ ἐνίσχυσε τὴν φρουρὰν τῆς πόλεως. Ὁ ἴδιος μετὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, ἐγύριζε τὰ τεῖχη καὶ ἔδιδεν εἰς τοὺς στρατιώτας θάρρος: «Ἡ Θεοτόκος θὰ μᾶς βοηθήσῃ καὶ θὰ νικήσωμεν τοὺς ἐχθροὺς μας», τοὺς ἔλεγε. Οἱ Ἀβάροι, μετὴν ἰδέαν ὅτι θὰ ἔπαιρναν τὴν πόλιν, ἤρχισαν τὴν ἐπίθεσιν. Ὅλοι ὁμοῦ αἱ ἐπιθέσεις τῶν ἀπεκρούοντο. Οἱ στρατιῶται, μετὴν πεποίθησιν ὅτι εἶχον προστάτην τὴν Θεοτόκον, ἐπολεμοῦσαν μετὰ ἀνδρείαν. Καὶ πράγματι, τὴν ὥραν ποὺ ἐγένετο ἡ μάχη εἰς τὴν ξηρὰν, ἐγινε μεγάλη θύελλα εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἔπνιξεν ὅλα τὰ πλοῖα μετὸν στρατὸν τῶν Ἀβάρων. Ὅταν εἶδαν οἱ Ἀβάροι τὴν καταστροφὴν, τρομαγμένοι, ἔλυσαν τὴν πολιορκίαν τῆς πόλεως καὶ ἔφυγαν.

Ἔτσι μετὴν βοήθειαν τῆς Θεοτόκου, ἐσώθη ἡ πόλις. Οἱ χριστιανοί, ὅταν εἶδαν τὸ μεγάλο αὐτὸ θαῦμα, ἐμαζεύθησαν εἰς τὸν ναὸν τῆς Θεοτόκου, ποὺ εὐρίσκετο εἰς τὴν συνοικίαν τῶν Βλαχερνῶν καὶ ὄρθιοι ὄλην τὴν νύκτα, μαζί μετὸν Πατριάρχην καὶ τὸν ἱερὸν κλῆρον, ἔψαλλον εὐχαριστηρίους ὕμνους πρὸς τὴν Θεοτόκον.

Οἱ ὕμνοι ἀποτελοῦνται ἀπὸ 24 οἴκους (τμήματα) καὶ ἀρχίζουν μετὴν σειρὰν, ποὺ ἔχουν, τὰ 24 γράμματα τῆς ἀλφαβήτου.

Ἐπειδὴ οἱ χριστιανοί, ὅλην τὴν νύκτα ἔμειναν ὄρθιοι, ὁ ὕμνος αὐτὸς λέγεται Ἀκάθιστος καὶ ἐπειδὴ εἰς τοὺς ὕμνους ἐπαναλαμβάνεται ἡ λέξις «χαῖρε» λέγονται καὶ «Χαιρετισμοὶ τῆς Θεοτόκου».

Τὸν Ἀκάθιστον ὕμνον λέγεται ὅτι τὸν ἔγραψεν ὁ ὕμνογράφος Γεώργιος Πισσίδης.

Ἀπὸ τότε κάθε Παρασκευὴ τῶν τεσσάρων πρώτων ἑβδομάδων τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ψάλλονται εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς, ἀπὸ ἑξ οἴκοι. Τὴν Παρασκευὴν τῆς πέμπτης ἑβδομάδος τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ψάλλονται καὶ οἱ 24 οἴκοι. Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς οἴκους καὶ ἄλλους ὕμνους ψάλλεται καὶ τὸ τροπάριον:

«Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικητήρια, ὡς λυτρωθεῖσα τῶν δεινῶν εὐχαριστήρια, ἀναγράφω Σοι ἡ πόλις Σου, Θεοτόκε. Ἀλλ' ὡς ἔχουσα τὸ κράτος ἀπροσμάχητον

ἐκ παντοίων με κινδύνων ἐλευθέρωσον, ἵνα κράζω Σοι,
Χαῖρε, Νύμφη ἀνύμφευτε».

35. Ἡ Ὑψωσις τοῦ Τιμίου Σταυροῦ

Ὁ Ἡράκλειος, μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν προστασίαν τῆς Θεοτόκου, ἐνίκησε παντοῦ τοὺς Πέρσας.

Δι' αὐτό, οἱ Πέρσαι ἀναγκάσθησαν νὰ συνθηκολογήσουν.

Ὁ Ἡράκλειος τότε, ἀφοῦ ἐπῆρε τὸν Τίμιον Σταυρὸν καὶ πολλὰ ἄλλα λάφυρα, ἐπέστρεψεν, ἀπὸ τὸν ἔνδοξον ἐκεῖνον πόλεμον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, νικητῆς.

Ὁ λαὸς τὸν ὑπεδέχθη ἐνθουσιασμένος καὶ χαρούμενος. Τὸ ἄρμα ποῦ ἔφερε τὸν Ἡράκλειον, τὸ ἔσυραν τέσσαρες ἐλέφαντες. Τὸν Τίμιον Σταυρὸν ἐβαστοῦσαν στρατιῶται. "Ολοι μαζὶ ἐπῆγαν εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀγίας Σοφίας καὶ εὐχαρίστησαν τὸν Θεὸν καὶ τὴν Θεοτόκον καὶ ὁ λαὸς μετὰ κατάνυξιν ἐπροσκύνησε τὸν Τίμιον Σταυρὸν. Ἐπειτα ἀπὸ ἑνα χρόνον, ὁ Ἡράκλειος ἐπῆρε τὸν Τίμιον Σταυρὸν καὶ τὸν ἐπῆγε εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα.

Ὁ Πατριάρχης ἀφοῦ τὸν ὕψωσε, διὰ νὰ τὸν ἴδῃ ὁ λαός, τὸν ἐτοποποθέτισε εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τῆς Ἀναστάσεως. Ὅταν ὁ Πατριάρχης ὕψωνε τὸν Σταυρὸν, κληρὸς καὶ λαὸς ἔψαλλον μετὰ κατάνυξιν τὸ τροπάριον :

«Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν Σου καὶ εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν Σου, νίκας τοῖς βασιλεῦσι κατὰ βαρβάρων δωρούμενος, καὶ τὸν Σὸν φυλάττων διὰ τοῦ Σταυροῦ σου πολίτευμα».

Ἐξήγησις : Σῶσε Κύριε τὸν λαόν Σου καὶ εὐλόγησε τοὺς χριστιανούς, ποὺ εἶναι τέκνα σου, χαρίζων νίκας εἰς τοὺς εὐσεβεῖς καὶ πιστοὺς βασιλεῖς μας, ὅταν πολεμοῦν ἐναντίον τῶν βαρβάρων ἐχθρῶν τῆς πατρίδος μας καὶ φύλαξε μετὰ τὴν δυνάμιν τοῦ Σταυροῦ Σου, τὸ ἔθνος μας τὸ χριστιανικόν, ποὺ εἶναι ἰδικόν Σου.

Ἡ ἐκκλησία μας ἐορτάζει τὴν ὕψωσιν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ τὴν 14ην Σεπτεμβρίου. Διὰ νὰ δείξωμεν τὸν σεβασμὸν μας εἰς τὸν Τίμιον Σταυρὸν, τὴν ἡμέραν αὐτὴν νηστεύομεν.

36. Ἀσκηταί

Ἀπὸ τοὺς πρῶτους χριστιανικοὺς χρόνους, κυρίως δὲ κατὰ τοὺς διωγμοὺς, πολλοὶ χριστιανοὶ ἐμοίραζαν τὴν περιουσίαν τους εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ ἔφευγον διὰ τὰς ἐρήμους.

Ἐκεῖ, μακρὰν ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ τὰς ἀπολαύσεις τῆς ζωῆς ἦσαν ἀφωσιωμένοι μὲ ὄλην τὴν τὴν ψυχὴν εἰς τὸν Θεόν.

Ἡ καθημερινή των ἀσχολία ἦτο, ἡ προσευχή, ἡ μελέτη τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων.

Ἐτρέφοντο μὲ ξηρὰν τροφήν καὶ ἐζοῦσαν βίον λιτόν. Τὰ ἀπαραίτητα διὰ τὴν συντήρησίν των, τὰ ἔβγαζαν διὰ τῆς ἐργασίας των. Οἱ Χριστιανοὶ αὐτοί, ὠνομάζοντο ἀσκηταί. Οἱ χριστιανοὶ παρεδειγματίζοντο ἀπὸ τὸν ἀγνόν χριστιανικὸν βίον τῶν ἀσκητῶν.

Δι' αὐτό, ἄλλοι ἀπ' αὐτοὺς ἐπήγαιναν εἰς τὰς ἐρήμους καὶ ἐζοῦσαν ὅπως οἱ ἀσκηταί καὶ ἄλλοι ἐνῶ ἔμενον εἰς τὰς πόλεις, ἐγίνοντο τέλειοι χριστιανοί. Οἱ ἀσκηταί ἀπέφευγαν νὰ πηγαίνουν εἰς τὰς πόλεις.

Ὅταν ὁμως παρουσιάζοντο αἱ διάφοροι αἱρέσεις, ἐπήγαιναν ἐκεῖ, διὰ νὰ διδάξουν τοὺς χριστιανοὺς καὶ νὰ ἐνισχύσουν τὴν χριστιανικὴν των πίστιν.

Οἱ χριστιανοὶ ἐσέβοντο πολὺ τοὺς ἀσκητάς. Ἀπὸ τὸν τέταρτον αἰῶνα, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀσκητάς, ἤρχισαν νὰ συγκεντρώνωνται καὶ καὶ νὰ ζοῦν μαζί μὲ τοὺς ἄλλους ἀσκητάς. Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν ἀνεπτύχθη ὁ μοναχικὸς βίος.

Πρῶτος ἀσκητῆς ἦτο ὁ Παῦλος

Οὗτος κατήγετο ἀπὸ τὴν Θηβαΐδα τῆς ἁνῶ Αἰγύπτου. Κατὰ τοὺς διωγμοὺς τοῦ Δεκίου, νέος ἀκόμη, ἔφυγεν ἀπὸ τὴν πατρίδα του καὶ ἐπῆγε καὶ ἔζησε μέσα εἰς ἓνα σπήλαιον, 97 ὁλόκληρα χρόνια. Ἐκεῖ ἐνήστευε, προσηύχετο καὶ ἐμελετοῦσε διάφορα ἐκκλησιαστικὰ βιβλία.

Ὁ Παῦλος ἀπέθανε τὸ 560 μ.Χ. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀσκητάς καὶ μετὰ τὸ κτίσιμον τῶν μοναστηρίων, ἐξακολουθοῦσαν νὰ ζοῦν εἰς τὴν ἔρημον.

Μερικοὶ ἐζήσαν ὄλην τὴν τὴν ζωὴν εἰς πολὺ μικρὰς καλύβας, τὰς ὁποίας εἶχον στήσει ἐπάνω εἰς στύλους. Οἱ ἀσκηταὶ αὐτοὶ ὠνομάσθησαν στυλῖται.

Πρώτος στυλῖτης, ὁ ὁποῖος ἔζησε τριάκοντα ἔτη ἐπάνω εἰς ἓνα στυλόν, ἦτο ὁ Συμεὼν ὁ στυλῖτης. Οἱ χριστιανοὶ τὸν ἐσέβοντο καὶ ἐπήγαιναν ἐκεῖ διὰ νὰ ἀκούσουν τὸς συμβουλὰς του.

37. Ὁ Ἅγιος Ἀντώνιος

Τὴν ἐποχὴν ποὺ ἐζοῦσεν εἰς τὴν ἔρημον ὁ Παῦλος ὁ Θηβαῖδος, ἀσκήτευεν ἐκεῖ ὁ ἅγιος Ἀντώνιος

Ὁ ἅγιος Ἀντώνιος ἐγεννήθη τὸ ἔτος 251 μ. Χ., εἰς ἓνα

Ὁ ἅγιος Ἀντώνιος

μικρὸν χωρίον τῆς ἁνω Αἰγύπτου, ποὺ ὠνομάζετο Κομᾶ. Οἱ γονεῖς του ἦσαν πολὺ πλούσιοι καὶ εὐσεβεῖς, δι' αὐτὸ τοῦ ἔδωσαν χριστιανικὴν ἀνατροφὴν. Ὁ ἅγιος Ἀντώνιος δὲν ἐγνώριζε γράμματα, ἐπήγαιναν ὅμως τακτικὰ εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ ὅταν ἤκουε τὴν ἁγίαν Γραφήν, τοῦ ἔμενε χαραγμένη εἰς τὸν νοῦν του. Εἰς ἡλικίαν δέκα ὀκτὼ ἐτῶν ἔχασε τοὺς γονεῖς του. Τότε, ἀφοῦ ἐμοίρασε ὅλην του τὴν περιουσίαν εἰς τοὺς πτωχοὺς, ἔφυγε καὶ ἐπήγεν εἰς τὴν ἔρημον. Ἐκεῖ ἔκαμε μίαν καλύβην καὶ ἐζοῦσε μὲ νηστείαν καὶ προσευχὴν. Κάποτε, ἐπήγαιναν εἰς

τούς γύρω ἀσκητάς καί ἀφοῦ ὁμιλοῦσεν ὀλίγον μαζί των, ἐπέστρεφεν εἰς τὴν καλύβην του. Πολλοὶ χριστιανοὶ ἐπεσκέπτοντο τὸν ἅγιον Ἀντώνιον εἰς τὴν ἔρημον. Ἐπειδὴ δὲν ἤθελε νὰ τὸν πλησιάζουν πολλοὶ ἄνθρωποι, ἐπέρασε τὸν Νεῖλον ποταμὸν καὶ ἐπῆγε καὶ ἔμεινεν εἰς τὰ ἐρείπια ἐνὸς φρουρίου. Ἐκεῖ ἔζησεν εἴκοσι χρόνια. Ὁ χριστιανικὸς του βίος ἔγινε γνωστὸς εἰς ὅλους τοὺς χριστιανούς. Δι' αὐτό, πολλοὶ ἐπήγαιναν ἐκεῖ ν' ἀκούσουν τὴν διδασκαλίαν του καὶ τὰς συμβουλὰς του. Πολλοὶ τὸν ἐμιμοῦντο καὶ ἔμεναν εἰς τὴν ἔρημον. Ἡ ἔρημος κατὰ τὴν περιόδον ἐκείνην ἐγέμισεν ἀπὸ ἀσκητάς. Ὁ Ἀντώνιος, ὅταν ἐβλεπε νὰ πηγαίνουν καὶ ἐκεῖ πολλοὶ χριστιανοί, ἔφυγε καὶ ἐπῆγεν εἰς ἕνα ὑψηλὸν μέρος, ποῦ εἶχεν ὀλίγους φοίνικας. Ἐκεῖ ἐτρέφετο μὲ ξηρὸν ἄρτον, ποῦ τοῦ ἔστελναν ἄλλοι ἀσκηταί. Εἰς τοὺς ἀσκητάς αὐτοὺς ἔδιδε καλὰθια, τὰ ὅποια ἔπλεκε μόνος του. Εἰς τὸ μέρος αὐτὸ ἤραχισε νὰ καλλιεργῇ ὀλίγον σιτάρι καὶ μικρὸν κῆπον μὲ λαχανικά.

Ὁ ἅγιος Ἀντώνιος μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἔκαμνε πολλὰ θαύματα. Εἰς τὰς πόλεις ἀπέφευγε νὰ πηγαίῃ. Εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν ἐπῆγε τὸ ἔτος 311, ποῦ ἔγιναν οἱ διωγμοὶ τῶν χριστιανῶν ἀπὸ τὸν Μαξιμιανόν. Ἐκεῖ ἐδίδασκε καὶ συνεβούλευε τοὺς χριστιανούς νὰ μένουν σταθεροὶ καὶ ἀκλόνητοι εἰς τὴν χριστιανικὴν πίστιν.

Ὁ διοικητὴς τῆς Ἀλεξανδρείας ἀπηγόρευσε τότε εἰς τοὺς μοναχοὺς νὰ μένουν εἰς τὴν πόλιν καὶ νὰ διδάσκουν. Καὶ ἐνῶ ὅλοι ἀπὸ φόβον ἔφυγον, ὁ Ἀντώνιος παρέμεινεν ἐκεῖ καὶ ἐδίδασκε. Βραδύτερον ἔφυγε καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν ἔρημον. Εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν ἐπῆγε καὶ πάλιν τὸ ἔτος 352 μ. Χ., ἐπειδὴ ἐκλονίζετο ἡ πίστις τῶν χριστιανῶν ἀπὸ τὴν αἵρεσιν τοῦ Ἀρείου. Οἱ χριστιανοί, ὅταν τὸν εἶδαν, ἔλαβον θάρρος. Κατὰ τὸ μικρὸν χρονικὸν διάστημα, ποῦ ἔμεινεν ἐκεῖ, πολλοὶ ἐθνικοὶ ἔγιναν χριστιανοί. Κατόπιν ἔφυγε πάλιν διὰ τὴν καλύβην του. Εἶχε πλέον φθάσει εἰς ἡλικίαν 105 ἐτῶν καὶ ἐκατάλαβεν ὅτι θὰ ἐπέθαινε. Ἐκάλεσε τότε δύο μοναχοὺς, ποῦ τὸν περιποιοῦντο καὶ τοὺς ἔδωσε διαφόρους συμβουλὰς. Ὁ ἅγιος Ἀντώνιος ἐπέθανε τὴν 17ην Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 356. Τὸν βίον τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου τὸν ἔγραψεν ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος. Ἡ ἐκκλησία μας ἐορτάζει τὴν μνήμην του τὴν 17ην Ἰανουαρίου. Τὴν ἡμέραν αὐτὴν ψάλλεται τὸ ἑξῆς ἀπολυτίκιον :

«Τὸν ζηλωτὴν Ἡλίαν τοῖς τρόποις μιμούμενος, τῷ βαπτιστῇ εὐθείαις ταῖς τρίβοις ἐπόμενος. Πάτερ Ἀντώνιε, τῆς ἐρήμου γέγονας οἰκιστὴς καὶ τὴν οἰκουμένην ἐστήριξας ταῖς εὐχαῖς σου. Δι' ὃ πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν».

Ἐξήγησις. Τὸν προφήτην Ἡλίαν ἐμιμήθης εἰς τοὺς τρόπους τῆς ζωῆς σου καὶ τὸν δρόμον τοῦ βαπτιστοῦ Ἰωάννου ἀκολουθῶν. Πάτερ Ἀντώνιε, ἔγινες κάτοικος τῆς ἐρήμου καὶ μετὰ τὰς εὐχὰς σου ἐστήριξες τοὺς χριστιανούς. Δι' αὐτό, παρακάλει τὸν Χριστὸν ποὺ εἶναι Θεὸς μας, νὰ σώσῃ τὰς ψυχὰς μας

38. Ὁ μοναχικὸς βίος

Πρῶτος ἀπὸ τοὺς ἀσκητὰς, ὁ ὁποῖος ἔκτισε μοναστήριον ὁ ἀσκητὴς Παχώμιος.

Ὁ Παχώμιος, νέος ἀκόμῃ, ἐπῆγεν εἰς τὴν ἐρημον καὶ ἔμενε πλησίον εἰς ἓνα γέροντα ἀσκητὴν. Πλησίον τοῦ γέροντος ἔζησε δώδεκα χρόνια. Τότε ἀπεφάσισε νὰ μαζεύσῃ ὅλους τοὺς ἀσκητὰς τῆς περιφερείας τοῦ εἰς ἓνα μοναστήριον. Ἐνισχύθη εἰς τοῦτο καὶ ἀπὸ τὰ λόγια ποὺ τοῦ εἶπε ἓνας ἄγγελος. «Εἶναι θέλημα Θεοῦ, τοῦ εἶπε, νὰ μαζεύσῃς ὅλους τοὺς ἀσκητὰς εἰς τὸ μοναστήριον».

Εἰς μίαν νῆσον τοῦ Νείλου ποταμοῦ, τὰς Ταβέννας, ἔκτισεν ἓνα μεγάλο μοναστήρι. Εἰς τὸ μοναστήρι αὐτὸ εἶχαν συγκεντρωθῇ ἑπτὰ χιλιάδες μοναχοί. Εἰς τὸ μέσον τῆς μονῆς εἶχε κτισθῇ ὁ ναός. Γύρω ἀπὸ τὸν ναὸν εἶχαν κτισθῇ κελιὰ (δωμάτια τῶν μοναχῶν). Οἱ μοναχοὶ ἀσχολοῦντο εἰς διαφόρους τέχνας καὶ ἔκαμναν διάφορα ἐργόχειρα. Ἐκαμναν καὶ πλοῖα ἀκόμῃ. Εἰς τὸ τέλος τῆς τετάρτης ἐκατονταετηρίδος, τὸ κάθε μοναστήρι εἶχε καὶ τὸ πλοῖον του. Μὲ τὰ πλοῖα μετέφεραν τὰ ἐργόχειρα καὶ τὰ ἐπωλοῦσαν. Μὲ τὰ χρήματα ἀγόραζαν ὅ, τι τοὺς ἐχρειάζετο καὶ τὰ ὑπόλοιπα τὰ ἔδιδαν εἰς τοὺς πτωχοὺς.

Ὁ Παχώμιος ἔγραψε κανονισμόν τῶν μοναχῶν, δηλαδὴ τὸν τρόπον τῆς ζωῆς τῶν. Τὸν κανονισμόν τοῦ Παχωμίου τὸν συνεπλήρωσεν ὁ Μέγας Βασίλειος. Οἱ μοναχοὶ ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ ὑπακούουν εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῆς μονῆς, τὸν ἡγούμενον, καὶ νὰ ἐκτελοῦν τὸν κανονισμόν τῆς μονῆς. Τὰ μοναστήρια κατ' ἀρχὰς ἦσαν κοινόβια. Δηλαδή, ὅλοι οἱ μοναχοὶ ἔτρω-

γαν τὸ ἴδιον φαγητόν. Βραδύτερον μερικάι μοναὶ ἔγιναν ἰδιορρυθμοί.

Δηλαδή, ἕκαστος μοναχὸς φροντίζει μόνος του διὰ τὴν διατροφήν του. Ἐκτὸς τῶν μονῶν τῶν ἀνδρῶν, ἔγιναν καὶ μοναὶ γυναικῶν. Τὰ μοναστήρια προσέφερον μεγάλας ὑπηρεσίας εἰς τὴν ἐκκλησίαν μας.

Εἰς τὰ μοναστήρια, κατὰ τοὺς διωγμούς, διεφυλάχθησαν ὅλα τὰ ἐκκλησιαστικὰ χειρόγραφα καὶ ἄλλα ἱερὰ κειμήλια. Εἰς τὰ μοναστήρια, οἱ πατέρες τῆς ἐκκλησίας μας, συνέγραφαν τὰ ἐκκλησιαστικὰ τῶν συγγράμματα. Εἰς αὐτὰ ἀνεπτύχθησαν ἡ ἁγιογραφία καὶ τὰ ἐργόχειρα γενικῶς.

Οἱ μοναχοί, τόσον κατὰ τοὺς διωγμούς, ὅσον καὶ κατὰ τὰς διαφόρους αἰρέσεις, μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς τῶν, ὑπεστήριζον τὴν ὀρθοδοξίαν. Πολλοὶ μάλιστα ἀπ' αὐτοὺς ἐβασανίσθησαν καὶ ἐμαρτύρησαν γιὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

39. Αἱ Εἰκονομαχίαι

Ἀπὸ τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς χρόνους, οἱ ἱεροὶ ναοὶ ἐστολίζοντο μὲ τὰς εἰκόνας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν Ἀποστόλων.

Βραδύτερον, ποὺ καθιερώθησαν καὶ αἱ ἑορταὶ τῶν Ἀγίων, ἐτοποθετοῦντο καὶ εἰκόνες τῶν Ἀγίων. Τὰς εἰκόνας οἱ χριστιανοὶ τὰς ἡσπάζοντο μὲ σεβασμόν.

Ὅταν ἐγίνετο ὁ ἀσπασμός, σύμφωνα μὲ τὴν διδασκαλίαν τῆς ἐκκλησίας μας, ὁ νοῦς τῶν ἐπῆγαιεν εἰς τὰ εἰκονιζόμενα πρόσωπα. Διὰ τοῦ ἀσπασμοῦ οἱ χριστιανοὶ ἐφανέρωναν τὸν σεβασμόν τῶν εἰς τὸν εἰκονιζόμενον ἅγιον καὶ παρεκινούντο νὰ μιμηθοῦν τὴν χριστιανικὴν του ζωὴν.

Πολλοὶ ὅμως, ἀγράμματοι κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, ἀντὶ νὰ σέβωνται καὶ νὰ τιμοῦν τὰς εἰκόνας, τὰς ἐλάτρευον ὡς Θεούς.

Πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς ἐπίστευσαν ὅτι αἱ εἰκόνες εἶχον τὴν δύναμιν νὰ κάμνουν θαύματα. Ἐπίστευον, δηλαδή, ὅτι τὸ θαῦμα τὸ ἔκαμνε ἡ εἰκόνα καὶ ὄχι ὁ εἰκονιζόμενος ἅγιος. Δι' αὐτό, ὅταν ἡσπάζοντο τὰς εἰκόνας, ὁ νοῦς τῶν δὲν ἐπῆγοιεν εἰς τὸν εἰκονιζόμενον ἅγιον, ἀλλὰ ἐστρέφετο εἰς τὴν ἴδιαν τὴν εἰκόνα. Ὁ τρόπος αὐτὸς τῆς λατρείας τῶν εἰκόνων, ἦτο πραγματικὴ εἰδωλολατρεία.

Αυτοκράτωρ κατὰ τὸ ἔτος 680 ἕως τὸ 741 μ. Χ. ἦτο ὁ Λέων ὁ Γ', ὁ Ἰσαυρος.

Ὁ αυτοκράτωρ αὐτὸς μὲ πολλοὺς μορφωμένους χριστιανούς, ἀπεφάσισε νὰ διορθώσῃ τὸ ἄτοπον αὐτό.

Δὲν μετεχειρίσθη ὅμως τὸν τρόπον ποῦ ἔπρεπε. Τὸ ἔτος 726 μ. Χ., ἀντὶ νὰ δώσῃ ἐντολὴν νὰ διδαχθοῦν οἱ ἀγράμματοι χριστιανοί, πῶς νὰ τιμοῦν τὰς εἰκόνας, διέταξε νὰ τοποθετηθοῦν εἰς τὰ ὑψηλότερα μέρη τῶν ναῶν.

Τοῦτο τὸ ἔκαμνε διὰ νὰ μὴ φθάνουν οἱ χριστιανοί νὰ τὰς προσκυνοῦν. Οἱ ἀγράμματοι κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ ἐθεώρησαν τοῦτο ὡς ἀσέβειαν. Δι' αὐτό, δὲν ἐπέτρεπαν νὰ σηκωθοῦν αἱ εἰκόνες ἀπὸ τὴν θέσιν των καὶ ὕβριζαν τὸν αυτοκράτορα ὡς ἀσεβῆ. Ἀπὸ τότε ἤρχισαν μεγάλαι φιλονεικίαι μεταξὺ τῶν χριστιανῶν. Ἐπειδὴ αἱ φιλονεικίαι ἐξάκολουθοῦσαν, τὸ ἔτος 730 μ. Χ. ὁ Λέων διέταξε ν' ἀφαιρεθοῦν τελείως αἱ εἰκόνες ἀπὸ τοὺς ναοὺς καὶ νὰ καταστραφοῦν. Ἡ διαταγὴ αὕτῃ ἔφερε μεγάλην ἀναστάτῳσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἦρχισαν τότε πεισματώδεις φιλονεικίαι μεταξὺ τῶν χριστιανῶν.

Οἱ χριστιανοί ἐχωρίσθησαν εἰς δύο μερίδας. Ἐκεῖνοι ποῦ ᾔθελαν νὰ μείνουν αἱ εἰκόνες εἰς τοὺς ναοὺς, ὠνομάσθησαν εἰκονολάτραι καὶ ἐκεῖνοι ποῦ ᾔθελαν νὰ καταστραφοῦν, εἰκονομάχοι.

Ἡ ἐκκλησιαστικὴ αὕτῃ ἀνάστατῳσις ἐξηκολούθησε. Διότι καὶ ὁ διάδοχος τοῦ Λέοντος τοῦ Γ', Κωνσταντῖνος ὁ Κοπρῶνυμος, κατεδίωξε τοὺς εἰκονολάτρας.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς εἰκονομαχίας (726—786) ἔγιναν μεγάλαι καταστροφαί. Οἱ εἰκονομάχοι κατέστρεφαν τὰς ἁγίας εἰκόνας καὶ τὰ λείψανα τῶν Ἁγίων.

Πολλὰ μοναστήρια καὶ ἐκκλησίαι ἐκάησαν.

Μεγάλαι βιβλιοθήκαι μὲ σπουδαῖα ἐκκλησιαστικὰ βιβλία κατεστράφησαν. Πολλοὶ εἰκονολάτραι ἐφυλακίσθησαν. Ἄλλοι ἐβασανίσθησαν μὲ διάφορα μαρτύρια καὶ πολλοὶ ἐφονεύθησαν. Παρ' ὅλους τοὺς διωγμούς, οἱ εἰκονολάτραι ἐξάκολουθοῦσαν νὰ λατρεύουν τὰς εἰκόνας καὶ εἰς τὰς οἰκίας των.

Ἄλλοι πάλιν, διὰ νὰ μὴ τὰς καταστρέψουν οἱ εἰκονομάχοι, τὰς ἔκρυπτον εἰς διάφορα μέρη. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἶχον κρύψει καὶ τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, ποῦ εἶχε κάμει

ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς καὶ ἡ ὁποία σήμερον εὐρίσκεται εἰς τὸ μοναστήρι τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου.

40. Κυριακὴ τῆς Ὁρδοδοξίας

Οἱ εἰκονομάχοι ἐξακολουθοῦσαν μὲ τὸ ἴδιον πείσμα νὰ καταδιώκουν τοὺς εἰκονολάτραις, νὰ καίουν τοὺς ναοὺς καὶ νὰ καταστρέφουν τὰς ἁγίας εἰκόνας.

Κατὰ τὸ ἔτος 780 μ. Χ. ἀπέθανεν ὁ αὐτοκράτωρ Λέων ὁ Δ' καὶ ἀνέλαβεν, ὡς ἐπίτροπος τοῦ ἀνηλίκου υἱοῦ τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ ΣΤ', ἡ σύζυγός του Εἰρήνη ἡ Ἀθηναία.

Ἡ Εἰρήνη ἀπεμάκρυνε τοὺς ἀνωτέρους ὑπαλλήλους ποῦ ἦσαν εἰκονομάχοι καὶ ἐφρόντισε καὶ ἔγινε Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ὁ Ταράσιος.

Διὰ νὰ σταματήσῃ δὲ ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀναστάτῳσις, τὸ ἔτος 786 μ. Χ. ἐκάλεσε τὴν ἐβδόμην Οἰκουμενικὴν Σύνοδον. Ἡ Σύνοδος ἐγένεν εἰς τὴν Νίκαιαν τῆς Βιθυνίας καὶ ἔλαβον μέρος εἰς αὐτὴν 350 θεοφόροι πατέρες (Ἐπίσκοποι).

Ἡ Σύνοδος κατεδίκασε τοὺς εἰκονομάχους καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἀναοτηλωθοῦν αἱ ἅγιοι εἰκόνες. Νὰ τοποθετηθοῦν δηλοσθὴ πάλιν εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς.

Ἀπεφάσισεν ἀκόμη ἡ Σύνοδος, νὰ ἀσπαζώμεθα τὰς εἰκόνας καὶ νὰ ἀποδίδωμεν εἰς αὐτὰς τιμητικὴν προσκύνησιν. Δηλαδή νὰ τὰς τιμῶμεν καὶ νὰ τὰς ἀσπαζώμεθα μὲ σεβασμόν.

Ὅταν δὲ γίνεται ὁ ἀσπασμός, ὁ νοὺς μας νὰ μὴ περιορίζεται εἰς τὴν εἰκόνα, ἀλλὰ νὰ πηγαίῃ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ εἰκονιζομένου ἁγίου. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀπηγόρευσε τὴν λατρείαν τῶν εἰκόνων, διότι ἡ λατρεία ἀνήκει μόνον εἰς τὸν Θεόν.

Μετὰ τὸν θάνατον τῆς αὐτοκρατορίδος Εἰρήνης, οἱ ἄλλοι αὐτοκράτορες δὲν ἐσεβάσθησαν τὴν ἀπόφασιν τῆς ἐβδόμης Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Δι' αὐτό, ἐξηκολούθησαν τὸν διωγμὸν ἐναντίον τῶν εἰκονολατρῶν καὶ κατέστρεφον τὰς εἰκόνας. Τελευταῖος εἰκονομάχος αὐτοκράτωρ ἦτο ὁ Θεόφιλος. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ, ἡ σύζυγός του Θεοδώρα, τὸ ἔτος 842 μ. Χ., ἐκάλεσεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν νέαν Σύνοδον. Ἡ Σύνοδος σύμφωνα μὲ τὰς ἀποφάσεις τῆς ἐβδόμης Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἀνεστήλωσε πάλιν τὰς ἁγίας εἰκόνας καὶ καθιέρωσε νὰ

έορτάζεται ή άναστήλωσις των τήν πρώτην Κυριακήν της Μεγάλης Τεσσαρακοστής. Ἡ Κυριακή αὐτή ὀνομάζεται Κυριακή της Ὁρθοδοξίας, διότι ή άναστήλωσις τῶν άγίων εικόνων, είναι νίκη της ὀρθοδόξου χριστιανικῆς ἐκκλησίας. Κατά τήν έορτήν της άναστηλώσεως ψάλλεται τό έξῆς άπολυτίκιον:

«Τήν ἄχραντον εἰκόνα Σου προσκυνοῦμεν Ἀγαθέ, αἰτούμενοι συγχώρησιν τῶν πταισμάτων ἡμῶν Χριστέ ὁ Θεός· βουλήσει γάρ ἡδύδοκησας σαρκί άνελθεῖν ἐν τῷ σταυρῷ, ἵνα ρύσῃ οὓς ἐπλάσας ἐκ τῆς δουλείας τοῦ ἐχθροῦ. Ὁθεν εὐχαρίστως βοῶμεν Σοι. Χαράς ἐπλήρωςας τὰ πάντα ὁ Σωτήρ ἡμῶν, παραγενόμενος εἰς τό σῶσαι τόν κόσμον».

Ἡ ἐκκλησία μας άνεκήρυξε τήν Θεοδώραν άγίαν καί έορτάζει τήν μνήμην της τήν 11ην Φεβρουαρίου.

41. Αἱ ἀξιώσεις τῶν Παπῶν

Ὅπως ἐμάθομεν, τήν χριστιανικήν ἐκκλησίαν τήν διοικοῦσαν οἱ πέντε Πατριάρχαι. Ἐκαστος Πατριάρχης διοικοῦσε τὰς ἐκκλησίας τῆς περιφερείας του, χωρίς νά ἔχῃ τό δικαίωμα νά ἐπεμβαίνει εἰς τήν διοίκησιν τῶν ἄλλων Πατριαρχείων. Ὁ Πάπας (Πατριάρχης τῆς Ρώμης), εἶχε τήν ἀξίωσιν νά άναγνωρισθῇ ἀπό τοὺς ἄλλους Πατριάρχας ὡς άνώτερος καί νά τοῦ δοθῇ τό δικαίωμα νά ἐπεμβαίνει εἰς τήν διοίκησιν τῶν ἄλλων Πατριαρχείων.

Διὰ νά ἐπιτύχῃ τοῦτο, ἔλεγεν ὅτι ή Ρώμη ἦτο ή πρώτη πρωτεύουσα τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους, ὅτι τήν ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης τήν ἱδρυσεν ὁ Ἀπόστολος Πέτρος καί ὅτι ἐκεῖ ἐμαρτύρησε. Ὅλοι οἱ Πατριάρχαι ἀπέκρουον τὰς ἀξιώσεις τῶν Παπῶν, διότι, ὅπως εἶπομεν, ὅλα τὰ Πατριαρχεῖα ἦσαν ἰσότημα. Ἐπομένως ὁ Πάπας δέν εἶχε κανένα δικαίωμα νά ἐπεμβαίνει εἰς τήν διοίκησιν τῶν ἄλλων Πατριαρχείων.

42. Ὁ Φῶτιος

Τό έτος 842 μ. Χ. ἐγινεν αὐτοκράτωρ ὁ υἱός τοῦ Θεοφίλου Μιχαήλ ὁ Γ'. Ἐπειδή ὁμῶς ἦτο άνήλικος, ανέλαβε τήν αὐτοκρατορίαν, ὡς ἐπίτροπός του, ή μητέρα του ή Θεοδώρα καί κατόπιν ὁ θεῖος του στρατηγός Βάρδας. Πατριάρχης τῆς Κων.

σταντινουπόλεως ἦτο τότε ὁ Ἰγνάτιος. Οὗτος ἦτο ἐνάρετος, ἀλλὰ τραχὺς εἰς τοὺς τρόπους καὶ κατέκρινε τὸν Βάρδα διὰ τὰς πολλὰς τοῦ παρεκτροπὰς. Διὰ τὸν λόγον αὐτόν, ὁ Βάρδας τὸν ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τοῦ Πατριαρχείου. Διὰ νὰ δικαιολογηθῇ δὲ ἀπέναντι τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ, ἔκαμε Πατριάρχην τὸν Φώτιον. Ὁ Φώτιος ἦτο πολὺ μορφωμένος καὶ κατεῖχε μεγάλην δημοσίαν θέσιν. Ὁ Φώτιος δὲν ἤθελε νὰ γίνῃ Πατριάρχης.

Ὁ Πατριάρχης Φώτιος

Ἐδέχθη ὁμοῦς διότι ἐπέμενεν ὁ Βάρδας. Ἀπὸ λαϊκὸς ὁ Φώτιος εἰς διάστημα ἕξι ἡμερῶν ἔγινε Πατριάρχης, ἀφοῦ ἐχειροτονήθη διάκονος, ἱερεὺς καὶ ἐπίσκοπος.

Οἱ φίλοι τότε τοῦ Ἰγνατίου διέδιδαν εἰς τὸν λαόν, ὅτι ἡ χειροτονία τοῦ Φωτίου δὲν ἦτο κανονικὴ.

Κακῶς ὑπεστήριζαν τοῦτο, διότι καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι λαϊκοί, ὅπως ὁ Ἀμβρόσιος καὶ ὁ Τσάσιος, εἶχαν γίνῃ Πατριάρχαι. Ἀπὸ τὰς διαδόσεις αὐτὰς ἤρχισαν φιλονεικίαι μεταξὺ τῶν χριστιανῶν. Δι' αὐτὸ ὁ Φώτιος ἐκάλεσεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν Σύνοδον, διὰ νὰ ἐπικυρώσῃ τὴν χειροτονίαν του.

Εἰς τὰς Συνόδους ἐκαλοῦντο ὅλοι οἱ Πατριάρχαι. Ἐπομένως καὶ ὁ Πάπας. Πάπας τότε τῆς Ρώμης ἦτο ὁ Νικόλαος ὁ Α', ἄνθρωπος πολὺ ὑπερήφανος. Ὁ Νικόλαος ἐνόμισεν ὅτι εὗρηκε τὴν εὐκαιρίαν διὰ νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ Πατριαρχείου.

Μὲ τὴν ἐπέμβασίν του ἐνόμισεν, ὅτι θὰ ἀνεγνώριζετο ὡς ἀνώτερος ἀπὸ τοὺς ἄλλους Πατριάρχας. Ἔστειλε λοιπὸν δύο ἀντιπροσώπους του μὲ δύο ἐπιστολάς. Τὴν μίαν ἐπιστολὴν ἔστειλεν εἰς τὸν Φώτιον καὶ τὴν ἄλλην εἰς τὸν Βάρδαν. Εἰς τὰς ἐπιστολάς κατηγοροῦσε καὶ τοὺς δύο, διότι καθήρεζαν τὸν Ἰγνάτιον, χωρὶς νὰ ἐρωτηθῇ καὶ αὐτός. Ὁ Φώτιος δὲν εἶπε τίποτε διὰ τὰς ἐπιστολάς τοῦ Πάπα καὶ ἐδέχθη εἰς τὴν Σύνοδον (861 μ. Χ.) τοὺς ἀντιπροσώπους του.

Ἡ Σύνοδος ἐπεκύρωσε τὴν ἐκλογὴν τοῦ Φωτίου ὡς κανονικὴν. Τοῦτο παρεδέχθησαν καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι τοῦ Πάπα. Ὅταν ὁ Πάπας ἔμαθε τὴν ἀπόφασιν τῆς Συνόδου, ἐκάλεσεν εἰς τὴν Ρώμην ἰδικὴν του Σύνοδον καὶ ἀφώρισε τὸν Φώτιον. Εἰμώρησε δὲ καὶ τοὺς ἀντιπροσώπους του ποὺ ἀνεγνώρισαν ὡς κανονικὴν τὴν ἐκλογὴν τοῦ Φωτίου. Ὁ Φώτιος διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὸ σχίσμα (χώρισμα) τῶν ἐκκλησιῶν, εἶπεν εἰς τοὺς χριστιανούς νὰ μὴ σχολιάσουν τὴν ἐνέργειαν τοῦ Πάπα Νικόλαου τοῦ Α'.

43. Ἐπιστροφή τῶν Βουλγάρων εἰς τὸν χριστιανισμόν

Κατὰ τὸ ἔτος 864 μ. Χ. δύο ἀδελφοὶ μοναχοὶ ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην, ὁ Μεθόδιος καὶ ὁ Κύριλλος, ἐκήρυξαν τὸν χριστιανισμόν εἰς τὴν Βουλγαρίαν. Πολλοὶ Βούλγαροι ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἐβαπτίσθησαν. Πρῶτος ποὺ ἐβαπτίσθη ἦτο ὁ ἡγεμὼν Βόγορις. Ὁ Βόγορις ὅταν ἐβαπτίσθη ὠνομάσθη Μιχαήλ.

Ὅταν οἱ Βούλγαροι ἐδέχθησαν τὸν χριστιανισμόν, ὁ Πατριάρχης Φώτιος ἔστειλεν ἐκεῖ ἱερεῖς, διὰ νὰ ὀργανώσουν τὴν Βουλγαρικὴν ἐκκλησίαν. Ὁ Πάπας Νικόλαος ὁ Α' ὅταν τὸ ἔμαθεν, ἔστειλε καὶ αὐτὸς ἰδικούς του ἱερεῖς διὰ νὰ ὀργανώσουν καὶ αὐτοὶ τὴν Βουλγαρικὴν ἐκκλησίαν. Οἱ ἱερεῖς τοῦ Πάπα περι-

φρονούσαν τοὺς ἱερεῖς τοῦ Πατριαρχείου καὶ ἐδίδασκον ἀντίθετα ἀπ' ὅσα ἀπεφάσισαν αἱ Σύνοδοι.

Ἐδίδασκον ὅτι τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἐκπορεύεται καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ. Τὸ βάπτισμα τὸ ἕκαμνον μὲ ράντισμα. Τὸ χρίσμα δὲν ἐγίνετο ἀμέσως μετὰ τὸ βάπτισμα καὶ ἡ θεία εὐχαριστία ἐγίνετο μὲ ἄζυμον ἄρτον. Εἰς τοὺς χριστιανούς, ὅταν ἐκοινωνοῦσαν, ἔδιδαν μόνον ἅγιον ἄρτον καὶ ὄχι καὶ ἅγιον οἶνον. Ἀκόμη διέταξαν ἡ λειτουργία νὰ μὴ γίνεται εἰς τὴν Βουλγαρικήν (Σλαυϊκὴν) γλῶσσαν, ἀλλὰ εἰς τὴν Λατινικὴν.

Ὁ Μεθόδιος καὶ ὁ Κύριλλος, ἐξακολουθοῦσαν τὸ κήρυγμα καὶ εἰς ἄλλας σλαυϊκὰς χώρας. Διὰ νὰ ἡμποροῦν οἱ Σλαῦοι νὰ μελετοῦν τὴν Ἀγίαν Γραφήν καὶ νὰ καταλαβαίνουν τὴν θείαν λειτουργίαν, οἱ δύο μοναχοὶ τὴν ἔγραψαν εἰς τὴν Σλαυϊκὴν γλῶσσαν.

Οἱ Σλαῦοι τιμοῦν τὸν Μεθόδιον καὶ τὸν Κύριλλον ὡς ἁγίους καὶ τοὺς παραδέχονται ὡς Ἀποστόλους των.

44. Τὸ σχίσμα τῶν ἐκκλησιῶν

Ὁ Φώτιος ὅταν ἔμαθε τὰς ἐνεργείας τοῦ Πάπα Νικολάου τοῦ Α' καὶ τὰς ἀντιθέτους πρὸς τὰς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων διδασκαλίας τῶν ἱερέων του εἰς τὴν Βουλγαρίαν, ἐκάλεσεν εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν Μεγάλην Σύνοδον.

Ἡ Σύνοδος ἔγινε τὸ ἔτος 867 μ. Χ. Εἰς αὐτὴν ἔλαβον μέρος χίλιοι περίπου ἐπίσκοποι καὶ ἄλλοι κληρικοί. Ἡ Σύνοδος κατέκρινε τὰς ἐνεργείας τοῦ Πάπα Νικολάου καὶ τὸν ἀφώρισε.

Ἀπὸ τὸν ἐγωῖσμόν καὶ τὰς αὐθαιρέτους ἀξιώσεις τοῦ Πάπα, ἔγινε τὸ σχίσμα (χώρισμα) τῶν ἐκκλησιῶν. Ἔτσι, ἡ χριστιανικὴ ἐκκλησία ἐχωρίσθη εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὴν Δυτικὴν ἢ Καθολικὴν.

Τὸ σχίσμα ἐνῶ ἤρχισε ἐπὶ Φωτίου τὸ 867 μ. Χ., ἐγένεν ὀριστικὸν τὸ ἔτος 1054 μ. Χ., ποῦ ἦτο Πατριάρχης τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὁ Μιχαὴλ Κηρουάριος. Πολλαὶ ἐνέργειαι ἔγιναν κατόπιν διὰ νὰ ἐνωθοῦν αἱ δύο ἐκκλησίαι, ἀλλὰ δέν ἔφεραν κανένα ἀποτέλεσμα. Ἐμπόδιον εἰς τοῦτο ἦσαν οἱ Πάπαι, οἱ ὅποιοι ἐξακολουθοῦσαν νὰ ἐπιμένουν ὅτι ἦσαν οἱ μόνοι ἀντιπρόσωποι τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν γῆν καὶ ὅτι ὅλοι των αἱ πράξεις ἦσαν ἀλάθητοι. Μὲ τὴν χριστιανικὴν του ἀπόφασιν ὁ

Πατριάρχης Φώτιος ἔσωσε τὴν ὀρθόδοξον χριστιανικὴν ἐκκλησίαν ἀπὸ τὴν παπικὴν δουλείαν.

Ἐάν δὲν εὕρισκετο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ Φώτιος, δὲν θὰ ὑπῆρχεν ὀρθοδοξία. Θὰ εἶχεν ὑποταχθῇ ἡ ἐκκλησία μας εἰς τὸν παπισμὸν. Ἡ γλῶσσα καὶ ἡ ἐθνικὴ μας συνείδησις, μὲ τὴν προπαγάνδαν τῶν Παπῶν θὰ εἶχεν ἀφανισθῇ. Ἡ ἐκκλησία μας ἐκτιμῆσασα τὴν ἐκκλησιαστικὴν δρᾶσιν τοῦ Φωτίου καὶ τοὺς ἀγῶνας τοῦ ὑπὲρ τῆς ὀρθοδοξίας, τὸν ἀνεκήρuxεν ἅγιον. Τὴν μνήμην τοῦ ἑορτάζει τὴν 6ην Φεβρουαρίου. Κατ' αὐτὴν ψάλλεται τὸ ἐξῆς ἀπολυτίκιον.

«Ὡς τῶν Ἀποστόλων ὁμότροπος καὶ τῆς ἐκκλησίας διδάσκαλος, τὸν Δεσπότην τῶν ὅλων ἰκέτευε, Φώτιε, εἰρήνην τῇ οἰκουμένῃ δωρήσασθαι καὶ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὸ μέγα ἔλεος».

45. Ἐπιστροφή τῶν Ρώσων

εἰς τὸν χριστιανισμόν

Κατὰ τὸ ἔτος 955 μ.Χ., ἡ αὐτοκράτειρα τῆς Ρωσίας "Ολγα ἐπῆγε εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἐκεῖ ἐδιδάχθη τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν καὶ ὅταν ἐβαπτίσθῃ ὠνομάσθῃ Ἑλένη. Μετὰ βάπτισμα ἡ Ἑλένη ("Ολγα), ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ρωσίαν καὶ προσπαθοῦσε νὰ ἐξαπλώσῃ τὸν χριστιανισμόν. Δὲν κατώρθωσεν ὅμως μεγάλα πράγματα, διότι ὁ υἱὸς τῆς Σβετοσλαῦος δὲν ἐδέχετο νὰ γίνῃ χριστιανός.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σβετοσλαύου, ἔγινεν αὐτοκράτωρ ὁ υἱὸς τοῦ καὶ ἑγγονοῦ τῆς "Ολγας Βλαδίμηρος. Ὁ Βλαδίμηρος ἔστειλε εἰς διαφόρους χώρας μορφωμένους Ρώσους, διὰ νὰ παρακολουθήσουν τὰς διαφόρους θρησκειάς. Οἱ ἀπεσταλμένοι ἐπῆγαν καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὅπου παρηκολούθησαν τὴν θεῖαν λειτουργίαν. Τόσον δὲ ἐθαύμασαν ἀπὸ τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς λειτουργίας, ὥστε ὅταν ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Ρωσίαν, εἶπαν εἰς τὸν Βλαδίμηρον, ὅτι «ὥραιότερα θρησκεία εἶναι τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς ἐκκλησίας». Ὁ Βλαδίμηρος τότε ἐπίστευσε εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἐβαπτίσθῃ (τὸ ἔτος 988 μ.Χ.) ὀνομασθεὶς Βασίλειος. Μετὰ τὸ βάπτισμα ἐπῆρεν ὡς σύζυγόν του τὴν ἀδελφὴν τοῦ Βασιλείου τοῦ Βουλγαροκτόνου, "Ανναν.

Ἡ "Αννα μὲ συνοδείαν κληρικῶν ἐπῆγεν εἰς τὴν Ρωσίαν.

Ἐκεῖ ὠργάνωσαν τὰς ἐκκλησίας καὶ μαζί με τὸν Βλαδίμηρον ἐφρόντισαν διὰ τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ χριστιανισμοῦ.

Ὅλοι οἱ Ρῶσοι ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἐπειδὴ δὲν ἦτο εὐκόλον νὰ βαπτισθοῦν, με διαταγὴν τοῦ Βλαδιμήρου ἐβαπτίζοντο εἰς ὅλους τοὺς ποταμοὺς τῆς Ρωσσίας.

Οἱ Ρῶσοι τιμοῦν τὸν Βλαδίμηρον ὡς ἅγιον καὶ τὸν παραδέχονται ὡς Ἀπόστολόν των.

46. Ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία μετὰ τὸ Σχίσμα

Αἱ αὐθαιρέσαι τῶν Παπῶν ἐξηκολούθησαν καὶ μετὰ τὸ σχίσμα. Οἱ Πάπαι ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀπεμάκρυνον τοὺς χριστιανοὺς ἀπὸ τὴν ὀρθὴν λατρείαν καὶ περιωρίσθησαν μόνον εἰς τοὺς ἐξωτερικοὺς τύπους. Ἡ τυπικὴ αὕτῃ λατρεῖα δὲν ὠφελοῖσε τοὺς χριστιανοὺς, διότι ἐγίνετο εἰς γλῶσσαν, πού δὲν τὴν ἐγνώριζον (τὴν λατινικὴν).

Τὰ κηρύγματα τοῦ Εὐαγγελίου ἔσταμάτησαν. Ἡ οὐσία τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ παρέμενεν ἄγνωστος εἰς τὸν λαόν. Αἱ θρησκευτικαὶ αὐταὶ ιδέαι ἔφεραν τὸν θρησκευτικὸν μαρασμὸν καὶ τὴν ἡθικὴν κατὰπτωσιν τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ.

Οἱ Πάπαι καὶ ὅλοι οἱ ἀρχιερεῖς τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας ἐξοθαὲν βίον σκανδαλώδη. Οἱ Πάπαι εἶχαν τόσῃν δύναμιν, ὥστε ἔπαυον καὶ διώριζον καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς αὐτοκράτορας. Κανεῖς δὲν εἶχε δικαίωμα νὰ τοὺς κατηγορήσῃ διὰ τὰς πράξεις των. Ὅποιος δὲν ἐκτέλοῦσε τὰς διαταγὰς τοῦ Πάπα, ἐδικάζετο ἀπὸ τὰ δικαστήρια τῆς Ἱερᾶς ἐξετάσεως ὡς οἰρετικός. Ἐκεῖνοι πού ἐδικάζοντο, ἐβασανίζοντο με σκληρὰ μαρτύρια, καὶ ἐρρίπτοντο εἰς τὴν φωτιάν. Πολλοὶ ἱερωμένοι καὶ εὐσεβεῖς λαϊκοὶ ἐπειδὴ κατέκριναν τοὺς Πάπας διὰ τὴν ἀμαρτωλὴν των ζωὴν, κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον καὶ ἐκάησαν.

Με τὰ δικαστήρια τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως οἱ Πάπαι εἶχαν τρομοκρατήσῃ τὸν λαόν καὶ ἔκαμναν ὅτι ἤθελαν. Ἡ ἡθικὴ πτώσις καὶ ὁ τέλειος θρησκευτικὸς μαρασμὸς παρετηρήθη, ὅταν οἱ Πάπαι ἤρχισαν νὰ πωλοῦν συγχωροχάρτια. Ἀπεσταλμένοι τοῦ Πάπα ἐγύριζαν εἰς τὰς δυσφόρους πόλεις καὶ ἔλεγαν εἰς τοὺς χριστιανοὺς ὅτι, ὅσας δὴποτε ἀμαρτίας καὶ ἂν κάμνουν συγχωροῦνται, ὅταν ἀγοράζουν τὰ συγχωροχάρτια τοῦ Πάπα.

Ἡ ἀξία τῶν συγχωροχαρτιῶν ἦτο ἀνάλογος μὲ τ' ἁμαρτήματα. Διὰ τὰ μεγάλα ἁμαρτήματα ἐζητοῦσαν πολλὰ χρήματα καὶ διὰ μικρότερα ὀλιγώτερα.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΥΣΙΝ

1. Ὁ Λούθηρος — Διαμαρτυρόμενοι ἢ Προτεστάνται

Ἡ ἠθικὴ κατάπτωσης τῶν Παπῶν ἔφθασεν εἰς τὸ ἀπροχώρητον τὸ ἔτος 1570 μ. Χ. ἦτο Πάπας ὁ Λέων ὁ 10ος. Αὐτὸς

Ὁ Λούθηρος

μὲ τὴν δικαιολογίαν ὅτι θὰ ἔκτιζε τὸν ναὸν τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου εἰς τὴν Ρώμην, εἶχε στείλει πολλοὺς κληρικοὺς εἰς τὰς μεγάλας πόλεις καὶ ἐπωλοῦσαν συγχωροχάρτια.

Πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς ὅταν ἐπήγαιναν εἰς τὰς πόλεις μὲ δυνατὰς φωνὰς ἐκαλοῦσαν τοὺς χριστιανοὺς ν' ἀγοράσουν συγχωροχάρτια.

«Ὅποιος θέλει, ἐφώναζαν, νὰ συγχωρεθοῦν αἱ ἁμαρτίαι του καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν Παράδεισον, πρέπει ν' ἀγοράσῃ τὰ συγχωροχάρτια τοῦ Πάπα». Ἐνας ἀπὸ τοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ Πάπα, ποὺ ὠνομάζετο Τέιτзелος, εἶχεν ὑπάγει νὰ πωλῇ συγχωροχάρτια εἰς τὴν Βυτεμβέργην τῆς Γερμανίας. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εὗρίσκετο ἐκεῖ καὶ ὁ Λούθηρος.

Ὁ Λούθηρος ἦτο ἱερεὺς καὶ καθηγητὴς τῆς Θεολογίας εἰς τὸ ἐκεῖ Πανεπιστήμιον. Ἦτο ἄνθρωπος ἠθικὸς καὶ ἐλυπεῖτο ποὺ ἔβλεπε τοὺς Πάπας νὰ ἐκμεταλλεύωνται τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν.

Δι' αὐτό, τὴν 31ην Ὀκτωβρίου τοῦ 1571 μ. Χ. εἰς τὸ κήρυγμα ποὺ ἔκαμνεν εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν ναὸν τῆς Βυτεμβέργης, ἐκατηγόρησε τὸν Πάπαν Λέοντα διὰ τὰ συγχωροχάρτια.

Τὰς ἐναντίον τοῦ Πάπα 95 κατηγορίας τὰς ἐτοιχοκόλησεν εἰς τὴν θύραν τοῦ ναοῦ. Ὁ Λέων ὅταν τὸ ἔμοθε, τὸν ἐκάλεισε εἰς τὴν Ρώμην διὰ νὰ ἀπολογηθῇ.

Ἐπειδὴ ὁ Λούθηρος δὲν ἐδέχθη νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Ρώμην διὰ νὰ ἀπολογηθῇ, ὁ Πάπας τοῦ ἔστειλε γραπτὴν διαταγὴν. Εἰς τὴν διαταγὴν αὐτὴν τοῦ ἔγραφεν ὅτι, ἂν δὲν ἀνακαλοῦσε τὰς κατηγορίας, θὰ τὸν ἀφώριζε.

Ὁ Λούθηρος ὅταν ἔλαβε τὴν διαταγὴν τὴν ἔκαυσε ἐμπρὸς εἰς τὸν λαόν.

Ὁ λαὸς καὶ πολλοὶ ἡγεμόνες ἦσαν μὲ τὸ μέρος τοῦ Λουθήρου.

Ὁ Πάπας ὅταν ἔμαθεν ὅτι ὁ Λούθηρος ἔκαυσε τὴν διαταγὴν του, τὸν ἀφώρισε.

Ὁ Λούθηρος ἤκουσε μὲ ἀδιαφορίαν τὸν ἀφωρισμὸν τοῦ Πάπα καὶ ἐξακολουθοῦσε νὰ τὸν κατηγορῇ.

Κατὰ τὸ ἔτος 1521 μ. Χ. πολλοὶ ἡγεμόνες διὰ νὰ εὐχαριστήσουν τὸν Πάπαν ἐκάλεισαν εἰς τὰς πόλεις τῆς Γερμανίας Βόρμς καὶ Σπάϊερ συνέδρια. Εἰς τὰ συνέδρια αὐτὰ ἀπεφάσισαν νὰ καταπολεμήσουν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Λουθήρου καὶ νὰ ἐμποδίσουν τὴν ἐξάπλωσιν τῆς διὰ τῆς βίας. Ὁ Λούθηρος καὶ οἱ ὁπαδοὶ του, ὅταν ἔμαθαν τὰς ἀποφάσεις τῶν συνεδρίων, Διεμαρτυρήθησαν καὶ ἱδρυσαν νέαν ἐκκλησίαν. Ἡ ἐκκλησία αὕτη, ἐπειδὴ διεμαρτυρήθησαν, ὠνομάσθη ἐκκλησία τῶν Δια-

μαρτυρομένων ή τών Προτεσταντών. Οί διαμαρτυρόμενοι κατεδιώχθησαν από πολλούς ήγεμόνας.

Είς την Γαλλίαν τò έτος 1572 μ. Χ. είς μίαν μόνον νύκτα έφονεύθησαν 40 χιλιάδες διαμαρτυρόμενοι. Έπειδή την έπομένην ήμέραν, ήτο ή έορτή τοϋ άγίου Βαρθολομαίου, ή νύκτα έκείνη ώνομάσθη «Νύκτα τοϋ Άγίου Βαρθολομαίου». Οί διωγμοί έναντίον τών Διαμαρτυρομένων έσταμάτησαν μετά την Γαλλικήν έπανάστασιν (1789).

Είς την έκκλησίαν τών Διαμαρτυρομένων άνήκουν σήμερον οί Άμερικανοί καί οί Γερμανοί. Είς την Καθολικήν έκκλησίαν άνήκουν οί Γάλλοι, Ίταλοί, Ίσπανοί καί άλλοι. Αί κυριώτεραι θρησκευτικά Ιδέαι τοϋ Λουθήρου εΐναι αί έξης :

1 Δέν παραδέχεται την Ίεράν Παράδοσιν. Ή έκκλησία μας την παραδέχεται, διότι έχει την Ίδιαν άξίαν με την Άγίαν Γραφήν.

2. Ή λατρεία πρòς τόν Θεόν περιορίζεται είς την άνάγνωσιν της Άγίας Γραφής καί είς τò κήρυγμα.

Ή Έκκλησία μας τελεί την θείαν λειτουργίαν, διότι την έγραψεν ό Άπόστολος Ίάκωβος.

3. Από τά μυστήρια παραδέχονται μόνον τò βάπτισμα καί την θείαν εύχαριστίαν. Ή έκκλησία μας παραδέχεται έπτά μυστήρια.

5. Παραδέχονται ότι μόνον με την πίστιν σώζεται ό άνθρωπος καί όχι με την προσευχήν, τας νηστείας καί τά έργα.

Ή Άγία Γραφή μās λέγει καί ή Έκκλησία μας παραδέχεται, ότι ή πίστις χωρίς τά έργα όμο άζει με σώμα χωρίς ψυχήν, καί

5. Την Έκκλησίαν διοικεί τò Κράτος. Δηλαδή οί Ιερείς καί οί διάκονοι διορίζονται ώς υπάλληλοι από τò Κράτος. Έπισκόπους δέν παραδέχονται.

2. Σβίγγλιος, Καλβίνος

Όταν έγίνετο ή θρησκευτική μεταρρύθμισις από τόν Λούθηρον είς την Γερμανίαν, οί θεολόγοι Σβίγγλιος καί Καλβίνος, έκαμαν θρησκευτική μεταρρύθμισιν είς την Έλβετίαν. Άγανακτισμένοι καί αύτοί από την κακήν διαγωγήν τών Παπών, τούς κατηγορούσαν καί έδίδασκον τας ίδιαις

σχεδόν θρησκευτικὰς ἰδέας, ποὺ ἐδίδασκεν καὶ ὁ Λούθηρος. Οἱ ὁπαδοὶ τῶν μεταρρυθμιστῶν αὐτῶν κατεδιώχθησαν ἀπὸ τοὺς Καθολικοὺς. Ὁ Σβίγγλιος ἐφρονεύθη ὑπὸ τῶν Καθολικῶν τὸ ἔτος 1531 μ. Χ. Ὁ Καλβῖνος διέδωσε τὰς θρησκευτικὰς τοῦ ἰδέας εἰς ὅλην τὴν Ἑλβετίαν. Ἐκεῖ ἵδρυσε νέαν ἐκκλησίαν ἣ ὁποία ἀπὸ τοῦ ὀνόματός του λέγεται Καλβινική. Ἡ Καλβινική ἐκκλησία διεδόθη καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἐκεῖ διατηροῦνται μερικαὶ παραδόσεις τῆς ἐκκλησίας. Οἱ Ἀγγλοὶ παραδέχονται τὸν βαθμὸν τοῦ Ἐπισκόπου, δι' αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία των λέγεται Ἀγγλικανικὴ ἢ Ἐπισκοπιανή.

Ὁ Σβίγγλιος καὶ ὁ Καλβῖνος ἐβοήθησαν πολὺ διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς θρησκευτικῆς μεταρρυθμίσεως εἰς τὴν Δύσιν. Αἱ κυριώτεραι ἐκκλησίαι τῶν διαμαρτυρομένων εἶναι ἡ Λουθηριανὴ ἢ Καλβινικὴ καὶ ἡ Ἀγγλικανικὴ ἢ Ἐπισκοπιανή.

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ

1. Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης. - Τὰ Προνόμια

Ὅταν ὁ Μωάμεθ ὁ Β' κατέλαβε τὴν Κωνσταντινούπολιν (29 Μαΐου 1453), ἐπέτρεπεν εἰς τοὺς χριστιανοὺς νὰ ἐκτελοῦν ἐλευθέρως τὰ θρησκευτικὰ τῶν καθήκοντα. Τοῦτο δὲν τὸ ἔκαμνεν ἀπὸ ἀγάπην ἢ σεβασμὸν πρὸς τὴν θρησκείαν των, ἀλλὰ διότι ἐφοβεῖτο τὴν ἔνωσιν τῶν ἐκκλησιῶν, ἣ ὁποία ἂν ἐπετύγχανεν, θὰ τοῦ ἐμάταίῳε τὰ κατακτητικὰ τοῦ σχέδια. Ὁ Μωάμεθ λοιπὸν διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἔνωσιν τῶν ἐκκλησιῶν, ἔδωκε διαταγὴν εἰς τοὺς ἐπισκόπους, νὰ ἐκλέξουν ὡς Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως τὸν Γεώργιον Σχολάριον.

Ὁ Σχολάριος ἦτο ἄνθρωπος ἐνάρετος. Εἶχε μεγάλην θεολογικὴν μόρφωσιν καὶ ἦτο κατὰ τῆς ἐνώσεως τῶν ἐκκλησιῶν. Δι' ὅλα τοῦ αὐτὰ τὰ προσόντα, οἱ χριστιανοὶ τὸν ἐσέβοντο καὶ τὸν ἀγαποῦσαν.

Σύμφωνα μὲ τοὺς κανόνας τῆς ἐκκλησίας μας, ὁ Γεώργιος Σχολάριος μετὰ τὴν χειροτονίαν του, ὠνομάσθη Γεννάδιος. Ὅταν ὁ Γεννάδιος ἐχειροτονήθη Πατριάρχης μαζί μὲ ἄλλους ἐπισκόπους ἐπεσκέφθη τὸν Μωάμεθ εἰς τὰ ἀνάκτορα.

Ὁ Μωάμεθ, ἀφοῦ εὐχαρίστησε τὸν Πατριάρχην διὰ τὴν ἐπίσκεψιν, ἐνέκρινε τὴν χειροτονίαν του καὶ τοῦ ἔδωκεν ὡς

δῶρον πολλά χρυσοκέννητα ἄμφια (ἐνδύματα πού φορεῖ ὁ ἐπίσκοπος ὅταν ἱεουργεῖ) Κατόπιν ἔκαμε διάταγμα, διὰ τοῦ ὁποίου ἔδιδεν εἰς τὸν Πατριάρχην πολλά προνόμια (δικαιώματα). Τὸν ἀνεγνώρισεν ὡς θρησκευτικὸν καὶ πολιτικὸν ἀρχηγὸν (ἐθνάρχην) ὅλων τῶν Χριστιανῶν. Τοῦ ἔδωκε τὸ δικαίωμα νὰ συμβιβάζῃ ὅλας τὰς μεταξὺ τῶν χριστιανῶν διαφοράς.

Ὁ Πατριάρχης ἀνέθεσε τὸν συμβιβασμὸν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἐπισκόπους. Τοῦ ἔδωκε δηλαδὴ καὶ δικαστικὴν ἐξουσίαν. Τοῦ ἐπέτρεψε νὰ φορολογῇ τοὺς χριστιανοὺς διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν ἐκκλησιῶν. Ἐνῷ τὸ κοράντιον γράφει ὅτι πρέπει νὰ ἐπιβάλλεται ὁ μωαμεθανισμὸς διὰ τῆς βίας, ὁ Μωάμεθ ἀπηγόρευσε νὰ ἐξισλαμίζωνται οἱ χριστιανοί. Νὰ γίνωνται δηλαδὴ διὰ τῆς βίας Μωαμεθανοί. Ἐπέτρεψεν εἰς τοὺς χριστιανοὺς νὰ διατηροῦν τοὺς ναοὺς τῶν, τοὺς ἀπηγόρευσε νὰ κτίζουν νέους. Τὴν μόρφωσιν τῶν Ἑλληνοπαίδων τὴν ἀνέθεσεν εἰς τοὺς κληρικούς.

Αὐτὰ ἦσαν τὰ σπουδαιότερα προνόμια, πού ἔδωκεν ὁ Μωάμεθ εἰς τὸν Πατριάρχην.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μωάμεθ οἱ διάδοχοί του ἤρχισαν νὰ περιορίζουν τὰ προνόμια τοῦ Πατριάρχου.

Τὸν Πατριάρχην δὲν τὸν ἐξέλεγον οἱ Ἐπίσκοποι, ἀλλὰ τὸν διώριζεν ὁ ἴδιος ὁ Σουλτάνος. Ἀπηγόρευσαν εἰς τοὺς χριστιανοὺς νὰ βάζουν σταυροὺς ἐπάνω εἰς τοὺς τρούλους (κουμπέδες) τῶν ἐκκλησιῶν καὶ νὰ κτυποῦν καμπάνες. Ἐβαλον εἰς τοὺς χριστιανοὺς πολλοὺς φόρους. Ὁ βαρύτερος φόρος ἦτο ὁ κεφαλικὸς (χαράτσι). Διέταξαν νὰ κλείσουν τὰ σχολεῖα καὶ ἀπηγόρευσαν εἰς τὰ Ἑλληνόπουλα νὰ μανθάνουν γράμματα. Τὰ Ἑλληνόπουλα τὰ ἔπαιρναν διὰ τῆς βίας ἀπὸ τοὺς γονεῖς τῶν καὶ τὰ ἔκαμον Γεννιτσάρους. Μὲ τὰ πιεστικά αὐτὰ καὶ βάρβαρα μέσα, οἱ Σουλτάνοι ἐνόμιζον ὅτι θὰ ἀνάγκασαν τοὺς χριστιανοὺς ν' ἀλλάξουν τὴν πίστιν τῶν. Τὰ μετὰ αὐτὰ ἔφερον ἀντίθετα ἀποτελέσματα, ἀπὸ ἐκεῖνα πού ἐπερίμεναν οἱ Σουλτάνοι. Εἰς τὰς ψυχὰς τῶν χριστιανῶν ἐμεγάλωνε τὸ μῖσος ἐναντίον τῶν Τούρκων καὶ ἐδυνάμωνε ἀκόμη περισσότερο τὴν πίστιν τῶν εἰς τὸν Σωτῆρα Χριστόν.

Μὲ τὴν ἄσβεστον αὐτὴν πίστιν, τὴν ὁποῖαν ὁ ἱερός κλῆρος μὲ τὴν καθημερινήν του διδασκαλίαν ἐδυνάμωνε, προετοιμάσθη ὁ ὑπόδουλος Ἑλληνισμὸς διὰ τὸν μεγάλον ὑπὲρ τῆς Ἑλευθερίας ἀγῶνα.

2. Αἱ μοναὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας

Οἱ Τοῦρκοι ἀπὸ σεβασμὸν δὲν παρεβίαζαν τὰς ἱερὰς μονάς. Δι' αὐτό, ὅταν κατήγγησαν τὰ σχολεῖα καὶ ἀπηγόρευσαν εἰς τὰ Ἑλληνόπουλα νὰ μανθάνουν γράμματα, αἱ μοναὶ ἐχρησιμοποιήθησαν καὶ ὡς κρυφὰ σχολεῖα

Εἰς τὰ κρυφὰ σὺτὰ σχολεῖα ἐπῆγαιναν τὴν νύκτα τὰ Ἑλληνόπουλα, διὰ νὰ μανθάνουν γράμματα.

Ὡρας ὀλοκλήρους ἐβάδιζαν διὰ νὰ φθάσουν ἐκεῖ. Ὡς

Τὸ κρυφὸ Σχολεῖο

ὁδηγὸν εἰς τὸν δρόμον τῶν, εἶχαν τὴν φλόγα τῆς χριστιανικῆς πίστεως, τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ.

Ὅταν ἔφθασαν εἰς τὰ μοναστήρια, τὰ ἐδέχοντο μὲ πατρικὴν ἀγάπην, μορφωμένοι κληρικοί. Ἐκεῖ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ ἀμυδροῦ φωτὸς τοῦ κανδηλιοῦ, ποῦ ἔκαεν ἐμπρὸς εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Παναγίας, ἐδιδάσκετο ἡ ἀθάνατος Ἑλληνικὴ γλῶσσα. Εἰς τὰ κρυφὰ σχολεῖα ἐδιδάσκοντο θρησκευτικὰ, τὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν καὶ ἄλλα μαθήματα.

Εἰς τὰ σχολεῖα αὐτὰ ἐμορφώθησαν κατὰ τὸν 18ον αἰῶνα οἱ μεγάλοι διδάσκαλοι τοῦ γένους, ὁ Μηνιάτης ὁ Βούλγαρης, ὁ Θεοτόκης καὶ ἄλλοι ποῦ ἐδίδαξαν κατόπιν εἰς τὰ σχολεῖα

πού ἴδρυσαν αἱ Ἑλληνικαὶ κοινότητες. Εἰς τὰς ἱεράς μονὰς κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας ὁ κλῆρος διέσωσε τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Εἰς αὐτὰς ἀνεπτύχθησαν ἡ χριστιανικὴ πίστις καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν Πατρίδα.

Αἱ ἱεραὶ μοναὶ ὑπῆρξαν τὰ πνευματικὰ κέντρα καὶ εἰς αὐτὰς ἐκαλλιεργήθη ἡ ἰδέα τῆς ἐλευθερίας. Εἰς αὐτὰς προπαρασκευάσθη τὸ Ἔθνος διὰ τὸν μεγάλον ἀγῶνα τοῦ 1821. Αἱ μοναὶ καὶ ἡ ἐκκλησία προσέφερον ἀκόμη καὶ ὅλα τὰ πολύτιμα ἱερά των σκεύη, διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Ἐθνικοῦ ἀγῶνος.

Πολλοὶ ἐπίσης κληρικοὶ ἐπολέμησαν καὶ πολλοὶ ἐμαρτύρησαν διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Πατρίδος μας.

3. Ἡ Διοικήσις τῆς Ἐκκλησίας μας μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν

Ὅταν ἡ Πατρίς μας ἀπέκτησε τὴν ἐλευθερίαν της, οἱ ἐπίσκοποι τοῦ ἐλευθέρου Κράτους ἀπεφάσισαν νὰ κηρύξουν τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἀνεξάρτητον ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖον. Τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν τὴν ἔλαβαν, ὄχι ἀπὸ ἑλλειψιν σεβασμοῦ πρὸς τὸ Πατριαρχεῖον, ἀλλὰ ἐπειδὴ εὕρισκετο ὑπὸ τὸν Τουρκικὸν ζυγὸν καὶ δὲν ἦτο εὐκόλον νὰ ἐπικοινωνῇ μὲ αὐτό. Τὸ ἔτος λοιπὸν 1833 εἰς τὸ Ναύπλιον, πού ἦτο τότε πρωτεύουσα τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους, ἔγινε Σύνοδος.

Εἰς τὴν Σύνοδον ἔλαβον μέρος ὅλοι οἱ ἐπίσκοποι τοῦ ἐλευθέρου κράτους.

Ἡ Σύνοδος ἐκήρυξεν αὐτοκέφαλον (ἀνεξάρτητον) τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖον. Ἀπεφάσισεν ἀκόμη νὰ διορισθῇ Ἀνωτάτη Ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ ἀπὸ πέντε ἐπισκόπους, διὰ νὰ διοικῇ τὴν ἐκκλησίαν (Σύνοδος). Πρόεδρος τῆς Συνόδου ἦτο ὁ ἀρχαιότερος ἐπίσκοπος. Ἡ Σύνοδος αὐτὴ ὠνομάσθη «Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

Εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς Συνόδου ἐλάμβανε μέρος καὶ ἕνας λαϊκός. Τοῦτον τὸν διώριζεν ἡ Κυβέρνησις καὶ ἐλέγετο Κυβερνητικὸς ἐπίτροπος. Σκοπὸς τῆς παρουσίας τοῦ ἐπιτρόπου ἦτο νὰ φανερωθῇ ἡ συνεργασία τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν Πολιτείαν.

“Όταν συνεζητούντο δογματικά ζητήματα, ὁ ἐπίτροπος δὲν εἶχε δικαίωμα νὰ εἶπῃ τὴν γνώμην του. Τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀνεγνώρισε τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ ἐκκλησία μας καὶ μετὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς, ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἡνωμένη μὲ τὸ Πατριαρχεῖον εἰς τὰ ζητήματα τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς πίστεως.

Τὴν πνευματικὴν ἐνότητα τὴν φανερώνει, ποῦ παραλαμβάνει ἀπ’ Αὐτοῦ τὸ Ἅγιον μῦρον.

4. Ἡ σημερινὴ διοίκησις τῆς Ἐκκλησίας

Ἡ ἐκκλησία μας σήμερον διοικεῖται ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀποτελεῖται ἀπὸ δώδεκα ἐπισκόπους. Οἱ ἐπίσκοποι ποῦ ἀποτελοῦν τὴν Ἱερὰν Σύνοδον λέγονται Συνοδικοὶ καὶ ἐκλέγονται κάθε χρόνο, κατ’ ἀρχαιότητα (πρεσβεῖα χειροτονίας).

Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἶναι πάντοτε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος.

Κάθε δύο χρόνια συνέρχεται ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας μας. Δηλαδή ὅλοι οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ἑλλάδος καὶ συζητοῦν διάφορα ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐκτελεῖ τὰς ἀποφάσεις τῆς Ἱεραρχίας. Ἐκλέγει τοὺς ἐπισκόπους. Ἐπιβλέπει τὸν κλῆρον καὶ ἰδρύει ἱερατικὰς σχολὰς διὰ τὴν μόρφωσίν του.

Φροντίζει διὰ τὴν χριστιανικὴν μόρφωσιν τῶν χριστιανῶν καὶ ἰδρύει κατηχητικὰ σχολεῖα διὰ τὴν θρησκευτικὴν μόρφωσιν τῶν νέων. Διοικεῖ τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπιβλέπει τὰ μοναστήρια.

Εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου παρευρίσκεται καὶ ὑπογράφει τὰς ἀποφάσεις καὶ ἀντιπρόσωπος τῆς Κυβερνήσεως (Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος).

5. Ἄλλαι αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι

Ἄλλαι αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι εἶναι αἱ ἐκκλησίαι τῆς Κύπρου, τῆς Σερβίας, τῆς Ρουμανίας, τῆς Πολωνίας καὶ τῆς Βουλγαρίας.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Βουλγαρίας ἡξίωσε ἀπὸ τὸ Πατρι-

αρχεῖον τῆς Κωνσταντινουπόλεως νὰ μένη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ Βούλγαρος ἐπίσκοπος, διὰ νὰ διοικῇ τὰς Βουλγαρικὰς ἐκκλησίας τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θράκης. Ἡ ἀξίωσις αὐτὴ ἦτο ἀντίθετος μὲ τὰς ἀποφάσεις τῆς πρώτης Ὀικουμενικῆς Συνόδου, ποὺ ἀπαγορεύεται εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν νὰ μένουν δύο ἐπίσκοποι τῆς Ὁρθοδόξου Χριστινικῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Βουλγαρικὴ ἐκκλησία ἐπέμενεν εἰς τὰς ἀξιώσεις της καὶ τὸ ἔτος 1872 διώρισεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἰδικόν της ἐπίσκοπον (ἐξαρχον). Οὗτος ἐχειροτονοῦσε Βουλγάρους ἐπισκόπους καὶ εἰς ἄλλας πόλεις, ποὺ εὕρισκοντο Ἐπίσκοποι τοῦ Πατριαρχείου.

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἀφώρισε τὸν Βούλγαρον ἐπίσκοπον. Τὸ ἴδιον ἔτος ἐκάλεσε Σύνοδον, ἣ ὁποία ἐκήρυξε τὴν Βουλγαρικὴν ἐκκλησίαν σχισματικὴν, δηλ. ἐπαναστατικὴν. Τὸ Πατριαρχεῖον πρὸ τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς (1922) διοικοῦσεν ὅλας τὰς ἐκκλησίας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Μετὰ ὅμως τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν χριστιανῶν ἀπὸ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, διοικεῖ μόνον τὰς ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς περιοχῆς της. Τὸ Πατριαρχεῖον σήμερον διοικεῖται ἀπὸ Σύνοδον, τῆς ὁποίας Πρόεδρος εἶναι ὁ Πατριάρχης.

6. Τὰ ἄλλα Πατριαρχεῖα

α' Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων

Τὸ Πατριαρχεῖον τῶν Ἱεροσολύμων εἶναι τὸ ἐνδοξότερον ἀπ' ὅλα τ' ἄλλα Πατριαρχεῖα, διότι ἐκεῖ ἐσταυρώθη καὶ ἀνεστήθη ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

Ἐκεῖ ἰδρύθη ἡ πρώτη χριστιανικὴ ἐκκλησία καὶ ἀπ' ἐκεῖ, διὰ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, ἐξαπλώθη εἰς ὅλον τὸν κόσμον ὁ χριστιανισμός. Τὸ Πατριαρχεῖον αὐτὸ ἔπαθε πολλὰς καταστροφὰς ἀπὸ τὰς διαφόρους ἐπιδρομὰς. Παρ' ὅλας ὅμως τὰς ἐπιδρομὰς, ἔκαμε μεγάλους ἀγῶνας ἐναντίον τοῦ Μωαμεθανισμοῦ καὶ τοῦ Καθολικισμοῦ. Τὸ Πατριαρχεῖον τῶν Ἱεροσολύμων διοικεῖ ὅλας τὰς ἐκκλησίας τῆς Παλαιστίνης. Διοικεῖται μὲ Σύνοδον, τῆς ὁποίας Πρόεδρος εἶναι ὁ Πατριάρχης.

Τὸ Πατριαρχεῖον εὕρσκεται εἰς μεγάλην οἰκονομικὴν

στενοχωρίαν, διότι δὲν ὑπάρχουν πολλοὶ χοιστιανοὶ διὰ νὰ τὸ ἐνισχύσουν. Ὡς οἰκονομικοὺς πόρους ἔχει τὰς δωρεὰς καὶ τὰ ἀφιερώματα τῶν προσκηνυτῶν, ποὺ πηγαίνουν διὰ νὰ προσκυνήσουν τοὺς ἁγίους τόπους. Νὰ προσκυνήσουν τὸν Πανάγιον τάφον τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸ Σπήλαιον τῆς Βηθλεέμ, τὸ Θαβώρ εἰς τὸ ὁποῖον μετεμορφώθη, τὸ ὄρος τῶν Ἑλαιῶν ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἀνελήφθη καὶ γενικῶς ὅλα τὰ ἅγια μέρη τὰ ὁποῖα συνδέονται μὲ τὴν ἐπίγειον ζωὴν τοῦ Κυρίου.

β' Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας

Ὁ χριστιανισμὸς διεδόθη εἰς Ἀλεξανδρείαν τὸ 50 μ. Χ. ἀπὸ τὸν Εὐαγγελιστὴν Μάρκον. Ἀπὸ τὸν τρίτον αἰῶνα ποὺ ἱδρύθη ἐκεῖ κατηχητικὴ σχολή, ἤρχισε νὰ ἀκμάζη. Εἰς τὴν κατηχητικὴν σχολὴν ἐμορφώθησαν οἱ Ἅγιος Ἀθανάσιος καὶ ἄλλαι πατέρες τῆς ἐκκλησίας. Ἀργότερα ποὺ ἀνέπτυχθη ὁ μοναχικὸς βίος, ἔλαβεν ἀκόμη μεγαλυτέραν δόξαν. Ὅταν ὁμῶς ἐγινέν ἡ κατάληψις τῆς Αἰγύπτου ἀπὸ τοῦ Ἀραβας, ἔχασε τὴν δόξαν ποὺ εἶχε. Τότε πολλοὶ χριστιανοὶ ἐγιναν διὰ τῆς βίας Μωαμεθανοί. Οἱ ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ τοῦ Πατριαρχείου ἀνέρχονται σήμερον εἰς ὀγδοήκοντα περίπου χιλιάδας.

Τὸ Πατριαρχεῖον διοικεῖται ἀπὸ Σύνοδον, Πρόεδρος τῆς ὁποίας εἶναι ὁ Πατριάρχης, ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται «Πάπας». Τὸ Πατριαρχεῖον αὐτὸ ἔχει πολλὰ εἰσοδήματα, διότι εἰς τὴν Αἴγυπτον εἶναι ἐγκατεστημένοι πολλοὶ Ἕλληνες καὶ τὸ ἐνισχύουν. Μὲ τὰ εἰσοδήματα συντηρεῖ πολλὰ φιλανθρωπικὰ ἱδρύματα (νοσοκομεῖα, πτωχοκομεῖα, σχολεῖα κλπ.).

γ' Πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας

Τὰ Πατριαρχεῖον τῆς Ἀντιοχείας εἶχε μεγάλην ἀκμὴν καὶ δόξαν. Εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἐδόθη ἀπὸ τὸν Ἀπόστολον Πέτρον τὸ ὄνομα «Χριστιανός», εἰς ἐκείνους ποὺ ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστόν. Ἐκεῖ ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου, πρῶτος ἐπίσκοπος ὁ Ἰγνάτιος ὁ Θεόφορος. Εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Ἀντιοχείας ἐμορφώθη ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος. Τὸ Πατριαρχεῖον ἤρχισε νὰ χάνη τὴν δόξαν του, ἀπὸ τότε ποὺ παρούσιάζθη ὁ Μωαμεθανισμὸς. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν

Μωαμεθανισμόν καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐχθροὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ τὸ κατεδίωξαν.

Οἱ χριστιανοὶ τοῦ Πατριαρχείου αὐτοῦ ἀνέρχονται εἰς 300 χιλιάδας καὶ ὁμιλοῦν τὴν Ἀραβικὴν γλῶσσαν. Ἡ ἔδρα τοῦ Πατριαρχείου εἶναι ἡ Δαμασκός. Τὸ Πατριαρχεῖον διοικεῖται ὅπως καὶ τὰ ἄλλα Πατριαρχεῖα. Τὰ τέσσαρα Πατριαρχεῖα εἶναι ἡνωμένα μεταξὺ τῶν καὶ συνεργάζονται δι' ὅλα τὰ ζητήματα τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως.

7. Προσευχαί

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἀμήν.

Βασιλεῦ οὐράνιε Παράκλητε, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁ πανταχοῦ παρὼν καὶ τὰ πάντα πληρῶν, ὁ θεσασυρός τῶν ἀγαθῶν καὶ ζωῆς χορηγός, ἐλθέ καὶ σκήνωσον ἐν ἡμῖν καὶ καθάρισον ἡμᾶς ἀπὸ πάσης κηλίδος, καὶ σῶσον, ἀγαθέ τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ἄγιος ὁ Θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος ἐλέησον ἡμᾶς (τρίς).

Δόξα πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ Ἁγίῳ Πνεύματι καὶ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.

Παναγία Τριάς, ἐλέησον ἡμᾶς. Κύριε, ἱλάσθητι ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν. Δέσποτα, συγχώρησον τὰς ἀνομίας ἡμῶν. Ἄγιε, ἐπίσκεψαι καὶ ἴασαι τὰς ἀσθενεαῖς ἡμῶν, ἐνεκεν τοῦ ὀνόματός Σου. Κύριε ἐλέησον, Κύριε ἐλέησον, Κύριε ἐλέησον.

Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιάσθητω τὸ ὄνομά Σου. Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου. Γενηθήτω τὸ θέλημά Σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δός ἡμῖν σήμερον. Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν. Καὶ μὴ εἰσενέγκης ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ρῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ προσδεξάμενος τὰ παιδιά ἐλθεῖν πρὸς Σέ, πρόσδεξε καὶ ἐκ τῶν χειλέων ἐμοῦ τοῦ παιδὸς Σου τὴν ἐσπερινὴν ταύτην δέησιν. Σκέπασόν με

ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερύγων Σου, ἵνα ἐν εἰρήνῃ κοιμηθῶ
καὶ ὑπνώσω. Καὶ διεγείρον με ἐν καιρῷ εὐθέτῳ πρὸς τὴν
Σὴν δοξολογίαν ὡς μόνος ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος.

Θεοτόκε Παρθένε, Χαῖρε κεχαριτωμένη Μαρία, ὁ
Κύριος μετὰ Σοῦ. Εὐλογημένη Σὺ ἐν γυναιξὶ καὶ εὐλογη-
μέγος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας Σου, ὅτι Σωτὴρα ἔτεκες τῶν
ψυχῶν ἡμῶν.

Τ Ε Λ Ο Σ

Π ε ρ ι ε χ ό μ ε ν α

Μέρος Α'

Διὰ τοὺς Διδάσκοντας		Σελίς	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ		»	5
1. Ὁ Ματθίας ἐκλέγεται Ἀπόστολος		»	7
2. Ἡ Πεντηκοστὴ		»	7
3. Ἡ ἰδρυσις τῆς πρώτης Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας		»	9
4. Ὁ βίος τῶν πρώτων Χριστιανῶν		»	10
5. Ἡ ἐκλογὴ τῶν ἑπτὰ διακόνων		»	12
6. Ὁ Πρωτομάρτυς Στέφανος		»	13
7. Ὁ Διάκονος Φίλιππος		»	15

Μέρος Β'

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος

1. Καταγωγὴ καὶ μόρφωσις		»	17
2. Ὁ Παῦλος γίνεται Χριστιανὸς		»	18
3. Ὁ Παῦλος ἐπιστρέφει εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα		»	20

Α' Ἀποστολικὴ πορεία τοῦ Ἀποστόλου Παύλου

1. Ὁ Παῦλος κηρύττει τὸν Χριστὸν εἰς τὴν Κύπρον		»	21
2. Ὁ Παῦλος ἰδρύει ἐκκλησίαν εἰς Μ. Ἀσίαν		»	21
3. Ἀποστολικὴ Σύνοδος εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα		»	23

Β' Ἀποστολικὴ πορεία τοῦ Ἀποστόλου Παύλου

1. Ὁ Παῦλος κηρύττει τὸν Χριστὸν εἰς τοὺς Φιλίππους τῆς Μακεδονίας		»	25
2. Ὁ Παῦλος εἰς Θεσσαλονίκην καὶ Βέρροϊαν		»	28
3. Ὁ Παῦλος κηρύττει τὸν Χριστὸν εἰς Ἀθήνας		»	29
4. Ὁ Παῦλος κηρύττει τὸν Χριστὸν εἰς Κόρινθον		»	30

Γ' Ἀποστολικὴ πορεία τοῦ Παύλου

5. Ἐπιστροφὴ τοῦ Παύλου εἰς Ἱεροσόλυμα		»	31
6. Ὁ Παῦλος ὁδηγεῖται δέσμιος εἰς Ρώμην		»	34

Δ' Ἀποστολικὴ πορεία καὶ μαρτυρικὸς θάνατος τοῦ Παύλου

1. Ἀπόστολος Πέτρος		»	38
2. Ἀπόστολος Ἀνδρέας		»	40
3. Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης		»	43
4. Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος		»	45
5. Οἱ ἄλλοι Ἀπόστολοι		»	45
α' Ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος		»	46

β'	Ὁ Ἀπόστολος Φίλιππος	Σελίς	46
γ'	Ὁ Ναθαναὴλ ἢ Βαρθολομαῖος (υἱὸς Θολομαίου)	»	46
δ'	Ὁ Ἀπόστολος Θωμᾶς	»	47
ε'	Ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἰούδας	»	47
στ	Ὁ Σίμων ὁ Κανανίτης	»	47
6	Οἱ ἄλλοι Εὐαγγελισταὶ	»	48
α'	Ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς	»	48
β'	Ὁ Εὐαγγελιστὴς Μάρκος	»	49
7	Ὁργάνωσις καὶ Διοικήσις τῆς Ἐκκλησίας	»	50
8	Ἐπαρχιακαὶ Σύνοδοι—Μητροπολῖται	»	51
9	Ἀρχιεπίσκοποι—Πατριάρχαι	»	51
10.	Ἀποστολικά Ἐκκλησία	»	52

Διωγμοὶ τῶν Χριστιανῶν

1.	Αἰτία τῶν Διωγμῶν	»	52
2.	Διωγμὸς ἐπὶ Νέρωνος	»	54
3.	Οἱ Διωγμοὶ τῶν Χριστιανῶν ἐπὶ Δομιτιανοῦ καὶ Τραϊανοῦ	»	56
α'	Ἐπὶ Δομιτιανοῦ	»	56
β'	Ἐπὶ Τραϊανοῦ	»	56
4.	Ἄλλοι Διωγμοὶ		
α'	Ἐπὶ Μάρκου Αὐρηλίου	»	57
β'	Ἐπὶ Σεπτιμίου Σεβήρου	»	58
γ'	Ἐπὶ Δεκίου	»	58
5.	Οἱ Διωγμοὶ ἐπὶ Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ	»	59
6.	Ὁ Ἅγιος Πολύκαρπος	»	60
7.	Ὁ Ἅγιος Ἰγνάτιος	»	62
8.	Ὁ Ἅγιος Γεώργιος	»	64
9.	Ὁ Ἅγιος Δημήτριος	»	65
10.	Ἡ Ἁγία Βαρβάρα	»	68
11.	Ἡ Ἁγία Μαρίνα	»	69
12.	Ἡ Ἁγία Παρασκευὴ	»	70
13.	Ἡ Ἁγία Αἰκατερίνη	»	70
14.	Ἡ Ἁγία Περπέτουα	»	70
	Ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος	»	71
15.	Ὁ Κωνσταντῖνος προστάτης τῶν Χριστιανῶν	»	73
	Ἡ Ἁγία Ἑλένη	»	74
16.	Αἵρέσεις καὶ Ἄρειος	»	76
17.	Ἡ Πρώτη Οἰκουμένη Σύνοδος	»	77
18.	Αἵρεσις τοῦ Μακεδονίου	»	79
19.	Ἄλλαι Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι	»	81
20.	Ὁ Χιλιασμός	»	81
21.	Ὁ Κομμουνισμός	»	84
22.	Ὁ Κομμουνισμὸς εἰς τὴν Πατρίδα μας	»	85
23.	Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας	»	87
24.	Ὁ Μέγας Ἀθανάσιος	»	88

25.	Ὁ Ἰουλιανὸς ὁ Παραβάτης	Σελίς 89
26.	Ὁ Μέγας Βασίλειος	» 91
27.	Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς	» 94
28.	Θεοδοσίος ὁ Μέγας	» 97
29.	Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος	» 98
30.	Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι	» 101
31.	Ὁ Ἰουστινιανὸς	» 102
32.	Ὁ Ναὸς τῆς Ἁγίας Σοφίας	» 102
33.	Ὁ Ἡράκλειος	» 104
34.	Ὁ Ἀκάθιστος Ὕμνος	» 105
35.	Ἡ Ὑψώσις τοῦ Τιμίου Σταυροῦ	» 107
36.	Οἱ Ἀσκηταί	» 108
37.	Ὁ Ἅγιος Ἀντώνιος	» 109
38.	Ὁ Μοναχικὸς Βίος	» 111
39.	Αἱ Εἰκονομαχίαι	» 112
40.	Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας	» 114
41.	Αἱ ἀξιώσεις τῶν Παπῶν	» 115
42.	Ὁ Φῶτιος	» 115
43.	Ἐπιστροφὴ τῶν Βουλγάρων εἰς τὸν Χριστιανισμὸν	» 117
44.	Τὸ σχίσμα τῶν Ἐκκλησιῶν	» 118
45.	Ἐπιστροφὴ τῶν Ρώσων εἰς τὸν Χριστιανισμὸν	» 119
45.	Ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία μετὰ τὸ σχίσμα	» 120
<i>Θρησκευτικὴ μεταρρύθμισις εἰς τὴν Ἀσίαν</i>		
1.	Ὁ Λούθηρος—Διαμαρτυρόμενοι ἢ Προτεστάνται	» 121
2.	Σβίγγλιος—Καλβίνος	» 123
<i>Διοικήσεις τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ Τουρκοκρατίας</i>		
1.	Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης—Τὰ προνόμια	» 124
2.	Αἱ Μοναὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας	» 126
3.	Διοικήσεις τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν	» 127
4.	Σημερινὴ διοικήσις τῆς Ἐκκλησίας	» 128
5.	Ἄλλαι αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι	» 128
6.	Τὰ ἄλλα Πατριαρχεῖα	» 129
7.	Προσευχαί	» 131

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ (ΙΤΥΥΔ-ΕΚΔΕ)

924000227890

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

[Handwritten signature]

ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Τάξεις Γ'

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	Γ'	Τάξ.	Ι Κλουκίνα
	Γ'	»	Π. Πούντζα
ΙΣΤΟΡΙΑ	Γ'	»	Ι. Ανδροπούλου
»	Γ'	»	Ι Κλουκίνα
»	Γ'	»	Κ. Στεργιοπούλου
ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ	Γ'	»	Ι. Παπαγιώτου - Σ. Μαυράκου
ΠΑΛΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ	Γ'	»	Π. Σπηλιοπούλου
ΦΥΣΙΚΗ - ΙΣΤΟΡΙΑ	Γ'	α' έτος	Ι. Παπαγιώτου - Σ. Μαυράκου

Τάξεις Δ'

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	Δ'	»	Ι Κλουκίνα
	Δ'	»	Π. Πούντζα
ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ	Δ'	»	Ι. Παπαγιώτου - Σ. Μαυράκου
ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ	Δ'	»	Π. Σπηλιοπούλου
ΙΣΤΟΡΙΑ	Δ'	»	Ι. Ανδροπούλου
ΙΣΤΟΡΙΑ	Δ'	»	Ι Κλουκίνα
ΦΥΣΙΚΗ - ΙΣΤΟΡΙΑ	Δ'	β' έτος	Ι. Παπαγιώτου - Σ. Μαυράκου

Τάξεις Γ' - Δ' Συνδιδασκόμενοι

ΙΣΤΟΡΙΑ	Γ' - Δ' α' έτος	»	Ι. Παπαγιώτου - Σ. Μαυράκου
ΙΣΤΟΡΙΑ	Γ' - Δ' β' έτος	»	»
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ	Γ' - Δ'	»	Γ. Παλασιονόμου
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ	Γ' - Δ'	»	Ι. Παπαγιώτου - Σ. Μαυράκου
ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	Γ' - Δ'	»	»
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ	Γ' - Δ'	»	Π. Σπηλιοπούλου
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ	Γ' - Δ'	»	Ι. Παπαγιώτου - Σ. Μαυράκου
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ «Τετρίτου» ΕΛΛΑΔΟΣ	Γ' - Δ'	»	Ι. Κλουκίνα
ΦΥΤΟΛΟΓΙΑ	Γ' - Δ'	»	Η. Σπ. Καραγιάννη
ΦΥΤΟΛΟΓΙΑ	Γ' - Δ'	»	Ι. Παπαγιώτου - Σ. Μαυράκου
ΖΩΟΛΟΓΙΑ	Γ' - Δ'	»	Ι. Παπαγιώτου - Σ. Μαυράκου

Τάξεις Ε'

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	Ε - ΣΤ	»	Γ. Καρεντζή - έγκριμ.
ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	Ε - ΣΤ	»	Π. Παπαγιώτου - έγκριμ.
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	Ε	»	Π. Σπηλιοπούλου - έγκριμ.
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	Ε	»	Κ. Στεργιοπούλου
ΙΣΤΟΡΙΑ	Ε	»	Ι. Ανδροπούλου
ΦΥΣΙΚΗ - ΙΣΤΟΡΙΑ	Ε	»	Ι. Παπαγιώτου - Σ. Μαυράκου
ΦΥΣΙΚΗ - ΧΗΜΕΙΑ	Ε	»	Ι. Κλουκίνα - έγκριμ.
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΗΠΕΙΡΩΝ	Ε	»	Π. Νάκου - έγκριμ.

Τάξεις ΣΤ'

ΙΣΤΟΡΙΑ Ν. ΕΛΛΑΔΟΣ	Ε' - ΣΤ'	»	Γ. Καρεντζή - έγκριμ.
ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	Ε' - ΣΤ'	»	Γ. Καρεντζή - έγκριμ.
ΛΕΞΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ	ΣΤ'	»	Π. Σπηλιοπούλου - έγκριμ.
ΦΥΣΙΚΗ - ΙΣΤΟΡΙΑ	ΣΤ'	»	Ι. Παπαγιώτου - Σ. Μαυράκου
ΦΥΣΙΚΗ - ΧΗΜΕΙΑ	ΣΤ'	»	Ι. Κλουκίνα - έγκριμ.
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΕΥΡΩΠΗΣ	ΣΤ'	»	Ι. Κλουκίνα - έγκριμ.
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΕΥΡΩΠΗΣ	ΣΤ'	»	Π. Νάκου - έγκριμ.

Τάξεις Ε' - ΣΤ' συνδιδασκόμενοι

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	Ε' - ΣΤ'	»	Γ. Καρεντζή - έγκριμ.
ΙΣΤΟΡΙΑ Ν. ΕΛΛΑΔΟΣ	Ε' - ΣΤ'	»	Γ. Καρεντζή - έγκριμ.
ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	Ε' - ΣΤ'	»	Γ. Καρεντζή - έγκριμ.
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	Ε' - ΣΤ'	»	Παπαδοπούλου - Δουκιά - έγκριμ.
ΙΣΤΟΡΙΑ Ν. ΕΛΛΑΔΟΣ	Ε' - ΣΤ'	»	Παπαδοπούλου - Δουκιά - έγκριμ.
ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ	Ε' - ΣΤ'	»	Ι. Κλουκίνα - έγκριμ.
ΦΥΣΙΚΗ - ΧΗΜΕΙΑ	Ε' - ΣΤ' α' έτος	»	Κλουκίνα - έγκριμ.
ΦΥΣΙΚΗ - ΧΗΜΕΙΑ	Ε' - ΣΤ' β' έτος	»	» - έγκριμ.
ΦΥΤΟΛΟΓΙΑ	Ε' - ΣΤ' α' έτος	»	Ι. Παπαγιώτου - Σ. Μαυράκου
ΖΩΟΛΟΓΙΑ - ΑΝΘΡΩΠΟ	Ε' - ΣΤ' β' έτος	»	»
ΦΥΤΟΛΟΓΙΑ	Ε' - ΣΤ'	»	Π. Σπηλιοπούλου
ΣΥΛΛΕΓΑΙΚΑΙ ΠΕΡΙΚΟΠΗ	Ε' - ΣΤ'	»	Π. Σπηλιοπούλου - έγκριμ.
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ	Ε' - ΣΤ'	»	»

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής